# ÖZET


Bir dilin temelini oluşturan sözlükler çok eski bir geçmişe sahiptir.

Sözlüklerde örnek olarak yer alan atasözler, deyimler aynı zamanda o kavmin kültürünü da ifade etmektedir.

Türk sözlükçülüğün temelini Kaşgarlı Mahmut'un *Divanü Lügati't-Türk* adlı eseri oluşturmaktadır. Dolaysıyla Türk sözlükçülüğü Kaşgarlı Mahmut'a çok şeye borçludur.

Osmanlı imparatorluğunun başlangıcından itibaren etkisi hissedilen Arap ve Fars edebiyatı, tesirini sözlükçülükte de göstermektedir. Eski sözlükler Arapçadaki gibi manzum ve düz yazı şeklinde yazılmıştır. Osmanlı İmparatorluğunun son dönemlerine doğru sözlükçülükte yeni bir çığır açan Şemsettin Sami ise hazırladığı sözlüklerde Batı tarzını geliştirmiştir.

19. yüzyılda hazırladığı sözlüklerden biri de *Lehçe-i Türkiyye-i Memalik-i Mısır* adlı eseridir. Bu eserde Kıpçak Türkçesine ait kelimelerin Batı Türkçesindeki anlamları verilmiştir.

Eserimizin sadece sözlük olarak değil, eski dil sahasına yeni bilgiler getiren bir eser olarak değerlendirilmesinin daha doğru olacağını düşünüyoruz.

## ABSTRACT

Dictionaries, which are the basis of languages, have existed since ancient times.

Idioms and proverbs, used as examples in dictionaries, also provide insight and information related to culture.

The foundation of the Turkish language dictionary is Kasqarli Mahmut's "Divanu'l Lugatil-Turk". Mahmut's dictonary has since become a crucial resource for the development of Turkish dictionaries.

Since the very beginnings of the Ottomans, Arabic and Persian languages have had an impact on the Turkish language. Dictionaries originating from this era were written in the form of poems (duz yazi, siir). However, close to the end of Ottoman state, Semsettin Sami wrote the dictionary that started a new era in writing Turkish dictionaries in the Western style.

One of the dictionaries written in the 19th century is the "Lehce-i Turkiye-i Memlak-i Misir". In this dictionary, meanings from Kipcak Turkish were translated to the their corresponding meanings in western Turkish.

Our intention is not only to create a translation of a dictionary, but also to provide new insight and approaches to the study of ancient linguistic concepts.

# ÖNSÖZ

Orta Asya bozkırlarında tarih sahnesine çıkan Kıpçaklar, Moğolların istilasıyla dağılmışlardır. Kıpçakların bir kısmı Balkanlara göç ederken; genç erkekler köle, kızlar ise cariye olarak satılmak için Mısır'a gönderilmişlerdir. Kıpçakların dağılmadan önceki dönemlerine ait çok fazla eser bulunmamakla beraber Kıpçakçayı anlatacak en önemli eser İtalyan ve Alman misyonerlerin kaleme aldığı "Codex Cumanikus" adlı sözlüktür. Bu eser o dönemin ağız özelliklerini taşımaktadır.

Sözlük bir dilin sadece kelimelerini değil aynı zamanda o dili konuşan kavmin yaşayış tarzını, kültürünü göz önüne sermektedir.

Sözlükler Lexikografia yani Sözlükbilimi dalı altında incelenmektedir. Sözlükçülük, kelimelerin köklerini, yapılarını, eklerini ve değişim evrelerini ortaya koyabilmektedir..

Türk tarihinde sözlükçülük geleneğini ilk olarak Kaşgarlı Mahmut *Divanü lugati't Türk* adlı eserle başlatmıştır. Daha sonra yazılan eserler Arap ve Fars edebiyatı etkisinde kalmıştır.

19. yüzyılda sözlükçülükte Şemsettin Sami yeni bir çığır açmıştır. Genç yaşta yazı hayatına başlayan Şemsettin Sami ilk olarak roman ve trajedi yazmıştır. Dilde ki eksiklikleri göz önünde bulunduran Şemsettin Sami sözlükçülük çalışmalarına başlamıştır. Onun kaleme aldığı eserler arasında altı ciltlik *Kâmusu'l-Alam*, Kâmus-i Fransevî, Kâmus-i Arabî ve günümüzde baş ucu kitabı olarak kullandığımız Kâmus-i Turkî'yi sayabiliriz.

Eski sözlükleri de Türkçeye kazandırmak isteyen Şemsettin Sami *Divanü lugati'- Türk*, *Et-tuhfetu'z-Zekiyye* gibi eserleri hazırladıysa da bunları yayımlayamamıştır.

Bu çalışmamız dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde metin Latin harflerine aktarılmıştır. İkinci bölümde Latin harferine aktarılan metin alfabetik sırasına göre alınmıştır.

Üçüncü bölümde eski Anadolu Türkçesinden başlayarak Batı Türkçesinde kullanılan sözcükler yer almaktadır. Dördüncü bölüm ise orijinal metinden oluşmaktadır.

Eski ve yeni dil dedikleri diller arasında hiçbir fark bulunmadığını, hatta batı dilinde eski dile ait çok fazla kelime kullanıldığını ifade eden Şemsettin Sami, bu meseleyi aydınlatmak amacıyla elimizde bulunan *Lehçe-i Türkiyye-i Memalik-i Mısır* adlı eseri hazırlamıştır.

Çalışmamız boyunca bana her konuda yardımcı olan değerli hocam Doç. Dr. Mehmet Gümüşkılıç'a, benden yardımlarını esirgemeyen sayın Doç. Dr. Mustafa Koç'a, Doç. Dr. Yusuf Çetindağ'a eseri ulaşmamda yardımcı olan sayın Prof. Dr. Hayati Develi'ye, bana bir çok konuda yardım eden asistan arkadaşlarıma ve gösterdiği sabırdan dolayı eşime teşekkür ederim.

Veibe Dauti
İstanbul 2009

# GİRİŞ

## 1. KIPÇAKLAR

Kıpçaklar bir Türk boyu olup bugünkü güney Rusya bozkırlarında tarih sahnesine çıkmışlardır. [1] Kıpçak bozkırlarına ne zaman yerleştiklerine dair kesin bir bilgi olmasa da, Rus kaynaklarında Kıpçak Türk uruğu ile yapılan savaşlar XI. yüzyılı yani 1054 yılını göstermektedir. Arap ve Fars edebiyatında 'Kıpçak' adıyla anılan kavmin yerleştiği bölgelere 'Deşt-i Kıpçak' adı verilmiştir. Rus ve Bizans kaynaklarında ise bu isme rastlanmayıp, Ruslar bu kavmi 'Plovotes', Bizanslılar da 'Kuman' olarak adlandırmışlardır. Batılı milletler in çoğu 'Falben, Valani, Pallidi', Macarlar 'Kun', Ermeniler 'Khartes' adlarıyla zikretmişlerdir.[2]

Kıpçak olarak adlandırılan bu kavim aslında sonradan birkaç Türk boyuyla birleşmiştir. Kıpçakların önderliğinde oluşan bu kavimler birliğinin içinde Kanglılar başta olmak üzere Kimekler vardır. Bu birlik daha sonra Doğu Avrupa'ya doğru geldiğinde buradaki Peçenek ve Oğuz Türk boyları ile birleşmiştir.

Kıpçak bozkırlarında yaşayan Kıpçaklar'ın XIII. yüzyıl ortalarında Moğol akınlarının çoğalmasıyla yayılma ve dağılmaları hızlanmıştır. Büyük bir kısmı Macaristan'da olmak üzere çeşitli Balkan ve Kafkas halkları içinde asimile olmuşlardır. Kıpçak Türklerinin bir kolu ise özellikle köle olarak Mısır ve Suriye'ye sürülmüştür.[3]

## 2. KIPÇAK TÜRKÇESİ

---

[1] Meydan larouse,Sabah Gazetesi Yayınları, 1992, 11. Cilt, Sayfa 39
[2] A.g.e.
[3] A.g.e.

Kıpçak Türkçesi, Batı Türkçesinin kuzey grubuna mensub olmasına rağmen asıl gelişimi başka bir bölgede, güney grubunun yayıldığı sahanın da güneyinde Mısır ve Suriye'de meydana gelmiştir.

XIII ve XIV. yüzyıllarda köle ve cariye olarak satılan Kıpçak gençler, bu bölgeye daha da önceden gelen ve varlıkları önemsenmeyen Türkmen, Altun Ordu ve Harezm Türkleriyle birlik olup kendi hakimiyetlerini kurmuşlardır. Böylece kendi topraklarında kuramadıkları devlet, medeniyet ve kültür merkezlerini yabancı bir yerde kurmayı başarmışlardır. Bu olaylar üzerine meydana gelen yeni şartlar karşısında Arapça konuşan yerli halk hükmedildikleri insanların dilini öğrenme ihtiyacını duymuşlardır. Bu durumda Kıpçak Türkçesini öğrenmek için Mısır ve Suriye'de pek çok Türkçe öğretim kitabı yazılmaya başlanmıştır, fakat bu kitaplar Arap gramerlerine göre kaleme alınmışlardır. Gramer açısından bugünün ihtiyaçlarını karşılamaktan uzak olsalar da Kıpçak Türkçesinin kelime hazinesini tespit etmek açısından önem arz etmektedirler.[4]

Kıpçakların dili hakkında eski bilgileri Kaşgarlı Mahmud'tan alıyoruz. *Divanü Lügati't-Türk* adlı eserinde Kaşgarlı Mahmud'un Kıpçak Türkçesinin dil özellikleri ile ilgili olarak verdiği bilgileri maddeler halinde şöyle sıralayabiliriz:

1. Bilinen sekiz ünlünün yanında "bermek/birmek" vermek, "eşitmek/işitmek" , "bey/biy" gibi kelimelerde görülen ikili şekiller kapalı "e"nin varlığına işaret eder.
2. İç ve son sesteki "ğ"ler "v' olur: "ağır/avur".
3. İç ve son sesteki "d"ler "y" olur: "adak/ayak"
4. Birden çok heceli kelimelerin sonundaki "g/ì"lar çoğunlukla düşer: bitig/biti, katıg/katı.

[4] Meydan larouse,Sabah Gazetesi Yayınları, 1992, 11. Cilt, Sayfa 41

5. Olumsuzluk için “ermez/ermes” yerine daha çok “değil” kullanılır.
6. İlgi hali eki daima “nıng/ning” şeklindedir.

Kıpçak dilinin yadigarları bugün üç grupta incelenebilir.

1. Karadeniz’in Kuzeyinde yazılan eserler. Yerleşik bir medeniyet kuramayan bozkır Kıpçaklarının yaşadıkları dönemdeki Kıpçakça. Onların konuştuğu dil hakkında bilgi veren, günümüze kadar ulaşan latin harfli “*Codex Cumanikus*” adlı eserdir. (Kıpçakça Eserler kısmında eser hakkında bilgi verilecek.)
2. Ermeni Kıpçakçası: XI. yüzyılın ortalarında Ermeniler’in büyük bir kısmı kuzeye, Kıpçaklar’ın yoğun olduğu bölgeye yerleşmişler ve burada kendi birliklerini oluşturmuşlardır. Kıpçaklar’la temasları gittikçe artan Ermeniler kiliselerde ve resmî yazışmalarda Kıpçakça’yı kullanmaya başlamışlardır. Bu metinler Ermeni harflerle yazılan Kıpçakça metinlerdir.
3. Mısır ve Suriye Kıpçakçası: Diger Türk lehçelerine nazaran eser sayıları daha az olsa da Memluk Kıpçakçasına ait eserlerin Türk dil tarihinde ayrı bir önemi vardır. Gazneliler ve Selçuklular’da pek önem arz etmeyen Türkçenin, Memluk Devletinde önemi artmaya başlamıştır. Arapça konuşan halkın Türkçe öğrenmelerini kolaylaştırmak maksadıya çeşitli eserler yazılmış, Arapça ve Farsça’dan tercümeler yapılmıştır. Devlet adamlarının kütüphaneleri için Türkçe eserler istinsah edilmiştir.

## 3. KIPÇAK TÜRKÇESİNE AİT ESERLER

### 3.1. Codex Cumanicus[5]

Alman rahipler ve İtalyan tüccarlar tarafından 14. yüzyılda yazıldığını tahmin edilen bir eserdir. Tek nüshası olup Venedik “Saint Markus” kütüphanesinde bulunmaktadır. Eser 55

[5] Mustafa Öner, Bugünkü Kıpçak Türkçesi,Türk Dil Kurumu Yayınları, 1998 Ankara, s:XX

varaktır. İtalyan ve Alman bölümlerinden oluşmaktadır. İtalyan bölümü iki kısımdan meydana gelmektedir. Birinci bölüm alfabe sırasına göre, ikinci bölüm konulara göre düzenlenmiştir. Bu bölümlerde bazı dil kuralları da verilmiştir. Alman bölüm 27 varaktır. Belli bir düzeni olmayan bu bölüm Almanca-Kıpçakça, Latince-Kıpçakça kelimelerden ve bazı metinlerden oluşmaktadır. İki bölüm de Kıpçakça yazı dilini yansıtmayıp o zamanki ağız özellikleriniaksettirmektedir.

Ahmet Caferoğlu eser hakkında geniş bir analiz yapmıştır. Eser üzerinde geniş bir çalışma A. Von Gabain'a aittir. Bu çalışma Mehmet Akalın tarafından Türkçeye çevrilip *Codex Cumanicus'un* Dili' adıyla yayımlanmıştır.

### 3.2. Kitâbü'l-İdrâk li-Lisâni'l-Etrâk

Ebu Hayyan Muhammed bin Yusuf tarafından, Mısır'da 18 Aralık 1312 tarihinde yazılmıştır. Eserin üç nüshası vardır. Nüshalardan biri Beyazıt Umumî Kütüphanesinde, Veliyuddin Efendi bölümünde bulunmaktadır. Bu yazma 1335 yılında istinsah edilmiştir. İkinci nüshası, İstanbul Üniversitesi Kütüphanesin'de bulunmaktadır. Diğer bir nüshası ise Daru'l- Kutub Kahire Kütüphanesin'de mevcuttur. Bu eser sözlük, morfoloji ve sentaks bölümlerinden oluşmaktadır. Sözlük, Arap alfabesine göre sıralanmıştır. Bu sözlük dönemin standart Türkçesiyle yazılmıştır.

İnceleme sahasında eser üzerinde ilk ilmî yayın Ahmet Caferoğlu yapmıştır. Caferoğlu Üniversite Kütüphanesi nüshasıyla Beyazıt Kütüphanesi nüshasını karşılaştırarak eseri Türkçeye çevirmiştir.

### **3.3**. Kitab-ı Mecmû-ı Tercumân-ı Türkî ve Acemî ve Mogalî

Bu eserin tek nüshası vardır. Bu nüsha Hollanda Leiden Akademisi Kütüphanesi'nde bulunmaktadır. 1343 yılında Türk olan Halil bin Mahmud el-Konevi tarafından yazılımış veya

istinsahı yapılmıştır. Eserin 63 yaprağı Türkçe-Arapça gramer ve sözlük, 13 yaprağı da Moğolca-Farsça kelimelerden oluşmaktadır.

Bu eser üzerinde yabancılar tarafından yapılan incelemelerin yanı sıra Recep Toparlı, Sadi Çögenli ve Nevzat H.Yanık eserin tıpkıbasımını verip tercümesini yapımışlardır. Burada ayrıca Türkçe geçen kelimeler de alfabetik olarak sıralanmıştır.

## 4. SÖZLÜKÇÜLÜK

Dil öğreniminde önemli bir yer tutan sözlükler sadece kelimeleri değil o dilin zenginliğini de açığa çıkarmakta, dille birlikte toplumsal değerleri kuşaktan kuşağa aktarmak gibi kültürel ve toplumsal işlevi de yerine getirmektedir. Alfabetik bir sıraya göre dizilen sözcükler yeri geldiğinde kelimelerin anlamları daha iyi anlaşılabilmesi için örnek olarak gösterilen deyimler, ata sözleri ve benzeri cümleler o dili konuşan kavimlerin dil varlığını, kültürlerini ve yaşayış tarzlarını da ortaya çıkarmaktadır. Diyebiliriz ki sözlükler yazıldığı dilin aynası ve ölçüsüdür.

Çeşitli bakış açılarıyla dilin hazinelerini açığa çıkaran sözlükler Leksikoloji veya Sözlükbilimi adıyla yeni bir bilim dalı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bilim dalı kelimelerin köklerini, kullanım şekillerini, eş anlamlarını, karşıtlarını, diğer kelimelerle ilişkisini ve buna benzer yönlerini incelemektedir.[6]

Sözlükler belki baştan sona okunan kitaplar değildir ama bir dil hakkında bilgiye sahip olacaksak öncelikle baş vuracağımız kaynaklardır ve değerleri hiçbir zaman kaybolmamaktadır. Asırlar öncesi yazılan sözlükler dahi günümüzde bizim baş tacı ettiğimiz eserlerdir.

### 4.1. Türk Dilinde Lügatçilik

Türk kavimleri X. yüzyıla kadar göçebe hayatı yaşamışlardır. İlk Türk devleti olan Karahanlıların kurulmasıyla bir araya gelen Türk kavimleri yavaş yavaş göçebelikten yerleşik medeniyete geçerek yeni bir devlet kurmuşlardır. Yeni yaşama tarzlarıyla Türk kültürü, Türk sanatı, Türk mimarisi ortaya çıkıp kendini hissettirmeye başlamıştır. Diğer bir taraftan da

---

[6] Ata Çatıkkaş,Türk Dili Lügatçiliği ve Bazı Türkçe Lügatler, Türk Dünyası Araştırmaları,sayı 41,İstanbul, 1986, s; 207-251.

İslamiyetin kabulüyle Farsça ve Arapça lügat ve cümle yapısı Türk dilin edebî yönünü geliştirdiyse de halk dili ile kültür dilleri arasında bir ayırımın oluşmasına neden olmuştur.

Türk lügatçiliğin de dilin önem kazandığı bu dönemlerde başladığını söyleyebiliriz. Lügatçilik sahası Kaşgarlı Mahmud'un yazdığı *Divanü Lugati'-Türk* adlı eseriyle olgunluğa ulaşmıştır. Türkçeyi Araplara öğretmek maksadıyla yazılan bu eser Türk dilini ve Türk tarihini tanıtmaktadır. Milletine hizmet etmek gayesiyle yazılan bu eser Türk lügatçiliğinin temelini oluşturmaktadır. [7]

19. yüzyıla kadar yazılan sözlükler bölümde incelenmektedir: Kıpçakça sözlükler, Çağatayca sözlükler ve Osmanlıca sözlükler.

Hristyanlara Kıpçakçayı öğretmek amacıyla yazılan Latince-Farsça-Kıpçakça olan *Codex Comanicus* de bu sahada önemini koruyan eserlerdendir. Aynı zamanda Ebu hayyam'ın yazdığı *Kitabü'l İdrak li Lisani'l Etrak* adlı eser de bu sahaya zenginlik katmaktadır.

Çağatayca sahasında yazılan sözlükler Ali Şir Nevâî ve Arap sözlük geleneğini takip etmişlerdir. Bu sözlükler XV-XVII. yüzyıllarda Arapça-Farsça kendilerini daha fazla hissettirmişlerdir. Ali Şir Nevaî'nin yazmış olduğu *Muhakemetü'l- Lugateyn* Farsça ile Türkçe dili ve edebiyatı karşılaştırmış ve Türkçe' nin daha üstün olduğunu gözler önüne sermiştir.[8]

Osmanlıca sözlüklere gelince önümüzde daha geniş bir yelpaze açıldığını görüyoruz. Bu dönemdeki sözlüklerin büyük bir kısmı manzum şekildedir. Dönemin başlıca sözlüklerinden 16. Yüzyılda *Kitab-ı Lugat-ı Vankulu* eserini sayabiliriz. Diğer eser de Sünbülzade Vehbî'nin Farsça-Türkçe olarak hazırladığı *Tuhfe-i Vehbi* sözlüğüdür. Bu sözlük uzun zaman dönemin okullarında ders kitabı olarak kullanılmıştır.[9]

Osmanlı'da matbaa kurulduktan sonra sözlükçülük çalışmalarının biraz daha hızlandığını görüyoruz.

## 5. ŞEMSETTİN SAMİ HAYATI ve ESERLERİ

---

[7] Ata Çatıkkaş,Türk Dili Lügatçiliği ve Bazı Türkçe Lügatler, Türk Dünyası Araştırmaları,sayı 41,İstanbul, 1986, s; 207-251.

[8] Ata Çatıkkaş, a.g.e.
[9] Ata Çatıkkaş, a.g.e.

### 5.1. Hayatı

Yirminci asrın en önemli şahsiyetlerinden birisi olan Şemsettin Sami birçok sahada kendini hissettirmiştir. Şemsettin Sami'nin yapmış olduğu çok yönlü çalışmalardan her biri kendi alanında yenilik getirecek niteliktedir. Yaşadığı ömrün çok uzun olmamasına rağmen 23 yıllık neşir hayatına bir çok eser sığdırmıştır. Bu sahada vermiş olduğu mücadele ve hazırladığı her eserini kararlılıkla devam etmesi Türk sözlükçülüğünde önemli bir başlangıçtır.

Balkan Harbi'ne kadar Osmanlı İmparatorluğu'nun himayesinde bulunan Arnavutluk birkaç sancağa ayrılıyordu. Şemsettin Sami bu sancaklardan biri olan Ergiri sancağına bağlı Permedi ilçesindeki Fraşer'de 1 Haziran 1850'de dünyaya gelmiştir. İlk öğrenimini Fraşer'de gören Şemsettin Sami, babasının vefat etmesi üzerine büyük ağabeyisinin kararıyla ailece Yanya'ya taşınmışlardır. Buraya geldikten sonra kardeşiyle beraber *Zoisimea Skoli* adlı Rum lisesinde eğitimini devam ettirmiştir. Bu okulda fen bilimlerinin dışında Fransızca, İtalyanca, Rumca ve Latince gibi birçok yabancı dil öğrenmiştir.[10]

Liseyi başarıyla bitirdikten sonra Goriçe'de (Korça) Vilayet Mektubî Kalemi'nde işe başlar. İşini bir müddet sürdürdükten sonra buradan ayrılır ve İstanbul'a gelir.[11]

1871'de İstanbul'a gelen Şemsettin Sami, Matbuat kalemine girmiştir. Yazı ve neşir hayatına burada başlayan Sami, bu sırada *Tarih-i Mücmel-i Fransa* adlı eserini tercüme edip neşretmiştir.[12]

Gazetecilik hayatına Ebu Ziya'nın çıkardığı *Sîrac* gazetesinde başlar. Kısa bir süre sonra *Hadika* gazetesine geçen Şemsettin Sami değişik gazetelerde yazılar yazmış ve bazılarında da yönetmenlik yapmıştır. Bu sırada yazdığı bazı eserlerini forma forma yayımlama imkânı bulmuştur.[13]

---

[10] Temel Türkçe Sözlük, Genel Kültür Yayınları, cilt 1,s; VII-XX, hazırlayan Ömer Faruk Akün.
[11] a. g. e.
[12] a. g.e.
[13] a.g.e.

Gazetecilik hayatından ayrılan Şemsettin Sami Matbuat Kalemi'nde ki işine devam eder. Aynı zamanda çalışmalarını da sürdüren yazar on bir senelik çalışmasının ürünü olan Kamûsu'l A'lam adlı eserini yayımlar.

Birçok sahada eser veren Şemsettin Sami'nin gazete ile başlayan yazı hayatını edebî eserler, tercüme, mecmua, ansiklopedi, dil hakkında araştırmalar ve sözlük çalışmaları takip etmiştir. Gazetecilik ve dergi çalışmalarına tekrar dönmeyen yazar, gazetecilikte sadece önemli bulduğu konularda kendi fikirlerini söylemiş veya tartışmalara katılmıştır.

Eserlerini birkaç bölümde sıralayabiliriz.

### 5.2. Edebi Eserleri:

**Taaşşuk-ı Tal'at ve Fitnat:** Yazarın ilk romanı olduğu gibi çağdaş Türk edebiyatının da ilk romanlarındandır. Konusunu gerçek hayattan alarak toplumun başlıca sorunlarına değinen bu eser romantik bir özellik taşımaktadır.[14]

### 5.3. Tiyatro Eserleri:

**Besa yahut Ahde Vefa:** Yazarın yazdığı ilk piyestir. Yazar bu eserde Arnavutlar'ın karakterlerini ön plana çıkarmaktadır. Ne olursa olsun verilen sözden geri dönüş yoktur. Buna da Arnavutlar *Besa* derler.[15]

**Seydi Yahya:** Bu eser, konusunu tarih ve efsanelerden almıştır.[16]

**Gâve:** Şemsettin Sami'nin yazdığı üçüncü piyestir. Konusunu Firdevsî'nin Şeh-name'sinden almaktadır.[17]

### Çevirileri:

---

[14] Temel Türkçe Sözlük, Genel Kültür Yayınları, cilt 1,s; XI, hazırlayan Ömer Faruk Akün, A;XII
[15] a.g.e.s; XII
[16] a.g.e.s; XII
[17] a.g.e.s; XII

**Tarih-i Mücmel-i Fransa:** Şemsettin Sami'nin ilk çevirisidir. Yazar bu eseri Fransız müelliflerinden Madan de Saint- Ouen'in tarih kitabından tercüme ettiğini söylüyor.[18]

**İhtiyar Onbaşı:** Hangi dilden ve kimin eseri olduğunu belli olmayan bu eser beş perdelik bir trajedidir.[19]

**Galatee:** Fransız birinin manzum olarak yazdığı bir piyesin tercümesidir. Kapağının üzerinde "Sahib-i imtiyaz: D. Hünkârbeğendi'' ibaresi vardır.[20]

**Şeytan'ın Yadigârları:** Bu roman Frederic Soulie'den çevrilmiştir[21]

**Sefiller:** Victor Hugo'nun en önemli eseri olan *Les Miserables'*in çevirisidir. Bu eser yayımlamaya başlandığı itibaren bir tartışma konusu olmuştur. Yazarın çeviri yaparken kitabı harfiyen çevirmesi Türkçenin kurallarına aykırı düşmüştür.[22]

**Robinson:** Bir romandır. Kitabın üzerinde ' Fransızcadan harfiyyen terceme olunmuştur' ibaresi vardır.[23]

**5.6. Cep Kitapları:**

**Medeniyet-i İslâmiyye:** Bu eser İslam Uygarlığı ile ilgili kaleme alınan 34 yazıdan oluşmuştur.

**Esatir:** Bu eserde birkaç milletin esatir yer almaktadır.

**Kadınlar:** Bu eser kadınlık ve kadın halleri ile ilgili 34 yazıdan oluşmaktadır.

**Gök:** Eserde gökle ilgili ayrı başlıklar taşıyan 28 yazı vardır.

**İnsan:** Eserde insanla ilgili 30 yazı bulunmaktadır.

---

[18] a.g.e. s; XII
[19] Temel Türkçe Sözlük, Genel Kültür Yayınları, cilt 1,s; XI, hazırlayan Ömer Faruk Akün, s; XII
[20] a.g.e.VIII
[21] a.g.e.VIII
[22] Agah Sırrı Levend 1978, *Şemsettin Sami,* TDK. Yayınları, Ankara,s;74.

[23] a.g.e. s; 75

**Emsal:** Bu eserde Hikemiyyat kabilinden 2919 fikra bulunmaktadır. Bu fıkralar yazarın *Sabah* gazetesinde "Şundan Bundan" başlığı altında yazdığı yazılardan oluşmaktadır.

**Letaif:** eserde hikmet-amiz ve ibret-engiz latifeler" bulunmaktadır. Hepsi 436 küçük fıkradır.

**Yine İnsan:** Bu eser İnsan başlığı altında yayımlanmış olan eserin ikinci bölümüdür.

**Lisan:** Bizde bu konuda kaleme alınmış ilk eserdir. Bu konuda ilk kez bilimsel olarak düzenli bilgiler verilmiştir.

**Usul-i Tenkit ve Tertib:** Bu eserde noktalama işaretlerle ilgili bilgiler verilmektedir. Noktalama işaretleri nerede ve nasıl kullanılacağına dair birer birer ele alınmıştır.

**Sözlükleri:**

**Kamus-i Fransavî:** Fransızcadan Türkçeye olan bu sözlük iki cilttir. Bu sahada sözlük eksikliğini gören Şemsettin Sami bu sözlüğü yazmaya karar veriyor.[24]

**Kamus-i Fransavî:** Bu eser de Türkçeden Fransızcaya'dır.

**Küçük Kamus-i Fransavî:** Fransızcadan Türkçeye sözlüktür.

**Kamusu'l-A'lâm:** Bu eser tarih ve coğrafya sözlüğüdür ve altı ciltten oluşmaktadır. Yazar bu eseri 11 senede tamamlamıştır. Bu sözlüğü tek başına hazırlayan yazar yalnız zamanına göre değil, bugün de elde edilmesi zor bir başarı kazanmıştır.

**Kamus-i Arabî:** Arapçadan Türkçeye bir sözlüktür. Yazarın diğer eserleri mevcut olduğu halde bu eser günümüze ulaşmamıştır. Bunun nedeni bu eserin formalarını ve orijinalini bir dükkanda bırakmış ve bu dükkan çıkan bir yangında kül olmuş. Bu sebeple eser günümüze kadar ulaşamamıştır.

---

[24] Agah Sırrı Levend, 1978, Şemsettin Sami, s;81

**Kamûs-ı Türkî:** Yazar bu sözlüğü Türkçenin zenginliğini göstermek maksadıyla yazdığını anlatıyor. Kendisi bu esere Türkçe ad vermeyi uygun görmüştür. Doğru bir yol tuttuğunu göstermek için bu ismi kullanmıştır.

**5.8. Öğretici Eserleri:**

**Tasrifat-ı Arabiyye:** Yazar bu eseri Yanya'da iken hazırlamıştır. Bu çalışma "Sarf ve Nahv-ı Arabî"nin özetidir.

**Yeni Usul Elifba-yı Türkî:** Yazar, çocuklara okutulacak olan kitapların çok önemli olduğunu düşündüğü için böyle bir çalışmaya girişmiştir.

**Nev-Usul Sarf-ı Türkî:** Bu eser de Türkçenin kuralları belirtmek amacıyla yazılmıştır.

**Tatbikat-ı Arabiyye:** Eser kısa Arapça fıkralardan oluşmaktadır.

**Küçük Elifba**

**Kavaid-i Sarfiyye-i Arabiyye**

**Kavaid-i Nahviyye-i Arabiyye**

**Arnavutça Alfabe:** Şemsettin Sami Türkçeye önem ve değer verdiği kadar anadiline de değer vermiştir. Bu eserin kapağında Sami Halid Frasheri adı bulunmaktadır.

**Arnavutça Gramer**

**Değişik Konularda Yazdığı Eserler**

**Hurde-çin:** Bu eserde Farsça fıkralar ve çeviriler bulunmaktadır.

**Himmetü'l-l İmâm fi Neşri'l- İslam:** Afrika'da Müslümanlığın yayılıp gelişmesi için yazılmıştır.

**Baki'nin Eş'ar-ı Müntehabesi:** Eserde Baki'nin biyografisinden sonra padişahlar için yazılan kaside ve mersiyeler, 85 gazel, 3 tahmis, 1 Farsça gazel, 2 malta' bulunmaktadır.

**Ali bin Ebi Talib**: Yazar bu eserde Halife Ali'nin divanından seçmeler yapıp önce Arapça metinleri vermiş sonra da bunlarıTürkçeye çevirmiştir. Eser 113 parçadan oluşmaktadır.

**5.10. Basılmamış Eserleri:**

**Kutadgu Bilig:** Şemsettin Sami, Yusuf Has Hacip'in eserini Türkçeye çevirerek Türk alemine kazandırmak istemiştir.

**Orhun Abideleri:** Yazar bu çalışmayı 104 sayfalık, iki bölüme ayırarak yazmıştır. Birinci bölümü de Orhun Âbidelerinin doğu yönünü, ikinci bölümünde ise batı yönünü ele almıştır. Bu eser daha sonra Necip Asım tarafından yayımlanmıştır. Yapılan bir araştırmaya göre yayımlanan bu eser, Şemsettin Sa2mi'nin eserinin küçük farklılıklarla yayımlanmış şeklidir. Yani Necip Asım'ın yazdığı eser Şemsettin Sami'nin kaleme aldığı eserin hemen hemen aynısıdır.

**Et-Tuhfetü'z-Zekiyye:** 212 sayfa tutan bir deftere yazılmıştır.

**Küçük Kâmus-ı Türkî:** Bu çalışma "Orhun Abideleri"nin müsveddeleri içinde bulunmuştur.

**Vicdan**: Bir tiyatro eseridir. Üç perde halindedir.

**Müntehabat-ı Arabiyye:** Üç bölümden oluşan bir Arapça metindir.

**El-muallekatü's-Seb'a:**

**Kavaid-i Nahviyye:**

**Zübde-i Şah-name:** 95 sayfalık Farsça bir metindir.

**Kur'an Çevirisi**[25]

[25] Agah Sırrı Levend 1978, *Şemsettin Sami,* TDK. Yayınları, Ankara,s; 99

## 6. ESERİN ÖZELLİKLERİ

Elimizde bulunan bu eser Şemsettin Sami'ye ait bir sözlüktür. Bilindiği gibi Şemsettin Sami sözlükçülük anlayışına yeni bir çığır açmıştır. Daha evvel yazılan sözlükler nazım ve nesir olurken Şemsettin Sami bu geleneğin dışına çıkarak hazırladığı bütün sözlük kelimeleri alfabetik harf sırasına göre hazırlamış.

Eserin hiç bir sayfasında yazarın ismi geçmemektedir. Eserin ona ait olduğunu Agah Sırrı Levent'in hazırladığı Şemsettin Sami' in biyografisindeki ifadelerinden ve Ömer Faruk Akün'ün makalesinden anlıyoruz. Bu eser Yapı Kredi "Sermet Çifter" kütüphanesinde yazmalar kısmında bulunmakta ve tek nüshadır. Eserin varlığından ilk olarak bahseden Agah Sırrı Levent ve Ömer Faruk Akün olmakla birlikte eserin ilk tanıtımını yapan Hayati Develidir.

Yüz yetmiş beş sayfa olan eser mukavva ciltli, kareli bir deftere yazılmıştır. İlk sayfada eserin adı ve bu çalışmada kullandığı sözlüklerin kısaltmaları verilmiştir. Kitap Ta'lik stille kaleme yazılmıştır. Eserde, madde başı kelimelerin sayısı 4000 civarındadır.

Bilindiği gibi Şemsettin Sami yazdığı eserlerinde çok titiz davranmıştır, bu çalışmasında da aynı şeyi görüyoruz. Eserin orijinali siyah dolma kalemle yazılmıştır. Kırmızı ve mavi renkli kalemlerle bazı kelimelerin üzerinin işaretlenmesi, sözlük üzerinde yazar tarafından düzeltmeler yapıldığını bize gösterir.

Arap harflerine göre alfabesinin sırasına bu çalışma madde başları Kıpçakça verilmiştir. Madde içinde ifadenin karşısında kelimenin *Kitābu'l-İdrāk li-Lisāni'l-Etrāk* ve *Tercümānu Türkî ve 'Arabî* ve *Et-Tuhfetü'z-Zekiyye fi'l-Lügati't-Türkiyye* adlı kitaplarda geçen şekli parantez içinde gösterilip kelimelerin Batı Türkçesindeki anlamı verilmiştir. Bu kelimelerin farklı anlamları da bir, iki, üç şeklinde numaralandırarak göstermiştir. Batı Türkçesinin yanında bir çok maddelerde Arapça ve Farsça anlamlarını da vermiştir. Bazı kelimelerin ise Fransızcası ve İngilizcesi de verilmiştir. Yazar bazı kelimelerin anlamları daha iyi anlaşılabilmesi icin örnek cümleler de vermiştir. Örnek : **"**Kumlak→قوملاق (tr:kumlak قملاق) Şerbetçi otu, ki Türkler bundan bal ile karıştırıp bir nevi` meşrubat yaparlar." Calismanin icinden arapca ve farsca tamamlamalar da bulunmaktadir. "Kuna→قونا **(**z) İnek, sini'l-bekara. (`duna` gibi)". Ayrica bazi kelimelerin kokleri nereden geldigini da belirtmistir. Bunun icçin parantezde arapçada nasil

geçtiğine dair  bilgi vermektedir. Bu kelimeler diğer dillerden ise, parantez icinde Türkmence veya Kıpcakca diye belirtilmektedir. Örnek: “Kıgırmak→قيغيرمق (l: kığırdı قغردى) 1. Bağırmak, çağırmak. 2. Çağırma, davet etmek. (Türkmence)”

Yukarıda ki örneklerden bu çalışmada çokça bulunmaktadir. Sanırım bunun nedeni kelimelerin anlamları daha iyi anlaşılabilmesi içindir.

Ayrıca metinde bazı okunamayan kelimeler vardır. Bu kelimelerin bazılarında üstleri çizilmiş veya slinmiştir, bazıları ise, el yazması olduğu icin, yazarin yazma şekli anlaşılamamıştır. Belirtmek istiyoruz ki metni Latin harferine çevirdiğimizde okunamayan bu kelimeler soru işaretlerle belirtilmiştir.

Şemsettin Sami diğer sözlükleri gibi bunu da iki sütun şeklinde hazırlamıştır. Biz de, Latin harflerine çevirdiğimizde aynı yolu izledik.

Bu bir sözlük çalışması olduğu için kendine ait kısaltmaları bulunmaktadır, ayrıca bizim eklediğimiz kısaltma işaretleri kullanmadık. Eserin ilk sayfasında yazar kullandığı kısaltmaları belirtmiştir.

**e**→آ (l) (Meksur yazılmış ise de Araplar kesreyi fetha gibi okuduklarından bildiğimiz ve "أى " yazdığımız hemze-i meftûhadır) – Elverir, bırak, yuf ???

**abarmak**→آبارمق (Z. (ااباردى abardı) Göndermek. (Bu lügat elyevm Çağataycada "ايبارمق" ‘ibarmak’ sûretinde kullanılıyor. Acaba o vakit "abarmak" mı derlerdi, yoksa bu dahi Arap telaffuzuna nispet bir galat mıdır???)

**abak**→آباق (Ter. آباق abak, L. ااباق abak) 1. Put, sanem; 2. hayâl sûreti. (Tercümân'ın Almancaya mütercimi Houtsma bu manaları verip ikinci manasına mürâdif olmak üzre "abarcu" lafzını da zikr ediyor. Tuhfe sahibi ise "suret, dehan, sın" kelimeleriyle tercüme ediyor ki, bu da ona dâlldir.)

**abdāl** آبدال (z) ve

**Abdallandı**→**آبداللاندى** (m: M. (Türkçe olmadığı ma'lûmdur.)

**abra**→آبرا (z) Araba, gerdûne. (Bunu sâhib-i eser "اارا " sûretinde dahi yazdığıyçün araba'dan galat olduğuna şüphe yoktur. )

**Abraş**→آبراش (Z. أابراش abraş) M. (Bildiğimiz lügat olup Arabî olduğu hâlde Tuhfe sâhibi "Ebu Hasâde ??" lügat-i âmiyânesiyle şerh ediyor.)

**Abrak**→آبراق (L. abrak اَبرَق, Z. abrak أابرق ) 1. Kumaş, 2. Paçavra (şaput), 3. Kavsullâh. ( Bu lafzın ilk manası mezkûr iki kitapda da mezkûrdur. Ancak ale’l ıtlak kumaş mı demektir, yoksa

kumaşın bir nev'i midir? Diğer iki manası yalnız Tuhfe'de mezkûr olup ikincisinin birinci ile münâsebeti zâhirdir. Üçüncüsünden maksat kavs-ı kuzah mıdır ve bu lafzın öyle bir manası olabilir mi olur.)[26]

**Abadân yer**→آبدان ير (l) Mekân-ı me'nûs. (Mamur yer demek olur, ma'rûf lügat-i Farisiyyedir.)

**Absa**→آبصا (z) Tabut. (Bu lügati sâhib-i eser "????" lafz-ı mechulüyle şerh ettikten sonra ve "???? " diyor. Aslı meçhûl ve şüphelidir.)[27]

**Abtara**→آبطرا (l) 1. Cedde, büyük ana, 2. (Tahmin tarikiyle) ana, vâlide (şüpheli lügat).

**Abuşka - abuçka**→آبوشقه آبوچقه (Z. أابيشقه ; ebişka, Ter. ابشقا abuşka) 1. Koca, ihtiyar, herim; 2. Koca, zevce.

---

[26] Bir başka kalemle bunun yanına "Olur" yazılmıştır.
[27] Bu açıklamaların yanına "teneşir" diye bir not konulmuştur.

**At→**آت (L. اَط , Ter. اَط at, Z. at أاط ) Feres, esb.

**Ata→**آتا (L. اتا، اطا , Ter. اطا , Z. أاطا ) Baba, peder, eb.

**Atana→**آتانا (Z. atana أاتانا ) Son, meşîme (meşkûk)

**Atanmak→**آتانمق bk. Adanmak.

**Atkarı→**آتقارى (z. أاطغارى atgarı) Geri, arkada. atkarı kalmak : Geri kalmak, teahhur.

**Atlamak→**آتلامق (z. أاطلامق atlamak) Adım atmak.

**Atlamak→**آتلامق (z. أاطلامق atlamak) Bk. adlamak.

**Atlama→**آتلامه (z. أاطلامه atlama) Adım, hatve.

**Atlanmak→**آتلانمق (l. اطلانمق atlanmak) Ata binmek, atlı olmak.

**Atlı→**آتلى (l. atluاطلو , Ter. اطلو atlu) Süvari, fâris

**Atmaca→**آتماجه (z. أاطماجا atmaca) M., başık.

**Atılmak→**آتيلمق (z. atıldı أاطيلدى ) Hücum etmek.

**Ac→**آج (l. آج , Ter. آچ aç, z. أاش aş) Câyi', gürsine, tok zıddı.

**Acıtmak→**آجتمق (l. آجتدى acıtdı) Acı duyurmak, elem vermek.

**Acgan→**آجغان , آجغن (z) Açıcı, fettâh.

**Açkı→**آچقى (tr) Amm, ammi

**Açkıç→** آجقيچ (z) Anahtar, miftah.

**Acur→**آجور (z) Medûd (?) (Atalay : Kurtlanmış.)

**Acı→**آجى (l., z., Ter. آجى acı) Tatlı zıddı, merr (Tuhfe sâhibi ¨āmi¤ yani ekşi manasını da veriyor.)

**Acmak→**آجمق Bak: Açmak.

**Acık→**آجيق (z) Aç, cî'ân.

**Acıkmak→**آجيقمق (l. acıkdı آجيقدى , z. أاجيقتى acıktı) Ac olmak. (Tuhfe sâhibiisti'câl etmek manasını veriyor ve bunu daha aşağıda أاشقماق 'aşkamak' ve أاشتقماق 'aşkanmak' sûretinde dahi yazıyor ki bunlardaki şın'ın cim harfi yerinde olacağı anlaşılır.)

**Açmak→** آچمق(l. آج , Z. actı أاجتى, Ter. آج ac, آچغل ackgıl) Feth ve küşade etmek, açılmak, açkıç keza. M

**Açık→** آچيق (L. açık آچق) Meftûh, küşâde. M

**Ahşam→**آحشام (z) Akşam.

**Ahur→**آخور (Ter. آخر ahur،آخور) M (Farsi)

**Ad**→آد (l. آد , Ter. Adsız آدسز , adsız آت سز ) İsim.

**Ad**→آد (l) Ve uyad Haya, utanma. (Ş. Sami bu kelimenin harekesini yanlış değerlendirmiş olmalı. Bu kelime ud maddesine alınmalıdır. bk. Caferoğlu.)

**Ada**→آدا (l, z) Cezire.

**Adamak**→آدامق (Z. adalı أادالى ) Ad komak, tesmiye etmek.

**Adanmak**→آدانمق (Z.أاطاندى atandı , L. آدندى adandı) Kişiye ad komak, tesmiye olunmak.

**Adanma**→آدانمه (L. maadan اَدَنمه) Fırsat .

**Adak**→آداق (l) Nezir. M.

**Adaş**→آداش (l. اَدَش) Semiyy, hemnâm

Adsız→آدسيز (Tr) İsmi olmayan – adsız barmak : bınsır.

**Adım**→آديم (l. adım attı اَديم اَطْى, Ter. adım ادم ) Hatve.

**Ara**→آرا (l. Ter. ) Beyn, miyân.

**Araba**→آرابا (l. اربا araba, Ter. اربا araba) Araba, gerdûne.

**Arpa**→ آرپا (l. اربا , ter. اربا , z. أارپا) Arpa.

**Ar**→آر (l) 1. emîn 2. âsaf (?)

**Arıtmak**→آرتمق (l. arttı آرطى, z. arttı أارتّى) 1. Temizlemek, tanzîf, 2. Ayıklamak, takşîr.

**Artmak**→آرتمق (l. artmak ارتمق, t. artır ارتر) Ziyâde şoden, tezyid. M.

**Artırmak**→ارترمق (l: arttırdı ارطردى, z: arttırdı اارطدى, tr: arttır ارتر)

**Arka**→(l) Arka, halef.

**Arslan**→ارصلان (l, te, z: arslan أارسلان) Şer, esed.

**Arşın**→ارشين (z, tr: آرشن) Zira‘

Arıtmak-Arutmak, Artırmak, bak: Artmak→ارطمق-ارطمق - ارطرمق, bak: آرتمق

Arg**at**→ارغت (l) Karı, zevce, kadın. (Acabâ Arapça zannıyla ‘avrat’ yazılan lügatin esahhı bu mudur yoksa bu “mer’et”ten galat mıdır?)

**Argımak**→ارغيمق **(z)**

**Arık** →آريق (L. (ارق) Baltanıñ sap geçecek deliği, hurde.

**Arık** →آريق (Z.ااريق , L. ارق, T. آرق) Zaîf, lâğar, hezîl, mehzûl.

**Arıktak**→آريق طاق (Z.ااريق طاق , L. ارقطاق) 1) Cebbâr sâbitesi, Orion; 2) Cevzâ burcu. (Bu lügate Tuhfe-i Zekiyye sahibi iki mânâ verip birincisini kevkeb ism-i umûmîsiyle ve ikincisini cevzâ diye tefsir ediyor. İdrâk

sahibi ise iki defa zikr edip birincisinde kevkeb-i Cebbâr ism-i mahsûsiyle tahsîs ediyor ve ikincisini "el-cümcümâtu't-tâvileti'l-bevz" diye kayd ediyor.

**Arıklamak** →آريقلامَق (Z. arıkladı اارىقلادى, L. arıkladı ارقلدى) Zayıflamak, lâger olmak.

**Arımak** →آريمق (l.آريدى arıdı , z. arudı اارودى) Temizlenmek, pâk ve nazîf olmak.

**Az** → آز (l, z) Kalîl, endek.

**Az** →آز (z) Hayat (Azık) Lügate bakılırsa bunun böyle bir manaya gelmesi melhûzdur.

**Altagu** →آلطغو (l) Altlık, es-sittetü'l-müctemi'atü.

**Altmış** →آلطمش (z) Altmış, sittîn.

**Alıg**→ آلِغ (tr) Korkak, cebân.

**Alak** →آلق (l) İhtilâf-ı re'y, ittifâksızlık, tefrika.

**Aluk** → آلُق (l) Hayvan rahtı, takım, uddetü'd-dâbbe.

**Aluklamak** → آلقلامق (l: alukla لا آلق ) Hayvanın rahtını komak, hazırlamak. (Doğrusu "anuk"dan "anuklamak", yani hazırlamak olmak da muhtemeldir.

**Alkamak** →آلقمق (l: alkadılar: القدِلر ) Re'yde ihtilâf etmek, tefrikaya düşmek ("ulakmak" maddesine müracaat.)

**Alkış** →آلقيش (z, l: القش) Senâ, medih, duâ. M

**Alma** →آلما (l, tr, z) Elma, tuffâh, sîb.

**Alın** →آلِن (tr, l) Alın, nasiye, cebîn. M.

**Almışı** →آلميشى (z) ??? , semen, bahâ, kıymet.

**Alıncı** → آلِنجى (l) Kibirli, müteazzim, küstah.

**Almak** → آلمق (l: aldı آلدى) Ahz etmek. M

**Alınmak** → آلِنمق (l: alındı النِدى) Ahz olunmak. M

(burada bir dipnot konulmuş (s. 10)

Osmanlıcadaki allak ve bullak tabiri buradan olmalı. )

**Alu** →آلو (tr) Erik, (Köken) zerd-âlû : Sarı erik. M

**Am** →آم (z, tr, l: آمجق) Ferc. M

**Amrak** →آمراق (tr Moğolca: amarak آماراق) Âşık

ana→آنا (l, tr, z) Vâlide, mâder. M

**Anaz**→ آناز (z) Üvey ???

**Anaş** →آناش (z) Yükselme, su'ûd. (Acaba ağış"dan mı galatdır? ) (Atalay'da eneş. Ancak metindeki yazılış اناش şeklindedir.)

**Ant** →آنت (z, l: آنط, tr: آند) Yemin, kasem

**Ancak** →آنجق (l) M

**Anıt** →آنت (L) Anisa denilen bir kuş. (Acaba ankıt'tan mı galattır?)

**Ancık**→آنجيق (z) Tahta nerduban (agkac'dan gulat olsa gerektir.)

**And** →آند (tr) Bak: ant.

**Anda** →آندا (l) Orada, onda. M

**Andan** →آندان (l) M)

**Andarmak**→ آندارمق (z) Arslan gürlemek.

**Anduk**→آندوق (l) Öyle, onun gibi (andak, bundak آنداق، بونداق )

**Ansız** →آنسز (l) Ale'l-gafle. M

**Ant** →آنطا (l) bk : ant آنت

Antışmak →آنطِشمَك (l: antıştı آنطشتى) Yemin etmek (ant içmek)

**Antamak**→آنطمق (l: anttı آنطا طى) Keder etmek.

(C'da : antattı "mahzuz oldu" Türkm. Gayğurdı.)

**Angıç** →آنغيج (z) Tahta nerduban. (Bu dahi yukarıdaki "ancık" gibi "ağıngıç"dan galat olacaktır.) M

**Anuk**→ آنُق (l, z: آنيق) Hâzır, müheyyâ.

**Anuklamak** →آنقلامق (l: anuklagıl انق لاغل) Hazırlamak, müheyyâ etmek.

**Anuklanmak**→ آنقلانمق **(tr:** انقلان) Hazırlanmak

**Ankut**→آنقوط (z) Ebû ferd , kestane

**Angmak** →آنكمق (z: ankdı اانكدى, l: andı آندى) Der-hâtır etmek, düşünmek. M

**Anglamak** →آنكلامق (z: añladı اانكلادى) Anlamak, fehm etmek. M

**Añlı** →آنكلى (z) Fehîm, zekî, anlayışlı.

**Anık** →آنيق **ve**

**Anıklamak** →آنيقلامق (z) Bak: Ankalama, ank آنق، آنقلامق

**Av** →آو (l, z: ااو) Sayd, şikâr. M

**Av** →آو (z: ااو) Bk: Ağ.

**Avadanlık** →آوادانلق (l: avdanlık آوادانلق, fa: abadan آبادان)

Esâs-ı beytiyye. M.

**Avutmak** →آوُتمَق (l: avutdı ، avuddı آوُدّى آوُتدى) Oyalandırmak, avutmak. M.

**Avcı** →آوجى (z: avcı ااوجى) Sayyâd. M.

**Avra** →آورا (l) Tabîh. [Kavuh? - Pişmiş ?]

**Avrat** →آورات (z: avrat أاورات, tr: avrat اوررت, l: avrat اورط) [Ar. عورت ??? Ter. آرغت] Mer'e, zen, zevce. M.

**Avruk , avrı**→آورى آوروق (z) Bk: Ağrı, ağrık.

**Avruklı** →آوروقلى (z: agruklı آغروقلى)

**Avrı, ağrı**→آغرى ، آورى (z) Akçe, dirhem

**Avrız** →آوريز [Ter. fa: âbrîz] Abrık.

**Avtaz** →آوطاز (z, fa: âbdest) Vudû'

**Avlacı** →آولاجى (z) Avlayıcı, sayyâd, avcı.

Atalay : avlavcı.

**Avlak** →آولاق (z, l: آولو) Mevziu's-sayd, şikârgâh.

**Avlak** →آولاق (z) Oğlak, s. sahle [Galat]

**Avsak** →آزساق (tr) Akçaağaç.

Avlamak →آولامَق (z: avladı أاولادى, l: avladı اولدى, tr: avladı اولا(كل) Sayd etmek. M.

**Avunmak** →آوُنمق - Oyalanmak.

**Avu** →آوو (l, z) Bk.: Ağu, semm

**Avur** →آوور (z) 1. Ağrı, maraz, veca', 2. Ağır, sakîl.

**Avurcuk** →آووروجوق (آغرجق) Ağırlık, sekāle.

**Avurlamak** →آوورلامَق ( ugrılamak اوغريلامق) (z) Ayyârlık, hırsızlık etmek.

**Avurlamak** →آوورلامق ( agırlamak آغرلامق) (z) İkram ve i'zâz etmek.

**Avurmak** → آوورمَق ( agırmak آغرمق) (z) Ağırlaşmak, ağır gelmek.

**Avurundı** →آوورونـدى (z) Kederlenme, te'ellüm, acıma.

**Avulanmak** →آوولانمق (agulanmak آغولنمق) (z) Zehirlenmek, tesemmüm etmek.

**Ay** →آى (l, tr, z) 1. Kamer, mâh 2. Şehr-i mâh

**Aya** →آيا (l: aya أيا, tr: aya ايا, z: aya أايا) Keff; el ayası. Aya urdı [L.] : El çırptı, ???....

**Ayak** →آياق (z: ayak أاياق, tr: ayak اياق, l: ayak ايق) 1. Ricl, pây. M.; 2. Kadeh, bardak, sırça [Z.], 3. Şbytr (?) [Z.]

**Ayıtmak** →آيتمَق (l: ayıttı ايتى, tr:ayıt, ayıtkıl, ayıtmak آيتمق، آيت، آيتقل)

Demek, söylemek.

**Aydın** →آيدين (l:aydın ايدن ) Nûr, aydınlık [Bu sûretle ism-i zât gibi tefsîr olunuyorsa da sıfat olsa gerektir.] M.

**Aydınlamak** →آيدينلامَق (l: aydınladı ايدنلدى, z: aydınladı أايدن لادى) Nurlanmak, aydın olmak [nâre, nevvere] M

**Ayran** →آيران (z: ayran أايران , tr: ayran آيران, L. ayran ايرن) Leben-i râib. M.

**Ayrıc** →آيرج (l) İkiye ayrılmış, çatal.

**Ayrık**→آيرق (tr) Keçi, oğlak, cedy.

**Ayrılmak** →آيرلمَق (l) Teferruk etmek. M.

**Ayru** →آيرو (l) Vadi, dere (?)

**Ayruk**→آيروق (z: tr, l: ayrık ايرق) Ayrı, başka, dîğer, gayri.

Ayruklamak →آيروقلامَق (l: ayrukladı آيرقلدى)

Tağyîr etmek, başkalaştırmak.

**Ayırmak**→آيرمَق (l: ayırdı ايردى) Tefrîk etmek. M

**Ayrık** →آيريق (z, l: ayrık ايرق) Tefrîk olunmuş, müteferrik.

**Ayrı** →آيرى (l) Şi'b, vâdî.

**Aytolun**→آى طولون (z) Dolu ay, bedr.

**Aygır** →آيغير (z,tr, l: aygır ايغر) fahl, hisân.

**Ayseli**→آيسلى **(l)**

"Ayyüzlü"den galat.

**Ayık**→آيق (z, tr, l) Aklı başında.

Ayık→آيق (l) Bir şey'e alâmet olmak üzre birbiri üzerine konmuş taşlar, ruhâm.

**Aylanmak** →آيلانمق (z. aylandı أيلاندى) Sallanmak, insâr ??

**Aylak** →آيلَق (l) Meccân, ücretsiz, bedâvâ

**Ayılmak** →آيلمَق (l: ayıldı آيلدى) Aklı başa gelmek. M.

**Aylu** →آيلو (tr) Hâmil, gebe.

**aylık**→آيليق (z) Müşâhere. M

**Ayman** →آيمان (l) 1. Ceviz danesi, 2. Yuvarlak göz.

**Ayman** →آيمان (z) Menfa (???)

(Kalbur, elek TZ)

**Ayna** →آينا (l, fa: آزينه'den) Cum'a günü; Kadın ismi (Ayna Hatun)

**Ayu** →آيو (z, l:ayı آيى ) Düb, hirs. M

**Ayuk** →آيوق **(**tr) Gazâl.

**Ayva** →آيوا (tr) Sefercel. M.

**Ayıtmak** →آيتيمق

**Ayırmak**→آييرمق

**Ayılmak** →آيليمق ve sâire. Bk : ayıtmak آيتمق ve saire.

**Üb** →أب ve

**İb** →اِب (l) Bak: ub اوب ve ib ايب.

**Ebci** →أبجى (l, z, tr: ucı أوجى) Karı, kadın.

**Ebru** →أبرو (tr) Kalın veya şiş dudaklı, eblem

**Ebsem** →أبسَم (z, l) Sükût; ebsem bulmak : Sükût etmek.

**Ebke** →أبكَا (l) Akciğer, ri'e.

**Obrulmak** →أبرُلمق (l) Münhasif olmak.

**Ebem kuşağı** →أبم قوشاغى (l) Kavsikuzah

**Et** →أت (z, tr, l) Lahm, gûşt. M.

**Et** →أت (z: et, özi أزو ، أات) İnsanın köpek dişi (??).

**Übük** →ابوك (z) Hüdhüd

**Et** →أتْ (l) Bk: at, it, et.

**Ötrük, ötürgü, ötürmek**→ أتروك، أتركو، أترمك (l, tr) Ba. Ötrük vsaire.

**Oturka (ga)**→(غا) اترقا (z) Silsiletü'z-zahr

**Ötüştir** →اتشير (z: ötüştir اتشدر) ?? ???

**Etek** →أتَك (l, tr, z: أاتاك) Zeyl, dâmen

**Etik** →(ادِك) اتِك (l) Ayakkabı, papuç.

**Etmek** →أتمَك (tr, z: ötmek اوتماك ) Ekmek, hubz, nân

**Ecdihâ** →أجدِها (z, fa: ejdiha اژدها) Ejderha. (Galat)

**Ecki** →أجكى (z, tr, l) Keçi, ma'z

**Açhı** →أجخى Küçükten büyüğe hitâb için tabir, ağabey.

**Aca** →أجَى (l, tr: ackı اجقى) Amca, amm.

**Er** →أر (z, tr, l: )1. Racül, merd, 2. Zevc, koca, şevher.

**Erbeke** →أربَكه (tr: erbeke اربكا) Şalgam.

**Erebine**→اربنه (z: erabne أارابنا) Un, ita'am, ta'am.

**Erdum**→اردم (l, z) Fazilet, artam.

**Erte**→ارته (l, tr) 1. Yarın. 2. Sabah.

Ersek→ارسك (l) Orospi, kaca, zaniye.

**Ergec**→اركَج Enenmiş teke

**Erkek**→اركك (l, tr) Zeker, ner.

**Erek**→ارك (l) İhtiyar. (Manayı aslı arabiyye.)

**Eri**→ارى (l) Aslı yani kaba.

**Erik**→اريك (l, tr) İcas. Sarı erik, zerdali.

**Erih**→اريح (z) Zafire? Saç örgüsü.

**Erin**→ارين (l, tr) Alt dudak.

**Ezmek**→ازمك (l) Ezmek, hal ve tezvib etmek.

**Ezendi**→ازندى (l) Zulüm.

**Eze**→ازه (l: eze ازا, tr: eze ازا) Hala, peder hemşiresi.

**Es**→اس (l) His, duygu.

**Esra**→اسرا (tr: esra اسرا) 1. Zır, alt, aşağı. 2. Uzak, Ötede, esreki gün: evvelki gün.

**Esirdi**→اسردى (l) ?/??

**Esirgemek**→اسرگمك (l: esirge ارسكا, z: esirge اسركا) Acıkmak, terehhüm etmek.

**Esirgelemek**→اسرگهلمك (l: z: esirgeledi اسيركالادى) Keza.

**Esrümek**→اسرومك (l: esrüdi اسردى,z: esirdi اسيردى) Sarhoş olmak.

**Esrik**→اسرك (z, l: esrik اسرك, tr: esrik اسرك) Sarhoş, mest, sekran.

**Eski**→اسكى (l) Atık, köhne.

**Eslik**→اسلك (l) Selam, selemet.

**Esmek**→اسمك (l, z) Hubub etmek.

**Esen**→اسن (l, z, tr) Salim, sahih, pür sıhhat.

**Esenlemek**→اسنلمك (l) Veda etmek.

**Esenlik**→اسنليك (z: esenlik اسانليك) Sıhhat, afiyet.

**Esnemek**→اسنمك (z: esnedi اسنادى, tr: esne اسنا)

**Isı**→اسى (l) Sahib, ıs.

**Isı**→اسى (l, tr) Sıcak, har.

**Isınmak**→اسينمق ve

**Isıtırmak**→اسيترمق (l)

**İslik**→اسليك (l) Hararet.

**Eş**→اش (l) Refik, manend.

**İş**→اش (l) Adak-ı işaret, işbu.

**Işıh**→اشخ

**Işık**→اشق **(**z, l) Ziya.

**Eşek**→اشك (z: eşek أشاك, l, tr) Merkeb, hımar, hır.

**Eşik**→اشك (l, tr) ‘Utbe, asitane.

**Eşkik**→اشكك (l) Levrek? (‘Rame’ yazarın notudur. Kelime kalemle silnmiş üzerine bu yazılmış.)

**Eşken**→اشكن (z: أشكان) Şidad, eşkere.

**Eşkün**→اشكن (tr) Eşkin.

**Eşmek**→اشمك (tr) Eşkin yürümek.

**Isırmak**→اصرمق (z,l) Azz. M.

**Isırka**→اصرقا (z, l: ısırka اسرقا, z: ısırgan اصرغان) Mültekatü’l üzün, küpe.

**Eg** →اك **(**l) Hatır, akıl, bâl? ???

**Ekdiş**→اكديش (tr)

**Ekdiş**→اكديش (tr) M

**Eker**→اكر (z: eker أكار) Tazi, selam.

**Eger**→اگر (l) Yağız at, edhem. (İger.)

**Egrimek**→اگرمك (z, tr, l) Gazl etmek.

**Egrek**→اكرك (z) Gazl.

**Egri**→اگرى (tr) Muavvec.

**Eksik**→اكسيك (tr, z: eksük اكسوك, l: eksik اكسك) Nâkıs.

**Eksilmek**→اكسيلمك (z) Tenâkıs etmek.

**Ekşi**→اكشى (tr) M.

**Eglemek**→اگلمك (z) İ‘vicac.

**Eglenmek**→اگلنمك (z) Ta'vik

**Eglik**→اگليك (tr) Kızıllık, kızıl düzgün, kerti eglik.

**Ekmek**→اكمك (l, tr,z) Zer etmek.

**Egmek**→اگمك (l, tr) Bükmek.

**Eke**→اكه (l: eke اكا, z: eke أاكا) Mibred. ***

**Eke**→اكه (l: اكا, z: أاكا) Amme, hala.

**Ekeci**→اكهجى (tr: ekeci اكاجى) Büyük hemşire, abla.

**Egelmek**→اگهلمك (l: egledi اگلدى)

**Egemek**→اگهمك (z: ekedi أاگادى) m

**Ekin**→اكين (l:ekin اكن, tr: ekin اكن) Zer‘

**Ekin**→اكين (l: ekin اكن, tr: ekin اكن, türkmence: eyin اين) kuvvetü'z-zahr.

**El**→ال (l: ال, tr: ايل) Yer, dest.

**Elek**→الك (tr: الاك, z: أالاك) M

**Elik**→الك (tr, l: elik الك) Gezzal.***

**Elk?**→الك (l) altıncı, saman. **

**Elkin**→الكن (l) Garip. ('İlikn' olacak.)

Elli→اللى Hamsin.

**Elenmek**→النمك (tr: الن) El ile yoklamak.

**Elemek**→الهمك (tr: الا (فل)z, الادى)

**Elir?**→الير (tr) Ester, katır.

**Emc**→امج (l) El garazu'l mütekarib

**Emdermek**→امدرمك (l) Kalb etmek-emdirilmek. İnkilab etmek, taklib etmek.

**Emcek**→امجك (l, tr: امچك) Meme.

**İmretmek**→امرتمك (l) İştiha etmek.

**Emzirmek**→امزرمك (l, tr) Emdirmek.

**Emgek**→امكك (l) Emek, sai.

**Emgeklemek**→امككلمك (z: أاكاكلدى) Sa'y etmek.

**Emek**→امك(l, tr: كمانچه) Sai'

**Emkenmek**→امكنمك (l) Sai' etmek.

**Emenmek**→امنمك (l) Sai etmek, emek vermek.

**En**→ان (l, z) Arz. 2. Koyun kulağının yarığı. 3. ???

**Endermek**→اندرمك (l) Kalb etmek.

**Endelemek**→اندرلمك (l) Kabul etmemek, redd-i vaz' etmek. (Zecere, nekede)

**Enr** →انر (l) Müddeh. (müddet???)

**Enselemek**→انسلمك (l) Ensesine vurmak. (Eni salladı?)

**Ense**→انسه (l: انسا) Ense, kafa. (z: e انكسه)

**Enk?**→انك (z) 'Arz.

**Enek**→انك (l: ان) Haciz, had**

**Enek**→انك (l: ان) Şikaf, had.**

**Eneg**→انك, انگك (l: ايك) Çene.

**Enek**→انك (l) Tutak, intibak.

**Enkidi**→انكدى (l) Cevfu bin nakar (?)

**Inkli**→انكلى (l: enli انلو) Ma'rûf, mefhûm.

**Enklemek**→انكلمك (z: enkledi انكلدى) Baş eğmek, ta ta.

**Enńse**→انكسه (tr, z: ense أانكسا) Ense, kafa.

**Enmek**→انمك (l: endi اندى, tr: en ان) İnmek, nüzul etmek.

**Enmek**→انمك (l: endi اندى, tr:ene انا) Ezmek.

**Enmiş**→انمش (l) Has.

**İni**→انى (l: inim انم , ini اين) Küçük birader.

**Enü**→انو Bak: engü.

Eniş→انيش (l, tr: eniş انش)

**Enik**→انيك (z: enik انك) İnecek yer, konak, menzil.

**Enilik**→انيلك (l: enilik انلك, tr: enlik اكليك) Bak: anlık.

**Enik**→انيك (l: enik انك, z: enük انوك) Köpek vesaire yavvrusu.

**Ev**→او (z: ev أاو, l: ev او, tr: ev او, eyu ايو, اب) Hane, beyt.

**Evet**→اوت (l, z: evet أاوات) Naam, beli'.

**Evec**→اوج (z: evc أاوج) Kebeş? (Koç: niye 'kebeş'?)

**Evrek**→اورك (l) Ördek. ('Ördek'ten galat.)

**Evdaş**→اوداش (l, tr) Hane refiki, hemta, Zevce.

**Evlendirmek**→اولنديرمك (z: evlendirdi أاولاندیردی) Tezvic etmek.

**Evlenmek**→اولنمك (z: evlendi أاولاندى, l: evlendi اولندى) M

**Evli**→اولى (l: evlü اولو) Müteehil.

**İtmek**→ايتمك (آيتمق ayıtmak) Söylemek, demek.

**Eyer**→اير (l:اير eyer, z: eyer ايار) Eğer, serc.

**Eyerlemek**→ايرلمك (l) Eger takmak.

**Eygir**→ایکی (tr) Doru, al (at), el-ahmerü'l-müstevî.

**Eyek**→ایك (z: eyek أایاك, l: eyek ایك) Çene, hanek.

**Eyl**→ایل (z: eyl أایل) Kular, Hiram.

Eylemek→ایلمك (l, tr: eyle gil ایلا (كل) Etmek, amel.

**Eymelenmek**→ایملك (l) İşaret, gamz etmek.

**Eynev**→اینو (l) Nazlı. Eynevlenmiş: nazlı alıştırılmış.

**Eyne**→اینه (l: eyne اینا, z: eyne أاینا, farsi: eyne ازینه? den) 1. Cuma. 2. Hafta, usbu'

**Eyin**→این (tr) Bak: Egin. (Zahr)

**Eynelik**→اینهلك (z: eynelik أایناللك) Haftalık.

**Eyu**→ایو (l) İyi, ne'yi, na'm.

**Eye**→ایه (z: eya أایا) Sahib, malik.***

**Oba**→اوبا (l) Aşiret, kabile.

**Oba**→اوبا (z) İsfidac.

**Öbke**→اوبکه (z:öbke اوبكا) Ced??

**Übmek**→اوبمك (اوبمق ubmak) (l: öb اوب, z: öbdi اوبدی) Somurmak, çekip yutmak.

**Obrulmak???**→اوبرلمق (l: obrulmak ابرلمق) Tuhaf olmak (hediye anlaminda), ithaf etmek.

**Obur**→اوبور (z) Gul.

**Öpmek**→اوپمك (l: öb اب, tr:öp اپ, öpti اپتی) Takbil, pus etmek.

**Ot**→اوت (l, z,tr) Od, merare.

**Ot**→اوت (l: اوت, tr: اوط) Nebat.

**Ot**→اوت (l: اوط, tr: اوط) Od, ateş.

**Ot?** →اوت (l: اط , tr: اوط, z: اوط) Deva, ilaç.

**Otak**→اوطاق (l: اطاق, اتاغ, اودا)

**Otırka**→اوترقا (z: اترقا) Silsiletü'l- zahr.

**Otci**→اوتجی (l: otçı اطجی, tr: otacı اوطاجی, z: otacı اطاجی) Tabib.

**Otruc?** →اوتروج (l: otruc اطرج) Cezire???

**Ötrük**→اوتروك (l: ötrük اترك, tr: ötrük اتروك) Yalan, kizb, durug.

**Ötrükelmek**→اوتروکلمك (l: ötrükledi اتروکلدی) Yalan söylemek.

**Ötri**→اوتری (z) Şe'n (Sebeb.)

**Ötiştir???**→اتیشتر (z: ötüştir اوتشتیر) Mahrik.

**Ötmek**→اوتمك (z: ötmek اوتماك) Bak: etmek.

**Ötmek**→اوتمك (z: اوتی, l: آت, tr: اوت) 1. Geçmek, tecavüz etmek. 2. Kazanmak.

**Utanmak**→اوتانمق (l: utdi اتندی) Utanmak, ('Uyatmak' gibi.) Yenmek. 3. Ütülemek.

**Otluk→**اتلوق (l: otluk اطلق) Çakmak. Zunnar. (K

eşişlerin giyisileri.)

**Ötkürmek→**اوتكورمك (z) Bak: ötürmek.

**Ötmek→**اوتمك (z: ötedi اوتادى) Ödemek, ifa etmek.

**Utu→**اوتو (z: utu اطو) Galebe, zafer.

**Otuz→**اوتوز (l: اطز) Selasun.

**Utu→**اوتو (z: اطو) Cezire, ata. (ada)

**Ütürgü→**اوتوركو (l:اتركو) Gaga, mınkar.

**Ütürgü→**اوتوركو (l: اتركو) Denizin sethi altında ki kaya.

**Oturak→**اوتوراق (z) ve

**Oturgu→**اوتورغو (z) Oturak, makad.

**Ötürmek→**اوتورمك (l) Delmek, sakb etmek.

**Ötürmek, ötkürmek→**اوتورمك, اوتكورمك (z, l, tr) Öksürmek.

**Öte, öteye→**اوته, اوتهيه (l: öteyge اتايكا) El ahir.

**Öte→**اوته (z: öte اوتا) İleride, imam.

**Uc→**اوج (l:uc اج, z: اچ) 1. Kenar, taraf. 2. Kuyruk.

**Öc→**اوج (l, z:öc اوج) 1. İntikam, sar. 2. Bahis için konulan akçe vesaire, habe.

**Uc→**اوج (l: اوج) ??? (İkinci, sonraki kuyruk dümen neferi gibi ehemmiyetsiz şahıs mı? yoksa katlama ve bükme yeri ve arası mı?)

**Üc→**اوج (l: üc اج, z: üç اوچ) Selase, sem.

**Uca?→**اوجه, اوجا (l, tr: uca اوجا) Sağrı, sağrı palanı, acuz, kefel.

**Ocak→**اوجاق (l: اجق, z: اوجاق) Kânun.

**Uçar→**اوجار (z) yel, yügür, ???

**Ucaşmak→**اوجاشمق (z: ucaçtı اوجاچتى) Bahs etmek, bahse girmek.

**Öcalmak→**اوجالمق (veya öcalamak اوجهلمك) Sağrına, kıça vurmak.

**Uçan→**اوچان (l: uçan اچن, z: uçan اوچان)Kayık, zevrak. (Tair)

**Uçar→**اوچر (اوچار uçar ???) (l: اجر) Suk, pazar, çarşı.

**Uçri→**اوچرى (tr: uçdarı اوچدارى) Sudur-u adem

**Uçrum→**اوچروم (z: uçurum اچرم) Yar, sakife.

**Uçkur→**اوچقور (l: uçkur اچقر) Kemeran.

**Uçmak→**اوچمق (l, z: uçmak اچمق) Cennet.

**Uçmak→**اوچمق (z: uçtı اوچتى, l: uçmak اچمق, tr: uç اچ) Tayran etmek.

**Üçüncü→**اوچونجو (l) Salis.

**Ucuz→**اوجوز (z, l: اجز) Rahis.

**Ucuzlamak**→اوجوزلمق (l: ucuzladı اجزلدی) Rahis olmak.

**Uçuk**→اوچوق (l: uçuk اچوق) Sar' , sarı. Uçugu tutu. (tr: uçuk اجق) Ihtırab, iltihab, yanma.

**Uçun**→اوچون (l, z: uçan اچن, tr: uçan اچن) Ötri, ecel, için.

**Ödetmek**→اودتمك (l: ödetdi اودتدی) Tadiye, tazmin etmek.

**Ödü**→اودو (tr: ödü ادو) Nefes, ruh.

**Ödünç**→اودونچ (ادونچ ödünç) Karz.

**Ödemek**→اودەمك (l: ödedi اودادی) İfa, kaza etmek.

**Öden**→اودن (tr) Asil, necip.

**Ur**→اور (l) Tohum, bezr.

**Öre** →اورا (z) Boy, kamet, nasîbetü'l-kıyâm.

**Urana**→اورانا (z) Son, meşime.

**Ur**→اور (l: ur أر) Mühendis ???

**Örbek**→اوربك (l: örbek اربك) Mızrak, deve örgüci püskül.

**Uran?**→اوران (tr) Yılan, enkerek.

**Ortak**→اورتاق (l: ortak ارتق, z: ortak اورطاق tr: ortak ارتاق) Şerik. (Tuhfe-i sahibi bu lugatta mastariyet manasını vererek 'şerkte' 'شركته' ve 'mevasıta' 'مواسط' manasını tefsir ediyor ki galat olsa gerektir.)

**Ortaklaşmak**→اورتقلاشمق (z: ortaklaştı اورطاقلاشتی)

**Ortaklamak**→اورتاقلامق (z: ortakladı اورطاقلادی) Şerik olma, şirket.

**Ortar**→اورتار (z: ortar اورطار) Otak, otağ, oda.

**Ortancı**→اورتانجی (z: ortancı اورطانجی) Ortancı, vasat.

**Örtmek**→اورتمك (l: اورت, tr: أارت) Gıtâ.

**Öretmek**→اورتمك (tr: ört اورت) Öğretmek.

**Örtü**→اورتو (z) Gıtâ.

**Ortuka**→اورتوقه (وقوتوقه okutuka) (z: ortuka ارطقا, kartuka قرطقا) Mücevvez, Herem.

**Ortuk**→اورتوق (l: ortuk ارتق) Örtü, gıtâ.

**Örtünmek**→اورتونمك (z: örtündü اورتوندی) Tagattı.

**Orta**→اورته (l, z: orta ارتا) Vasat.

**Örtemek**→اورتەمك (tr: orta gıl اورتا(قل) Yakmak, tutuşturmak.

**Orhal?**→اورحل (__) (l: oral ارحل) Meşum.

**Ördek**→اوردك **(**tr: ördek اوردك) Vezz? (Tuhfe-ı sahibi sehven‘بط’ ‘bat’ diye tarif ediyor.)

**Örs**→اورس (Kavzan) (z) Sendan.

Ortak, orta vesaire. Bak: Ortak vesaire.

**Urgan**→اورغان (Kıpçakça ‘urken’)(l: urgan ارغن) Kalın ip, habl.

**Uruk**→اوروق (tr: ارق) Necaset.

**Ürgeç**→اورگج (l: ergeç ارگج, z: ergeş اورگاش) Bk: ürgüç.

**Ürken**→اورکن (l) Urgan.

**Ürkü**→اورکو (l: ürgü ارکو) Korkup kaçmak.

**Örküç**→اورکوج (z, tr: örgüc ارکج) Senam.

**Ürkek**→اورکك (z, tr: ürkek اورکاك) Cefûl.

**Ürküzmek**→اورکزمك (l: ürküzdü ارکزدی) Tebyit.

**Ürkmek**→اورکمك (l: ürkdü اورکدی) Korkup kaçmak.

**Ürkütmek**→اورکوتمك (l: ürküttü اورکتتی, tr: ürktü ارکتا) Korkutub kaçırmak.

**Urul**→اورل (l: urul ارل) Sendan. (‘örs’den galat olsa gerektir.)

**Urluk**→اورلق (l: urluk اورلق, tr: urlug ارلغ) Tohumluk, tohuma yarar hubûb.

**Urlaş**→اورلاش (z) Tulu???

**Orman**→اورمان (tr, z: orman اورمان) Devha, gabe.

**Urmak**→اورمق (l: ur ار,urmak اورمق, z: urdı اوردی) Darp etmek.

**Urmak**→اورمق (l: ur ار, urmak ارمق) Burmak veya burulmak. (Doğrusu ‘آرمق’ armak’ olsa gerektir.)

**Örmek**→اورمك (l: ördi اردی, ördi اوردی, tr: ör اور) 1. Üflemek, nefhy etmek (üfürmek). 2. Örmek, ağ yapmak. 3. Seçmek, intihab etmek.

**Urmak**→اورمق (l: urdi اردی) Tepmek???

**Öremek**→اورمك (l: öredi اوردی) Bitmek, sabit olmak.

**Örenmek**→اورنمك (l: örendi اورندی, z: örendi اورانذی) Öğrenmek, taalim.

**Urnatmak**→اورناتمق veya

**Örenmek**→اورنمك (z: örnadi اورناتی) yerleştirmek, teskin etmek?

**Örenlemek**→اورنلمك (veya urunlamak) (l: örenledi اورنلدی, z: urunladı اورونلادی) Zann etmek.

**Uru**→اورو (z, l: uru ارو) Cub, mathure-i zahire kuyusu.

**Uru**→اورو (z) Hırsız, harami, (ugri lafzının aynısı) (tr: uru ورا) Makam, ikame. Urutırgıl: Ayakta dur.

**Urutka ve uturka**→اوروتقا, اوتورقا) (z) Silsiletü'z-zahr.

**Ürütmek**→اوروتمك (z: ürütü اوروتى) Örtmek.

**Oruc**→اوروج (tr: oruc ارج) Siyam, ravza.

**Orospi**→اوروسپى (l: orospi ارسپى) Fahişe.

**Uruş**→اوروش (z) Tedasüf.

**Uruşmak**→اوروشمق(z: uruşdi اوروشدى) Tesadüf etmek, ???

**Uruk**→اوروق (z) Köpek yavrusu, enük (enik), cerv.

**Örük**→اوروك (tr: örük اورك) Yalan, kizb, ürük gibi. (Ve hiye lugatün lâ yasrifuhâ ehadun)

**Örük?**→اوروك (z) Zafire???

**Ürükmek**→اوركمك (z) Ürkmek, korkup kaçmak, tevehhüm etmek.

**Örümcek**→اورومجك (tr, l) ve

**Örümcük**→اورومجوك (z) Ankebut, kertene.

**Orunlamak**→اورونلامق (z) Bak: örünlemek.

**Öz**→ اوز (z, l öz اوز ,zö از) 1. Nefsi, kendi, zat. 2. Zübde, kaymak, yemek köpüğü. 3. İç, asıl. 4. leben, süt.

**Uz**→اوز(l: uz از) Sarı (at)

**Urun**→اورون( l ) mekan, makam, yer, mertebe, paye.

**Uz**→اوز ( l: uz اوز) Usta, mahir, hazık.

**Uzatmak**→ اوزاتمق (z: uzatdı اوزاتدى, l: uzattı اوزاطى) Temdid etmek. 2. Vermek, tevrih etmek

**Uzan**→اورس ( z )1.Örs, sından.

**Uzanmak**→ازانمق(z. uzandı اوزاندى,l اوزانطى uzatı) 1.Tetavül etmek. 2. Büyümek, boy atmak.

**Özden**→اوزدان (z) Melih.

**Üzdemek**→ازدمك (l: üzdi اوزدى) Teftiş etmek.

**Üzre**→اوزره (l, tr: üzre ازرا) Yer, mahal.

**Uzgun**→ازغون (z) Azgın (ve argun)

**Üzge**→ازگه(z: üzge ازگـا l:tr: ezge آزكا) Gayrı, başka, ma'ada.

**Üzek**→اوزك (z: üzek اوزاك) İyilik, öz, ağaç özü.

**Uzmak**→اوزمق (l: uz از, uzdi ازدی z: üzdi اوزدی tr: از (gil) 1. Geçmek, seyretmek , ayrılmak. 2. Kat, nasf etmek, yarmak.

**Evzen**→اوزن (l: evzen اوزن , z: evzen اوزان)
Nehir,vadi , dere.

**Özen**→اوزن (l: özen اوزن, z: özen اوزان)
Nehir, vadi, dere.

**Özet**→اوزت (l) Mevta?

**Üzengi**→اوزنگی ( z: üzengi اوزنگی tr: üzengi اوزانگی) Rekb.

**Üzüm**→ اوزوم (**l: üzüm اوزم) Ineb.**

**Uzun**→اوزون (z,l: uzun اوزن,tr: uzun اوزن)
Tavil, dıraz.

**Uziyet**→اوزیت(tr: üziyet ازیت)Şeytan ,iblis

**Özyirimek**→اوزیوریمك (tr: özyirmek ازیرمك)
İshale uğramak.

**Üsbürlemek**→اوسبرلمك (tr: üsbürle (gil) اسبرلا(كل) fa: üsbürden اوسبردن) Teslim etmek.

**Üst**→اوست (tr: üst است)Yukarı ,fevk.

**Üstün**→اوستون(tr: nütsü اوستن,l: üstün استن)
Yukarıda, fevk.

**Usmak**→اوسمق(z: ustı اوستی)1 .Urmak . Büyümek, boy atmak. 3. Koparmak, sökmek ???

**Uşatmak**→اوشاتمق (z: ıdtaşu اوشاتدی)
Kırmak. Yumurta vesaireler.

**Uşak**→اوشاق(l: اشق) Küçük,ufak.

**Üşek**→اوشك(z: اوشك) Astar.

**Uşatmak**→اوشاتمق(l: uşatı اوشطی) Alışmak, ünsiyet etmek.

**Üşkü**→اوشكو (tr:eşke اشكه ,z :üşkü اوشكو ) ??( Tuhfetu idrak sahibi bu kelimeyi ve 'ötürgü' kelimesini mınkar diye tercüme ediyorlarsa da bu dahi burada gaga demek olayub mınkar değildir.

**Üşmek**→اوشمك (l: üştiler اوشتیلر , tr: üşti اوشتی) Toplanmak, hedm etmek.

**Üşendirmek**→اشندیرمك veya اوشدیرمق .
İncitmek.

**Üşenmek (ya uşanmak)**→**اوشنمك,** اوشانمق (z: üşendiاوشاندی) meşgul olmak, şagıl?

**Üşümek**→اوشومك(z : üşüdi اوشدی )

**Üşemek**→اوشمه‌مك Bürudet.

**Üşük**→اوشوك(z:اشك )Kalem

**Üşlemek**→اوشلمك(tr : uşladı اوشلادی )

**Uşramak( uçramak?)**→اوشرامق,اوجرامق,
Uğramak, tesaduf etmek.

**Us**→اوص (tr , l : us اص , z: us اوص) Akıl, hader, us azmak= bayılmak. ??

**Usanmak**→اوصانمق , Melal getirmek.

**Osrak**→اوصراق , Osuruk, zarta.

**Usanılmak**→اوصانلمق Gaflet etmek?

**Usta**→اوصطا (z: ustar اسطار) Usta.

**Uslanmak**→اوصلانمق (z, l: uslandı اصلندى) Akıllanmak.

**Usak**→اوصك (z, tr: uslu اصلو)Akıl ,akıllı .

**Osurmak**→اوصورمق (z , l: ıdruso اصردى, tr: osur (gıl) اصر (فل)

**Avsun**→اوصون (z, f: efsun افصون) Efsun, rakabe.

**Evsunlamak**→اوصونلامق (l, fa) Efsunlamak, rakabe okumak.

**Ot**→اوط Od, ateş, nar.

**Ot**→اوط (tr, l: ot اوت) Nebat, ot.

**Ot**→اوط**(**z,tr ,l : ot اط)İlaç ,deva .

**Ut**→اوط (z, l,  tr: uyd, ut) Haya.

U**tanmak (ve uyalamak)**→اوطانمق ( z )

Uyanmak.

Ot**urni**→اوطاورنى (z) Karın?

**Otraş**→اوراش (z, l: otrac اترج)Cezire (ada)

**Otci**→اوطجى (l: otcı اطجى)Tabib .Bak:otacı

**Otacı**→اوطاجى (z, tr: otacı اطاجى)Tabib

**Otlak**→اوطلاق (z, tr: kalto اطلاق)Mera

**Otluk**→اوطلوق(z, l: otluk اطلق)Çakmak, zennar.

Otur**mak**→اوطرمق (z) Oturmak

**Otuz**→اوطوز(z, tr: اطز)Otuz , selasun.

**Otuzmak**→اوطوزمق( z : اوطوزدو) Hüsranda kalmak ,mahrum olmak, ziyan etmek.

**Utmak**→اوطمق( z: udu اودى,tr : utgıl اطغل) Geçmek, yenmek, galib gelmek, ütmek.

**Utu**→اوطو(l: utu اطو) Zafer, galebe, yenme.

**Otun**→اوطونن( z, l: utan اوطن, tr: uden اودن) Odun, hatab.

**Uğ**→ اوغ (l ) Bir cins ağaç.

**Ugan**→اوغان (tr : ugan اغان,l :nagu اغن)Allah

**Ugan**→اوغان(z) Balıkçıl. (Tuhfe tr 'belşuk' diye tefsir ediyorsa dab u kelimeye lugat-i arabiyede tesadüf olunmadığından doğrusu "balikçıl" demek olan 'belşun' olsa gerektir.)

**Uğru**→اوغرو **:**

**Uğrı**→اوغرو (z, l, tr: ugrı اغرى)Hırsız , sarık.

**Uğrılamak**→اوغريلامق (l: ugrıladı اغرلدي ) Çalmak,hırsızlık etmek .

**Oğul**→اوغل(z, l, tr: ogul اغل) İbn, veled.

**Oğlak**→اولاق(l: oglak اغلق,tr :oglak اغلق ) Keçi yavrusu.

**Oğlan**→اوغلان(l: oglan اغلن tr: oglan اوغلان) Gulam.

kız oğlan.

**Ogus**→اوغس (z) Devat, okka.

**Ogunmak**→اوغنمق(l, z) Bayılmak.

**Ugur**→اوغور (z) Defa, kere: bir ugurda.

**Uğurt**→اوغورت(tr: ugurt اغرت) Yutum (yudum), cer`a.

**Ugurunlamak**→اوغونلامق(z, l: ağırlamak اغرلامك)Yutmak .

**Oğulduk**→اوغولدوق (z) Betarih?

**Uğurlu**→اوغورلی (l: uğurlu اغورلو) Mütemeyyin.

**Ogumak**→اوغومق (l: oğudu اغودو) Okumak.

**Ok**→اوق (z, l, tr: ok اق) Nişan.

**Okşamak**→اوقشامق (l: okşadı اقشدی) Nuvaziş etmek.

**Oklagan**→اوقلاغن (tr: oklagan اقلاغو)

**Oklıkirpi**→وقلیکیرپی (z) Kunfuz.

**Okumak**→اوقومق (z: okudu اوقودو , l:okudı اقودی, tr: okıdı اقیدی) Kıraat etmek.

**Og**→اوك (tr, l) Hatır, bal.

**Üg**→اوك (z) Üç yaşında kuzu (koyun)

**Öğretmek**→اوكرتمك (z: ögreti اوكرتي , l:ögretdi اوكردتي ,tr : ögreti اكرتي) Taalim etmek.

**Öğrenmek**→اوكرنمك (z: örgendi اوكرندی ,l : örgendi اكرندی, tr: ögrendi اكرندی) Taalim etmek.

**Ögerci**→اوكرجی (tr: اوكارجی) Koşçu, hareket eden, rekkad

**Ögercin**→وكرجين ( ögerci اوكارجی) Güvercin.

**Ögü**→اوگو (l)Beşik ,salıncak .

**Ögü**→اوگو (tr) Baykuş, bum.

**Öğüt**→اوگوت (l, tr: ögut اگت) Nasihat, pend.

**Ökçe**→اوكه (tr: ökçe اكجا)

**Öğütcü**→اوكوتجو (z) 1. Öğütçü, tahhan. 2. Gütücü, çoban, rai‘

**Öñü**→اوكو (tr) Gayri, özge.

**Öğütlemek**→اوكوتلك (z: ögutledi اوكوتلادی , tr: ögütle اكتلا) Nasihat vermek, tekdir etmek, terbiye etmek.

**Öğütmek**→اوكوتمك (l: ögütdi اكتدی)Tahın etmek.

(Tuhfetu'z-zekiyye sahibi bu fiile "حاك" "öğütüyor" manasını veriyorsa da bu el-fazı

arabiyeyi fiil ile kullanmak istediği anlaşılıyor)

**Ögmek**→ اوگمك (l: öğdı اگدى)Medh etmek.

**Ögmek**→ اوگمك (l: öğdı اگدى ) Kay etmek. (kusmak anlamindadir) (Övdürmek

**Ögüd**→اوگود (l, tr: öğüd اگد) Refik, arkadaş, yandaş.

**Ögürmek**→اوگورمك (l: öğerdi اگردى) (Beşiği) Sallamak.

**Öküz**→اوكوز (l,tr : öküz اكز ,z :zükö اوكوز ) Sevr.

**Öküz**→اوكوز (l,tr: اكوز, z: اوكوز) Sevr, (k) gav.

**Öksürmek**→اوكسورمك (tr: öksür اكسر )

**Öksüz**→اوكسوز (tr: öksüz اكسون)Yetim .

**Üküş**→اوكوش **(**tr: öküş اوكش ) Çok.

**Ügülmek**→اوكولمك (l: ügüldi اكلدى) Sallanmak, oyalandırmak.

**Ögün**→اوكون (tr: ögün اكن) Ağız, fom, dehan.

**Öündü**→اوكوندو (l, z: ökündi اكندى) Tahassür, telehhüf.

**Üvegi**→اوگى **(**tr: ügey اوكاى) Üvey.

**Ügeyik**→اوكيك (tr, z: ügeyik اكيك) Ügeyik kuş cinsi.

**Ol**→اول (l: ol ال , z: ol اول) O, huve, zat.

**Ol**→اول (l: ol ال) Gök, Asıl.

**Ul**→اول (l: ul ال)Nam , rübet, yaşlık: evvel gecti.

**Ol**→اول (l: ol ال) Tahmin edatı : ol sınıfa (sıfat) aferin sana ?? eveel.

**Ulat**→اولات (z) Fena?

**Ulagurmak**→اولاغورمق (tr:كل) ulagur اولاغر) Nazlanmak.

**Ulak**→اولاق (l, z: ulak الق) Havuz.

**Ulak**→اولاق (z) Lenger, sahan, karavana Osmanlıca = bir öğün yemek.

**Ulak**→اولاق (l: ulak الق) Posta, berid.

**Ulaş**→اولاش (l: ulaş الاش )Yetşimek , mutahassıl, yol ulaştır. (yol ulaştır) Ulaştırmak→اولاشترمق (tr: ulaştır اولاشة) Yetiştirme, itsal ettirme.

**Ulakmak**→اولاقمق (z: ulaktı الاقتى ) Raide? , ihtilal etmek, teferruk, düşmek.

**Ulamak**→اولامق (l:ıdalu الدى )Bitiştirmek , isal etmek,ulaştırmak .

**Ulaldırmak**→اولالدرمق (z:ıdalu اولادى ) Büyümek,izam ve tekbir etmek.

**Ulalmak→**اولالمق (Lugat-ı arifeden ??) Büyümek

**Ulandırmak→**الاندرمق (l:ıdrıdnalu النردى ) Yetiştirmek, isal etmek. (???)

**Ulanmak→**اولانمق (l: ulandı اللندى,الندى ) Yetişmek,kavuşmak ,itsal etmek

**Olay→**اولاى (l: olay الى) Irade-i tahsin: olay olay, pepe, aferin, yaşa.

**Öldürgen→**اولتوركن (z: öltürgen اولتوركان ) Öldüren, katil.

**Öldürmek→**اولتورمك (z:öltürdi اولتردى ,l : تورردىöltürdi لا, tr : öltür اولدر) Öldürmek, katl etmek.

**Olan→**اولان (l: olan اولن )bak :oğlan

**Olca→**اولجا , bak: ölçe.

**Ölç→**اولج (z) Vezn, kıyas.

**Ölçek→**اولچك (tr: idçlö اولچدى )Keyl , ratl.

**Ölçmek→**اولچمك (l: ölçdi اولچدى,tr : ölç اولچ ) Vezn,keyl etmek.

**Evvelce (yahud** اولچا**)→(** z اولچه ) Yağma, nehb, ganimet.

**Ölçelemek (yahud** اولجالامق**)** (z: ölceledi اولجالادى) Yağma ve nehb ve garet etmek.

**Ölcemek→**اولجەمك (ya olcamak اولجامق) Takdir etmek. (yoksa : ölçmek “ اولجمك” mi?)

**Ölçü→**اولجو (l: ölcü اولجو) 1. Kıyas. 2. İtibar.

**Öldürmek→**اولدورمك (tr: öldürmek الدرمك ) Bak:öldürmek , olşamak, ölşemek ,olçamak .

**Ölçemek→**اولچەمك (z: ölşaytır اولشايتير) Feth?

**Ülüşmek→**اولشمك (tr: idşlü الشدى ) Paylaşmak,mukaseme etmek .

**Ülşümek, ölçümek→**اولشومك **ve** اولچومك (z: ölşüyubeter اولشيوبتر) Zeri’ etmek, ekmek. (Mezru’)

**Olturmak→**الطورتمق (l: olturttu اولطرططو ) Oturtmak,ikad etmek

**Olturgaç→**اولطورغاچ (l: olturgaç الطرغچ, z: olturgaç اولطورغچ) Keres, sandalye.

**Olturmak→**اولطورمق (l: olturdı الطردى, z:olturdاولطورد , tr: oltur الطر) Oturmak, kuud etmek.

**Ülker→**اولكر (l, tr: ülker الكر, z: ülker اولكار) Serya. (aciklama var,,,

**Olmak→**اولمق (l: oldı الدى)Sayruret

**Ölmek→**اولمك (l: idlö الدى ,z : idlö اولدى ,tr :öl ال)Vefat etmek .

**Ulu→**اولو (l: uluالو ,tr : uluالو )Büyük ,kebir , azim.

**Ölü→**اولو (l, tr: ölü الو , z: öli الى )Meyt ,

**Ulu→**اولو ,اواولس Pay, behre, nasib.

Ulubaşkar→اولوباشکار ?

**Uluş**→اولوش (z, l: uluş الش) Pay, behre, nasib.

**Uluş**→اولوش (z) Yaş, ratib, uluş buldu: ıslandım.

**Uluk**→اولوق **(l:** uluk الك) Mizab.

**Oluk (oĝluk, oklık)**→اولوق **(**اوغلق**,** اقلق)

**Ölüm**→اولوم (z)Mevt ,vefat .

Ölümeşke→اولوماشکا (اولومشکا) Hınab? (‘Unab)

**Ulumak**→اولومق(l: uldu الدو) Büyümek. (Kibir)

**Ululamak**→اولولامق (l: uludu الدو,z : اولدو uludu) Ta’zim etmek.

**Ulumak**→اولومق (l: uludı الدی, z: uludu اولودی) Havlamak, köpek ve kurdun bağırması.

**Ölümek**→اولومك (z: ölüdü اولودو) Bak: ölmek ‘ölmüş’.

**Ölemek**→اولەمك (l: öldi الدی,z :ıdülö اولودی ) Takım etmek??

**Ölidi?**→اولیمك(l: ölidi الدی,z : üdülö اولودی ) Ratıb etmek, ıslanmak, nemlendirmek.

**Ölitmek?**→اولینمك (tr: ölit الت) ??? ettirmek.

**Omac**→اوماج (z) Hedef, ???

**Omca kemiği**→اومجاکمیکی

**Omrav**→اومراو (z) Köprücük kemiği, ???

**Umsunmak**→ومسونمق (z: umsundı اومسوندی , l: umsundı امسندی , tr: umsun امسن) Arzu ve aşerme etmek.

**Ummak**→اوممق (l: umdu امدی , tr, z: umdı اومدی)Ümid etmek

**Umun** →اومون (tr: umun امون)

**Umunmak**→اومونق (tr: umunmak اومنمق) Ümide düşmek.

**On?**→اون (l: ان, tr: on ان, z: on اون) Rakik.

**On**→اون(l, z: on ان) Aşere, deh.

**Ün**→اون (l, tr: ün ان, z: ün اون) Sada, ses.

**On**→اون (z) His

**Unaş**→اوناش (z) Hulkum, belu’m, gırtlak.

**Onat**→اوناط (z) Reşid. (Doğrusu :oñat اوگات)

**Onamak**→اونامق (l: onamdı اونامدی,tr :unadı انادی) Dinlemek, itaat etmek ,razı olmak. Onamamak: Red etmek, iba eylemek, razı olmamak.

**Öndemek**→اوندەمك (l: öndedi انددی , tr: öndedi اوندادی)Çağırmak ,çığırmak ,davet meket.

**Onamak**→اونامق (z: onadı اونادى) Temrih etmek (hayran) ??? üzerine yuvarlanmak.

**Öń**→اونڭ (l, z: ön ان) 1. Doğru, müstakim. 2. Sağ, yemin, raset.

**Onat**→اونكات (l: onat انت , z: onat اوناط) Reşid.

**Onamak**→اونامق (l: onudı انودى) İyileştirmek, dua etmek, ıslah etmek.

**Önkol**→اونڭقول (انقلى)Meymenet ,uğur , (sağ kol)

O**nlamak**→اونڭلمق (l: ondı اندى ,z : onladı انڭلدى)İyleşmek , ıslah eylemek,doğruluk .

→اونڭمق (l:ıdno اندى ,z : ıdnoانڭدى ) Doğruluk, yola girmek. 2. İyileşmek, geçmek, şifa bulmak.

**Unmak**→اونڭمق (l: undı اندى)Bakmak, gözükmek.

**Onurga**→اونڭرغه (l: onurga انڭرغه) Sulb, omurga kemiği.

**Öngümek**→اونڭومك (z: öngüdı انڭودى) İyileşmek, ılıklah? (iliklah)

**Öngüz**→اونكوز (z) 1. Zihin, hatıra. 2. ???

**Unmak**→اونمق (l: undı اندى )Havlamak , ulamak.

**Unutmak**→اونوتمق (z: unutı اونوتى, unutı اونوطى, l:انطى, tr: انط) Feramuş etmek, nisyan.

**Unmak**→اونمق (l: undı اوندى, z:unlamış انكلمش) Uymak, mucevvef etmek.

**Uvanmak**→اووانق (z: ıdano اواندى ) Ufalamak,yaralamak**.**

**Övmek**→اوومك (l: övdü اودو )Öğünmek .

**Övüt**→اوووت (z) Bak: Öğüt.

**Uvud**→اوووﺪ (z) Bak: ogur.

**Avurt?**→اووورت (z)Durak kenarı ,avurt .

**Ovlak**→اوولاق (l: ovlak اولق )Oğlak .

Uvugan (uvurgan)→اوورغان,اووغان (z) Hırsız.

**Övün**→اوون (z) Arı, nahl.

**Öy**→اوى (z: öy اوى, vöاوا , üyö ايو )Ev ,hane .

**Oy**→اوى (tr: oy اى ) Demir kırı (at)?

**Uya**→اويا , اويه (l: uya اويا, z: uya اوي) Yuva, ??( t.zekiyede u ile yazilmis)

**Uyatmak**→اوياتمق (l:ıtayu اوياطى ,tr : uyat اويت):

**Uyarmak**→اويارمق (tr: uyar اويار) Uyarmak, ikaz etmek.

**Uyatlık**→اوياطليق (z) Nekise, ar.

**Uyat**→اوياط (z: lugat-i atiyeden,l : uyad, uyat اويد , ايط ,اط )Haya ,ar .

**Uyalcak→**اویالجاق (z)Utangaç , ???

**Uyalmak→**اویالمق (z: uyaldı اویالدی ,l : uyalı اویلی)Utanmak.

**Uyandırmak→**اویاندیرمق (l: uyandırdı ایندردی)İkaz etmek .

**Uyanmak→**اویانمق (z: uyandı, uyanık اویاندی, اویانق,l : ıdnayu ایندی ,tr : uyan اویان ) İntibah.

**Uyanık→**اویانیق (l: uyanık اینق,z : uyanık اویانق)Müteyekkiz .

**Oyru→**اوبرو (l) Vadi.

**Üyez→**اویز (z: uyaz اویاز, tr: uyaz ایاز, l: uyaz ایز) Sivrisinek, namus, ???, tatarcık.

**Uygan→**اویغان (z) ???

**Uygan→**اویغان, اویغون (l: uygan ایغن)Tabi .

**Uyku→**اویقو (z,tr ,l : uyku ایقو )Hevab .

**Eyeg→**اویك , اویگو (tr: eyeg, eyegü ایاك, اویاگو) Eyi, zil'

**Uykusra→**اویقوصرا(اویوقصرا) (z)

Uyuklama, nia's.

**Öyke→**اویگن (اویگه) Akciğer.

**Öygen→**اویگن (اوین) (l,tr : uyar, öygen ایار,اویگان) Dizgin, licam.

**Öygenlemek→**اویگنلمك (اوینلمك) (l: uyanlamak اویانلامق ) Dizgin takmak.

**Öyge→**اویگه (z: öyge اویگا tr: eyge ایگا ) Akciğer, rah

**Öylen→**اویلن (tr: öylen ایلان )

**Öylendirmek→**اویلندیرمك (z: öylendirdi اویلاندیردی) Evlendirmek, tezevvüc etmek.

**Öylenmek→**اویلنمك (z: öylendirdi اویلاندی) Evlenmek, tezevvüc etmek.

**Oymak→**ایماق (z, l, tr) Tabi' olmak, ???. Muvafik gelmek, tevafuk etmek.

**Uymak→**اویمق (z, l: uydı اویدی) Tabi olmak, mutaveat etmek, muvafak gelmek, tevefak etmek.

**Oynaş→**اویناش (z,l :oynaş اویناش ) Maşuk, dildar.

**Oynamak→** اوینامق (z: oynadı اوینادی , l:oynadıاویندی ,tr : oyna اینا)La 'b etmek.

**Oyub→**اویوب **(z)**

**Oyu→**اویو (z)

**Öyütlemek→**اویوتلمك (z: öyütledi اویوتلادی ) 1. Nasihat vermek. 2. Tekdir ve tebrid etmek. (öğütlemek)

**Öyütli→**اویوتلی (z) Nasihat veren, nasih, öğütçi.

**Uyutmak→**اویوتمق (z: uyutdı اویوطتی, tr: اویت) 1. Uykuya yatırmak. (süti). Tutturmak, yoğurt etmek.

**Uyushak→**اویوسحق (z: ılsuyu اویوسلی ) Sökmek, ??? (usmak)

**Üyüş→**اویوش (z) ??? (uyşmak)

**Oyuk→**اویوق (z) Mukadder? ??? oyulmuş?

**Uyuk→**اویوق (tr) Uyku.

**Uyuksırmak→**اویوقصرامق(z) 1. Uyuklamak, ??. 2. Uyur gibi olmak, tenavüm .

**Uyuklamak→**اویوقلامق (tr)Uyumak ,nam.

**Uyumak→**اویومق (z, l: uyudı اویدی, tr: اوی) 1. Uykuya varmak, nam. 2. Uyuşmak.

**Öyük→**اویوك (l: öyük ایوك)1. Tepe,2 .yük, haml, (Bu ikinci manası yalnız tercümanide olup 'yük' dür, galat olsa da melhuzdur.)

**Oyun→**اویون (l: oyun این) La'b, bazıca.

**Uyımak→**اوییمق (tr: uyı اوي) Bak: uyumak.

**İçkeri→**ایچکری (z: içkeri ایچکاری) İçeri, dahil

**İçki→**ایچکی(ایچکه) (z: işki ایشکی, işka ایشکا) Keçi,maiz ,işka moynuzi ? = Keçi boynuzu.

**Ibar→**ایبار (z, l: ıbar ابار )Misk , anber.

**İp→**ایپ (l: ib اب) Habel.

**İt→**ایت (z, l, tr: it ات) Köpek, kelb.

**İt b**alığı→ایت‌بالیغی (z) Kelb-i ma'

**İtmek→**ایتمك (z: itti ایتتی, itayırdi ایتایردی) Defi itmek. Posser (yazarın notu)

**İtmek→**ایتمكك (z: itti ایتتی )Elemek ,kılmak .

**İtük→**ایتوك (tr: itük ایتوك ):

**İtik→**ایتیك (z, l: idik, itik ادك,اتيك )Ayakkabı , pabuç, çizme, huf.

**İçirmek→**ایچیرمك (z: idriçi اچیردی tr: içir اچیر)Nuş ittirmek.

**İçmek→**ایچمك (l: içti ایچتی, tr: iç اچ) Nuş eylemek.

**İçton→**ایچطون (l, z, tr: içton اچطن) Çamaşır.

**İçki→**ایچکی (z: içagi ایچاکی)Tabip ,hekim .

**İçlik→**ایچلیك (tr: içlik اچلیك) Astar.

**İdi→**ایدی (l: idi ادی) Sahip, malik.

**İtmek→**ایتمك (z: itdi اتدی) Göndermek.

**İdi→**ایدی (l: idi ادی) 1. Kan. 2.Götür,

**İdibermek→**ایدی‌برمك (z: idiberdi ایدی‌بردی ) Bölmek,katl .

**İr→** ایر (z)Er ,erken .

Irak→ایراق (z) Irmak, nehir.(ırmak gibi )

**Iramak→**ایرامق (l: ıra ارا) Bak: ırgamak.

**İrte**→ایرته (z: irte ایرتا, l: irte ارتا) 1. Sabah. 2.Yarın.

**İrdem**→ایردم (z: irdem ایردام ) Fazilet, xertas, iredem-i iyes?=sahib-i fazilet

**Irden**→ایردن (l: irden اردن) Harman yeri, harman konup daha döğülmemiş demetler, beyder.

**Irşık**→ایرشیق (z)Semin .

**Irgak**→ایرغاق (l: kagrı ارغق )???, ufak çengel ve buna takılmağa mahsusdirler veya başından kulak?

**İr**→ایر (l: ir ار) Gına, teganni.

Irgamak→ایرغامق (l: ırgaارغا , ırgadı ارغدی) Sallamak, direnmek, hezze, ( 'ıramak' dahi derlerdi)

**Irgan**→ایرغان (z)Kilim??

**Irganlamak**→ایرانلامق (z)( kılıç vesaireye) Çengele takılmak.

**Irganmak**→ایرغانمق (z)Sallamak ,titremek .

**İrkil**→ایرقیل (z)Uğursuz ,şovam ,şom .

**İrik**→ایریك (l: irik ارك) Toplamak, cem'.

**İrkek**→ایرکك (z: irkek ایرکاك) Bak: erkek.

**İrkelemek**→ایرکلمك (l: irkeledi ارکلدی ) Toplanmak,yapışmak , ictima.

**İrkemek**→یرکمك (l: irk, irkedi ارك, ارکدی) 1.Yetişmek, idrak. 2. Toplamak, yapışmak, cem itmek.

**İrlemek**→ایرلمك (ایرلمق) (l: irl ارل) Alçalmak, zillete düşmek.

**İrkenci**→ایرکنجی (z: icnekri ایرکانجی )???

**Irmak**→ایرماق (z, l: ırmak ارمق)Nehir .

**Irlamak**→ایرلامق (l: ıdalrı ارلدی,tr :ırla ارلا ) Teganni itmek.

**İrmek**→ایرمك (tr: ir ار(kl))1. Yetişmek, ermek. 2. Sormak, sual itemk.

**İrendi**→ایرندی (z) Seyl (sel) yeri.

**İrenmek**→ایرنمك (ایکرنمك) (z: irendi ایرندی) Kurna?? (Bildigimiz mana mıdır?)

**İri**→ایری [z: (وایریك)tr : iri اری ] Kaba, sert, karın, haşin.

**İrişmek**→ایریشمك (z: irişti ایریشتی) Yetişmek, lahik olmak.

**İrik**→ایریك (z)1 .Erik .2 .Bak :İri .

**İrikmek**→ایریکمك (z: irikti ایریکتی) Aşmak, nazaka.

**İrikince**→ایریکینجه (z: irkince ایریکینجا) Mühlet?

**İrimcek**→ایریمجك (z: irimcek ایریمجك) Kaynarken kesilmiş süt.

**İrin**→ايرين (z, l: irin ارن) Kayh, cerahat.

**İrin**→ايرين (z, l: irin ارن) Alt dudak.

**İrincek**→ايرينجك (z: irincek ايرينجاك)Tenbel , keslan.

**İrinmek**→ايرينمك (z: irindi ايريندى) Tenbellik itmek, tenbel olmak, teksel. (Asli 'kesel')

**İz**→ ايز (z,l )İz .

**İzdemek**→ايزدمك (z: izdedi ايزدادى, tr: izde ايزدا) Aramak, teftiş itmek, izini takib itmek.

(Kullanılan 'istemek' bilge bundan galattır)

**İzlik**→ايزليك (l, tr: izlik ازلك) Ayak kabı.

**İs**→ايس (l: ısı اسى, sahibe صاحبه)Sahib , malik, ehl, zev.

**İskirlemek**→ايسكيرلمك (z) Azar etmek, atmak.

**Ismarlamak**→ايسمارلامق (l: ısmarladı اسمرلدى) Tevdi' etmek, sipariş itmek. Isı, ısılık, istihak, vesaire .

Bak: ısı vesaire.

**İslik**→ايسليك (l: islik اسلك) Selam, selamet, (doğrusu 'esenik' olsa gerek)

**Isırga**→ايسيرغا (l: ısırga اسرغا) Bak: Isırka.

**İş**→ايش (z, l, tr) Şagl, kar.

**İşkun**→ايشقون (l: işkun اشقن) ???

**Işkun**→ايشقون (z) Kıfılcım, serare.

**İşkik**→ايشكيك (z,l : işkik اشكك )Kürek ???

**Işkındı**→ايشندى (z)Kaçub kurtulma , siklet.

**Işnıg yılı**→ايشنيغ ييل (l: ışığ yıl اشيغ يل )Geçen sene(doğrusu 'آشنى يل' olsa gerektir.

**İşletmek**→ايشلتلك (tr: işle اشلا) m.

**İşlemek**→ايشلمك (l: işle اشلا) m.

**İşidtirmek**→ايشيتديرمك (l: işitirdi اشتردى ) Duyurmak,isma itmek .

**İşitmek**→ايشيتمك (l: işitti اشتتى )Duymak , istima itmek.

**İşnih**→ايشينح (z: hinşi اشنح )v .

**Işık**→ايشيق (z,l : kışı اشق )v .

**Işık**→ايشيك (z, l: ışık اشك) Bak: ışık, ışıh, işik.

**Isramak**→ايصراماق (اصرا)Ucuz kesmek(nak?vesaire )kesmek .

**Isırak**→ايصيراق (z: ısırka اصرقا) Küpe.

**Isırmak**→ايصيرمق (z,l :اصرمق )Az .

**Ig**→ايغ (l: ıg اغ )Budağın üzeriki kılçık .

**Iglatmak**→ايغلاتمق (l: ıglattı اغلطتى ) Ağlatmak.

**Iglamak**→ايغلامه (ايغلدى tr: ıgla اغلا) Ağlamak.

**Iglanmak**→ایغلانمق (z: ıglandı اغلندی ) Ayıldı, sıha.

**Ignamak**→ایغنامق [ tr: ıgnagıl اغن (فل) ] (Çera)Tozda yuvarlanmak.

**Ik**→ایق (z) Arkanın yukarısı, iki omuz arası, atın orasında ki yelesi, çark. ( ‘ kapka’ dahi derlerdi)

**İkşimak (yahud ikişmak)** →ایقیشمق,ایقشیمق (l:اقشدی ) (kapu vesaire)Bağlama , sıra’l bab.

**İk**→ایك (l: ik اك ,z : ik ایك )???

**İk**→ایك (l: ik اك) Hastalık, maraz, dai.

**İkiçi**→ایکیچی (z: ikişi ایکشی) Dişi keçi, ma‘z.

**İgrenmek**→ایکرنمك (z: iğrendi ایکرندی )Bak : kİrenme.

**İkşi**→ایکشی (z: ikşi, ikçi ایکچی, ایکشی) 1. Ekşi, hamiz. 2. Ekşi süt.

**İkinci**→ایکینجی (l, z: ikinci اکینجی) Sani, düvüm

**İkindi**→ایکندی (z, l: ikindi اکندی) Asr.

**İğne**→ایکنه (اینه)[l: ine انا, z: iğne ایکنا] İbre.

**İki**→ایکی (l: iki اکی) Esnin.

**İki bila**→ایکیبیلا (l) İki yüzlü, iki tarafı keskin kaleım.

**İki bozat**→ ایکیبوزآت (z: iki boz at ایکیبوزآت, l: iki boz at اکیبزاط (İkisi de galat)

**İkiz**→ایکیز (z)Tevem .

**İkif**→ایکیف (z)Levh .( bağrış)

**İkin**→ایکین (z) Ekin, zer‘i

**İki yıllı tay**→ایکییللیطای (l: iki yılı at اکییلیطای)Cez 'i,iki yaşında at .

**İl**→ایل (z,l :il ال ,tr : il ایل )1 .Yed ,dest ,el .2 . Halk,insane ?,ahali . 3.Memleket ,ülke , devlet.4 . Sulh, barış .

**Ilan**→ایلان (z)Yılan , su‘ban

**Iylanmış** (aylanmış)→ایلانمش(یاایلنمش) (z) Boğazlanmış,mezbuh ???

**Iylangıc**→ایلاذغج (z: ıylangış ایلانکیش) Yengeç, seratan.

**İltişmek**→ایلتشمك(z: itşitli ایلتشتی ) Teşebbüs.

**İletmek**→ایلتمك (z: ilitti ایلتتی )Götürmek , nakl etmek.

**İlti**→ایلتی (tr: ilti ایلتی)Elti ,kaynın zevcesi.

**İlci**→ایلجی (z, l) Sulh memuru, sefir, resul.

**İlçayımak?**→ایلچایمق (l: ilşaytı ایلشایتی )El urmak,başlamak ,girişmek , ???

**Ilçige**→ایلچیکه (ya ایلشیکه) (z: ilşiga ایلشیکا ) Yüksek,refi ' ,ali .

**İlersik**→ایلرسك (z: ilersik ایلارسك ) Teke, erkek keçi.

**İyleşmek**→ایلشمك (tr: iyleş ایلاش ) Musaliha etmek, ba rış.

**İlk**→ایلك (z) Birinci, evvel.

**İlgeri**→ایلكرى (l, z, tr) İleri, imam.

**İlgevür**→ایلكوور (z: ilgevür ایلكاوور)Ref , raf??? (sergen)

**İlgün**→ایلگون (z,l: ilgün الكن)Halk, alem.

**İlgü**→ایلگو (l: ilgü الكو) Malum yer mı?, nişan, hedef.?

**İlgi**→ایلكى (l: ilgi الكى )Havan ,haven .

**İlgik**→ایلكیك (z, l: ilik ایلك, l: ilik ایلك , ایلكالك ilgelik) İlik, urve.

**İlgin**→ایلكین (l: ilgin الكن) 1. Yabancı, garib, ecnebi. 2. Yıldırım, saika .

**İlgen**→ایلگن (z: ilagen ایلاگان) Yapıcı, fa'al.

**Eylemek**→ایلمك (z: eyledi ایلادى) 1. Eylemek, yapmak, kılmak. 2. Çevirmek, döndürmek. 3. İtmek, def' etmek.

**Elenmek**→ایلنمك (tr) El ile yoklamak.

**İli**→ایلی (**tr**: ili الى, l: il ال )İylik , ili = iylik su.

**İylik**→ایلیك (z) Ar, ayıb.

**İyliklemek**→ایلیلمك (z: iylikledi ایلیكلادى) Ayıplamak, ta'yıb etmek.

**İlikli**→ایلیكلى (z) Ayıblı, muayyeb.

**İlmik**→ایلمیك (l: ildi الدى) Asmak, takılmak alıştırmak.

**İlingin?**→ایلینگین (z, fa: lenger) Liman, mersa,mersu.

**İlinmek?**→ایلینمك (l: ilindi الندى, z: ilindi ایلیندى) 1.Asılmak, takılmak , alıştırmak. 2. Temayyül etmek. 3. İlişmek, tereddud ve şübhe etmek.

**İm**→ایم (z) Şalvar, don, işim(iş+im) ince şalvar, şalvar paçası, tozlık.

**İmcik**→ایمجك (z: imcek ایمجاك )Meme ,sedi .

**İmdi**→ایمدى (z, l, tr: imdi امدى) Şimdi, el an.

İmrenmek→ایمرنمك (l: imrendi امرندى) İştiha etmek.

**İmzirmek**→ایمزیرمك (l: imzirdi امزردى) Bak: emzirmek.

**İmzirici**→ایمزیرجى **(z)** Süt nine, murzi**.**

**İmlemek**→ایملمك (l: imledi املدى) Bir tarafa çekilib rahat durmak isteği.

**İmlemek?**→ایملمك (l: imledi املدى) İşaret ve gamz etmek: gözü birle imledi. (Bu iki

lugatın harekeleri ??? bulunmadığı için meşkuktur.)( şüpheli)

**İn**→این (l,z ,tr **: in** ان )1 **.**Mağra **,** kehf, in içinde bulunan hayvan yuvası demek, hacer.

**İnak**→ایناك **(z,tr )**Mutemed**,** hasıl, muhrem, emin.

**İnam**→اینام **(l)** Mutemed, emin.

**İnanmak**→اینانمك **(z:** ıdnani ایناندی **,**l **:** انندی inandı**)**İman getirmek**,** itikad etmek **.**

İnci→اینجی **(**z,l **:** اینجو **)**Dur ,lu 'lu**.**

**İncir**→اینجیر **(z, tr:** انجیر**) Tin.**

**İncikırmak**→ایجیرقیرمق (z, l: incikırdı اینجقردی)Hıçkırmak **.**

**İndirmek**→ایندیرمك **(**z,l **:** indirdi ایندردی **)** Tenezzil etmek**.**

**İyner (**yoksa ayiner mi**??)**→اینر **(**l**:** renyı اینر **)** Müddet. (Zaman mı ?? yoksa 'cerahet' yani 'irin' mi? Bu yüzden galat olması da melhuzdur)

**İnek**→اینك **(**l:انك inek,tr : inek اینك ,z : inek ایناك)Bakara **.**

**İngen**→اینگن **(z:** ingen اینگان**)** Dişi deve, naka.

**İnilmek**→ایڭلمك **(**l**:** idelni اینلادی **,**z **:** iñledi اینڭلادی**)** İniş etmek.

**İnmek**→اینمك **(**z**:** idni ایندی **,** l: indi ایندی)
Nuzul etmek.

**İyne**→اینه **(**z:iyne اینا, l: ine انا) İğne**.**

**İniş**→اینش **(**z,l: iniş انش) Nuzul**.**

**İncitmek**→اینجیتمك **(**z: incitti اینجیتدی **)** ???

**İv**→ایو (tr) Ev, hane. ('اوی' gibi)

**İvdaş**→ایوداش (l, tr: evdaş اوداش) Hemhane, zevce.

**İvmek**→ایومك (l,tr : evdi اودی )Koşmak , acele etmek.

**İya**→ایا (z: iya ایا )Sahib ,malik . (ایه,)

**İyar**→اییار (z: reyi ایار)Eğer,eger ,serc?

**Iyarmak**→اییارمق (z) Uymak, tabi' olmak.

**İyaz (**اویز)→اییاز (z) Sivrisinek, cibin

**İrmek**→اییرمك (z) Eğitmek, gazel.

**İrik**→اییریك (z) İbar, gazl.

**İyskemek?**→اییسكمك (z) Koklamak, şemm.

**İyiklemek**?→اییكلمك (z) Ayıblamak.

**İyilemek**→اییلمك (z) Eglemek,meyl etmek.

**Baba**→بابا ( l: baba ببا) ( Çocuklar lisanında) Ata, peder, eb.

**Babas**→باباس (z: babas باباس) 1. Kasıs, keşiş, rahip. 2. Alim, okumuş.

**Bayit batmak**→بایدباصمق (z) Yardım ve hayır etmek.

**Bapuç**→باپوچ (l: babıç ببج,f : babus بابوس ) Ayak kabı.

**Batmak**→باتمق (l: battı بطی, بتّی ,z : battı بأتّی,tr : (فل)بط))1 .Gats , dalmak (talmak), gurub etmek.

**Batak**→باتاق (l: batuk بتوق ,z : batık, batuk بتوق,بطق) Suya dalan bir nevi kuş,gıtas .

**Batırmak**→باترمق (l: idrutab بطوردی ) Gatsettirmek.

**Bac**→باج (f)Resm ,gümrük vergisi .

**Bacanak**→باجناق (l: بجنق )Baldızın zevcesi.( Sahib-i eserde lafzın aslını anlamadığını beyan ediyor, Türkiyyü'l asl ise bacı'dan müştak olmak muhtemeldir.)

**Baca**→ناجه (l: baca بجا,z : baca باجه )Ruşen .

**Bahçe**→باخچه (l: bahçe بخچه) Hadika.

**Bar**→بار (z, l: bar بر) Mevcud, var.

**Bar**→ بار (z)

**Barabar**→باربار (z,f : برابر baraber ) Beraber, me'an, müsaraga.

**Baraza**→باراه (z, f: firuze) Yakut.

**Bartılmak**→بارتیلمق (l: bartıldı بارتلدی) Urmak,ödemek , ezmek veya kırmak.

**Barça**→بارچه (l: barça برجا) Heb, bütün, külli.

**Bardak**→بارداق (z,l ,tr : bardak بردق ) Göz, desti.

**Bars**→بارس (z,tr : برسbars ,l : bars برص ) farsda:pars .

**Barış**→بارش (z) Sulh, mesaliha.

**Barışmak**→باریشمق (tr: barış بارش )Mesaliha etmek.

**Barla**→بارلا (z) Kelb zagarı, zagar.

**Barlı**→بارلی (l: barlı برلی, z: barlu بارلو) Varlı, darınlı, zengin.

**Baça**→باچه (z: başa باشا) m , 'sakırd' diye tercümesi galattır.

**Barmak**→بارمق (z, l, tr: barmak برمق) Parmak, usb', -(z) Evelli parmak, son parmak, orta parmak, arsız parmak, cıplak.

**Barmak**→بارمق (l: bardı بردی,tr : بر bargıl (غل)) Varmak, gitmek.

**Barmasuluk**→بارماصولق (l: برماصولق barmasuluk) ???

**Baz**→باز (l)Sulh !

**Bazar**→بازار (l: bazar بزر ,tr : bazar بازار) Pazar, suk.

**Bazarlı**→بازاری (بازرلی) (z) Altun veya yazı

**Bazargan→**بازاگان (z, tr, fa) Tacir.

**Bazık→**بازق (l) Müteazim, mütekbbir,???

**Bazlaşmak→**بازلاشمق (l: bazlaştı بزلشطی ) Müsaliha etmek, barışmak.

**Bazmak→**بازمق (ya بزمك) (l: bezdi بزدی, fa: ezeb بزه'den menkul) Tezyin etmek.

**Bazu→**بازو (l) Oklağı.

**Bazmak→**بازمق (z: bazdı بازدی) Tamace etmek.

**Bazva→**بازوه (l: bazva بزوا) İsfidac, istoc.

**Bazok→**بازوق (l: bazok بزوق) Mülehhem, tıknaz. (Yoksa bezli yani urul mı)

**Bazır→**بازیر (l) Bezir, sisam (susuam) yağı.

**Bas (pas)→**باس (z:baslandı باسلاندی,l : بص bas)Pas ,jenk .

**Basa→**باسا **(**بسا باسه) (l: basa بصا) Diğer, zira, daha, bir de, keza.

**Basağı→**باساغی (l: basağı بصغی)Sonraki, basağı gün. Yarın değil öbür gün, bade'l gayr.

**Baslanmak(paslanmak)** →باسلانمق (z, l: baslandı بصلنی) Pas tutmak.

**Basvan→**باسوان (l: basvan بسوان ,fa : basban بسبان)Muhafız ,bekçi .

**Baş→**باش (l,z ,tr )Reis , ser

**Başarmak→**باشارمق (l: başardı بشردی ) Yitirmek,itmam ve eklam etmek, başa çıkarmak.

**Başak→**باشاق (بشق) Sünbül.

**Başkarmak→**باشقارمق (باشارمق) (بشقارد,z : بشردی)Becermek , tedbir etmek.

**Başkarmak→**باشقارلی (z) Becerilmek, tebdir etmek.

**Başka→**باشقه (z: başka باشقا ) Gayri, diğeri, öteki.

**Başdak→**باشداق (tr) 1. Ailesi olmayan, kendi başına olan. 2. Mücerred, bekar.

**Başlamak→**باشلامق (z, l, tr: başladı بشلدی) 1. Bed itmek, mübaderet etmek. 2. Başa vurmak, başı yaralamak. (İdrak-i sahibi de baş lugatına manası da 'vermek' dahi tefsir edior.)

**Başlık→**باشلق (l: başlık بشلق) Riyaset, hükümet.

**Başman→**باشمان (z, l: باشماق, tr: بشمق) Ayakkabı, pabuç, zermuze (z)

**Pas ve paslanmak→**باس veبلسلانمق (z: bas باس z: bas بص) Bak: pas, paslanmak.

**Basırmak→**باصرمق (basırdı l:بصردی ) Bastırmak,ezmek , ayak altına almak.

**Basruk**→باصروق (l: basruk بصورق ) Kabus, ağırlkık.

**Basan**→باصان (l: basan بصن) Köpek, kelb.( kurdun bas bağırması için tr:

**Basmak**→باصمق (z: bastı باصتى, l: bastı بصطى) Ayak kırmak, çiğemek, ayak altına almak, yatırmak, düşürmek, basmak.

**Baskıc**→باصقيج (z) Başmak, ayak kabı.

Batmak, batak vesaire : bak: batmak vesaire→باطمق, بطاق, باتمق.

**Batman**→بطمان (z, l: batman بطمن, tr: batman بتمن)Men.

**Bağ**→باغ (l, tr) Bend, rabıta.

**Bağ**→باغ (l, tr, fa)Bağçe, kürüm.

**Bağan**→باغا (z) Kurbağa, dıfda.

**Bağana**→باغانا (z) Çatal, ??

**Bağcı**→باغجى (l)

**Bağdaş olturmak**→باغداش‌اولطورمق (z) daşBağ kurmak.

**Bağdaşlı**→باغداشلى (z) Basamaklı, derceli

**Bağır**→باغر (z, tr: bağır باغر, l: bağr بغر) 1. Karaciğer, gebe. 2. Bakır. (l)

**Bağırdak**→باغرداق (tr: bağırdak بغرداق) Merid, Keyifsiz.

**Bağırsagan**→باغرصغان (l: bağırsağan بغرصغن) Debren yıldızı, necmu’s-sabit.

**Bağırsak**→باغرصاق (l: bağırsak بغرصق, tr: bağırsak باغرصاق)

Bağışlamak→باغشلامق (l: bağışladı بغشلدى, tr: bağışla بغشلا) Bahş ve hibe etmek.

**Bağlamak**→باغلامق (tr, z, l: bağladı بغلدى) Bend ve rabt etmek.

**Bağnak**→باغناق (l: bağnak باغنق) Hızlı yağmur, sağanak, şe’yub.

**Bakan**→باقان (z) Basir.

**Bakçe**→باقچه (z: bakça باقچا) Bostan.

**Bakmak**→باقمق (z: baktı باقتى, bakdı باقدى, l: baktı باقطى, tr: bak بق) Nazar etmek, görmek.

**Bakurdak**→باقوداق (l: bakurdak بقردق) Hulkum, gırtlak.

**Baka kalmak**→باقەقالمق (z: bakakaldı باقاقالد) Mebhut olmak.

**Bakır**→باقير (z, tr: bakır باقر, l: bakır بقير) 1. bakır. 2. Nühhas.

**Bakırcı**→باقيرجى (z) Nühhas.

**Bakla**→باقلا (tr) Bakla.

**Bakırgeli**→باقيركالى (z) Havan.

**Bakısmak**→باقیصمق (l: bakıstı بقیصتی) Tevf etmek.

**Bağlı**→باگلی (بابیلی bayılı , baylanmış بایلانمش) Kilidli, makful, bağlı.

**Bal**→بال (l, z, tr) Asel.

**Bala**→بالا (z, tr: بلا) Yavru, peçe, ferh

**Balalamak**→بالالامق (z) Yavrulamak, ifrah.

**Balavuz**→بالاووز (z, l: balavuz بلوص) Bal mumu, şem‘ hitam.

**Balaban**→بالابلن (z: balaban بالبان, tr: balban بلبان) Atmaca, safer.

**Balbıraymak**→بالبیرایمق (ya balçıraymak) Taassus almak, geri atmak.

**Balçık**→بالچیق (l: balçık بالچق, tr: balçık بالچق, z: baltık بالتیق) Tın.

**Balçıklamak**→بالچیقلامق (l: balçıklamak بلچقلمق, tr: başçıklamak باچیقلامق) Balçık sürmek.

**Balşıraymak?**→بالشیرایمق (z) Bak: balçıraymak.

**Balta**→بالطا (l: balta بالطا, z: balta بالطا) Fas, teber.

**Baldır**→بادیر (l, tr: baltır بلطیر) Sak.

**Baldıran**→بالیران (l: baldıran بلدرن) Bir nevi nebat.

**Balkan**→بالقان (l: balkan بلقن) Cebeli't-türk.

**Balut**→بالوط (tr: شاهبلوط) Kestane ağacı.

**Baltacık**→بالطهجق (l: baltacık بلطجق) Mitraka.

**Balık**→بالیق (z, tr: balık بالق, l: balık بلق) Semek, mahi, balık yemeği ,bori, kefal balığı.

**Balıkmak**→بالیقمق (l: balıkdı بلقدی) Parlamak, lemu‘ etmek

**Panbuk**→پانبوق (z: panbuk بنبوق) Kutn, kutun, penbe.

**Bav**→باو (z) Ankebut.

**Bav**→باو (z: bav باو) bak: bağ, düğüm, ukde.

**Bavur**→باوور (tr) Kara ciğer, ciğer.

**Bahane**→باهانه (z, fa) Bahane eyledi, ??, özür beyan etmek.

**Banlaşmak**→بانلاشمق (z: banlaşkil (کل) بانلاش) Müsaliha etmek, barışmak.

**Bay**→بای (l, z, tr) Zengin, gani, sai‘d.

**Bayak**→بایاق (z) 1. Demin. 2. Birazdan.

**Bayağı**→بایاغی (tr: bayağı بیاغی) ???. ( بایای, galat olsa gerktir.)

**Bayam**→بایام (z, tr: beyam بیام) Badem, levz.

**Bayram**→‘Iyd.

**Bayramlamak**→بايرملامق (z: bayramladı بايراملادى) Bayram etmek.

**Bayganbar**→بايغانبر (z) Resul. (Fa: beyganber بيغنبر gulattır.)

**Baykuş**→بايقوش (z) ???

**Baylamak**→بايلامق (z) Bağlamak, rabt etmek.

**Baylağış**→بايلاغيش (z) Bağlamış, bağlamak, kilitli.

**Baylavuc**→بايلاوج (z) Tahin (tava)

**Baymak**→بايماق (z) Çıkık kıçı.

**Bayımak**→بايمق (l: baydı بايدى) Müstağni . (zengin olmak?)

**Bayılı**→بابيلى (z) Bağlı, kiliti, makfur.

**Bebek**→ببك (z: bebek باباك) Ana'l-ayn, nazırü'l-ayn.

**Bebecik**→ببهجك (l: bebecik ببجك) Nazırü'l-ayn bebekcik.

**Bebi ( yoksa 'bebi' veya 'beybi' mi?)**→ببى (l) Büyük hemşire, abla.

**Becek**→بجك (l: becek باجاك)

**Beter**→بتر (l) ???, batıl, heder. ???

**Becel**→بجل (l) Ename ve hayranda müzmin hastaslık.
(Zemen ? ) →(??????)

**Peçe**→پچه ( l: bece بجه) Kadının yüz örtüsü, burku.

**Bir ve saire**→Bak: bir ve saire.

**Bertük**→برتوك (l: bertük برتك) Kırık ve sakat uzuv.

**Bertünmek**→برتونمك (l: bertündi برتندى) (Bir uzvun)Sakat olmak .

**Bercin**→برجن (l) Bir cins ipek kumaş, dibac.

**Bercimek**→برجيمك (z: bercimek بارجيماك) Mercimek, ades.

**Berk**→برك (l, tr: berk بارك) Pek, kavi, şedid.

**Berkmek**→بركمك (l, z) Pekişmek, koyulaşmak.

**Berkişmek**→بركشمك (l, tr: berkiş بركش) ???, koyulaştırmak.

Berken→بركن (z: berkan بركان) Verme, ita etme.

**Bermek**→برمك (l, z, tr) Vermek, ita etmek.

**Bez**→بز (l, z: baz باز) Gude, bez.

**Biz**→بز (l) Nahn, biz.

**Bezmek→**بزمك (l: bezi بزدى, z: bezdi بازدى) Berra (bezje) etmek.

**Bezek→**بزك **(l)** Zıb.

**Bezenmek→**بزنمك (l, tr, z: bezendi بازاندى) Donatmak, tezyin etmek.

**Bezemek→**بزهمك (l, tr: bezedi بزدى) Donatmak, tezyin etmek.

**Bes→**بس (بسو) (l) Terbiye, yetiştirmek.

**Bes→**بس **(l) Edat-ı Talib? (Aceba farside mahzuz olan 'pes' mi?)**

**Besera→(tr:besra** بسرا**)**

**Besrek→**بسرك **(l:** بسرك **z:** بسراك**) İki örgüçlü horosan devesi.**

**Beslemek→**بسلمك (l, z: besledi باسلادى) Terbiye etmek.

**Beslenmek→**بسلنمك (l) Terbiye olunmak, Yetiştirmrk.

**Bisu→**بسو (بسى) (l) Terbiye, yetiştirme.

Beş→بش (l) Hamse, penç.

**Beşi→**بشى (l) Türklerce maruf bir tür pide.

**Beşe→**بشه (z: beşe باشا, fa: biş بيش) San'at, marifet.

**Beşekar→**بشهكار (z: başkar باشاكار, fa: bişkar بيشكار) San'atkar, ??

**Beşik→**بشيك (l: beşik بشيك, z: bacik باچيك) Mehd .

**Bek→**بك (tr, l) Pek, kavi, metin.

**Beg→**بگ (l, tr) Beg, amir.

**Beğlerbeken→**بكلربكن (z: bana بانا) Kadınlara mahsus mahza.

**Beklemek→**بكلمك (l) Muhafza etmek, hırs, pas.

**Bekmes→**بكمس (z: bekmes باكماس)

**Bekmeş→**بكمش (tr) Yağ.

**Bekmek→**بكمك (l) Sağlamlaşmak, takviye olunmak.

**Beğenmek→**بگنمك (l: beğendi باكندى)

**Begitmek→**بكيتمك (l: bekti بكتى) Sağlamlaştırmak, takdir itmek.

**Bekis→**بكيس (z: bekis باكيس) Yaşlı domuzun dişi.

**Bekiş??→**بكيش (l: bekiş بكش) (İlm olup ancak neden ma`huz olduğunu manası mehul olduğu sahibi eser beyan ediyor.)
**Peltek→**پلتك (l, z: baltek بالتاك)

**Belgü→**بلكو (l)Zahir , aşikar, ibar, belli.

**Belgürmek→**بلكورمك (l: belgırdı بلكردى) Zahir ve aşikar olmak, belli olmak.

**Ben**→بن (l: türkmence) Men, ene.

**Ben**→بن (l) Ayıb, noksan, kusur.

**Benek**→بنك (l) Leke, nokta.

**Benkek**→بنگك (z: bangek بانگك)Leke , nokta, gayre?

**Belek**→بلك (l) Saç örgüsü.

**Bengin**→بنكن (z) Tekessür.

**Belbelemek**→بلبلمك (l: belbendi بلبندى) Ezen (veya ezan) vermek.

**Benmek**→بنمك (l: bendi بندى) Batmak, dalmak, binmek? (Aceba 'bindi' galat mıdır?)

(Lakin 'ben' den mezkurdur.)

**Benir**→بنير (l: بنر, fa: beynir بيسر) Peynir. (türkmence: بينير)

**Bahadur**→بهادور (z, fa: behadur بهادر) Cesur, yiğit.

**Bey**→بنى (l, tr: kaymakçı قيماقجى) Amir, bey.

**Bayağı, bayam**→بياغى,بيام (z) Bak: bayağı, bayam.

**Beyer**→بير (l:bulga بلغه, ellü اللو ??) Allah.

**Beygir**→بيغير (l, fa) Beygir.

**Beyen**→بين (l) Sincap. (Aceba ' beyun بيون' birinre yazılan ' tin تين' gulat mıdır?)

**Beyenmek**→بينمك (z: bayandi باياندى)Beğenmek.

**Peynir**→ پينير (z: beynir باينير)Peynir, cubn.

**Benefşe**→بنفشه (z: benefşa بنفشا)Menkşe , benefsec.

**Beymek???**

**Bu**→بو (l) Zmr, in.

**Butak**→بوناق (tr) Budak, gusn.

**Betke?**→بوتكه (tr: bütege بوتاكا) Katma, katı( ????)

**Bütü**→بوتو (z) Beden, cisim, ten**.**

**Bütür**→بوتور (l: bütür بتر) Abus: Bütür büzülür=Abus-ı aluc.

**Bütün**→بوتون (l, tr: bütün بتن, z: bütün بوتون) 1. Sahih, sağlam. 2. Tam, kamil.

**Bucak**→بوجاق (z, l: bucak بجق) Köşe, zaviye.

**Buçuk**→بوچوق (z, l, tr: buçuk بچق) Nisf, nim.

**Bud**→بود (veya بوط) (l: bud بد, but بط) Bacak, fahz.

**Budamak**→بودامق (z: budadı بودادى, l: بدادى) 1. Kesmek, kalm etmek . 2. Ağaç budaklarının kesmek. Gusn.

**Budak**→بوداق (l: budak بدق) Gusn.

**Bür**→بور (l, tr) Kireç, cas, yular, kiran

**Buday**→بودای : Buğday, kamh.

**Bur??**→بور (tr, z) Şarab veya ona mümasil müşkir bir şurub.

**Bur(d)ağı**→بوراغی ( بوراوو) (z: buragı برغی) Birden karın ağrısı, sancı.

**Buramak**→بورامق (z) Karın gurulaması

**Buravu**→بوراوو (z) Bak: Burağı.

**Bürtür**→بورتور (z, l: bürtür بوتور) Abus.

**Bürtürmek**→بورتورمك (z) Abus olmak, yavuz gülmek.

**Bürtük**→بورتوك (l: bürtük برتك) Tohum, tane, zer'

**Burc**→بورج (z: burş بورش) Deyn.

**Borç**→بورچ (l, z: برج)

**Burçak**→بورچاق (l: burçak برچق, tr: burçak برچق) 1. Dolu, berd. 2. Malum hayvanat cinsi.

**Burçak**→بورچاق (z: burşak بورشاق)Ufak taş, şan ve büyük taş, asa?

**Bürcek**→بورجك (l: bürcek برجك) Alın, nasiye.

**Bürcek**→بورجك (tr: bürcek برجك) Ağaç tomurcuğu,

**Burcalık**→بورجاليق (l: burcalık برجلق) Bir nevi nebat. (Aceba burçak'tan mı galattır?)

**Bürşe**→بورچه (ve بوره)(l: bürce برجا, tr: برچا, z: bürşe بورشا) Pire, burgus.

**Bürçe**→بورچه (z: bürşe بورشا)

**Borsuk**→بورسوق (l: برسق) Malum hayvan.

**Burcuk**→بورجوق (z: burşuk بورشوق) Ağaç dalları.

**Burslamak**→بورصلامك (z) Hayvana kuru ot vermek, alef.

**Burtarmak**→بورطارمق (z) Bak: Bürtürmek.

**Burga**→بورغا (بوری) (z) Nefesle çalınan müzik? Çalgı, boru, boş.

**Burgu**→بورغو (l: burga برغو) Boru.

**Burgun**→بورغون (z) Ceres, çak.

**Bozık**→بوزك (z) Başın işvesi, takkyye, kalpak, külah.

**Börek**→بورك (l: börek برك, z: börek بوراك) Maruf yufka yemeği, pide.

**Bürgü**→بوركو (l: bürgü برکو, z: bürgü بوركو) Karın ağrısı, ateş, ihtirab, gerb.

**Burla**→بورلا(ve يوزوم) (l, z: burla برلا) Üzüm, ineb, engür, bozum.

**Burmak**→بورمق (z: burdı بوردی, l: burdı بردی, tr: bur بر) 1. briktirmek??, katl. 2. (karın) ağırmak, sancı etmek.

**Burlamak**→بورلامق **ve** بولارمق (z: burladı بورلادی) Gürültü itmek, gevezellik etmek??

**Burma**→بورما (z) Mancınık.

**Burn**→بورن (z) Burun.

**Boru**→بورو (l, tr: bor بر, z: borı بری) Kurt, zib, kyurk.

**Buruşmak**→بوروشمق (z: boruştı بوروشتی) Toplanıb burulmak, (yüzü) abus olmak.

**Bürükmek**→بوروکمك (z: bürüktü بوروکتی) Gazaba gelmek, inmek, boşamak, ???

**Burun**→بورون (z: burun بورن, l, tr: burun برن) 1. Enf, bini. 2. Gaga, mınkar. 3. Hortum. 4. Evvel, iri, mukaddem.

**Burun**→بورون (z)

**Burunduruk**→بوروندروق (l: borundurmak برندرق)

**Burunduk**→بوروندوق (z, tr: burunduk برندق) Burunsal, azgın hayvanların boynuna takılan , hiram.

**Buruncuk**→بورونجوك (tr: buruncük برنجك) Tülden baş örtüsü.

**Borı**→بوری(بورغا) (z) Malum halini, borı.

**Borı**→بوری (z) Kurt, zib. (Bak: Boru)

**Borutmak**→بوروتمق (Bürdü) Yayılmak, ihata etmek.

**Bora**→بوره (tr: bora برا türkmence) Pire, borca

**Buz**→بوز (l, z, tr: bez بز) Don, cilbe.

**Buz**→بوز (l, z, tr) Maruf koyu renk, eşheb.

**Böz**→بوز (بایز)(z) 1. Bez, mensul, kumaş. 2. Parça, yama, paçavra.

**Buzlamak**→بزلامق (z) Don bağlamak, donmak, tecmedde.

**Bozulmak**→بوزلمق (l: bozuldı بزلدی, z: bozuldi بوزولدی) Tahrib edilmek. 2. Garet ve yağma edilmek, hükmü kalmamak. 3. Fenalaşmak, bozulmak.

**Buzağı**→بوزاغی (ve بوزاغو)(l: buzağı بزغو, tr: buzağu بزاغو) Küçük dana vesaire, hayvan yavrusu.

**Buzavu**→بوزاوو (l: buzavu بزاو) Madde-i anifeye bak.

**Bozguş**→بوزغش (l: bozguş بزغش, aslı: boz kuşبوزقوش) Bir nevi kuş.

**Buzlanmak**→بوزلانمق (z: buzlandı بزلاندی) Bozulmak yerine kullanılıb gulat olsa gerektir.

**Bozmak→**بوزمق (z, l: bezdi بزدى, tr: bez gil بز(gil)) 1. Tahrib etmek. 2. Basub yağma ve garet etmek. 3. Naks etmek, kötüleştirmek, çürütmek.

**Büzmek→**بوزمك (l: büzdü بزدى) Sofrayı ve saireyi sıkıb toplamak.

**Bozuk→**بوزوق (l: bozuk بزق, tr: bozuk بوزوق) 1. (l)Bozulmuş, harab. (z) dişleri dökülmüş, dişsiz.

**Büzük→**بوزوك (z, l: büzük بزك) Dib, halka-i dib.

**Boza→**بوزه (l, z: boza بزا) Malum maşruba.

**Bostan→**بوستان (tr: bostan بستان, fa.) Bost an.

**Busmak→**بوسمق (l: busmak بسمق) Pusu tutma, Kemine batma.

**Busu→**بوسو (l: busu بسو) Pusu.

**Boş→**بوش (z, tr, l: boş بش) 1. Hali, tihu. 2. Fariğ, (l: boş بوش) Talak

**Boş→** بوش (z) Deri ve ten yumuşaklığı, leyyin alan mı?

**Boşatmak→**بوشاتمق (l: boşatmak بوشاتى) Boşamak, Tatlık etmek.

**Boşalmak→**بشالمق (z) Talak.

**Boşak→**بوشاق (l: boşak بشق)

**Boşamak→**بوشامق (l: boşadı بشدى) Tatlık etmek.

**Boşanmak→**بوشانمق (z, l: boşandı بوشندى) 1. Boş kalmak, kurtulmak. 2. Tatlik olunmak, farig olmak.

**Boşkaflı→**بوشقافلى (z) Muharref.

**Boşka yıtmak→**بوشقايتمق (z) Mahrum ve haiba olmak.

**Buşmas→**بوشماس **(z)** Labeas, zararı yok. (Bozma'dan mı galattır?)

**Buşmanlı→**بوشمانلى (z) Pişman, Nadim.

**Buşman yemek→**بوشمانيمك (l: buşman yedi بوشمانيادى) Nadim oldu.

**Boşmak→**بوشمق

**Bos→**بوص (l) Duman, sis, pos: gök, pus yoldu: hava karardı.

**Bus→**بوص (z) 1. Kızgın nefes, hebap.

**Busarak→**بوصاراق (l: busrak بصرق) Uzaktan görünen duman.

**Busmak→**بوصمق (z: busti بوصتى) Yere batmak, pusu tutmak.

**Busu→**بوصو (l, tr: busu بصو) Pusu, kemin.

**But→**بوط (l, tr: but بط, z: but بوط) Fahz.

**But**→بوط (z, fa: but بت) Put, sanem ( ‘saben’ dahi derlermiş.)

**Butak**→بوطاق (l: butak بطق) Budak, gusn.

**Butka**→بوطقه (z: butka بوطقا) Sütlü pirinç yemek.

**Buta**→بوطه (z: buta بوطا) Deve yavrusu.

**Buğ**→بوغ (l) Buğu, buhar.

**Buğa**→بوغا (l, tr: buga بغا) Damatlık erkek, sığır.

**Buğarsık**→بوغارصيق (بووصيق)(z) Bağırsak.

**Boğaz**→بوغاز (z, tr: boğaz بغاز)  Hulkum.

**Boğazlamak**→بوغازلامق (l: boğazladı بغزلدى) Zibh etmek.

**Boğag**→بوغاغ (l: boğag بغغ) Boğaz. ( Galiba ‘boğaz’ yerine gulattır.)

**Boğalık**→بوغاليق (z) Direk, sırık.

**Buğavi**→بوغاوى (buvavi, bukağı) Payend.

**Buğday**→بوغداى (z: buğday, budbay بوغداى, بدبداى, بودغاى, tr, l: buğday بغدى) Kamh, kendum.

**Buğday başı**→بوغداىباشى sünbüle??

**Buğra**→بوغرا (l, tr: buğra بغرا) İki orgüçlü horosan devesi, tunan.

**Boğmak**→بوغمق (z: boğdi بوغدى, l, tr: boğdi بغدى) Tahayyuk etmek.

**Boğlatmak**→بوغازلاتمق (z) Boğazlatmak,

Tahayyut etmek.

**Buğur**→بوغور (l: Belki ‘بواوغور’ dır) Bir defa.

**Buğuzlamak**→بوغوزلامق (z, tr: buğuz بوغز) Boğazlamak, zibh etmek.

Boğun→بوغون (z: boğun بغن, tr: boğun بوغن) Mafsal.

Bok→بوق (z, tr: bok بق) Necaset.

**Bukavı**→بوقاوى (l: bukavı بوقاوى) Payend

**Boksak**→بوقصاق (l: boksak بقصق) ???

Boktak→بوقطاق (z) Serpuş, sarpuş.

**Bök**→بوك (l: bök بك) Orman, gabe.

**Bökten**→بوكتن (l: bökten بكتن) Kadına mahsus, ferace.

**Bükri**→بوكرى (tr, l: büker بكر) Kambur, ahdeb.

**Bügrük**→بوگرك (l, tr, z: bükrak بكراك) Böbrek

**Büğremek**→بوگريمك (z: böğradı, büğledi بوكرايرى, بكلدى) Kamburlaşmak, Bükülmek, ihdab.

**Bükülmek**→بوكلمك (l: bükülmek بكلمك, بكولمك) Eğilmek, ruku‘, ihdab.

**Bükmek**→بوكمك (l: bükti, bükdüm بكتى, بكدم, tr: bük بك) 1. Eğmek, kanburlaştırmak. 2. Eğrimek, fetil.

**Bügi**→بوگى (z) Yüğür, kere, seher.

**Bol**→بول **(l)** Çok, kebir, vasi‘, geniş?

**Bolacak**→بولاجاق (z) Olacak, olur, mümkün,

**Bularistek**→بولارستك (tr) Uçkur, teke.

**Bulastırmak**→بولاستيرمك (tr: bulaştur بولاشتر, z: bulaşturdı بولاشتردى) Alt üst etmek. 2. Telvis etmek.

**Bularmak**→بولارمق (بلارمق) (z) ?? etmek, bey‘

**Bulaşmak**→بولاشمق (z) Melus olmak.

**Bulaşmak**→بولاشمق (yoksa بولوشمق mı?)_muavenet etmek, bulunmak. (Doğrusu buluşmaktır: بولوشمق)

**Bulak**→بولاق **(**z) Göl, ??

**Bulamac**→بولامج (z) Maruf yemek cinsi.

**Bulamak**→بولامق (l: buldı بلدى) Bulandırmak, hayzü’l-mayi‘

**Bulan**→بولان (z) Acur, bir cins kırmızı karaca veya koyun?

**Bulanak**→بولانق (tr: bulanak, bulanuk بولاناق, بولانوق) Akere.

**Bulanmak**→بولانمق (tr) Akere.

**Boluv**→بولاو

**Bulay**→بولاى **(**بولغاى) (z) Olur, yekun.

**Bulaydır**→بولايدير (tr) Böyle, hakeza.

**Boldırmak**→بولديرمق (l: boldırdı بلدردى) Oldurmak etmek.

**Buluşmak**→بولشمق (l: buluştu بلشتى) İttifak etmek.

**Bulgadırmak**→بولغادورمق (l: bulgadırdı بلغدردى)Bulandırmak , ??, tekdir.

**Bulgamak**→بولغامق (l: bulgadı بلغدى) Bulandırmak. ( bulamak gibi)

**Bulgan**→بولغان (z) Karışıklık, fitne fesat.

**Bulganak**→بولغانق (tr) Bulanık, ??

**Bulganmak**→بولغانمق (tr) Bulanmak, ??

**Bolgay**→بولغاى (tr) Bak: Bolay.

**Bolgaymak**→بولغايمق (B: bolgaytmak بولغايتمق) (l: bolgaytı بلغيتى) Bulundurmak.(Bolgadurmak gibi)

**Bolgamac**→بولغماج (l: bulgamac بلغمج) Bulamaç, aside.

**Bulgu**→بولغو (l: bulgu بلغو) ???.

**Bülgürmek→**بولكورمك (z)Dönmek , rücu‘ etmek.

**Bulmak→**بولمق **(**z: buldı بولدى, l: buldı بلدى, tr: bul بل(غل) Olmak, sarra.

**Bulmak→**بولمق (l: buldi بلدى) Vecd, yaften.( Türkmence olup ‘tacık’ dır.)

**Bölmek→**بولمك (l: böldi بلدى, z: böldi بولدى) Ayırmak, taksim etmek, bölmek.

**Buluc→**بولوج (l, z) 1. Balon. 2.

**Buluşlamak→**بولوشلامق (z) İmdad kötürmek, ia’nete, ia’ne.

**Buluşmak→**بولوشمق (z, l: buluştu بلشتى) Yardım etmek, yardım etmek.

**Bulut→**بولوط (z, l: bulut بلط) Sehab.

**Bulutlanmak→**بولوطلانق (z: bulutlandı بلوطلاندى) (Gök) Bulut peyda etmek, gayyem.

**Bulukluk→**بولوقلق (z: bulukluk بلوقلق) Arbede, bolukluk eyledi, arbede.

**Bölük→**بولوك (tr, l: بلك, z: بولاك) Kısım, fırka.

**Bulun→**بولون (l: بلن) 1. Garet?, yağma, ganimet. 2. Kazanç, kesib. 3. Bir odaya mustakil.

**Bulunlamak→**بولونلامق (l: bulunladı بلنلدى) Yağma etmek.

**Bölicek→**بوليجك (l: bölicek بلجك) Kurt yavrusu. (Doğrusu ‘‘بوريجك’’ olsa gerektir ki kurtçuk demektir.)

**Bulit→**بوليط (tr: bulit بوليط) Bulut, sehab.

**Bomak→**بومق (l, z: budı بودى) Buluşmak, ihtiza?

**Bon→**بون (l: bon بن) Alık, abdal.

**Bun→**بون (بن) Ayıb, leke. (Sahib-i eser benek? Lugata bunun iştikakını beyan ettiğine bakılırsa aslı ‘بن’ ve ya كر dehal? Demek olan ‘بك’ olsa gerektir.

**Bunamak→**بونامق (l: bunadı بندى) Ate getirmek.

**Bunut→**بونوت (l: bunut بنت) Binek, merkub? (Bana göre olması ‘binek’ daha uygun gelmektedir.)

**Buvarsık, buvan, buvuzlamak, buvun, buvbun→**بووارصيق, بووان, بووزلامق, بووون, بووبون (l: boy بى) Bak: Boğarsık.

**Boy→**بوى (l: boy بى) Kamet.

**Buy→**بوى (z, tr, l) 1. Ankebut, retila, örümcek. 2. Akrep.

**Boya→**بويا (tr) Sabg, Fam, levn, boya, kara?

**Boyacı→**بوياجى (tr) Sabağ.

**Boyamak**→بويامق (z: boyadı بويادى, tr: boya gıl بويا(غل)) Sabg etmek.

**Boyadlamak**→بويادلامق (tr: boyadla gıl بويدلا(غل)) Kabul etmek.

**Boyday**→بويداى (z, l: boyday بيدى) Buğday, kamh.

**Buymak**→بويمق (l: buydı بيدى) Raks etmek.

**Boynuz**→ بوينوز (z, tr: boynuz بينز) Kart, ??

**Buyurcuk**→بويورجوق (z) Seman? (Badana)

**Buyurmak**→بويورق (z: buyurdı بويوردى, l: buyurdıبيردى, tr: بويور(فل)) Emr etmek.

**Buyuruk**→بويوروق (l, z: بيرق) Emr.

**Buyumak**→بويومق (z) Tesbih?

**Boyun**→بويون (l, tr: boyun بين, z: boyun بوين) Kat?

**Boyun**→بويون (ve دوكن) (z) Düğüm, akde, boyun baylamak, düğümlemek.

**Buyunduruk**→بويوندوروق (tr: boyunduruk بيندرق)

**Boyunlamak**→بويونلامق (z: boyunladı بويونلدى, l: bunladı بنلدى, tr: boyunladı بينلادى) Boynuna urmak, safh.

(l, z) Boynuna sarılmak, gam?

**Boyı**→بويى (tr) Bak : boy (kamet)

**Bibi(beybi)**→بيبى (l: bib ببى) Büyük hemşire, abla.

**Bit**→بيت (z, l, tr: bit بت) Kehle, Kamle.

**Bitek**→بيتك (l: bitek بتك) 1. Altı delikli topraktan bir nevi` kab. 2. Bal peteği,???. (Bildiüimiz petek olacaktır.)

**Bitlemek**→بيتلمك (l: bitledi بتلدى, z: bitledi بتلادى, tr: bitle gil بتلا(غل)) Bitlerini ayıklamak.

**Bitişi**→بيتيشى (z) Hendam, endam, kametli?

**Bitlenmek**→بيتلنمك (tr: bitle بتلا) Kendi bitlerini ayıklamak.

**Bitmek**→بيتمك (l: biti بتى, z: biti بيتى) 1. Hitam bulmak. 2. Sürmek, (kemal bulmak), bitmek.

**Bitemek**→بيتمك (l: bitedi بتدى) Yazmak, ketebe.

**Bitivermek**→بيتيورمك (بيترمك) (l: bitirdi بتردى, tr: bitir بتر, بتور(غل)) İkmal ve aklam etmek.

**Bitük**→بيتوك (l: بتك) Dar gözlü, ed-dıku’l-‘ayn

**Bitün**→بيتون (l: بتن) Sahib-i tercumesinde نام ve كامل manasına gelen ‘bütün’ sağlam ve sahih demek olan ‘بتن’ dır.

**Bitti**→بيتى (l: بيتى)

**Bitik**→بیتیك (l, tr:bitik بتك, z: bitik بیتیك) Yazı, mektup, kitap, name.

**Bitik**→بییك (z) Nebat, ot.

**Bitikci**→بیتیكجی (tr: bitkici بتكجی) Yazıcı, katip, muharrir.

**Bıçak**→بیچاق (z, l: bıçak بچق) 1. Sekin. 2. Çakı,

**Bıçkı**→بیچقی (z: بیچقی, tr: بچقی) Neşa

**Bıçkırdı**→بیچقیردی (z) Hayvanların hızlı nefes almalarında hasıl olan ses.

**Bıçkuç**→بیچقچ (tr: bıçkuç بچقچ) Terzi.

**Biçmek**→بیچمك (z: biçti بیچتی, l: bitçi بچتی, tr: biç بچ) Kesmek, kata' ve fiil etmek? 2. Ayırabilmek, hasad. 3. Araya girme, sokulmak, vest.

**Bıçık**→بیچیق (l: bıcık بجق) Ekin, hasad?

**Bir**→بیر(بر) (z, tr, l: بر) Vahd, yek.

**Biran**→بیران (z: biran بران)

**Bırav**→بیراو (z: birav براو)

**Bırakmak**→بیراقمق (z: bıraktı بیراقتی) Atmak, rest, kovmak, lefh.

**Birbuşkaklı**→بیربوشقاقلی (z) Harf.

**Birer(teker)**→بیرر (تكر) (z) Birbir.

**Birşik**→بیرشك (l: birşik برشك) Vergi, ???

**Birişmek**→بیریشمك (برشمك) Biebirine veren, muata?

**Birmek**→بیرمك (l: birdi بیردی, tr: bir gil بر(غل) Vermek, ita etmek.

Birkistvan??→بیركیصطوان??

**Birnaçe**→بیرناچه (z: birnaşe برناشا) Bir nice, bir cünbüş hayal.

**Biriktirmek**→بیریكتیرمك (l: biriktirdi بركتردی) Birlelştirmek, bir yere getirmek, cem ve tevhid etmek.

**Birle**→بیرله **(**بیله) (l) İle.

**Birikmek**→بیریكمك (z: birikti بیركتی) 1. Birleşmek, ittihad etmek. 2. Paranla ağzını kapatmak, iltiyam bulmak.

**Birinc**→بیرینج (z, fa: türkçesi: tutugan طوطرغان) Erz, pirinç.

**Biz**→ بیز (بز) Zamir-i şahsiyenin cem'in mütekellemi, biz, nahn.

**Biz**→ بیز (l, tr) Bez, kerpas.

**Biz**→ بیز (l, tr, z) Malum kunduracı aleti

**Bizgak**(veya irzak)→بیزغاق (z)

**Bis ve Bisu**→بیسو و بیس Bak: bes ve besu.

**Biserek**→بسرك (l: biserek بسرك, z: biserakبیسراك)Ceml?, horosan ik ürgüçlü devesi.

**Bisre→**بيسره (l: bisra بسرا) Öndeki, ön, beriki.

**Bislemek→**بيسلمك Bak: beslemek.

**Bisu→**بيسو Bak: besu.

**Biş→**بيش (بش) (tr) Hamse, penç, beş.

**Biş→**بيش (z) Haka la Kemer, kuşak, bel.

**Bişmiş→**بيشمش (tr: bişmiş بشمش) Tabh olunmuş, muntabıh.

**Bişmek→**بيشمك (l: bişti بشتى, tr: biş بيش) Tabh olunmak, intibah.

**Bişirmek→**بيشيرمك (z, l: بيشردى) İntibah etmek.

**Biğar→**بيغار (tr) Pınar.

**Biğin→**بيغين (بيقين) Bel, miyan, hasıra.

**Bıkın→**بيقين (l: bıkın بيقين) Bel, hasıra.

**Bigar→**بيگار (z) ‘Ayn-ı ma‘, Kaynak, bunar.

**Biger→**بيگر (l: biger بگر) Nakış, tiraz.

**Bikit→**بيكيت (l: bikit بكيت) Zift.

**Bil→**بيل (بيلو) (l: bil بل) İlim, danış.

**Bil→**بيل (l: bil بل) Bel, miyan, vest.

**Bilcik→**بيلجك (بيلجك) (tr: bilcik بيلجك) Kurt yavrusu. (بورجوك mı?)

**Biltirik→**بيليريك (بلترك) Harb levazımın muhafaza.

**Bildir→**بيلدير (l, tr:bıltır بلطر) Geçen sene, el-amu’l mazi.

**Bildir→**بيلدير (l: bıltır بيلطير) Geçen, mazi. Bildirbil: geçen sene.

**Bıldırcın→**بيلديرجين (l:bıldırcan بلدرجن) Seman, selva, malum kuş. (Türkmence olub Kıpçakça ‘بيرجن’ derler.)

**Bıldırık→**بيلديرق (l: bıldırık بلدرق) Dert?

**Bilezik→**بيلزيك (l:bilezik بلزك, tr, z: bilezik بيلازوك) Sevar, bilezik.

**Bıltır→**بيلطير Bak: bildir.

**Bilek→**بيلك (l: bilek بلك, tr: bilek بلاك) Said.

**Bilgü→**بيلگو (ve بيلور) (l: bilgü بلكو, bilü بلو) Bileyecek taş.

**Bilgeyin→**بيلگەين (z: bilgen بلكەن) Topuz, ???.

**Bilge→**بيلگه (l: bilge بلكا) Alim, dena.

**Bilmek→**بيلمك (z: bildi بيلدى, l: bildi بلدى, tr: bil gil بل(غل)) Vakıf omak, alim, arif.

**Bilvu(bilüv)→**بيلوو Bak: bilek.

**Bilemek→**بيلهمك l: بلدى

**Bilü→**بيلو (l: bilü بلو) Alim, danış.

**Bile→**بيله (l: bila بلا, tr: bila بلا) İle, maa.

**Bilik**→بیلیك (l: bilik بلك, tr: bilik بلیك) Alim, irfan, danış, malumat.

**Bilik**→بیلیك (l: bilek بلك) Bile takılan selah.

**Biliş**→بیلیش (l: bilegü بیلگلو, z ) Malumatlı, arif.

**Binmek**→بینمك (l: bindi بیندی) Rukub etmek, rakıb olmak.

**Beyni**→بینی (z) Dimağ, dehn –ı dimağ

**Biya**→بییا (z) Tuluk balik mi?

**Biyale**→بییاله (z: biyale بییالا, fa.) Kadeh, piyale.

**Bıyık**→بییق (z, tr) Şevarib.

**Bıyek**→بییك (z) Büyük, kebir, alem.

**Bıyüci**→بییوجو (z) Büğücü, sehan, sehair, dolandırıcı.

**Biyümek**→بییومك(بییمیك)etmek Büğü , dolandırmak.

**Tabul**→تابول (l: tabul تبل) Bir nev'i çocuk oyunudur.

**Tacik**→تاجیك (z) Tacir. (Asıl Türkistanda sakin ve ticaretle meluf iranîlerin ismidir.)

**Tahta**→تاخته (z, fa: tahta تخته) ( Kürek 'كورك' ve sinek 'سینك' dahi delermiş.)

**Tartmak**→تارتمق (l: tartdı ترتدی) Çıkarmak, çekilmek. Tarta kafaya koyma.

**Tarı**→تاری (z) Hasır, nati'.

**Taz**→ تاز (l) Arab, tazi.

**Taze**→تازه (l, fa) Tarı.

**Taşan**→تاشان (z) ??

**Takı**→تاقی (l: تقی) 1. Dahi, hem. 2. efdal, evvela. (Doğrusu __ tefzildir)

**Talaşmak**→تالاشمق (Bak: talışmak تالیشمق) Münazara etmek.

Taman→تامان (z)

**Tan**→تان (z) Yarın ve sabah. (Doğrusu sağır? 'تمانك' mübah değildir.)

**Tana**→تانا (z, fa: tane دانه dir) Hebbe. (Aslı zekiyye'de 'تون' ve ' تین' dir.)

**Tank**→تانك (nazıl, misil, tesbih gibi)

**Tangri**→تانكری Bak: tengri

**Tayga**→تایغا (ve طای) (tr) Tayı, hal.

**Tebretmek**→تبرتمك (z:tebreti تابراتی, tr: teber gıl تبر (غل)) Oynatmak, tahrik etmek.

**Tebrenmek**→تبرنمك (l:teberdi تبردی, z: تابراند) Oynamak, kımıldanmak, tahrik etmek.

**Tebriş**→تبریش (tr: tebriş تبرش) Oynama, hareket.

**Tepsi**→تپسی (z: tepsi تابسی) Sahan.

**Tebgeç**→تبگچ (l, z: tabgac تابگاج) Mahmur? Mahmuz.

**Tebl**→تبل (l) Bak: tabul.

**Tepmek**→تپمك (z: tepti تاپتی, l: tepti تپتی, tr: tep gıl تپ غل) Tekme vurmak, çifte atmakç

**Tebeneği**→تبنكی (z: tebengi تابانكی) Miter.

**Tepe**→تپه (l, tr: tepe تپا) Tel. (tr) teba? Ön taraf, ens ve vfk mukabil?

**Tebi**→تبی (l: tebi تبی) Bak: tepi.

**Tetru**→تترو (veya تیتری) (l: tetru تترو) Dikmek, tetru baktı: dik dik baktı, Nazır nazır hada??

**Tetir**→تتير (tr: ritet تتر) Dişi arab devesi, enyanu'l arabiyye.

**Tetik**→تتيك (tr:tetik تتك) Zeki, fetin.

**Tetik**→تتيك (l) Gizli ve ???

**Ter**→تر (l, tr, z: ter تار) Irk.

**Terazu**→ ترازو (تزری) (tr, fa: ) Mizan.

**Terbes**→تربس (l) Saye hükümdarı, Zilaletü'l-mülk.

**Terce**→ترجه (tr: terce ترجا) Çabuk, seri, an, acele ile.(Terekçe dahi denilir.)

**Ters**→ترس (l, z:teres تارس) Ma'kus, maklub.

Tersa→ترسا (l) Yehud. ( farsi olub hristyan demektir)

**Terk**→ترك (l) Çabuk, tez, serian.

**Terek**→ترك (l, z: tarak تاراك) Ağaç, nahle.

Türk→ترك Bak: تورك

**Terkeletmek**→تركلتمك (tr: terkeleti تركلاتی) Ta'cil etmek.

**Terkelemek**→تركلمك (l: terkeledi تركلدی) İsti'cal etmek.

**Türkman**→تركمان Bak: توركمان

**Terkin**→تركين (tr: terkin تركن) Çabuk, seri.

**Terlemek**→ترلمك (l: terledi ترلدی, z: terladı تارلادی) Ter dökmek, taarruk.

**Termek**→ترمك (z: terdi تاردی) Toplamak, diremek, yığmak , cem etmek.

**Terme**→ترمه (tr, fa) Acı turp, ficil.

**Tere**→تره (z: tera تارا) Maruf sebze, tere.

**Tere**→تره (z: tera تارا) Dere, vadi.

**Teruşmek??**→تروشمك (l:teruşdi ترشدی) Cehd etmek?

**Teri**→تری **(**l) Deri, cilt.

**Terin**→ترين (tr:terin ترن) Derin, amîk.

Tezek→تزك (l, tr, z: tezek تازاك)Hayvan pisliği, süprüntü, fişkı, zıbıl.

**Tezknemek**→تزكنمك (l: tezkendi تزكندى, z:tezekendi تازاكيندى) __: duruşmak, arbde savaşmak.

**Tezektemek**→تزكتمك (z: tezeketmek تازكتمك, fa:tiz تيز) Ta'cil etmek, acele ettirmek.

**Tezlemek**→تزلمك (l: tezledi تزلادى, fa:tiz تيز ) İstica'l etmek, sabr.

**Tezmek**→تزمك (l: tezdi تزدى) Sabır etmek.

**Teze**→تزه (l: teze تزا) Yumuşak, ???, naim.

**Terinletmek**→ترينلتمك (l: ترينتى) Derileştirmek, taamık etmek.

**Teşmek**→تشمك (z: تشتى, تاشدى) Delmek, sekabe, gabene.

**Teşik**→تشيك (z: تاشك, تاشاك) Delinmiş, mencuş, delik, garbı.

**Takı**→تقى (l) Bak: تاقى

**Tek**→تك (z: تك) Ferd, tek.

**Tek**→تك (l) Rahat, sakin. Tek oturmak.

**Tek**→تك (z: tek تاك, fa: ) Bağ kütüğü, asma, germ.

Tektürmek→تكتورمك (tekürmek) (l: tektürdi تكتوردى) Sükut etmek, ses çıkarmamak, (tındı ve ebsem )

**Teker**→تكر (z: teker تكار) Birer, tek tek olarak.

**Tekenek**→تكنك (z: tekenek تاكانك) Kuğa, diken, delu. ('tekne' lugatının aynıdır.

**Tekne**→تكنه (z: tekene تاكانا, l: tekne تكنا) Fakir, nekir, tekne.

**Tekut**→تكوت (tr: tekut تكوت) Fariğ, işsiz, gayri meşgul.

**Tekütmek**→تكوتمك (tr: تكوت(فل)) Fariğ olmak, işsiz olmak.

**Teke**→تكه (l:teke تكا, z: teke تاكا, tr: teke تكا) Erkek keçi, teys.- tekecük (tr: birinin küçüğü)

**Telmek**→تلمك (z: teldi تالدى) Delmek, sakıb etmek. ( deşmek gibi)

**Delürmek**→تلورمك (z: telurdi تالوردى) Delirmek, çıldırmak.

**Teli**→تلى (z, tr: teli تالى) Deli, çılgın, mecnun.

**Telişli**→تليشلى (z) Muktazi', lazım

**Telik**→تليك (z: telik تاليك) Delik. ( Toprakta ----_)

**Telilik**→تليلك (z: telilik تالىليك) Delilik, cinnet.

**Telilenmek**→تليلنمك (z: telilendi تالىلاندى) Çıldırmak.

**Telim**→تليم (bak: تاليم) (tr: telim تاليم) Çok, kesir.

**Telin**→تلين (tr: telin تلن) Şakaktaki saç kıvrımı, ca't. ('tolun' döşek dahi denilirmiş.)

**Temerru**→تمرو (z: temerrü تامراو)

**Temrev**→ تمور Demir

**Temir**→تمير (z: temir تامير, tr: temir, demir تمر, تمور, دمير, l: temr تمر) Hadid.

**Temirboz**→تميربوز (z, tr) Demir kırı.

**Temirbaş**→تميرباش (l) Ucu demirli topuz.

**Temir buğu**→تميربوغو (l: temir beku تمربقو) ???, demir, buku.

**Temirci**→تميرجى (tr) Demirci, hadad.

**Temir tırnak**→تميرطيرناق (z) Çarih. (Bir silah veya alet olsa gerektir.)

**Temirkazuk**→تميرقازوق (z: temirkazuk تامرقازوق, l: temirkazuk تمرقزوق) Kutub, şemali, necmî. (İdrak sahibinin 'ceddi'diye tercümesi galattır.)

**Temir kalkan**→تميرقالقان (z) Tres hadid.

**Ten**→تن (l, z: ten تان, fa) 1. Cisim, ???.2. Deri, cilt. ( تار<ترى> gün gibi)

**Tenri**→تنرى (l) Bak: tengri.

**Tengri**→تنكرى (l, tr: tenri تنرى, tekri تكرى) İlah.

**Tengiz**→تنكيز (l: teniz تنز, z: tengiz تانكز, tr: تنكز, تنكيز) Yem, deniz.

**Teniz**→تنيز Bak: tengiz.

**Tevlük**→تولوك (tr) kör, a'ma.

**Tevlügeç**→تولوكج (z: tevlugeç تاولولكاج, دولوكاج, تولوكاج) Tevluges, huddat, ???

**Tülügün**→تولوكون (l: تولكن)

**Tevün**→توون (l: tevün) dişi.

**Teve kuş**→توقوش (z: teve kuş تاواقوش) Deve kuşu, neame.

**Teyir**→تيرمن (l, tr) Değirmen, tahun.

**Teyir**→تيرمه (l: tırma تيرما) Yuvarlak, değirmi, müdevver. Teyir yüzlü.

**Teyin**→تيين (tr: teyin تين)Sincap , teyun.

**Teve**→توه (z: teve تاوا, tr: teve توا) Deve, ibil, ceml.

**Time**→تيمه (z: time تيما) Her, kulli.

Tüb→توب (z, tr: tüb تب) Dib, ka'r, kök, asl.

**Toprak**→توپراق (tr) Toprak, tin.

**Töbge** →توبكه (z: töbke توباكا) Katı, Kuş kursağı??

**Töbe**→توبه (z: töbe توبا) Yığın, gömme.

**Töpe**→توپه (z: töbe توبا) 1. Tepe, til. 2. Başın yukarısı, tepesi----_

**Töpe kaz**→توپهقاز Tepeli kaz, ördek.

**Tütsü**→توتسو (l) Tütsü, buhur.

**Tutuşmak**→توتشمك (l: tutuştu تتشتو, tr: tutuş تتش) Niza‘ etmek, tutuşmak.

**Tutulmak**→توتلمق (z: tutldı تتلدى) Kudde.

**Tutunmak**→توتنمق (z: tutundu توتوندى)

**Tutuk**→توتوق (l: tutuk تتق) Boğazlamak gibi.

**Tütün**→توتون (l, tr: tutun تتن) Duhan, duman.

**Tübelemek**→توبلمك (l: tübeledi تبلدى) Döğüştürmek, te'mil.

**Tütünlemek**→توتونلمك (tr: tütünle gil تتنغلا فل) Dumanlamak, tütsülemek.

**Tur**→تور (z, l: tur تور) Makam, şerefli yer, sadr.

**Tür**→تور (z) 1. Nev'i, cins, türlü. 2. Adet, resim, ayın.

**Turp**→تورپ (l: turp ترپ) Necl, turp.

**Türli**→تورلى (l: turli ترلى) Büyük eye.

**Tört**→تورت (l: tört ترت) Erbaa, çehar.

**Türk**→تورك (l: türk ترك)

**Türk eri**→توركرى (tr: türk eri تركرى) (türk-eri) Türk, türk uşağı.

**Türkmen**→توركمن (l: türkmen تركمان) Türk kavmine mensub adam maruf bir büyük şahıs.

**Torlak**→تورلاق (tr: torlak ترلاق) Sargı, dolan, lifafe. (lefifeler)

**Türlü**→تورلو ل (l: türlü ترلو) Nev'i,???, cins, türlü: türlü işe girdi.

**Töre**→توره (z: töre تورا) Adet, kanun, ayin. (İbranice: töre, torat, ar: tefra, hemiiş dahi denilirdi.)

**Töreli:** تورهلى (z: töreli تورالى) ???, müretteb, nizamlı.

**Türemek**→تورهمك (l: türedi تردى) (Ağaç ve saire) Gars etmek.

**Toz**→توز (l) Yaylaya sarmağa yarayan bir çeşit ağaç kabuğu.

**Tüz**→توز (z) ???

**Tüzel(t)mek**→توزلمك (z:tüzetti توزاتدى, توزاتى, tr: tüzet توزات) 1. Düzeltmek, düz etmek 2. Islah ve tedil etmek. 3. Sıralamak, dizmek.

**Tüzlemek**→توزلمك (l, z:tüzeldi توزلدى) Bak: düz etmek.

**Tüzenmak**→توزنمك (z: tüzendi توزاندى) Nizama konmak, ??? ve tanzim olunmak.

**Tüzenlik**→توزنلك (z: tüzelik توزنليك) Eman, emniyet, asayış.

**Tüzemek**→توزەمك (z:tüzedi توزادى) Zib ve tanzim etmek, sıralamak.

**Tüzmek**→توزمك(bak: tuzmak توزمق) Dayanmak, sabr ve sebat etmek.( toktamak gibi)

**Tuş**→توش (مفخم) (z, l: tuş تش) Göğüs ve arkanın yukarı kısmı, zur.

**Tüş**→توش (z) Rüya, menam.

**Tuşer**→توشر (z: tuşer توشار) Sekal?? (Hayvanın bir veya üç ayağında ki sekil Hayvanın ayaklarını bağladıkları)

**Tüşek**→توشك (z:tüşek توشاك, l, tr:tüşek تشك) Yatak, tarh, firaş.

**Düş körmek**→توشكورمك (z) İhtilam olmak.

**Tüşman**→توشمان (z, fa) Düşman, aduvv.

**Düşmek**→توشمك (l:tüşti, düşti تشتى, دشدى, tr: تش) Düşmek, nuzul etmek, sükut etmek.

**Töşemek**→توشەمك (l: tüşdi تشدى, tr: tüşe تشا, z: توشادى) Döşemek, tarha ve firaş etmek.

**Toklı**→توقلى (veya طوقلى) (z: tokıl تقل) Bir yaşında kuzu.

**Tüketmek**→توكنمك (z: tükrtti توكتى) Bitirmek, İfna' etmek.

**Tök**→توك (z) ???, Tüy.

**Tük**→توك **(z)** Mihnet.

**Tökelemek**→توكلمك (كوتلمك) (z: tökledi توكلاندى) ???? Muhaneslik etmek, tahannüs.

**Tükelenmek**→توكلنمك (كوتلنمك)

**Tükürbek**→توكرپك (z: tükürbek توكوربك) Değirmi , müdevver.

**Tökmek**→توكمك (z: tökti توكتى, tr: tök تك(فل)) Dökmek, ???, akıtmak, sab etmek, hab,keb

**Tökmek**→توكمك(veya توكومك)(z: tökti توكتى, tr: tök, töktür تك, تكتور) Ayırmak, dağıtmak.

**Tökme**→توكمه (tr: tökme تكما) 1. Döğme, rezze, paye kesim. 2. Dolandırmak, gubar.

**Döğünmek**→توكونمك (z: tükandi, tükendi تكندى, توكاندى)

**Tüğü**→توكو (l) Döğme, rezze.

**Tükürmek**→توكورمك (l: tükürdi تكوردى, tr: تكر (غل))

**Tüğümek**→توكومك (l: tüğüdi توكودى) Ayırmak, dağıtmak. ( Dökmek gibi)

**Tükürük**→توكوروك (z) Yezak.

**Tükülemek**→توكولمك (bak: تونكولمك) (z) Me'yus olmak, ümidini kesmek.

**Tüki**→توکی (z) Caft (Deri demek olan ‘جفت’ mıdır?)

**Tülkü**→تولکو (ya تولکی) (z: tülkü تولکی, tr: tülkü تلکو, l: tülki تلکی) Sa’leb, rubah.

**Tülkün**→تولکون (l: tülkün تولکن) Bak: تولکون

**Tülmek**→تولمك (z: tüldi تولدی) Azm ve kasd etmek.

**Tülük**→تولوك (l: تولك diğerlerinde ‘تولوك’) kör, ama.

**Tevm**→توم (l) Döğme, rezze.(???)

**Tümrü**→تومرو (veya دومری) (z: tümrü تمرو) Davul, zamine.

**Terke**→ترکه (tr: terke ترکا) Cariye, halayık. ( Karnak, kıravaş)

**Tümlemek**→توملمك (Bak: tümelemek)(l: tümlediتوملدی) Düğmelemek.

**Tümen**→تومن (l: tümen تمن) On bin miktarı kese akçe.

**Tümütmak**→تومونمق (tr: tümat تمت) Toplanmak, ???.

**Tun**→تون (z, l, tr: تن) Gece, leyl, tün, gece yarısı, nüsu’l-leyl, dün. ems.

**Tuna**→تونا (veya تونه) Dün, ems.

**Töndürmek**→توندورمك (l: töndürdi تندردی)

**Tönüşmek**→تونگشمك

**Tönglük**→تونكلك (z: تونكلوك) Şetak, şettak.

**Töngülmek**→تونكولمك (توكولمك) (z) Meyus olmak, ümidi kesmek.

**Tönlük**→تونلك (l) Devru’l-kaime, sufe idaresi.

**Tünle**→تونله (l: tünle تنلا) Gece, geceleyin, leylen, gece vakti.

**Tönmek**→تونمك (z: töndi توندی) Dönmek, rücu’ etmek. (kayıtmak gibi)

**Tönemek**→تونهمك (l: tönedi تندی) Gecelemek, geceyi geçirmek, beytut etmek, yatmak.

**Tüve**→تووه (z: tüva تووا, tr: tüve توه) Deve, cemel.

**Tüvüşük**→توووشوك (z) Bezr, tohum. (urlud gibi.)

**Tüyana**→تويانا (bak: توينه)(z)

**Tüyra**→تويرا (تويره)(z) Zemin? (olup şeke dahi denirmiş)

Tüyme→تويمه (z: tüyme تويما) Düğme, zerre.

**Tüymelemek**→تويمهلمك (z:tüymeledi تويمالادی) Düğmelemek, tezrir etmek.

**Toynak**→توېناق (tr: toynak تيناق) Tırnaklı hayvan, tırnaklı, hafir.

**Tüyün**→تويون (z) Düğüm, akde.

**Tipi**→تيپى (l, tr: tibi تبى) Karlı rüzgar.

**Tibiz**→تيبيز (l:tibiz تيبز) Çorak yer.

**Titremek**→تيترەمك (z: titredi تيتردى, tr: titre تتر) İrtiad.

**Titremek**→تيترەمك (z: تيتراماق, tr: تترما) 1. R'ade, titreme. 2. Zelzele.

**Titmek**→تيتمك (z: titti تيتتى, tr: tit تت) Kıllarını yolmak, ??? veya otlarını koparmak.

**Tirazu**→تيرازو (z, fa) Terazu, mizan.

**Tirsek**→تيرسك (z: tirsek تيرساك, tr: tirsek ترسك) Dirsek, merfik. ( Çağanak, z: چيغاناق tr dahi derlermiş.)

**Tirek**→تيرك (l: tirek تيرك) Direk, 'imad.

**Tirgizgin**→تيركيزكن (z:tirgizgen تيركيزكان) İhya eden, muhyi.

**Tirgizmek**→تيركيزمك (l: tizgizde تزكزده) Diriltme, 'iaşe etmek.

**Tirlik**→تيرلك (l: tirlik ترلك) Dirlik, hayat.

**Tirlemek**→تيرلمك (l: tirledi ترلدىz: tirledi ترلدى, tr: tirle ترل)Dirilmek , yaşamak, hayatta olmak.

**Tirlemek**→تيرلمك (z: tirlemek ترلماك) Yaşamak, hayat.

**Tırnak**→طيرناك (tr: tırnak ترنق) Tırnak, Zufr (zıfr).

**Tiri**→تيرى (l, tr: tiri ترى) Zinde, hayy, diri.

**Tirmek**→تيرمك (l: tirdi تردى) Yaşamak, diri olmak.

**Tiz**→تيز (z, l, tr: tiz تز) Diz, rukbe.

**Tiz**→تيز (l) Seri', çabuk.

**Tizgin**→تيزكين (l, tr: tizgin تزكن) 'İnan, dizgin.

**Tizginlemek**→تيزكينلمك (l: tizginle تزكنلا) Eyerini kayışına bağlamak.

**Tizlik**→تيزليك (z) Dize mahsus küp veya zirrih, dizlik.

**Tizinmiş**→تيزنمش (z) Dizilmiş, manzum

**Tizik**→تيزيك (z) Dizilmiş, mesluk.

**Tiş**→تيش (z, l, tr: tiş تيش) Diş, sin, dendan.

**Tişikmek**→تيشكمك (z: tişikti تيشكتى) Şüphe etmek, iştek.

**Tişlemek**→تيشلمك (tr: tişladi تيشلادى) Dişlemek, ısırmak, 'azz. (asırmak gibi.)

**Tişlemek**→تيشلمك (z: idalşit تيشلادى) Kızarmak, inşivay.

**Tişi**→تيشى (z, l, tr: tişi تيشى) Ünsa, dişi, dişi deve, naka.

**Tıkmak**→تیقمق (z, tr: tık تق(غل)) Kapamak, sed etmek, doldurmak.

**Tik**→تیك (z) Dik, na‘betu’l kıyam(Bu kelime dik sokum= lokma-i tokan)

**Tik**→تیك (z) Dik .

**Tik ot**→تیكاوط (l: تیكاط)

**Tikmek**→تیكمك (l: tikti تیكتی, z: tikti تكتی, تیكتی, tr: tik تك) 1. Dikmek, hayat. 2. Yutmak, teklim.

**Tikic**→بیكیج (tr) Dikiş, şevk.

**Tikici**→تیكیجی (tr) Dikici, terzi.

**Tiken**→تیكن (tr) Tiken:

**Tiknek**→تیكنك (l: tiknek تكنك, tr: tikenek طكاناك, z: tikenek تیكاناك) Dikiş, şevk.

**Dikecek**→تیكەجك (l: tikecek تكجاك) Hınab.

**Til**→تیل (z, l, tr: til تل) Dil, lisan, zeban.

**Tılak**→تیلاق (tr: tılak تلاق) Bazır, dılak.

**Tilsiz**→تیلسز (z:tilsiz تیلسز, l: tilsiz تلسز) Dilsiz, ahres.

**Tilrek**→تیلرك (z) Tarraka, halka.

**Tilkuş**→تیلوش (z) Katkat (Süratle yürüyen bir tür kuş cinsi mi?)

**Tilki**→تیلكی (l: tilkü تلكو) Sa’leb. (Bak: tilkü)

**Tilmek**→تیلمك (tr: til تل) Delmek, sakb.

**Tilmac**→تیلماج (z) Tercüman.

**Tilenci**→تیلنجی (z) Sail, geda, dilenci.

**Tilenmek**→تیلنمك (z: tilendi تیلاندی, tr: tiler تلار(غل)) Tes’il etmek,dDilenmek.

**Tilemek**→تیلمك (z: tiledi, tildi تیلەدی, دیلدی, tr: til تل) Dilemek, şakk etmek.

**Tilemek**→تیلەمك (z: tiledi تیلدی, tr: tie تلا(غل)) İstemek, taleb etmek.

**Tin**→تین (l: tin تن) Ruh, can.

**Tintemek**→تینتەمك (z: tintedi تنتادی) Dürtmek, önünde vesaire delip koşturmak, sıçratmak, ???, nebeşe, nekaze, nehase.

**Tiniş**→تینش (z: tiniş تنش) Asayış, sulh, istirahat: tiniş buldu.

**Tinlenmek**→تینكلەمك (z: tinledi تكلادی) Dinlenmek, istirahat etmek.

**Tinmek**→تینمك (l, z: tindi تندی) 1. Durmak, kesmek, dinmek. 2. Vurmak, isabet etmek. (Tuhfetu’z-zekiyye’de bir yerde noktasız fakat ‘nun’ fiilinde ‘tidi’ olup ‘şeva’ kelimesiyle tercüme olunur ki yitirmek ‘یتییرمك’ ya urmak ve yaralamak değildir.)

**Ca**→جا (Tuhfetu’z-zekiyye-i sahibi bu lafzı ‘şaklı شاقلی’ veya ‘çaklı چاقلی’ müradifiyle beraber ‘قدر’ diye tercüme ediyorlar. Miktar yapan ise ‘ca جا’ edatından ibaret olsa

gerektir. ‘Çaklı چاقلی’ ise ‘çağ چاغ’ olup, muayyen vakit ve saat takdir manasına gelebilir.)

**Çapar**→چابار (l: ceber جبر, z: şabar شابار) Hasta veya yaşarır (göz). (Tuhfe sahibi buna göre‘ليق’ manasını veriyor, ki buna asıl manası yoktur.)

**Çaparlı**→چابارلی (l: çabarlı چبرلی, z:cabarlı جابارلی) Gözü yaşarır ve hasta ( adem)

**Çapak**→چاپاق (l: چپق) Maruf göz yaşlığı, dum‘

**Çapaklı**→چاپاقلی (z:şapaklı شاپاقلی) Gözünde çapağı olan, ağlamış.

**Çapanmak**→چاپانمق (l: cabandı جبندی) Birden hücum ve cehd etmek.

**Çapalamak**→چاپالامق (z: şabaladı شابالادی) Yakınlaşmak, tekrrub etmek.

**Çapmak**→چاپمق (l: cabati جبتی, z: şabu شابو) Uruba, yerden kesmek. ( Tuhfe sahibi yardım ve saire manasını dahi diyor ki beid görünüyor.)

**Çaplamak**→چاپلامق (tr: cabala جبلا(şabla شبلا(غل)) Vurmak.

**Çaput**→چاپوط (l: cabut جبط)eHerem (İnce yağmur mu yoksa ???) Paçavure.

**Çat**→چات (l: cat جات) Cübbe.

**Çatal**→چاتال (z) Şu‘be. (bağanak gibi)

**Çatlamak**→چاتلامق (l: çatladı چتلدی, tr: şatladı شاتلادی) Sesle patlamak, korkma.

**Çatlavuk**→چاتلاووق (z:şatlavuk شاتلاووق) Fındık? Fıstık.

**Çatlanmak**→چتلانمق (z: şatlandı شاتلاندی) Patlamak, tafarruk.

Çapçı→چاپجی (l: şabşı شبشی) Birden hücum eden seriyye.

**Çatmak**→چاتمق (l: catı جتی) Dikişin iki tarafındaki şeye kavuşturmak: kan çatı?

**Çatuk**→چاتوق (l: çatuk چتق) Kavşmuş, bitişmiş, kaba çatık kaşlı.

**Çatır**→چاتیر (l: çatır جتر) Çadır, otağ, hargah. (bak: çatır چاطر)

**Çatırgı**→چاتیرغی (z: çatırgı چترغی) Hayvanların boynuna takılan çıngırak. (Çatık dahi denilirmiş.)

**Cac**→جاج (l) Arm, buğday vesaire veya kum yığını.

**Caca parmak**→جاجاپارمق (l: cacaparmak ججاپرمق) Ermez parmak?? Hınsar. (serçe parmağı)

**Caclık**→جاجلیق (l: caclık ججلق) Madde-i anifeyi bakın.

**Cadı**→جادی (l, z: cadı جاضی) Sahir, büyücü. (Tuhfe sahibi 'sihir'diye tefsir ediyorsa da gulat olacaktır.)

**Çadır**→چادیر (l: cadır جادر, z: çatır جاطر) Hayme.

**Çarpmak**→چارپمق (l: çarptı چربدی) Sille ve tokat vurmak, latm.

**Çaruk**→چاروق (l: çaruk جرق) Maruf ayakkabı, çarık.

**Çaşut**→چاشوط (l: çaşut چشوط) Casus, çaşıt.

**Çağa**→چاغ (l: çağa چغا) Kuş yarusu, palaz, pilic.

Çağal→چاغال (tr: çaağal چغال) Çakal.

Çağan→چاغان (l: çağan چغن) Doğan.

**Çağırmak**→چاغرمق (tr: çagır gıl چغر(غل) Çağırmak, ciyak.

**Çağıldılık**→چاغدیلق (l: çağıltılık چغلطلق) Koyunların yününe yapışan tezek..

**Çağnak**→چاغناق (l:çağnak چغنق, z: çağanak چاغاناق) Dirsek, mirfak.

**Çağır**→چاغیر (z: şağır شاغر) Şarap, hamer.

**Çak**→چاق (z: şak شاق) Zaman, vakit, mevsim.

**Çakal**→چاقال (z:şakıl شاقال)

**Çakır**→چاقر (z) Şarap, hamer.

**Çakır gözlü**→چاقركوزلو (چقركزلو) Züayn-i zerkai, mavi gözlü.

**Çakır göz**→چاقركوز (z: şakırgöz شاقركوز) Aynalı, kötü göz.

**Çakırık**→چاقریق (tr) Bak: çıkırık.

**Çaklak**→چاقلاق (z: شاقلاق) Sığıd (r)

**Çaklı**→چاقلی (z: شالی) Kader. (zaman ve kavli mukarrer)

**Çakmar**→چاقمار (veya جوقمار ,جو) (tr: çakmar چقمار) Bahir.

**Çakmak**→چاقماق (l: çakmak جقمق) Kıdah, zenad.

**Çakmak**→چاقمق (z: çaktı چقتی, l: çaktı چقطی, tr: çak چق)

1. Çakmakla ateş tutuşturmak, iştika etmek.
2. (l) İşaret etmek, gar.

**Çal**→چال (tr, l) Açık al (at) Aşkar.

**Çalğalanmak**→چالغالانمق (z: çalgalandı چلغلندی) Çalkalanmak, tefelluk. (kaykanmak gibi)

**Çalkanmak**→چالقانمق (l: çalkalandı چلقلندی) Çalkanmak, ızdırap, çalkalanmak, mürrür.

**Çalkın**→چالقین (l: calkan جلقن) Bultlu ve kararmış (gün)

**Çalkamak**→چالقامق (z: şalkadı شالقادى) (Baykadı gibi, sahibi eser bunu خضى diye tercüme ediyorsa da manası 'hazır'dır.)

**Çalmak**→چالمق (l: çaldı چلدى, z: şaldı شالدى, tr: çal چل) Çalgı çalmak.

**Çalıt**→چاليت (tr: çalıt چالت) Şen, neşat.

**Çalış**→چاليش (z, tr: çalış چالش) Mukatele, vurmak.

**Çalışmak**→چاليشمق (tr: çalış چالش) Mukatele etmek, vuruşmak.

**Çalık**→چاليق (tr: çalık چالق) 1. Azgın, sert. 2. Kılıç yarası yarası olan (adam).

**Çamur**→چامور (z, l: çamur چمر) Tîn, dahl.

**Can**→جان (tr, z, fa) Ruh.

**Çanak**→چاناق (z: şanuk شاناق, l: çanak چنق, tr: چناق)???

**Canbaz**→جانباز (z, fa) Pehlivan.

**Çanlık**→چانلق (l: چنلق) ?? sandal,maune.

**Çav**→چاو (l: چو) Çerh, feryad, bağırma. ('Sît' ve 'şöhret' manasına geldiği malumdur.)

**Çavuş**→چاوش (l: çavuş جاوش) Hükümdarın bir sınıf hademesinde memur.

**Çavlı**→چاولى (z: çavlı چولى) Şöhret, sit.( Doğrusu 'şöhretli' olsa gerekir.)

**Çavli**→چاولى (tr) Tutmaca mahsus bir nev'i kab.

**Çavırcı**→چاويرجى (bak: çevirci) (z)

**Çeper**→چپر (z) Göz ve dudaklarında beyaz olan çil (At).

**Çepen**→چپن (tr: çapan چپان) Çiban. (Türkmence)

**Çetlemek**→چتلمك (tr: çayla چتلا)Çatlamak , kırmak.

**Çetleyık(çetlik)**→چتليك (tr: çetleyik چتلايك) Fıstık, fındık gibi kırılan şeyler. (Çatlavun gibi)

**Çetuk**→چتوك (tr: çetuk چاتك, l: çetuk چتك, z: çetuk جاتوك) Kedi, senu, kıt.

**Çeçek**→چچك (z) Bak: Çiçek.

**Çerpi**→چرپى (l: çerpi) Fikrin ucu, tarafu'l kadib.

**Çerez**→چرز (z: şaraz شاراز)Şaraz , meze, çerez, nukul.

**Ceçen**→چچن (z: şaşan شاشان) Fasih?

**Çeri**→چرى (l: ceri جرى, tr: çeri چرى, z: şaruشارو) Asker, ordu.

**Çerik**→چريك (l: çerik چرك) Asker, ordu.

**Çes**→چس (tr: cas جاس) Duman, sis, pus.

**Çeft**→چفت (tr) Peynir?? (Börümcük Peynir gibi ??? harkeesi meçhul.

**Çeker**→چكر (L: çeker چكر) Şeker. ( Şübhe dahi gulat olursa, yazılmayıp, bilmeyip doğrusu şeker olacaktır.?)

**Çekirdek**→چكردك (l: çekirdek چكردك, tr: çekirdekچكردك, چدرك, z: çakirdak چاكرداك) Nev'i çekirdek.

**Çekirge**→چكركه (l: çekirka چكركا, tr: çekirka چكركا, z: çekirka چاكركا) Cerad, çekirge.

**Çekertige**→چكرتيكه (z: çekirtke چاكارتكا) Çekirge.

**Çeklenmek**→چكلنمك (l: çek çeklendi جكچكلندى = paranla uzadı.)

**Çekmek**→چكمك (l: çekti چكتى, z: çekti جاكتى) Cezb ve cira etmek.

**Çekuc**→چكوج (l: çekuç چكچ, tr: çakuc چاكوج, z: şakuş شاكوش)Çekiç , mıtraka.

**Ciç**→جيچ (l: ciş جيش) İki yaşında.

**Ceke**→چكه (l: ceka جكا) Yazılar üstündeki nokta.

**Çeke**→چكه (z: çaka چاكا) İki boyun damarı

**Çele**→چله (l: cela جلا) Az, bir miktar, bir çele.

**Çelece**→چلهجه (z) Azıcık.

**Çalpan**→چلپن (z) Küf?

**Çelik**→چليك (l: çelik چلك) Çocukların oynadığı çelik çomaktaki çelik.

**Çemçe**→چمچه (l: çemça جمچا, tr: çemşa چمشا) Havuz, küçük kovata, mağruf. (bakın: çomça)

**Çemret**→چمرت (bak: جومرود) (l, fa: cevamerd جوامرد) Sahi, kerim.

**Çemlemek**→چملمك (l: cemledi جملدى) Çömlemek.

**Çemmek**→چممك (l: cemdi جمدى) Çimmek.

**Çemen**→چمن (l, tr: çemen چمان) Çimen.

**Çemidmek**→چميدمك (l: cemdi جمدى) Çimdiklemek.

**Cender**→جندر (bak: candar جاندار)(l) ??

**Cendermek**→جندرمك (bak: جاندارمق) (l: cenderdi جنديردى) Uzaklaşmak, çekmek, naks

**Cenk**→جنك Arkası koyu.

**Cene**→جنه (l: cene جنا) Mihaffetü'ş-şeyh.

**Cenik**→جنيك (z: جانيك) Çıngırak, haml.

**Cihan**→جحان (z, fa)

**Çevrilmiş**→چورلمش (z: çevrilmiş چورلمش) Maklub.

**Çevrinmek**→چورنمك (z: çavrundi چاورونداى) Çevrilmek, dönme, dar. (ايلانمك ,ايلنمك, __)

**Çevre**→چوره (z:şavra شاورا) Kıyı, sevb,kenar, haşiyetü's-sevb.

**Çevremek**→چورەمك (z: şavırdı شاورادى) Dönmek, dolaşmak.

**Çevirmek**→چويرمك (z: şavurdi شووردى) Kalb etmek.

**Çıban**→چبان (z) Akreb.

**Çinenmek**→چيننمك (z: şaynadı شاينادى) Çiğnemek,

**Çob?**→چوب (z: şob شوب, l: çob چب) İri kova

**Çübrek**→چوبرك (l, tr: çübrek چبرك) Sevb, libas.

**Çübün**→چوبون (l: çübün چبن) Çenberli kova, tereşşuh.

**Çüçkürmek**→چوجكورمك (l: çüçkürmek چچكرمك) Aksırmak.

**Cevr**→جور (l:çer چر) Sefalet, şeka'

**Çörek**→چورك (z)???

**Cevreli**→جورلى (l: çerli جورلى) Şekavet sahibi, şaki, sefil.

**Çoba**→چوبا (z: şoba شوبا)

**Çürçek**→چورچك (z: şurşat شورشات) Zarure. ( Yoksa 'zarure' manası' sefalet mi?)

**Çorak**→چوراق (z) Tozlu ve gubar yer, ???

**Çürük**→چوروك (l: چرك) Bozuk,

**Çürümek**→چورومك (l: چردى, tr: چورودى) Bozulmak, (hiç okunmuyor)

**Çuçka**→چوچقه (tr: çuçka چچقه) Domuz yavrusu.

**Çözülmek**→چوزلمك (l: çözüldi چزلدى) Çözülmek, hal olunmak, çönge.

**Çözmek**→چوزمك (l: çözdi چزدى, tr: çöz چز) Hal etmek.

**Çüş**→چوش (l: çüş چش) Merkebi dürtmek emrinde, müsta'mel nida.

**Çoğalmak** →چوغامق (tr: çoğaldı چوغالدى) Tekessür etmek, tezayüd etmek.

**Çoğan**→چوغان (l: çoğan چغن) İsnad.

**Çoğrat?** →چوغرات (l: çoğrat چغرط) Ateş seven, ???

**Çoğramak**→چوغرامق (z: şoğradı شوغرادى) İskirtmek, tekarruz.

**Çok**→چوق (l: çok چق, tr: şok شق) Kesir, bisyar.

**Çokramak**→چوقرامق (l: çokradı چقرادى) Tencere kaynatmak, ses çıkartmak.

**Çokmar**→چوقمار (l: çokmar چقمر, tr: çokmar چوقمار) 1. ??, topuz. ( Çomuk pulat, balta, sarana, lakin gibi)

**Çokmar**→چوقمار (bak: چاغمار) Bahil, hasis.

**Çukur**→چوقور (z, l: çukur چقر) Hufre, çora?

**Çük**→چوك (l: çük چك) Zeker.

**Çomak**→چوماق (l: çomak چمق, tr: çomak چماق) Başlı değnek.

**Çomalı**→چومالی (z) Murabba,

**Çömçe**→چومچه (tr: çömça چمچا) Kaşık,

**Çömlek**→چوملك (l: çömlek چملك, tr: çömlak چملاك, z: şömlek, şolmak شوملاك, شولملا)

**Çömlemek**→چوملمك (l:çömeldi چملدی)

**Cömert**→جومرت (l: cömert جمرت, z: cömertجومارت) Kerim, sıhhi.

**Çomuk**→چومق (l) Topuz, dirsek.

**Çömmek**→چوممك (z:çömdi چومدی) Dalmak, gats etmek.

**Çulhacı**→چولحاجی (z: çulhacı چولحاجی) Dokumacı, hayık.

**Çunak**→چوناق (z) Kulağı kesik, kulaksız.

**Çönge?**→چونك (tr: çönge چنكا) Közsüz, kör.

**Çuval**→چووال (z: şuval شووال) Tilis, gırare.

**Çuvalduz**→چووالدوز (l:çuvaldız چولدز)

**Çuv**→چوو (l: çuv چوو) Çivi.

**Çuyenmek**?→چوينمك (z: şeyna شينا) Çiğnemek, medğ

**Çiban**→چيبان (l: çıban چبان, z: şiban شيبان) Duml.

**Çicuk**→چيچوق (tr: çiçuk چيچوق)

**Çipçik**→چيپچيق (z: şibşuk شيپشق) Serçe, usfur.

**Çıplak**→چيپلاق (z) Uryan.

**Çıpıldamak**→چيپلدامق (z: çıpıldadı جيبلضادی, جبولدای) Ruşvet???

**Cibi**→جيبی (l: cıbı جبی) Koyu süt,

**Cibic**→جيبيج İki yaşında

**Cıbılık**→جيبيليك (l: جبلك) Çabuk.

**Cibin**→جيبين (l: cibin جبن, tr.cibin جبن, z: şibin شيبن) Sinek, zebab.

**Çiçalak**→چيچالاق (z: çıçlak چيچلاق) Küçük parmak, hansar

**Çibinsürecek**→جيبينسورەجك (z: şibn sürecek شبنسوراجاك)

**Cibinlik**→جيبينلك (z: şibinlik شيبنليك) Sinek kovacak alet, ???

**Çitak**→چيتاك (tr: çıtak چتاك) Kafes, kafas.

**Çiçek→چيچك** (l: cicek جيجك, tr: çiçek چيچك, z: çiçak چيچاك) Zehr, şekufe.

**Çiçek→چيچك** (z: şişek شيشاك) Çiöek hastalığı, cederi.

**Cice→چيچه** (l: cica جيجا) (Çocuk lisanında) Anne.

**Cebr→جبر** (l: cebr جبر) Çocuk oynunda aşık.

**Cebra→جبرا** (z) Fa: Hasır, burya.

**Cebra→جبرا** (l: cebra جبرا)

**Çırağ→چبراغ** (l, fa: çırağ چبرغ)

**Çırak→چيراق** ???

**Çirci→جيرجى** (z) 'Ata, çerçi.

**Çirdek→چيردك** (tr: çirdek چردك) Bak: Çekirdek.

**Çirkeme→چيركمه** (l: çirkema چركما) Tavada kızartımış börek nevi'.

**Çirkin→چيركين** (l: çirkin چركن, tr: çirkin چركن, z: çirkin, şirkin چيركين, شيركن) 1. Vahşi, yabani. 2. Pis, mundar.

**Çiçe→چيچه** (tr: çiça چيچا) Teyze.

**Cırlak→جيرلاق** (l: cırlak جرلق) Menar. (Doğrusu 'جيرالق' olsa gerekir.)

**Cırlak→جيرلاق** (l: cırlak جرلق) Küçük cetvel.

**Cırlamak→جيرلامق** (l: cırladı جرلدى) 1. Cağlamak. 2. (çokça ağlamak) İnlemek, bağırmak.

**Cırlavuk →جيرلاوق** (l: cırlavuk جرلاوق) Bir cins kuş.

**Cirmenmek→جيرمك** (tr: çermen جرمان)

**Cızlaşmak→جيزلاشمق** (l: cızlaştı جزلشتى) Şikayet etmek, şekvi etmek.

**Çizmek→چيزمك** (tr: چز(كل)) Yazmak, tahrir etmek, hat, çizgi çekmek.

**Çizi→چيزى** (l: çizu چزو) Çizgi, hat.

**Cise→جيسه** (l: cise جسا) Uzun süren yağmur.

**Cisemek→جيسهمك** (l: cisedi جسدى)

**Çigan→چيغان** (l: çığan چغن) Behil, hasis.

**Çıgay→چيغاى** (yahud چيقاى) Fakir, yoksul.

**Çığırmak→چيغيرمق** (l: çığırdı چغردى) Çağırmak, sah.

**Çik→چيق** (l: چق, z: شق) Çik, mey, nida, şebnem.

**Çıkarmak→چيقارمق** (z, tr: çıkar چيقر(كل) l: çıkardı چقردى) İhrac etmek.

**Çıkanak→چيقاناق** (tr) Dirsek. (Çanak gibi)

**Çıkrak→چيقراق** (z: çıkrak شيقراق)

**Çıkrık**→چيقريق (l: çıkrık چقرق) İplik eğirmeğe mahsus mağruf dolap.

**Çıkmar**→چيقمار (l: çıkmar چقمر) Behil, hasis.

**Çıkmak**→چيقمق (z: çıktı چيقتى, l: çıktı چقتى, tr: çık gıl چق(كل)) Huruc etmek, tulu' etmek, yükselmek, suud etmek.

**Çıkmak**→چيقمق (l: çıktı چيقطى) Bağlamak, sarmak, çıkın yapmak.

**Çıkış**→چيقيش (z) Huruc.

**Çıkıt**→چيقيط (z) Peynir, cübün

**Çikin**→چيقين (z, l: çıkın چقن) Kese, surre.

**Çig**→چيك (tr, l: çig چك) Çiğ.

**Çikit**→چيكيت (tr, l: çikit چكت)

**Çikit**→چيكيت (l: çikit چكت) Pamuk çekirdeği.

**Çil**→چيل (l: çil چل) Maruf kuş.

**Çile**→چيله (l: çila چلا) Uzun süren yağma.

**Çilemek**→چيلهمك (l: çildi چلدى) Devamlı yaümur yağmak.

**Çileyik**→چيليك **(z:** چيلايك**) ??**

**Çim**→چيم (l: جم) Üstü otlu toprak tezeği.

**Çimdirmek**→چيمديرمك (z: çimdi چيمدر) Kaşımak.

**Çımdılamak**→چيمديلامق Bak:

**Çimdilemek**→چيمديلمك (l: cimdiledi يمدلادى) Kaşımak, (Çimdiklemek)

**Çimdivuc**→چيمديووج (z) Cımbız, milkât

**Çimak**→چيمق (چيماق) (l: çımak چمق) Bembeyaz, apak.

**Çimek**→چيمك (z: cimdi جمدى) Suyla yıkanmak, su dökmek.

**Çimen**→چيمن (l: çimen چمن, z: şiman, şimken شمان, شمكان) Çimen.

**Cın**→جين (z: çin چن) Doğru, sadık.

**Çindirmek**→چينديرمك (l: çindirdi چندردى) Zann etmek.

**Çınkarmak**→چينقامق (l: چينقردى) Vasi' ve bol olmak, tefah??

**Çınlık**→چينلق (ya چانلق) Çanlık, tahture, sandal, maune.

**Çiva**→چيوا (چيوه) (tr: çıva چوا)

**Cıvşamak**→چيوشامق

**Cıvlamak**→چيولامق

**Cıvıldamak**→چيولدمق (z: vivutmak شيوتمق) Cıvıldı: cıvıldı etmek.

**Cıvıldı**→جيويلدى (l: cıvıldı جولدى)

**Çıya**→چييا (l: çıya چيا)

**Çıyan**→چییان (tr: çıyan چیان) 1. Kırk ayak. 2. akreb.

**Cibin**→جیبین

**Hayve**→حایوه (z: hayve حایوا) Ayva, sefercel.

**Horyat**→حوریاط (z: rumca) Vahşi. (Çirkin, yaman gibi)

**Hatun**→خاتون (z) Kadın, seyyide.

**Haç**→خاچ (z: haş خاش, l: hac خج) Salib, çelipa.

**Hasta**→خاصتا (z, fa) Hasta, marız (sayri gibi)

**Hstalanmak**→خاصتالانمق (z) Hasta olmak, temaruz etmek.

**Halı**→خالی (z) Bisat, kilim. (Göğüs gibi)

**Hırman**→خرمن (tr, fa) Harman.

**Horos**→خروس (tr, z: horaz خوراز) Dik.

**Hurma**→خورما (bak: kurma قورما) (z) Temer.

**Hoş**→خوش (z, fa) Güzel, melih. (??, bakış gibi) Hoş gördü, inşirah.

**Hoşdaş**→خوشداش (z,tr: hoşdaş خشداش, fa: خوجەتاش dır veya kocadaş قوجەداش dır) Koyu yoldaş, sıddık.

**Horlamak**→خورلمق (z) Uykuda horlama etmek.

(kumduldamak gibi)

**Hayli**→خیلی (z) Çok, kesir. (küp ve köpkibi)

**Dada**→دادا (z: yoksa ‘ دده’ mi?) Cedde, büyük valide.

**Dar dağanlamak**→داردا غانلامق (z) Paralamak, ezmek, kırmak, tefattit etmek.

**Daş**→داش (l, z) Karin, edat-ı müşarekat.

**Daguk**→داغوق (tr: dağuk دغق, دنق) Tavuk, decac.

**Dagı**→داغی (tr, z) Dahi, yine, ki. (dakı ‘داقی’ gibi)

**Dan**→دان (l: dan دن) Methir, hayret. (Aceba ‘دانق’ mıdır?)

**Danklamak**→دانقلمق (l: dankladı دنقلدی) Methir ve hayrete düşmek, şaşmak.

**Debrenmek**→دبرنمك (l) Teprenmek.

**Depek**→دپك (l) Çok tekme atan, çifteli.

**Depküç**→دپکچ (l) Mihmar, mahmuz.

**Depelemek**→دپلمك (l) Tepelemek, katl etmek.

**Depmek**→دپمك (l) 1. Tepmek, ayakla vurmak. 2. Korumak. (esabu’l çeyelan)

**Depe**→دپه (l: tepe دپا) 1. Tepe, tel. 2. Baş tepesi,

**Dede**→دده (l: dede دد) Ced, büyük peder. (Tuhfetu'z-zekiyye'de 'دادا' yani ??? diye tefsir olunur. Yine bu mu yoksa onun dalları mahrur mıdır?)

**Deze**→دذه (l:دده dede) Havdec? ??.

**Dür**→ در (دُر) (l) Edat-ı haber.

**Dert**→درت (z: dert دارت, fa: derd درد) Derd, gussa.

**Derd**→درد (z: derd دارد, fa: درد) 1. Halk, tabi`. 2. Garaz.

dürür→درر (l) Bak: در

**Dergü**→دركو (l) Tergi, atların arkasınna bağlanan şey.

**Dere**→دره (l: dere درا) ???, vadi.

**Dezek**→دذك (l) Tezek, er-rautu'l-???

**Dezmek**→دذمك (l: dezdi دذدى) (koyra vesaire) Sevdiğinden ayrılıb kaybolmak?

**Dişilemek**→ديشلمك (tr: dişledi دشلدى) Delinmek, yarlamak, açılmak,

**Dek**→دك (l) Gibi, tik? (Marufi 'تك' ??)

**Degirmen**→دكرمن (z: degirmen داكرمان) Tahun, asiyab.

**Digzindirmek**→دكزذدرمك (l: digzindirdi دكزندردى) Çevirmek, döndürmek, ??? etmek.

**Degzinmek**→دكزنمك (z: degzindi دكزندى) Dönmek, devretmek. ( çevirmek gibi)

**Degül**→دكل (l) Değil, laisa.

**Degmek**→دكمك (l: değdi دكدى) 1. Yetişmek, Vasıl olmak. 2. Dokunmak, ilişmek, mes etmek.

**Dekme**→دكمه (l: dekme دكما) 1. Çok, kesir. 2. Her, külli. (Bak: تكمه)

**Dekme**→دكمه

**Degünek**→دكونك (l: دكنك dekünek) Otak ??

**Deke**→دكه (l: deke دكا) Teke, teys.

**Degişmek**→دكيشمك (z: degişti داكشتى) Mübadele olmak, tebdil etmek. (değişmek 'دايشتى' dahi yazılır.)

**Degiştirmek**→دكيشترمك (z: değiştirdi دكيشتردى, tr: değiştir دكيشتر) Değiştirmek, tebdil etmek.

**Denlügeç**→دكلوكج **(l)** İki tarafı kasilmiş nabıt, hidad.

**Degin**→دكين (z) Emir: ??, geldiğin.('Negin' gibi.)

**Deginmek**→دكيذمك (z: (degin(كل) Yetişmek, vasıl olmak.

**Delmek**→دلمك (z,l) Delik yapmak, sakıb.

**Delmek**→دلمك (z: deldi دلدى) Düğüm yapmak, bağlamak, akd. (__ bağlamak)

**Delinmek**→دلينمك (yoksa دالانمق) (l: delindi دلنى) Birleşmek, sabit olmak.

**Delü**→دلو (l) Deli, mecnun.

**Delürmek**→دلورمك (l: delürdi دلوردى) Çıldırmak.

**Delik**→دليك (l: delik دلك) Sakıb.

**Delim**→دليم (l: delim دلم) Çok, kesir.

**Demregü**→دمركو (l) ???

???

**Demek**→دمك (l: dedi ددى, tr: de ده(قل) ) Demek, söylemek.

**Demur**→دمور (l, tr) Demir, hadid. (Türkmen)

**Denemek**→دنهمك (l: denemek دنمك) Tecrübe etmek.

**Dev**→دو (z: dev داو, fa: div ديو) Div, ifrit.

**Devmek**→دومك (l:devdi دودى) Tırmalamak, yüzüne devdi=??? (Aceba doğrusu 'döğmek' mi?)

**Deve**→دوه (l: deva دوا) Cemel, ibil.

**Deve balığı**→دوهبالغى (l: deva balık دوابالق) Delfin, yunus balığı.

**Deve kuşu**→دوهقوشى (l: deva kuşı دواقشى) Ne'am.

**Devit**→دويت (tr) Devat.

**Diyişmek**→دييشمك (z) Bak: değişmek.

**Düb**→دوب (l: düb دب) Edat-ı ???, düb düz.

**Dütün**→دوتون (l: dütün دتن) Tütün. (تتن gibi)

**Dudak**→دوداق (tr: tudak طوداق) Leb, şefe.

**Düden**→دودن (l) Derin, amîk.

**Düdük**→دودوك (z, l: düdük ددك, tr: düdük دودك)

**Dört**→دورت (tr) Erba, çehar.

**Dörtgün**→دورتكوك (z: dörtgün, dörtkün درتكن, دورتكون)

**Dürtmek**→دورتمك (l:dürtdı درتدى)__, işaret etmek.

**Dördük**→دوردوك (z: dördük دردك) Murabba. (cumalı)

**Dürüşmek**→دوروشمك (tr: dürüş gıl درش(كل)) Çalış, İçtihad etmek.

**Döre**→دوره (l: döre درا) Adet, kanun, nizam. (Aslı 'töre'dir.)

**Doz**→دوز (tr) Toz, gubar.

**Düzmek**→دوزمك (l: düzdi دزدی, tr: düz gıl دز (كل) Sabretmek.

**Düzüm**→دوزوم (l: düzüm دزم) Dizi, silk: bir dizim inci.

**Döş**→دوش (tr) Göğüs, meme.

**Düş**→دوش (tr: düş دش) Öğle, zuhur.

**Düşmek**→دوشمك (l: düştı دشتی) Sukut etmek, vaka'

**Dug**→دوغ (l: duğ دغ) Toy cesîm bir kuş.

**Dögülmüş**→دوغلمش (l: döğülmüş دغلمش) Dövülmüş, meşkuk

**Düzetmek**→دوزتمك (tr) Düzeltmek, tenzim etmek.

**Doğmak**→دوغمق (z, l, tr: doğdı, doğmak دغدی, دغمق) Doğmak, tevellüd ve tulu' etmek.

**Dokduk**→دوقدوق (l: dokduk دقدق) Özkardeş. (Aslı: toğdok طوغدق)

**Dukurcu**→ دوقورجی (tr: dourcu)

**Dokunmak**→دوقمق (tr: dokı دقی) Dokumak, nesc etmek.

**Dükel**→دوكل (l) Hep, cemi' (Tükel gibi)

**Dökmek**→دوكمك (l:, dökti dökti دوكتی, دكتی, tr: dök دك(قل)) 1. Dökmek. 2. Bağlamak, ukde, bağlamak, akıd.

**Dökme**→دكمه (l: dökme دكما, z: dökme دوكما) Döyme, zer.

**Dökünmek**→دوكنمك (l: dökündü دكندی)Boşanmak, Kalmamak, tükenmek.

**Döküç**→دوكوچ (tr: döküç دكج) Havan.

**Dügün**→دوكون (l: düğün دكن) 1. Ukde, düğüm. 2. Akd-i nikah, aruz, velime (Bunun aslı 'تویكونی' toy günü olsa kerektir.)

**Döl**→دول Netice, cenin.

**Dul**→دول (l) Dul, ermele.

**Dolkuk**→دولقوق (Bak : dolkuk طولقوق) (l: دلقق) Tulum, zikka.

**Dolunmak**→دولنمق (ya: dölenmek دولنمك) (l: dölendi دلندی) Gurub ve uful etmek.

**Dumru**→دومرو (l: dumru دمرو, z: dumrı دومری) Def, sebabe.

**Dumşak**→دومشاق (tr: dumşak دمشق) Gaga, mınkar. ('تومشوق' gibi)

**Domlu**→دوملو (l: domlu دملو) Dolu, berd.

**Domrulmak**→دومولمق (l: dumruldı دمرلدی) Sela.

**Dümen**→دومن (ya tümen تومن) (l: dümen دمن) On bin miktarı.

**Dün**→دون (l: dün دن) Gece, leyl. ('تون' tün gibi) Dün güne, dünki gün, ems.

**Döndürmek**→دوندورمك (tr: döndür دندور) Çevirmek, döndürmek.

**Dönmek**→دونمك (l: döndı دندى, tr: دن(فل)) Dönmek, rücu' etmek.

**Dönen**→دونن (tr: dönen دنان) Dört yaşında tay.

**Duvar**→دووار (l: duvar دور) Hait.

**Dip**→ديپ (l, tr: dip دپ) Ka'r.

**Dipi**→ديپى (l: dipi دپى) Karl yağmur, Rüzgarlı yağma kar, tipi.

**Ditrev**→ديترو (l: ditrev ديترو) Dik. Ditrev baktı: nazar-ı hava.

**Ditremek**→ديترمك (l: ditredi دتردى) İrtiaş.

**Ditmek**→ديتمك (ya ديدمك)(l: diti دتى) Yün veya pamuk vesaire ile nakış etmek.

**Dirdük**→ديردك (tr: ditrek دردك) Kereste yuvarlatmağa mahsus yuvarlak kütük.

**Dirgak**→ديرغاق (tr: dirgak درغاق) Pençe, tırnak, mıhleb.

**Direk**→ديرك (l: direk درك) Amud.

**Dirgi**→ديركى (l: dirgi دركى) Çingene? (Göz kapağı mı?)

**Dirnek**→دينك (l: dirnek درناك) Cemaat, cemiyyet.

**Dirsek**→ديرسك (l: dirsek درسك) Mirfak.

**Dirmek**→ديرمك (tr: dir در(فل)) Toplamak, cem' etmek.

**Diri**→ديرى (l: diri درى) Yağ, dehin(duhn).

**Diz**→ديز (l: diz دز) Rukbe. ( 'تبر'gibi)

**Dizmek**→ديزمك (l: dizdi دزدى) Nazım etmek, silk-i nazım çekmek.

**Dişmek**→ديشمك (tr:dişti دشى) Delmek, düşmek.

**Diş**→ديش (z) Bes.

**Dikmek**→ديكمك (l, z: dikti دكتى) Gars etmek, nasb etmek, durdurmak, hayyat etmek.

**Diken**→ديكن (l: diken دكن) Şevk, har.

**Dıldağ**→ديلداغ (tr: dıldağ دلداغ) Huccet, delil.

**Dildagalmak**→ديلداغالمق (tr: dildağla gıl دلداغلا(فل))

**Dilek**→ديلك (l: dilek دلك) Murat, maksud.

**Dilgü**→ ديلكو (l: dilgü دلكو) Tilki, sa'leb.

**Dilmek**→ديلمك (l: diledi ديلدى) Yarmak, kesmek.

**Dıtak**→ديطاق (l) Huccet, delil. (Bunun nüsha-i matbu'ada 'dıltak' sûreti elbette galattır. Çünkü tecümana da 'dıltag' suretinde matbu'dur)

**Dilmac**→ديلماج (tr) Tercüman. (ve طيلماج)

**Dilenci**→دیلنجی (l: dilenci دلنجی) Sail, geda.

**Dilemek**→دیلەمك (tr: diledi دلدی) İstemek, kasd ve murat etmek, taleb etmek.

**Dimek**→دیمك (l: dedi ددی) Söylemek, demek.

**Din**→دین (l: din دن) Nefes, dem, soluk. Dine alıştı: teneffüs.

**Dinlemek**→دینلمك (l: dinledi دنلدی) Dinlemek, istima' etmek.

**Divar**→دیوار (tr, fa) Duvar, hait.

**Dive**→دیوە (l: deva دوا) Deve, cemel. (ekser تیوه yazarlar.)

**Dive balığı**→دیوەبالیغی (l: deva balık دوابالق) delfin, yunus balığı.

**Dive kuşı**→دیوەقوشی (l: deve kuşı دواقشی) Deve kuşu, na'am. (Bunlar 'dal'-ı meftuha sırasında dahi geçmiştir. 'dal' türkçenin çoğu vaktiyle ve şimdi şark türkçesinde 'ta'ile dahi geçmiştir.)

**Rumri**→رومری (tr: rum eri روم+ اری)Rum ademi, rum uşağı.

**Zülf**→زلف (z, fa) Salif.

**Zincir**→زینجیر (z, fa)Silsile.

**Zindan**→زندان (tr, fa) Sicn, mahbus.

**Zindanlamak**→زندانلامق (tr) Haps etmek.

**Zurnay**→زورنای (z) Zurna, surna.

**Ziyan**→زیان (tr, fa) Zarar, hasar. (Türkmence must'mel olup asıl türkçesi 'kor' olduğu kitabu'l- mezkurde muharrerdir. (tr)

**Satmak**→ساتمق (ya ساطمق) (z: satı ساطی, tr: sat, ser ساط, ست)

**Satıcı**→ساتیجی (tr: satıcı ساطجی) Bayi.

**Satılık**→ساتیلیق (z: satılık ساطلیق) Beyi'

**Satın almak**→ساتینالمق (z: سطنال) İştira' etmek.

**Saray**→سارای (z, tr: seray سرای, fa) Kasır.

**Sartaban**→سارطابان (z) ???

**Sarımsak**→ساریمساق (z, tr: سرمساق) Sarımsak, sum. (Sırımsak gibi)

**Saz**→ساز (tr) Kamış, kamışlık.

**Sazeallı**→سازاللی (z: sazalı سازالی) ???, bozuk.

**Sagak**→ساغاق (tr: sagak سغق) Çene, gabgab.

**Sagam**→ساغام (tr: sagam ساغم) Serab, Mirnga.

**Sakal**→ساقال (tr: sakal سقل) Sakal, lihye.

**Sakalsız**→ساقالسز (tr:sakalsız صقلسز) Köse.

**Sakallı→**ساقاللی (tr: sakllu صقللو) Sahib-i lihye.

**Sakav→**ساقاو (z) ‘f’ harfi sebebiyle, ‘keke’

**Saksı→**ساقسی (z) ‘şakfe’? ipek böcekleri ve ??? mahsus kese veya çuval.

**Saklamak→**ساقلامق (tr: sakla gıl سقلا(قل)) Hıfz etme.

**Sakın→**ساقین (tr: سقن) Mastıka.

**Sakınmak→**ساقینمق (z, tr: sakın سقن) Hıfz olunmak.

**Salar→**سالار (z: salar سلار, fa) Baş, reis.

**Salkum→**سالقوم (z: salkum سلقوم) Üzüm vesaire salkımı.

**Saman→**سامان (tr) Teben, saman. (Türkmence olduğunu mezkur olup kıpçakça ‘كوك’ ‘gök’ ve ‘صلام’ dirlermiş.)

**Sanmak→**سانمق (tr: san سن) Zann etmek, sanmak.

**Sancılı→**سانجلی (z: sanşılı سانشلی) Delikli, oymalı, nakışlı, matriz.

**Sancmak→**سانجمق (tr: sanc سنج) Delmek, delerek çarh etmek.

**Savutmak→**ساوتمق (tr: savaş سوش?) Savutmak, tebrid etmek.

**Saba saba→**ساباسابا (ya سبەسبە) Sallanarak kibir ile hırman (yürümek)

**Sepken→**سپکن (??) Azar yağmur yağmak, serpme, reşaşetü’l mümtar. (sulu sepken)

**Sepmek→**سپمك (l: sebti سبتی, z: sabtı سابتی) Azar su veya yağmur düşürmek, serpmek, rişaş. (‘serpmek’ ‘سرپمك’ deki, ‘r’ ‘ş’)

**Sepmek→**سپمك (l: sebti سبتی) Kibir ve nazlı sallanarak yürümek.

**Sebiştirmek→**سبیشتیرمك (z: sabıştırdı سابیشتیردی)Serpiştirmek , azar tevzi etmek.

**Sepirmek→**سپیرمك (z) Süpürmek.

**Sepirgi→**سپیرکی (z) Süpürge, mıknese.

**Seçmek→**سچمك (l: seçti سچتی siyle matbu olmuş ise galattır.) Ayırmak, ayıklamak, intihab etmek.

**Serben→**سربن (tr: serban سربان, fa: serben سربن) Sarık, imame.

**Sert→**سرت (z: sert سارت) Asi, kaba, bayağı. (Yoksa Türkistanda ‘sart’ denilen İranîler’den midir?)
**Serçe→**سرچە (tr: serça سرچا) Usfur. (Türkmence olub kıpçakçası ‘چیچوق’ mıdır?)

**Serece→**سرجە (l:serece سرجا)

**Seredur→**سردور (l) 1. Kumdan. 2. Hayvanın sür’at-i hareket-i derecesi.

**Sermek→**سرمك (l:serd سرد, tr: sardı ساردى) Neşr etmek, yaymak, açmak.

**Seruk→**سروك (tr) Serilen şey, kilim, yaygı.

**Servin→**سروين (z) Nesim, hüda?

**Siz→**سيز (l) 1. Zamir: entum, şuma, edat-ı selb.

**Sezek→**سزك (l: sazak سازاك) Sezme, his. (‘اور’

dahi denilirmiş.)

**Sezgenmek→**سزكنمك (z: sazkandı سازكاندى) Ürkmek, incinmek.

**Sezmek→**سزمك (l: sezdi سزدى, z: sazdı سازدى) Hissetmek, duymak.

**Sekiz→**سكز (l, tr) 1. İsim-i aded, semân, heşt.

**Seksen→**سكسن (l, tr) Semanun, heştad.

**Seksenmek→**سكشنمك (l: سكسندى) Tehdid etmek?

**Seklabe→**سكلابه (tr) Pancar, silk. (Türkçe olmasa gerektir.)

**Sekmek→**سكمك (l: sekti سكدى) Sıçramak, çıkmak, fırlamak, derece.

**Sekmek→**سكمك (z: sekti سكتى) Çökmek, bağdaş oturmak, cesa. (Lugat-ı anifenin aynı olsa gerektir ??? büsbütün mugayirdir)

**Sekü→**سكو (tr: sakü ساكو) Mustaba; mustaba, oturulacak sok: tane.

**Sekül→**سكول (tr: sakül ساكول) Ayakları sekilli at, muhaccet.

**Segirtmek→**سگيرتمك (tr: segirt gil سگرت(كل)) Sıçratmak.

**Segerlemek→**سگرلمك (tr: segarla سگارلا (كل)) Teşvik ve tergip etmek, kışkırtmak.

**Segirmek→**سگرمك (l: سگردى, z: ساگردى) Sıçramak, fırlamak, vesebe, raks.

**Selek→**سلك (l) Zarif ve hayırlı genç.

**Selgencek→**سلگنجك (l, tr: salgencek سالگانجاك) Salıncak, mercuce.

**Semirmek→**سميرمك (l: semiz سمردى, z: samirdi سامردى) Semin olmak, yağlamak.

**Semiz→**سميز (l: semiz سمز, z: samiz سامز, tr: semiz سمز) Semin.

**Sen→**سن (l) Zamir, ente, tu.

(Sengik?→سنگك (l) Deli? (Bu lugat böyle matbu ise de (سن) sırasında mezkur ‘sengik’‘سنكك’ olmak lazım gelir??)

**Sendirmek→**سنديرمك (l: sendirdi سندردى) Uzatmak, temdid etmek.

**Senmek→**سنمك (l: sendi سندى) Uzamak, İmtidad etmek.

**Sevgü→**سوكو (l) Mahbub, ma'şuk. (muhabbet)

**Sevlencer→**سولنجر (l) Lamba, meş'ale, sirac. (Matbuada 'es-sirac' 'd' ye muharrir olup??? münasib manayı anlaşılamadı.)

**Sevmek→**سومك (l, z: sevdi سودى, tr: sev سو) Muhabbet etmek.

**Sevinmek→**سونمك (l: sevindi سوندى, z: sevindi, söyündü سوندى, سويوندى, tr: sevin سون) Şad ve merdat olmak?.

**Sevülmiş→**سوولميش (z) Mahbub, ma'şuk.

**Seyündürmek→**سيويدورمك (tr: seyündür gıl سيندر(كل)) İtfa' etmek. (Doğrusu 'سويوندورمك' söyündürmek.)

**Sü→**سو (tr) Asker, subaşı, kumandan.

Asker zabıtı.

**Sevbelemek→**سوبلمك (z:sabeledi سوبلادى) Uyuz veya diğer bir ilete ilşimek, _

**Süpürge→**سوپوركه (l: süpürge سپركا, z: sipirgi سپركى) Mıknese.

**Süpürülmek→**سوپورلمك (l: süpürlüdı سپرلدى)İnkenese.

**Süpürmek→**سوپورمك (l: süpürdü سپردى, tr: سپر, z: süpürdı سيپردى) Kens.

**Sübi?→**سوبى (z) Süt veren, sağmal, halab.

**Süt→**سوت (z, l, tr: süt ست) Halib, leben, şir.

**Sütmek→**سوتمك (l: sütmek ستمك) El-küretü'l vetabe ???

**Sücü→**سوجو (tr: sücü, süci سجو, سجى, l: süciسجى) Şarab, hamer, bade.

**Sürat→**سورات (z) Zera? Avlı.

**Sürtümek→**سورتومك (z) Kaşınmak, ihtekke.

**Sürtünmek→**سورتونمك (z, l: sürtündü سرتندى) Kaşınmak, ihtekke, yerde sürtümek, zhf?

**Sürcek→**سورجك (l: sürcek سرجك)

**Sürçmek→**سورجمك (z: seceti سرجتى) Asere.

**Sürmek→**سورمك (l: sürdi سردى, tr: sür سر, z: sürdi سوردى) Kovmak, tard ve nefi etmek, sevk etmek, gütmek.

**Sürlü→**سورلى (z) Meşhur.

**Sürme→**سورمه (l, tr: sürme سرما) Kuhal, ismid.

**Sürme→**سورمه (z: sürme سورما)

**Sürmelik→**سورمهلك (z: sürmelik سرماليك) Kuhl hokkası.

**Sürmelemek→**سورمهلمك (z: sürmele سرمالا) Kuhal sürmek.

**Sürmeli→**سورمهلى (z: sürmeli سورمالى) Mastıka sakızı, sakız, ??? mastika.

**Sürü**→سورو (bak: سورى) (tr, l: sürü سرو) Takım.

**Sürütmek**→سوروتمك (l: sürtü سروتو, z: sürtıسروتى) Dokunmak, mesh etmek.

**Sürük**→سوروكسرك (l) Saksavar?, kertenkele cinsi.

**Sürümek**→سورومك (l: sürdı سردى, z: sürüdü سورودى) 1. Perde çekmek, boşluk. 2. Sürçmek, düşmek, iğrenmek, asere.

**Sürün**→سورون (l: sürün سرون) Sürü, kat'ı

**Sürünmek**→سورونمك (z) 1. Yerde çekilmek, insehabe. 2. Sürçmek, asere.

**Süri kuş**?→سورىقوش (z)

**Söz**→سوز (l: söz سز) Kavl, kelam, suhun.

**Sökellik**→سوكللك (l: sökelik سكلك, z: sökelik سوكاليك) Hastalık.

**Sözlemek**→سوزلمك (l:sözledi سزلدى, z, tr: szladıسوزلادى) )Söylemek , tekellüm ve tehaddüs etmek.

**Süzmek**→سوزمك (l: süzdü سزدى, tr:süz سز(كل)) Tasfiye etmek, süzgeçten geçirmek. (İki gözü kapamak)

**Süzme**→سوسمه (l: süzme سزما, z: süzme سوزما) Süzgeç, mişbeke, yarı kapalı: süzme gözlü.

**Süzemek**→سوزەمك (z: süzadı سزادى) Uzatmak, temdid etmek. (سومك gibi)

**Soklık**→سوقلق (tr) Tama'

**Sokmak**→ز سوقمق (tr:sok سق, z: soktı سقتى) İdhal etmek, doldurmak. (tuhfe sahibi 'صقمق'sokmak 'صقطى' soktı ile karıştırmıştır.)

**Sokum**→سوقوم (z, tr: sokum سقم) Ekmek lokması.

**Susmak**→سوسمق (z: sustı سوستى) Boynuzla vurmak, neta'

Sökel (söken)→سوكل (tr: سوكل) hasta, mariz, 'alil.

**Sökülmüş**→سوكمش (tr, z: sökülmüş) سوكولمش) Haşlanmış, kaynamış, sükülmiş et, söğünmüş.

**Söklemek**→سوكلمك (l: sökledi سكلدى) Pişmek, kaynamak, haşlanmak, kızarmak.

**Söklenci**→سوكلنجى (z) Pişmiş et.

**Söklenmek**→سوكلنمك (l: söklendi سكلندى) Pişmek, haşlanmak, kızarmak.

**Sökmek**→سوكمك (z: sökti سوكتى, tr: sök gılسك(كل), l: sökdi سگدى) Şetm etmek.

**Sökmek**→سوكمك (l: sökti سكتى, tr: sök gılسك(كل)) Bozmak, açmak, hal etmek.

**Söken**→سوكن (tr: سكن) Hasta, mariz. (‘Sökel’ gibi)

**Sögüt**→سوگوت (tr: söküt سكوت) Safsaf. (Türkmance olup kıpçakçası ‘طال’ imiş.

**Söńük**→سوڭوك (tr) Kemik, azm.

**Sökelek**→سوكهلك (tr: sökelik سوكاليك) Bak: Sökellik.

**Sükütiş??**→سوكوطيش (z: söğütiş سوكوطيش) Soyulmuş, bozulmuş, teşavvuk.

**Sügüm**→سوكوم (veya سويوم) (z) Uyanıklık, tepe? Nebbehe.

**Sülük**→سولوك (z, l:sülük سلك, tr: سولك) ???

**Sümek?**→سومك (z: sedi سدى) Uzatmak.(Süzmek gibi.)

**Sümkürmek**→سومكورمك (z, l: sümkürdı سمكردى) Sümüğü def etmek, mehata.

**Sümkürük**→سومكوروك (z) Sümük, muhat.

**Sümük**→سوموك (l, z: sümük سمك) Muhat.

**Sümüldemek**→سومولدهمه (l: sümüldedi سملددى, z: sümüldadı سومولدادى) Öksürüp sümkülmek ???

**Sümülgen**→سومولكن (l: sümülgen سملكن) Hastanın dalgınlığı. (coma)

**Sunkur**→سونقور (l, z: sunkur سنقر) Kara kuş, katl.

**Süngü**→سونكو (tr: süngü سنكو) Mızrak, rumh.

**Süngücü**→سونكوجى (tr: süngücü سنكوجى) Mızraklı, rimah.

**Sünmek**→سونمك (z:sündü سندى) Koymak, sakin olmak?

**Sünü**→سونو (l: sünü سنو) Süngi, rumh. Bak: süngü.

**Sünük**→سونوك (l: sük سنك) Kemik, azm, süńük.

**Süvek**→سووك (l: süvek سوك, z: süvak سوواك) Kemik, azm.

**Süvü**→سووو (l: سوو) Bigar, pigar, Cenk, muharebe.

**Sövündürmek**→سووندومك (z) Isfa etmek/

Söyündürmek, itfa etmek.

**Süyr alamk**→سويرالمق (z: süraldi سيرالدى) Sürülmek,

**Süyramak**→سويرامق (z: süyradi سيرادى) Sürümek. (‘Sürümek’ gibi)

**Söykenmek**→سويكونمك (l: söykendi سيكندى, z: söykandi سيكاندى) Dayanmak, ittika ve istinad etmek.

**Söylemek**→سويلمك (z: söyladi سيلادى, tr: söyla gil سيلا) Demek, tekellüm etmek.

**Söyündürmek**→سويوندرمك (l: söyündüri سيندرى) İtfa etmek.

**Söyünmek**→سويونمك (l: söndi سندى) Sönmek, itfa olunmak.

**Söyüm**→سويوم (z) Bak: sevgüm 'سوكوم'

**Söyünmek**→سويونمك (z) Söyünmek, ferh.

**Söyenmek?** →سوينمك (z: söyandi سوياندى) Addada, ısırmak, kucaklamak.

**Söyenmek**→سوينمك (z: سوياندى) Taaddada, kendi duduaklarını ısırmak, birbirini kucaklamak.

**Sıpa**→سيپا (l, tr: sıpa سپا) Eşek yavrusu, cahş, sıpa.

**Sıpkın**→سيپقين (l: sıpkın سپقن) Harbe, söngü' el-yevm.

**Sıbıldak**→سيبلداق (l: سبلدق) Çıplak, civan

**Sibirgu**→سيبيرغو (tr: سرغو) Türklere mahsus bir cins düdük.

**Sibirgucu**→سيبيرغوجو (tr: sibirgucu سبرغجو) Anifen mezkur düdüğü yapan ve çalan adam.

**Sibirgi**→سيبيركى (l: sipirgi سبركى) Süpürge, miknese.

**Sibirmek**→سيبيرمك (z: sibirmek سبيردى) Süpürmek.

**Sıbırgu**→سيبيغو (l: sıpıgu سبرغو) ???, düdük nev'i. (Yukarıda ki 'sıbırgu' nla aynı olacaktır. Ancak hangisi doğrudur?)

**Sitük**→سيتوك (ve سيدوك) (l: sitük ستك) Sidik, çiş, bevl.

**Sıçan**→سيچان (ve سيچقان) (tr: sıçan سچان) Fare.

**Sıçmak**→سيچمق (tr: sıç gil سچ(كل)) Sıçmak.

**Sidük**→سيدوك (l: sidik سدك) Sidik, bevl. ('سيتوك'gibi)

**Sidik**→سيديك (z) Bevl.

**Sırtlan**→سيرتلان (tr: sırtlan سرتلان) Sırtlan.

**Sırça**→سيرچه (l, z: sırça سرچا) Cam, sırça.

**Sirke**→سيركه (z: sirka سيركا, l, tr: sirka سركا) Hal.

**Sırılmak**→سيرلمق (l:sırılı سرلدى) Soyulmak, çekilmek. Aradan sıyrıldı, çekilir gitti.

**Sıruk**→سيروق (l: sıruk سرق) Sırık.

**Sırıltık**→سيريلطق (z) Yılan, hayya.

**Sırıkmak**→سيرقمق Topragın içine sokulmak, ??

**Sıyrım**→سيريم (l: sırım سرم) Sıyrılmış deri.

**Sırımsak**→سيريمساق (z) Sarımsak.

**Siz**→سيز Bk: siz.

**Sızga**→سيزغا (ve اصرغا) Küpe, halkatü'l uzn. (Aceba doğrusu 'سزغا' mıdır?)

**Sis**→سيس (tr) Duman, sis.

**Sık**→سيق (tr: sık سق) Derin olmayan, (Deniz) sığ. (Türkmence olup kıpçakçası 'صى' ve 'صيع' imiş.)

**Sık**→سيق (tr) Silk? İnci vesaire geçirmek. (Yoksa devenin ağzından evvel verdiği süt.)
**Sigak**→سيغاك? (tr) Sinek cinsi.

**Sığınmak**→سيغنمق (z) İltica ve istiaz etmek.

**Sıkurmak??**→سيقورمق (tr: sıkur gıl سقر(قل)) Bir gözünü çıkarmak.( Bir gözü kör)

**Sıkmak**→سيقمق (z: sıktı سقتى) Sıkmak, ta'sır.

**Sik**→سيك (z, l, tr: sik سك) Zeker.

**Sigek**→سيگك (tr: سكك)

**Sidgek**→سيدكك (z: sigek سيكاك) Sidik, bevl.

**Sikmek**→سيكمك (z, l, tr: sikmek سكمك) Cima' etmek.

**Sığır**→سيگير (tr: sığır سكر) Usb.

**Sikiş**→سيكيش (l: sikiş سكش) Cima'

**Silkmek**→سيلكمك (z, l, tr: silkti, silk سلكدى, سلك) Silkmek.

**Silik**→سيلك (z) Salya. ('صاليه' gibi)

**Silek**→سيلك (z) Sa'il, dilenci.

**Silgü**→سيلكو (z: silgü سلكو) Silecek, havlı, peştemal

**Silmek**→سيلمك (l: sildi سلدى, tr: sil سل) Mesh etmek.

**Silkinmek**→سيلكنمك (z)

**Silinmek**→سيلنمك (z: silendi سلاندى) Silinmek, mesh.

**Silecek**→سيلهجك (z: silecek سلاجك) Havlı, peştemal. ('سيلكو' gibi.)

**Sili**→سيلى (l, tr: sili سلى) Temiz, pak.

**Silig**→سيليغ (tr) Pak, temiz, saf.

**Simek**→سيمك (l: sidi سدى, tr: si si سى(كل)) İşemek, çiş etmek, bevl.

**Simkürmek**→سيمكورمك (tr: simkür سمكر(كل)) Sümkürmek.

**Sin**→سين (tr: sin سن) Mezar kabir, ???, heykel. (Belki esasen mezar üzerindeki heykeldir.) (bir nevi kilim demek olan bundan mı)

**Sınamak**→سينامق (l: sındı سندى) Tecrübe etmek, denemek.

**Sındu**→سيندو (tr: sindu سندو) Makas, mıkraz. (Türkmence olup kıpçakçası 'bıçkuç' ve 'قيتى' denirmiş.) yoksa 'قيتى'?

**Sinek**→سينك (l: sinek سنك) Büyük ser, far.

**Sinek→**سینك (z: siyek سیاك) Levh, tahta. ('ناخا'?? ve 'كورك' gibi.)

**Singek→**سینكك (z: سینكاك) Sivri sinek, uyaz. (Bildiğimiz sinek olacaktır.)

**Sığır→**سینگر (z: sıngır سینكر, l: sınır سنر) Usb.

**Sinildemek→** سینلدهمك (l: sinildedi سنلددی) (Köpek) Açlıktan havlamak, ulumak.

**Sınmak→**سینمق (l, tr: sınmak سنمق) 1. Kırılmak, münkesir olmak. 2. Bir yere veya bir deliĝe sokulmak, saklanmak. 3. Hazm edilmek.

**Sınuk→**سینوق (l, tr: sınuk سنق) Kırık, münkesir.

**Sınır**?→سینیر (l: sınır سنر) (Bak: سیكر) Usb.

**Sivricin→**سیوریجین (l: sivircin سوروجن, z: sivirşin سورشین) Sivri sinek, uyaz.

**Sıyınmak→**سیینمق (z: sıyındı سییندی) Sığınmak, iltica ve ittika etmek.

**Şaplamak→**شاپلامق (z: şapladı شاپلادی) Sille atmak, şitap vurmak, letm.

**Şaplama→**شاپلامه (l: şelme شلمه) Sille, latm.

**Şabu→**شابو (ya چابو) tuhfe-i zekiyye-i sahibi bu lugatı 'شابوا'suretinde kayd ediyorsa da manasını vermiyor.

**Şatan→**شاتان ???

**Şar→**شار (l, z, fa: şehr شهر) Kasaba, medine.

**Şara→**شارا (z) Bu lugatın tefsirinde "hefekane" gibi bir şey yazılıp okunmamıştır.

**Şarkarı→**شارقری (tr: şakrarı, şark eri شرقری, شرق +اری ) Şark adamı, şarki.

**Şarlanmak→**شارلانمق (z:şarlandı شارلاندی) Temellük etmek, zabt etmek.

**Şarmanmak→**شارمانمق (z) Mınalamak, semiz (Aceba doğrusu 'چارمانمق' çarmanmak olup 'چاریخ' tan mi mehuzdur?)

**Şaşamak→**شاشامق (z: şaşatı شاشادی) Çalmak, sork.

**Şaşmak→**شاشمق (z: şaştı شاشتی, l:, şaştı ششتی) Birden bire zuhur etmek,çatmak,

**Şaşkırmak→**(z) Çalmak

**Şaşı→**شاشی (z, l: şışı شیشی) Ahval, ???

**Şakmak→**شاقمق (z: şaktı شاقتی) Şikayet etmek.

**Şakird→**شاكرد (tr, l: şakird شكرد) Tilmiz, çırak.

**Şal→**شال (Yoksa 'چال' mı?) (z) 1. Akan, yürüyen. Cari? 2. Kakım, as. (Aceba bilidiğimiz şal 'شال' mı?)

**Şaltak→**شالتاق (l: şaltak شلتق) Hayal?(Pahalı)

**Şalgam**→شالغام (z, l: şalcam شلغم) Liftü'l-şalcam.

**Şalu**→شالو (z: şalva شالوا) Deve yavrusu, bevve.

**Şalu**→شالو (z) Suret, resim, sanem, put. ('آیاق' gibi)

**Şalvar**→شالوار (l: şalvar شلور, arabîden) Serval, don.

**Şam agacı**→شاماغاجی (l: şamğacı شمغجی) Şecerat.

**Şamruk**→شامروق (z) Selal

**Sanış**→

**Şayal**→

**Şaldıramak**→شالدیرامق (z: şaldırdı شالدرادی) Çatırdamak.

**Şaykalamak**→شایقالامق (z: şayfaladı شایقالدی) ???

**Şebşi**→شبشی (l) ???(Neşr-i matbuada şebşi olup doğrusu 'çapçı' olmalıdır, ki çapçı de akıncı demektir.)

**Şebrek**→شبرک (z: şebrak شبراک) Kumaş.

**Şebek**→شبک (z: şabak شاباک)

**Şeş börek**→ششبورک (l: şeş börek ششبرک) Bir cins börek.

**Şeşmek**→ششمک (tr) Hal etmek. ('Seçmek' olsa gerek.)

**Şeftali**→شفتالی (z: şaftali شافتالی, fa)

**Şen**→شن (tr: شان) Âmir, ma'mur.

**Şen**→شن (tr: شان) Saat, vakit. (Bu şen: bu vakit)

**Şenes**→شنس (l) Zaif, fetr.

**Şehir**→شهر (tr, fa) Medine, kasaba.

**Şeyn**→شین (z: şayn شاین) Keyf. (Aceba yukarıdaki 'شن' lugatın aynısı mı?)

**Şöylemek**→شویلمک (çöylemek چویلمک) (z: şoyladı شویلادی)

**Şüre**→شوره (Yoksa 'چوره' mi?) (z: şura شورا) Küçücük, hakir.

**Şürütmek**→شوروتمک (z: şurutı شوروتی) Kaşımak,

**Şüşigörmek??**→شوشیکورمک (z) Aksırmak,

**Şunde**→شونده (l) Burada.

**Şuvkalanmak**→شووقالانمق (ya چووقالانمق) (l: şuvklandı شقلندی) Yalanmak.

**Süyenmen yahut çüyenmen**→سوینمن, چوینمن (z: ( کل ) (شوی) **Şulgu**→شولغو (yoksa 'چولغو' mu?) Sargı, lifafe.

**Şuyun**→شویون (z) Çiş, bevl.

Yoksa 'چوره' =Zaif mi?

**Şirşe**→شيرشا (l, fa: şarşa شرشاه) Şatır.

Şirgir, fa: sallat.

**Şırlanmak**→شيرلانمق (z) Pişmek, ıslah olmak.

**Şirin**→شيرين (l, z, fa) Melih.

**Şiş**→شيش (z, l, tr: şiş شيش) Sih, zih.

**Şişek**→شيشك (z: şişak شيشك, l, tr: şişek شيشك) İki yaşında koyun veya keçi.

**Şişlemek**→ شيشلمك (l: şişledi شيشلدى, z: şişladiشيشلادى) Şiş geçirmek? Pişirmek, kızartmak.

**Şişlik**→شيشلك (z: şişlik شيشلك) Şişte pişmek, kızarmış kebap.

**Şıklık**→شيقلق (l: şıklık شقلق) Sefih.

**Şıblık**→شيلبق (l: şılbık شلبق) Asa.

**Şimdi**→شيمدى (l: şimdi شمدى) El'an, ? (Şu aimdi 'شوامد' den mahmul olduğu maruftur.)

**Şıngıl**→شينغيل (z) Derin, amîk.

**Sab**→صاب (z, l: sab صب) Alet ve silah sapı, kabz.

**Saban**→صابان (z, tr: saban صبان) Mihras.

**Sabancı**→صابانجى (z) Serase

**Sabanlamak**→صابانلامق (z)

**Sabanmak**→صابانمق (z) Saban sürmek, hars etmek.

**Sapçak**→صاپچاق (l:sabıcak صبجق)

**Saptırmak**→صاپديرمق (l: sabtırdı صبطردى) Yolunu şaşırtmak, doğru yoldan çıkartmak.

**Sapraşmak**→صاپراشمق (l: sabraştı صبرشتى) Dağılmak, teberrüd.

**Sapsarı**→صاپصارى (l: sabsarı صبصرى)

**Sapmak**→صاپمق (l: saptı صاپطى, tr: sap صاپ) Yoluna ???

**Satışmak**→صاتشمق (l: satış صطش) Beyyi'

**Satmak**→صاتمق (l: sattı صطتى) Beyyi.

**Satın almak**→صاتين آلمق (l: satın aldı صطن آلدى) Şira.

**Saç**→صاچ (l: sac صج, tr: sac صاج) Şa'ar, malum (dirluçi)

**Saçak**→صاچاق (l: saçak صچق)

**Saçmak**→صاچمق (l:saçtı صچتى, tr: saç gılصاچ(كل) ??? ve neşr etmek.

**Sarana**→ صارانا

**Sarancıka**→صارانجيقا (z, l: sarancıka صرنجقه, tr: sarncıka صرنجيقا) Çekirge, cerad. (Kıpçakça)

**Saranmak**→صارانمق (z: sarandı صاراندى) Sarık sarmak, teammüm etmek.

**Sarp**→صارپ (z, l, tr: sarp صرپ) Güç, zor, sa'b.

**Sart**→صارت (z)??? gayrı. ( 'طاطر gibi, Mavera'ün-nehirde ki bir sınıf ahalinin ismidir.)

**Satışmak**→صاتيشمق (z: satış صاطيش) Satın almak, alış veriş etmek.

**Sardak**→صارداق (z: sardak صرداق) Mızrap

**Sarsılmak**→ صارصلمق (l: sarsıldı صرصلدى)

**Sarkmak**→صارقمق (l:sarkdı صرقدى) Tezeyyi

**Sarkınmak**→صارقينمق (z:sarkıtı صارقتى)

Sarmisak→صارمصاق (l:sarmısak صرمصق) Sarımsak, sum.

**Sarmak**→صارمق (z: sardı صاردى, l: sardı صردى, tr: sar gıl صر(كل) Lef etmek. (Tercuman sahibi iki mana olmak üzere 'تشر' ? ile de tefsir ediyor ki lugatı)

**Sarı**→صارى (z, l: sarı صرى, tr: saru صارو) Asfer.

**Sarı kavun**→صارىقاون (l: sarı kavun صارىقون) Kavun. (Zira farside de 'kavun' derlermiş.)

**Sarışın**→صاريشين (l: sarın صرين) Eşkar.

**Sarık**→صاريق (l: sarık صرق) İmame.

**Sarıncak**→صارينجاق (tr: sarıncık صرنجق)

**Sarıncıkan**→صارينجقان (l: sarıncıkın صرنجقن) Çekirge.

**Sarınsamak**→صارنصامق (z: sarnsadı صرنصدى) İlişmek. (???)

**Saz**→ صاز (z: saz صز) Gabe, orman.

**Sazagan**→صازاغان (l: sazagan صزغن, tr: sazgan صزغان) Seban, yılan, ejderha.

**Sası**→صاصى (l: sası صصى) Sidik kokusu. Kına kokusu: Sası bir.

**Sag**→صاغ (tr, l: sag صغ) 1. Sağ, salim, sıhhati olan. 2. Yemin, iman.

**Saganmak**→صاغانمق (z, l: sagandı صغندى) 1. Hesab etmek, saymak. 2. Ad ve itibar etmek.

**Sağdıç**→صاغديج (l: dagtıc صغطج) Güveyin refikası.

**Sagır**→صاغير (l, z: sagır صغر)

**Sagrak**→صاغراق (l: sagrak صغرق) 1. Hınap. 2. Kase.

**Sagrı**→صاغرى (l, z: sagrı صغرى) Küfür.

**Sagırgan**→صاغرغان (tr) Sakağan
**Sagış**→صاغيش (z, l: sagış صغش) Sayı, hesab.

**Sagışlamak**→صاغيشلامق (tr: sagla صاغلا) Hesaplaşmak.

**Sagsagan**→صاغصاغان (z) Akug.

**Saglık→**صاغلق (z, tr: saglık صاغلق) Afiyet, selamet.

**Saglık→**صاغلق (l: saglık صغلق, tr: saglık صاغلق) Süt veren, sagmal.

**Sagılmış süt→**صاغلمش‌سوت (l: sagılmış صغلمش)

**Sagmal→**صاغمال (l: sagmal صغمل) Süt veren.

Sagmak→صاغمق (l: sagdı صغدى) Hayvandan süt almak. 2. Meyyit üzerine nevha ve feryad etmek, sayarak ağlamak: sagu sagmak.

**Sagu→**صاغو (l: sagu صغو) Nevhe, feryad, ölünün arkasinda sayarak ağlamak.

**Saguş→**صاغوش (l: saguş صغش) Ok ve mızrak demiri

**Sagyag→**صاغیاغ (l: sagyıg صغیغ) Semen.

**Sagın→**صاغین (tr: sagın صغین) Yaban öküzü, sıgın.

**Sagınmak→**صاغینمق Bak: صاقینمق

**Sagınc→** صاغینج (l: sagnıc صغنج) Emel, arzu, ümit.

**Sakar→**صاقار (l: sakar صقر) ??? Atların

**Sakal→**صاقال (z, l, tr: sakal صقل) Lihye.

**Sakalsız→**صاقالسز (z: sakalsız صاقالسز, l: sakalsız صقلسز, tr: sakalsız صقلسز) Emred.

**Saklamak→**صاقلامق (l: sakladı صقلدى) Hıfz ve ??? etmek.

**Saklanmak→**صاقلانمق (z) Hıfz olunmak, taharri etmek.

**Sakurgan→**صاقورغه (z, l: sakarga صقرغه) Güve

**Sakınmak→**صاقینمق (l: sakındı صقندى) Sagu sağmak, nevhiye etmek.

**Sańsar→**صاڭصار (z)

**Sal→**صال (l) Denizde yüzdürülen malum şey.

**Salaca→**صالاجه (l: salca صلجه) Udu'l cenazete? Tabut. (Sahib-i eser ???_diye tercüme ettikten sonra ???_ ifadesiyle "avru" tefsiriyle tashih ediyor ??? salaca)

**Salam→**صالام (tr: salam صلام) Saman, tebin.('كول' ve 'سامان' gibi)

**Salamcık→**صالامجق (l: salımcık صالمجق)

**Salama→**صالامه (z: acaba?) Zift.

**Salanmak→**صالانمق (z) Tedelli.

**Salandırmak→**صالاندیرمق (z) Della

**Salban→**صالبان (z) Sarık, imame. ('sulban' gibi)

**Saltal →**صالطه‌ل (z: saltalı صلطالى) Hayli?

**Salkum**→صالقم (l: salkum صلقم)

**Salkım**→صالقيم (z) Unkud.

**Salmak**→صالمق (l: saldı صلدى, z: saldı صالدى) Göndermek, atmak. (‘Bıraktı, kamıştı, bıktı’ gibi.)

**Salınanmak**→صالينانمق (z) Sallanmak, salanarak yürümek, tebahhur.

**Salıncak**→صالينجق (l: salıncak صلنجق) Ercuce(Kıpçakçada ‘صلنجق’ imiş.)

**Salınmak**→صالينمق (l: salındı صليندى) Kendini göndertmek, ???

**Saluk**→صالوق (l: saluk صلق) Kuşak. (Arabca صولق

**Samas**→صاماص (l: samas صمص) Lemahe, lemace.

**Samsanmak**→صامصانمق (l: samsandı صمصندى) Israr etmek, lemaha.

**Salıbermek**→صالىبرمك (tr) Salıvermek, koyu vermek.

**Sanamak**→صانامق (z, tr) Saymak, ad etmek.

**Sancımak**→صانجمق (z, l, tr) Sivri silahla vurup delerek yaralamak.

**Sancı**→صانجى (z: şanşı شانشى) Karin ağrısı,

**Sancış**→صانجيش (tr: sancış صنجش, z : sancicصانجيج ) Meşcere.

**Sandal**→صاندال (l : sandal صندل) Semariye, kayık.

**Sansar**→صانصار (z) Delk.

**Sangır**→صانغير (l: sangır صنغر) Sağır,

**Sanku**→صانقو (l: sanku صنقو) Her şeye inanan, megful.

**Sankulanmak**→صانقولانمق (l: sankulandı صنقلندى) Inanmak, mugfel olmak, tegahhul.

**Sangru**→صانڭرو (z.) Sağır, atruş.

**Sanlamak**→صانلامق (z: sanladı صنلادى) Ziyafet verip düğün yapmak, evlenme.

**Sanmış**→صانمش (z.) Ma'dud.

**Sanmak**→صانمق (l: sandı صندى) 1. Zannetmek. 2. Saymak. (Türkmence, sanmanın yerine.)

**Sav**→صاو (l: sav صو) Dava? (‘Haber’ manasına geldiği malumdur.)

**Savcı**→صاوجى (l: savcı صوجى) Nebi, peygamber.

**Savab**→صاواب (z.) Nebiyy?

**Sav, Savluk, Savmak**→صاو, صاولوق, صاغمق Bak: Sağ, sağlık, sağmak.

**Savaşmak**→صاواشمق (z. tr.) Tutuşmak, harb etmek.

**Savsar**→صاوصار (tr, z: savsar صوصار) 1. Ger (tr.), 2. Sansar, delek.

**Savlamak**→صاولامق (l, tr: savl gil صول (كل)) Yoldan çekilmek.

**Savlamak**→صاولمق (l: savladı صولدى) Tutuşmak, parlamak, lehb.

**Savlamak**→صاولمق (l: savladı صولدى) Tasarruf ve temelluk etmek.

**Savmak**→صاومق (l: savdı صودى) Çevirmek, döndürmek, tahvil etmek.

**Savun**→صاون (l: savun صون) Sığır, dağ keçisi?

**Savun geyik**→صاونكييك (l: savun geyik صونكيك) Yaban öküzü, bakaru'r vahş.

**Savurcuk**→صاورجوق (z: savurşuk صاوورشوق) İnce yağmur.

**Savurmak**→صاوورمق (z: savurdı صوردى) Ayırmak, ayıklamak, emerek içmek, savurmak.

**Sayağ**→صاياغ (tr.) Semem( sağ yağ)

**Saymak**→صايمق (l, z) Ad etmek.

**Savulcan**→صاوولجان (z) Su'ban

**Sayırmak**→ صايرمق (Bu lugatı garibenin mukadder manası olup hangisi maksut olduğu anlaşılmadı.)

Sayri→صايرى (z) Hasta, meriz.

**Sayrılanmak**→صايريلانمق (z) Hastalanmak.

**Saysu**→صايصو Kıran, saysu. (sava, sopa gibi)

**Saylamak**→صايلامق (z) Tenkiye etmek. (çapalamak gibi

**Saymış**→صايلمش (z) Sayılmiş,

**Su**→صو (tr, z, l) Ma, ab- Suvari, ayak yolu?

**Subu**→صوبو (l: subu صبو)

**Subi**→صوبى (l: subi صبى) Narin, ince, fidan gibi.

**Subsuvuk**→صوبصووق (l: subsuvuk صبصوق) Pek soguk.

**Suç**→صوج (l, z: suc صج) Zenb, günah, kabahat.

**Suçulmak**→صوجلمق (l: sucladı صجلدى) Soymak, taariye etmek.

**Sucuk**→صوجوق (z) Mehaşe.

**Soracı**→صوراجى (z) Müteaʿlim.

**Sorup**→صورپ (l:صرپ) Birden bire, yararak, sorap girdi.

**Sormak**→صورمق (z, l: sordı صردى, tr: sor صر) 1. Sual etmek. 2.  Emerek içmek, somurmak.

**Sorma**→صورمه (l: صرمه) Söz? Bir nevi söz?

???

**Suzamak**→صوزامق (z) Uzatmak, mat.

**Susak**→صوصاق (l) Kovva (koğa), delv.

**Susam**→صوصام (l) Simsim.

**Susamak**→صوصاماق (l, z) Ateş.

**Su sığırı**→صوصيغيرى (z: su sığırı صوصيغيرى) Manda.

**Sugarmak**→صوغارمق (z.) Batmak, çekilmek. (suda batmak)

**Soĝan**→صوغان (z, tr, l: sogan صغن) Basal.

**Soĝra**→صوغرا (tr) Sonra, ba'de.

**Soĝulcan**→صوغلجن (z: soğulcan صغلجان) Su'ban, sülük, ʿalak.

**Soĝırmak**→صوغيرمق (l: soğırdı صغردى) Kesret harb dahi kaib etmek.

**Sok barmak**→صوقبارمق (l: sok barmak صقبرمق) Şehadet parmaĝı, sebbabe.

**Soklandırmak**→صوقلانديرمق (z) Teşvik etmek. (Abarmak gibi.)

**Soklanmak**→صوقلانمق (z) Hırslanmak, iştiha etmek.

**Sokıldamak**→صوقلدمق (l: sokıldı صقلدى) Yaranın ???, şiddetlenmek, zonklamak?

**Sokmak**→صوقمق (l: sokdı صقدى) Idhal etmek.

**Sokur**→صوقور (z) Bir gözü kör, a'ver.

**Suku bulmak**→صوقوبلمق (z) Su dökmek, yıkanmak.

**Son**→صوك (l: son صن) Ahir, nihayet.

**Suncuk**→صوكجوك (l: suncuk صنجك) Akab.

**Sonra**→صوكرا (l: sonra صنرا) Badehu, ahir.

**Sonkunmak**→صوكقونمق (l: sokundı صنقندى) Sonraya kalmak, tahir etmek.

**Sol**→صول (l: sol صل, tr: sol صول) Yesar, şimal.

**Solaĝay**→صولاغاى (z)

**Solak**→صولاق (z) Aser, yesari.

**Solangır**→صولانغير (z) Aruz (Güvey veya gelin mi? Düğün mü? Yoksa şaşkın veya mehbut mu? )

**Solmak**→صولمق (l, z) 1. Sararıp bozulmak, zebl. 2. Tutuşmak, parlamak, lehb. (Yoksa ikincisi "صاولمق" mıdır? Tuhfe-i-zekiyyede "صولودو" fiili "lehst" tefsir olunup, o da bunun aynılarında gulat mıdır?)

**Soluncan**→صولنجان (l: soluncan صلنجن) Malum kurt.

**Soluk**→صولوق (l: soluk صلق) Nefes.

**Solukan**→صولوقان (l:solukan صلقن) ??? nefes.

**Son kul**→صونقول (l: sonkul صنقل ) Son kul.

**Solumak**→صولومق (z: soludı صولودى) Lehst, (Bak: solmak)

**Som**→صوم (z) Semik.

**Son** →صونك (z) Ahir, nihayet.

**Sonra**→صونكرا (z) Bade.

**Sunmak**→صونمق (l: sundı صندى, tr: sun gıl صون(كل)) Uzatıp vermek, navele.

**Sunu**→ صونو (z) Süngü

**Sunuşmak**→صونشمق (z:sunuştı صنشتى) Birbirine uzatip vermek.

**Sovuk**→صووق (z, l: sovuk صوق) Barid.

**Sovulmak**→صوولمق (z) Solmak.

**Sovumak**→صوومق (l: sovdı صودى)

**Soymak**→صويمق (z, tr: soy gıl صى(كل))

**Sıyyı**→صى (l, tr) Sıbg

**Sıbızgı**→صيبزغى (l:sıbızgı صبزغى) Kısa zurna.

**Suvamak**→صووامق (z) Leyese? (Suvamak, sızamak gibi.)

**Sovutmak**→صووتمق (z) Berid etmek.

**Sovurdmak**→صوووردمق (z) 1. Çekmek, çıkarmak. 2. Yük vermek veya ??? derre.

**Sovuranmak**→صووورنمق (z) Çıkarılmak,

**Soyurgamak**→صويرغامق (z) Milleti giydirmek.

**Sıçan (veya sıçkan)**→صيچان (صيچقان) (z, l: sıçan صچن, صچقن) Fare.

**Sıçratmak**→صيچراتمق (l: sıçratı صچرطى)

**Sıçramak**→صيچرامق (z: saşırdı ساشرادى)

**Sıçkan**→صيچقان (l: sıçkan صچقن, z: sışkan صيشقان) Cerad, far, sıçkan ay şuhur-u Türkiyyenin biri.

**Sıdırmak**→صيديرمق (z: sıdırdı صيديدى) Kırdırmak.

**Sırt**→صيرت (l: sırt صرت) 1. Tepe. (z: kıpçakçada sopanın demiri.)

**Sırt balığı**→صيرتباليغى (z)

**Sırça**→صيرچه (z: sırşa سرشا) Zeccac, şişe.

**Sırtlan**→صيرتلان (z, l: sırlan صرطلن) ???

**Sırıt**mak→صيريتمق (l: sırıtdı صرتدى) Az gülmek.

**Sıyrık**→صيريق (z) Sıyrılmış, büzülmüş, soyulmuş, meslul.

**Sıyrım**→صيريم (l: sırım صيرم) Sıyrılmış deri.

**Sıyrınmak**→صيرينمق (z: صيريندى) İtilip yuvarlanmak.

**Sızalmak**→صيزالمق (z) --? Toplanmak?

**Sızdırmak**→صيزديرمق (l: صزدردى) Eritmek. (Sahib-I eser bunu bilir kitabına nakl edip şeceri fahrur-yedi ise kalanını yetişmek ve kemal bulmak manasına geldiği beyan edildiğini söylüyor.)

**Sızlamak**→صيزلامق (z) Sıkılmak, zahmet çekmek, decere.

**Sızlık**→صيزليق (z) Suyun üzerinde duran yosun, sebbah.

**Sızmak**→صيزمق (l: sızdı صزدى) Yetişmek, kemal bulmak, nekace.

Sızınsamak ya sırınsamak ya sarınsamak

**Sıskırmak**→صيصقيرمق (z) Islık çalmak, safere.

**Sıtmak**→صيطمق (z:sıtı صطى) Ceviz vesaire kırmak. (Uşanlık gibi)

**Sıtınmak**→صيطنمق (z:sıtındı صيطندى) Açılmak, parlamak. Infecere.

**Siga**→صيغا (z: siga صغا) Parlama, kırak. (susan sañı صوصانصوكى) Aceba bildiĝimiz siva mı?

**Sıĝrak**→صيغراق (l: sıgrak صغرق) İki parmak arası, sabit al sabiʿn.

**Sıĝza**→صيغزا (l: sıgza صغزا) Gömlek düĝmesi.

**Sıĝlık**→صيغلق ( l: sıglık صغلق) Islık, safir. Sıĝlık berdi= ıslık çaldı.

**Sıĝır**→صيغير (l, tr: sıgır صغر, z: صيغر) Bakar, bakara, kav

**Siĝir**→صيغير (z) Mastika, sakız.

**Sıĝalamak**→صيغالامق (z) Sıralamak, habbese?

**Sıĝırcık**→صيغيرجق (tr: sıgırcık صغرجق, z: شيرشيق) Maruf kuş.

**Sıkmak**→صيقمق (z:sıktı صقتى) Tasir etmek, asara? Doldurmak, şiş? (İkinci manaya gelen 'sıkmak' olsa gerek.)

**Sıkışmak**→صيقيشمق (z: sıkıştı صيقشتى veya صقشتى) Tezahum etmek.

**Sılamak**→صيلامق (z:sıladı صيلادى) Mekkese, parlatmak yoksa kurtarmak mı?

**Sılamak**→صيلامق (z) Düĝün, cemiyet, ziyafet, velime.

**Sıltamak**→ صيلطامق Huccet ve delil irad etmek veya özür ve bahane etmek.

**Sımak**→صيمق (l:sımdı صيمدى) Kırmak, kes.

**Sınamak**→صينامق (z) Tecrübe etmek, denemek.

**Sındırmak→**صیندیرمق (l) Kırdirmak. (Kıpçakçada ′sundırmak′ ′صوندرمق′ imiş.

**Sınmak→**صینمق (tr: صینمق) Kırılmak, inkesere.

**Sınık→**صینق (tr: sınık صینق) Kırık, şikest.

**Sıvar→**صیوار (z) Kırak, bak: sıga.

**Sıvamak→**صیوامق (z) Leyyese (Sıvak ve hıramak gibi)

**Sıvılmak→**صیولمق (z: sıvıldı صیولدی) Kurtulmak, sıvışıp gitmek, inselete, inhalasa.

**Sıvık→**صیویق (z: sıvık صویق) Yumuşak.

**Sıyınmak→**صییىنمق (z) Sığmak, istiab olunmak.

**Sıyınmak→**صییىنمق (z) 1. Tevesü etmek. 2. Teesüf etmek.

**Sıyın→**صییىن (z) Bakarü'r-vahş, sığın.

**Dangkuz→**ضانکغوز (z) Domuz, hınzır.

**Davlamak→**ضاولامق (z) Dava etmek, idda.

**Dudak→**ضوضاق (z) Dudak, şefe.

**Don→**ضون (z) Hayız, hayz.

**Dığılmak→**ضیغلمق (z) Dağılmak, neş'et etmek.

**Tab→**طاب (l: tab طب) Kifayet, sarf-nazar, tab vurmak=keff-I yed, el çekmek.

**Tabaldırık→** (z) Geyik boynuzu.

**Taban→**طابان (z, l: taban طبن, tr: طبان) Ayağın altı.

**Tabcak→**طابجاق (z) Taht, serir.

(makam-ı hizmet ve taat manasıyla ′ طبهجق′ olsa gerektir.)

**Tabcan→**طابجان (l: tabcan طبجان) El taht (bu lugatin doğrusu tabcak ve manası ‘el taht’ olacaktır ki lugat-I arifenin cinsidir.)

**Tapmak→**طاپمق (l:tabtı طپتی, z: طاپتی) Bulmak, vecede.

**Tapu→**طاپو (z, l:طب) 1. Hizmet. 2. İbadet, ubudiyyet, tapu etmek=hizmet temek.

**Tapucı→**طاپوجی (l,z: tabci طاپجی ) Hizmetçi, hadimci.

**Tapıştırmak→**طاپیشترمق (l: tapıştır طپشطر(فل) Buluşturmak, görüştürmek.

**Tapışmak→**طاپشمق ( طپشتی) Buluşmak.

**Tat→**طات (l:tat طت) Çiftçi, fellah.

**Tatlu→**طاتلو (l: tatlu طتلو) Hulv, şirin.

**Tatmak→**طاتمق (z, l: tatı ططی, tr: tat طاط) Lezzetine bakmak, tu'm.

**Tatıkamak→**طاتیقمق (l:tatıktı طتقتی) Tat olmak yahut onlarin dilini söylemek.

**Tar**→طار (z, l: tar طر) Dar veya dik (ضيق)

**Tar**→طار (l) Enhar eski bir cins kayık, külek.

**Taratmak**→طاراتمق (l: tartı طراطى) Çekmek, cer etmek.

**Tarak**→طاراق (l: tarak طرق) Muşt (meşit), şane.

**Taraklamak**→طاراقلامق (l: tarakladı طرقلدى) Taramak, meşşata, serraha

**Taralmak**→طارالمق (l: tarladı طرلدى) Tar olmak.

**Taramak**→طارامق (z: taradı طارادى, l: طردى, tr: (طرا فل) 1. Serreha, meşeta 2. Düzeltmek,

**Tartmak**→طارتمق (l: tartı طرتى, tr: طرت (فل) 1. Vezn etmek. 2. Cezb ve cerr emek, çekmek. 3. Tahmin etmek?

**Tartı**→طارتى (l:tartu طرتو) Vezn, mizan.

**Tarazı**→طارازى (l: tarazi طرزى) Terazi, mizan.

**Tarhana**→طارخانه (z: tarhana طارخاناه)_

**Tartamak**→طارطامق (z) Çekmek, cezb ve cer etmek. (tartıkmak gibi)

**Tartan**→طارطان (z) Selva.

**Tartık**→طارطيق (z) Takaddüme, peşkeş. Tartık berdi=takdim etti.

**Tarla**→طارلا (tr: tarla طرلا) Tarla.

**Tarlık**→طارليق (l: tarlık طرلق) Dık.

**Tarı**→طارى (z, tr, l: tarı طرى) Maruf hubub nev‘ı, dahn.

**Taz**→طاز (z, l: taz طز) Kel başlı, keleş, akr‘a.

**Tazlık**→طازلق (l) Keza akr‘a?

**Tazarmak**→طازارمق (z: tazardı طازاردى) Gözün tazardı=alaka?

**Tazı**→طازى (z, l: tazı طزى, fa: تازى) 1. Arab atı. 2. Maruf kopek ki tavşan avına mahsustur.

**Tas**→طاس (z, l) Kayıp, ???, tas boldi= kayıp oldu, yitti gibi.

**Taş**→طاش (z, tr, l:taş طش) Hacer, seng.

**Taşak**→طاشاق (z, tr: taşak طشاق, l: طشق)

**Taşgara**→طاشقرا (l: taşkara طشقرا) Dışarı

**Taşkun**→طاشقون (l: طشقين, طشقون) Taşmış, freyezan.

**Taşkın**→طاشقين (tr: taşkın طاشقين) (Geçmiş) Taşkın.

**Taşlamak**→طاشلامق (z) Recm etmek.

**Taşmak**→طاشمق (l: taştı طشتى) Tencere veya nehir çok dolmak, kabarmak.

**Taşımak**→طاشيمق (l:taşdı طشدى) Nakl etmek.

**Tasburmak**→طاصبورمق (l: tasburdı طصبوردى) Kayib olmak. (Mürekkep olduğu mezkur olup doğrusu ‘tas boldi’ olsa gerektir, b: tas)

**Tat**→طاط (ya: طات) (l, tr, z) 1. Lezzet, hulv. 2. Tu'm, hasse-i zaika, zevk. 3. Bak: tat.

**Tatar**→طاطار (l: tatar ططر) Tatar. (tiz gibi)

**Tatanmak**→طاطانمق (z) Zevk duymak, lezzet almak, inzaka.

**Tatalı**→طاطالى (z, tr) Hulv, şirin.

**Tatirmak**→طاطيرمق (tr: tatır gıl طاطر غل z: طاطير) Tattırmak, zevk duyurmak.

**Tatmak**→طاطمق (z, tr,l: tatmak ططمق) Lezzet duymak, Tadına bakmak, zaka , taama.

**Taĝ**→طاغ (tr, l: tag طغ) Cebel, kuh.

**Tağ**→طاغ (z, l: tag طغ) Dağ, keyye, dal v sem.

**Taga**→طاغا (bak: taga طاغه) (z) Nal.

**Tağarcık**→طاغارجيق (z, l: tagarcık طغرجق) Cerab?

**Tağalamak**→طاغالامق (z) Nallamak.

**Tağrak**→طاغراق (l: طغرق) Has ve çaglak.

**Tağlamak**→طاغلامق (l: tagladi طغلدى) Keyye etmek, tevsim.

**Tağılmak**→طاغلمق (l: tağıdı طغلدى) Tefrik etmek.

**Takmak**→طاقمق (l: taktı طقتى) Talik etmek.

**Takuk**→طاقوق (l: takuk طقق) Tavuk, decac.

**Tal**→طال (طالآغاج) (z, tr) Söğüt, safsaf.

**Talapçık**→طالاپمق (z:talabtı طالابتى, l: طلبدى) (Kuş) Kanatlarını atmak.

**Talak**→طالاق (z, tr: talak طلاق) Tıhal.

**Talaşmak**→طالاشمق (z) Savaşmak, muhasime etmek.

**Talakaz**→طالاقاز (z) Kara kaz, behha.

**Talamak**→طالامق (z) Yağma ve nehb ve garet etmek.

**Talamak**→طالامق (l: taladı طلدى) Kaşınmak (kopek)

**Talav**→طالاو (z) Yağma, nehib, garet.

**Talmak**→طالمق (z, l: taldı طلدى) (kıpçakça) 1. Yorulmak, neabe. 2. Dalmak, gates.

**Talmav**→طالماو (z) Maskara.

**Talaz**→طالاز (z: طلز) 1. Dalga, mevc.

(Tolkun gibi) 2. Talaz, tepe, tel.

**Tam**→طام (z, tr, l: tam طم) 1. Satıh, muterreh. 2. Kaime, söndürme. 3. Takım, tam. (damla)

**Tamar**→طامار (z, tr: tamar طمار, l: طمر) 1. Irk. 2. Cins, soy.

**Tamar (veya tamur)** →طامار (veya طامور) (z) Tomurcuk, habbe.

**Tamaş**→طاماشا (z, l: tamşa طمشا, fa: طماشا) Seyir, tefer'u.

**Tamaşalanmak**→طاماشالنمق (l) Seyir ve tefer'u etmek.

**Tamak**→طاماق (l: طمق, tr: طماق) Ağızın damı.

**Tamaksav**→طاماقصاو (z) Añul, Ekyul?

**Tamav**→طاماو (z) Damağ, damak.

**Tamga**→طامغا (z) Hatem, yüzük. (Bildiğimiz gibi, bildiğimiz damga= mühür.)

**Tamla**→طامله (l: tamla طمله) Katre.

**Tammak**→طاممق (z: tamdı طامدى, l: طمدى) Damlamak.

**Tamu**→طامو (z,tr, l: tamu طمو) Cehennem, duzah.

**Tan**→طان (ya: طانڭ) (z, l: tan طن) 1. Subu'. 2. Acep.

**Tabh**→طابخ (l: tabih طبخ) Rahatlanmak, müsterih.

**Tabhlık**→طابخلق (l: tabihlik طبخلق) Rahat, istirahat.

**Tansik**→طانسيق(z) Turfe, garib şey. (Aceba doğrusu 'طاڭسيق' mi? Farsça 'تنسوخ' bundandir.)

**Tan**→طان (veya طانك) Sarısı?

**Tan tarı**→طانطارى (l: tantarı طنطرى) Kabuğu soyulmuş darı, kara darı.

**Talkalık** →طالقلق (z: talkalık طلقلق) Fitne.

**Tan**→طانڭ (l: tan طن, z: طانڭ) 1. Subh. 2. Acep.

**Taňkazmak**→طانگزمق (l: tankızdı طنزدى) (Çıban) Kızarıp iltihab etmek.

**Taňsık**→طانگسيق (l: tansık طنسق) Garip şey, tuhfe, turfe, tensuh.

**Taňla**→طانگلا (l: tanla طنلا) Sabahleyin, es-sabah.

**Taňlamak**→طانگلامق (l:tanladıı طنلدى, tr: طنلا (فل) z: طانگلادى) 1. Ta'accüb etmek. 2. Sabah erken davranmak.

**Tanglayi→طانكلايى (z) Sarığ? Sefak**

**Taňlık**? →طانگلك (z:tañlık طانكليڭ) Aceb.

**Taňlı**→طانگلى (z: tanlı طانلى) Ta'ccüb.

**Taňmak?→**طانگمق (l: tandı طندى) Itirahat etmek. (Doğrusu ‘ طينمق’ olacak.)

**Tanmak→**طانمق (tr:tan gıl طان (فل) Danışmak, meşveret etmek.

**Tanmak→**طانمق (l: tandı طندى) İstibdad etmek.(Lugat-I arifenin cinsi olacaktir.)

**Tanuk→**طانوق (l: tanuk طنق) Şahit.

**Tana→**طانه (l, tr: tanu طنا) Büyük buzağı.

**Tana→**طانه (tr: tana طنا, fa.) Tane.

**Tanışman→**طانيشمان (z)

**Tanışmak→**طانيشمق (z: tanıştı طايشتى, l: طنشى) Müşavere etmek. ( Türkmence olup kıpçakçası: كنكيشمك ev كنيشمك imiş)

**Tanışık→**طانيشق (l: طنشق) Meşveret.

**Tanık→**طانيق (z) Bak: Tanuk.

**Tanıklamak:→**طانيقلامق (z) Şahit olmak, şehadet etmek.

**Tav→** طاو (z) Bak: Dağ. (Cebel)

**Tavşan→**طاوشان (z, tr: tavşan طوشان) Erneb.

**Tavuk→**طاووق (z) Decac, tavuk.

**Tava→**طاوه (z: طاوا) Tahin? (ya baylavuc gibi?)

**Tay→**طاى (z, tr, l: طى) Muhr.

**Tay→**طاى (tr, l: طى) Tayı (dayı), Hale Tr: Taya aze (aca= teyze)

**Tayak→**طاياق (tr: tayak طياق) Dayanacak şey, ‘asa, değnek, sopa.

**Tayamak→**طايامق (l: طيدى) Dayandırmak, ???

**Tayanlı→**طايانلى (z) Dayanmış, mütteka.

**Tayanmak→**طايانمق (l: tayandı طيندى, tr: طيان) İstinad ve ittika etmek.

**Taygan→**طايغان (z: طاىغان) Yuvarlanan.

**Taykalmak→**طايقالمق **(z) ???**

**Taylak→**طيلاق (z) Deve yavrusu,

**Taymak? →**طايمق (z: taydı طايدى) Yuvarlanmak, zeleka. (sürüdi gibi)

**Tayn→**طاين (z: tayn طين) Sabahleyin, ale sabah.

**Tayn→**طاين (z: طين) Uygur. (Nasturi yoksa Şaman dininde reis-I ruhani ruhani.

**Tob→**طوب (z, l: tob طب) Küre.

**Topalak→**طوپالاق (l: tobalak طپلق) Yuvarlak bir habbe, güzel kokulu bir nebat, sufte. (???

**Toprak→**طوپراق (z, l: tobrak طپرق) Turab, hâk.

**Topra**→طوبره (z: tobra طوبرا) Muhalla? (Tobra gibi.)

**Toplan (veya topalan)**→طوپلان (veya طوپالان) Karın ağrısı ???

**Topraklamak**→طوپراقلامق (z: طوپراقلادى) Toz toprak etmek, terrab, gabbere.

**Tobursuklamak**→طوبرسوقلامق (z) Osurmak. berta'.

**Topuk**→طوپوق (z, l, tr: topuk طپق) Ka´b.

**Tobırmak**→طوبيرمق veya طوبومق (l: tobr طبر) Yürürken osurmak.

**Tutsak**→طوتساق (tr: tutsak طتساق, l: ططساق, z: طوطساق) Esir.

**Tutkun**→طوتقون (tr: tutkun طتقون, l: ططقن) Esir.

**Tutulmak**→طوتلمق veya طوطلمق (l: tutuldı ططلدى, z: طوطولمق) Kavf.

**Tutuşmak**→طوتشمق (z: tutuştı طوطاشتى) 1. Birbirine tutunmak, temasük. 2. Parlamak, alev almak.

**Tutmak**→طوتمق (veya طوطمق) (z: tutı طوتى, l: طتى, tr: طت (فل) Meseke.

**Tutu**→طوتو (veya طوطو) (z: tutu طوطو, tr: ططو) Rehin. (Tusnak 'طوصناق ' ve tutsar 'طوطار' gibi)

**Tuc**→طوج (l: tuc طج) Nihasi , bakır? Yoksa ??

**Tura**→طورا (z) Doğru, doğruluk, yahut durma kıvam.

**Tura barmak**→طورابارمق (z) Turu vermek, tevakkuf.

**Turak**→طوراق (l: turak طرق) Duracak yer, makam.

**Turak**→طوراق (tr: طراق, طوراق) Cacık (Türkmence)

**Toranmak**→طورانمق (z) Doğranmak, takattu´. (torandı gibi)

**Turp**→طورپ (z) Ficil.

**Torba**→طوربه (z: torba طوربا) Muhallat. (topra gibi)

**Turşı**→طورشى (z: turcı طورجى) Muhallel.

**Torga**→طورغا (tr: طرغا) Dokuma, mesc, tunc.

**Durdurmak**→طوردورمق (z)1. Eşemek, karıştırmak, ba´tere. 2. Toz toprak etmek, gabbere.

**Turgay**→طورغاى (z) Toz, toprak, gabere.

**Turgurmak**→طورغورمق (l: turgurdı طرغردى) Durdurmak, ikame etmek.

**Turtanak**→طورطاناق (l: turtanak طرطنق) Zekat.

**Torlak**→طورلاق (l: torlak طرلق) Garib, mascara adam.

**Turmak**→طورمق (l: turdı طردى, tr: طر (فل) z: طوردى) 1. Kıyam etmek, kaim olmak, kalkmak. 2. Hareket etmek, tevakkuf (nüfuz?) etmek, baka durmak, dik durmak.

**Turmak**→طورمق (z) Şette 1. Ayırmak, dağıtmak yahut ayrılmak, dağılmak.

**Turna**→ طورنه (l, tr: turna طرنا) Gergi? Maruf kuş.

**Turluk**→طورلوق (l: طرلق) Çadırı örtmeyi bir nevi kebranda gibi?

**Turu**→ طورو (l: turu, turu طرو, z: طورو, طوغرو) Düşman doğramak? (tr: طورو, توسدق) Kemiyyet, maruf tunda at.

**Turutmak**→طوروتمق (z: طوروتتى) Tevakkuf durmak.

**Turuntay**→طورونطاى Koyun kıpmağa büyük makas.

**Tuz**→ طوز (z, tr, l: tuz طز) Milh, nemek.

**Toz**→ طوز (z, l: tuz طز) Gubar.

**Tuzak**→طوزاق (z, l: tuzak طزق, tr: طوزك)

**Tozlamak**→ طزلامق (z) Toz etmek, tozlamak.

**Tuzlamak**→طزلامق (l: طزلدى) Tuz koymak.

**Tuzluk**→طوزلق (l: طزلق) 1. Tutmaca konulan yoğurdun ve nar tanesi gibi şeyler, tozkaca.

**Tuzlu**→ طوزلو (z, l: tuzlu طزلو) Tuzu çok, malih.

**Tozmak**→طوزمق (l:tozdı طزدى) Toz kalkmak.

**Tuzulmak**→طوزولمق (z) Tuzlu olmak, meleha.

**Tuşak**→طوشاق (l: tuşak طشق) Etek bağı, kaydı? (Yular mi? yoksa ???)

**Tuşamak**→طوشامق (l: tuşadı طشدى) (Beygiri) Bağlamak.

**Tuşmak**→طوشمق (l: tuşdı طشدى) Zare? (Ziyaret etmek mi yoksa beygiri bağlamak mı? Bu halde lugat-ı arifenin sûret-I ahirdir.)

**Tusnak**→طوصناق (z) Rehin, girev. (Tutu ve tutsar gibi.)

**Tutaşmak**→طوطاشمق (z) Bak: tutuşmak.

**Tutak**→طوطاق (l: tutak ططق) Dudak, şefe, leb.

**Tutam**→طوطام (l: tutam ططم) Kabze.

**Tutar**→طوطار (z: tutar ططار) Rehin. (Tutu, tuzak gibi.)

**Tutsak**→طوطساق (z: tutsak ططساق) Esir.

**Tutga**→طوطغا (l: tutga ططغا) Kaim-i bisseyf

**Tutkun**→طوطقون (l: tutkun ططقن) Esir.

**Tutulmak**→طوطولمق (l: tutuldû ططلدی) 1. Muhafaza olmak.

2. (İsim, z: طوطولماق) Havf.

**Tutmaç**→طوطماچ (l: tutmac ططماچ) Tatar böreği.

**Tutmak**→طوطمق (l: tutı ططی) 1. Ehaz ve ??? etmek. Bak: tutmak.

**Tutu**→طوطو (z, tr: tutu ططو) Rehin. (Tutuar ve tutsak gibi)

**Tuturgan**→طوطورغان (z, l: tuturgan ططرغن, tr: طوطرغان) Riz, pirinç.

**Togan**→طوغان (z, l: togan طغن, tr: طغان) 1. Baz. 2. Zag, karga.

**Toga**→طوغا (z) Toka, kemer tokası.

**Tutukmak**→طوطوقمق (z) Güneşten kızarmak, yanmak.

**Dogan**→طوغان (z) Bir anadan babadan doğan karındaş, şefik.

**Togram**→طوغرام (tr: طغرام) (Kemik parçası.)

**Togramak**→طوغرامق (l: togurdı طغردی) Kesmek, parlamak.

**Togru**→طوغرو (l: togur طغر, tr: طغور) Müstakim, sadık.

**T**ogru→طوغرو (z) Duru, kümiyyet.

**Tugrul**→طوغرول (l: tugrul طغرل) Turnaları tutar, bir nevi av kuşu.

**Togrı**→طوغری (z) Kıvam. (Durmaktan mı yoksa bildiğimiz doğru müstakim mi?) (Tu-iki.)

**Togrulmak**→طوغرولمق (z: togurladı طغرلدی) Doğru ve düz olmak, istikam? (ong gibi)

**Tugluk**→طوغلوق (l: togluk طغلق) Yük yüklemekte musta´mel çatal bir ağaç ki her iki dalı birbirine bağlı olur.

**Dogmak**→طوغمق (l: togdı طغدی, tr: طغ, دغ) Tevellüd etmek, tulu etmek.

**Togu**→طوغو (z) Yavru, veled, ferh. (yalan) yavru.

**Togurmak**→طوغورمق (tr: togur طغر (فل) Tevliyye etmek.

**Tok**→طوق (z, l, tr: tok طق) Şa‘ban, sır.

**Toka**→طوقا (z) Kemer tokası. (??? gibi)

**Toktamak**→طوقطامق (z) 1. Durmak, sabit olmak, devam etmemek. 2. Dayatmak, sabr u sebat etmek.

**Tokma**→طوقما (l: tokma طقما) Tokmak, külünk?

**Tokmak**→طوقمق (l: tokdı طقدى) Çok döğmek, darb ???

**Tokucu**→طوقوجى (z) Habeka, çulha.

**Tokurcı**→طوقورجى (tr: tokurci طقرجى) Habeka, çulha. (İdrakta ‛tunurkıcı’ matbu olup ???)

**Tokurçin**→طوقورجين (l: togurcin طقرجن) Maruf dama oyunu ki dokuz taşla oynanılır.

**Tokuz**→طوقوز (tr: tokuz طقز) Dokuz, tıs‘a, nüh.

**Tokumak**→طوقومق (l: tokudı طقدى) Nesc etmek.

**Toksan**→طوقسان (tr: toksan طقسان) Tis‘in.

**Tokun**→طوقون (z) Zeri‘a, tohum. (Tohum ‘طخم’ gibi.)

**Tokunmak**→طوقونمق (z) Vurulmak, darp ve dik olunmak.

**Tul**→طول (z, l, tr: tul طل) Ermel. Tul ibçi.

**Tolab**→طولاب (l:tolap طلب) Dolap.

**Tulaz**→طولاز (tr: tulaz طلاز) Muhakkir.

**Tolak**→طولاق (l: tolak طلق) Sarılmış şey, el şeyu’l-mefuf.

**Tolamak**→طولامق (l: toladı طلدى) Sarmak, lef etmek.

**Tolanmak**→طلانمق (z) Bulanmak. ‘Akera. (Tulganmak, bulanmak, bulganmak gibi)

**Tolanmak**→طولانمق (l: tolandı طلندى) Batmak, görünmez olmak: Kör dolaştı, ümmi.

**Tulban**→طولبان (z, l:tulban طلبن) İmame, sarık. (Tülbend?) (Salban gibi)

**Toldurmak**→طولدورمق (z, l: toldurdı طلطردى) Melee. (ملا)

**Tolgamak**→طولغامق (z) (Karı) Boşamak. (طلقت)

**Tolganmak**→طولغانمق (z) Bulanmak. Bk: tolanmak.

**Tulkuk**→طولقوق (l: talkuk طلقق) Tulum, ???

**Tolkun**→طولقون (z) 1. Mevc, dalga. 2. zarf, cild.

**Tolmak**→طولمق (l: toldı طلدى) İmtila etmek.

**Tolu**→طولو (z: tolu طلو) 1. Bered. 2. Mellan, per.

**Tulum**→طولوم (tr: tulum طلم) Dafire.

**Tolun**→طولون (l: tolun طلن) Dolu, dolunay, bedr.

**Tuluň**→طولونك (l: tulunk طلنك) Şakak ve şakağın üzerine sarkan zülf.

**Tolu**→طولى (z) Dolu, ___. (l: طلى) Berd.

**Tuma**→طوما (l: tuma طما) Zerre, habbe, lametü΄l harb.

**Tumag (veya tumav)**→طوماغ veya طوماو (tr: طماغ) Damağ, ahşe.

Tuman→طومان (l: tuman طمن, tr: طمان) Duman, sis.

**Tumav**→طوماو (z) Damağ, ahşe.

**Tumşuk**→طومشوق (طمشق) Gaga, mınkar.

**Tomgu**→طومغو (l: tomgu طمغو) Zeka.

**Tumguluk**→طومغولق (tr)

**Tumguluk**→طومغىلوق (z) Nilüfer yaprağı. ( Doğrusu bu suret-i galat olacaktır.)

**Tomlu**→ طوملو (l: tomlu طملو) El-mebadir?

**Tumnu**→ طومنو (l: tumnu طمنو) Büyük tencere veya karavana.

**Ton**→طون (z, tr, l: ton طن) Sevb, libas.

**Tomcukmak**→طومجوقمق (z: tomcukti طمجقتى) Ezmek, yasılatmak.

**Toň**→طونك (l: ton طن, z: طون) Cemad, buz.

**Toňguz**→طونكغوز (tr: tonkuz طنقوز) Domuz, hınzır.

**Toňmak**→طونكمق (l: ton طندى) İncimad etmek.

**Toňguz**→طونكوز (l: toñkuz طنكز) 1.Domuz, hınzır. 2. Donmuş yağ.

**Tonuk**→طونوق (z) Silinmiş, hazf olunmuş.

**Tonuk yüzlü**→طونوقيوزلى (l: tonuk yüzlü طنقيوزلى) Abus`l-vech.

**Tunyak**→طونياق (z) 1. Aygır, hısan. 2. At vesaire tırnağı, hafir. (İkincisi: tunyak.)

**Tuvar**→طووار (z, fa.) Duvar, hait.

**Toy**→طوى (z, l, tr: toy طى) Düğün, velime.

**Toy**→طوى (l: toy طى) Toy, maruf kuş.

**Tuyak**→طوياق (l: tuyak طيق) At tırnağı, hafir. (Kıpçakçası olup türkmencesi: ‘طونياق’ tunyak.

**Tuysu**→طويسو (l: tuysu طيسو) Duygu, his.

**Tuymak**→طويمق (z, l: tuydı طيدى) Toy olmak, şem ‘ı

**Toymak**→طويمق (z, l:toydı طيدى) Har etmek.

**Toyurgamak**→طويورقامق (z) Millet giydirmek. (Soyurgamak gibi)

**Tırmalamak→**طيرمالامق (l:tırmaladi طرمالدى) Tahriş etmek.

**Tırmavuç→**طيرماوج (tr:tırmavuc طرماوج) Ziraat tarağı.

**Tırmamak→**طيرمامق (z) Tırmalamak, tahriş etmek. (Tırtamak gibi.)

**Tırnak→**طيرناق (z, l, tr:tırnak طرنق) Zafir ???

**Tırnaklanmak→**طيرناقلانمق (tr:tırnakla طرنقلا) Kaşınmak.

**Tırnamak→**طيرنامق (z) Kaşımak.

**Tırıl→**طيريل (l: tırıl طريل) Müstahzen?

**Tırıldamak→**طيرلدامق (z) Ürküb fırlamak.

**Tış→**طيش (l: tış طش) Haric, bîrûn.

**Tığrak→**طيغراق (tr: tığrak طغراق) Tenebbüh, tenakkus.

**Tıfırdan (Tıkırdan mı?) (**قورطى**)** Bok böceği.

**Tıkamak→**طيقلمق (l: tıktı طقتى) Sed etmek.

**Tılak→**طيلاق (z, l:tılak طلق) Nebt.

**Tılmac→**طيلماج (z) Tercuman.

Tımarsık→طيمارسيق (z) Leim, Habis.

**Tımarlamak→**طيمارلامق (z) Tımar ve müdavan etmek.

**Tın→**طين (z) Sovuk nefes.

**Tınmak→**طينمق (z, l: tındı طندى, tr:tın طن) 1. Eğlenmek, tauk. 2. Dinlenmek, istirahat etmek. (Kıpçakça.) 3. Teneffüs. 4. Netaka.

**Tınışmak→**طينشمق (z: tınıştı, tınışdı طينتى, طينشدى) 1. Nefes alıp dinlenmek. 2. Susamak.

**Tıñlamak→**طينڭلامق (z:tıñglamak طينكلامق) Susmak, sükun etmek.

**Kab→**قاب (l: قب) ???, zarf, kabuk.

**Kab→**قاب (tr: قب) Enar? Dua?

**Kaba→**قابا (l, tr: قبا) Kabarmış, ???

**Kabar→**قابار (z) İgü, dıl. (‘İgü’ imiş kaburga gibi.)

**Kabarcak→**قابارجق (tr) Sınduk. (‘Kübürcük’ gibi.)

**Kabarcık→**قابارجق (tr: kaburcuk قبرجوق) Hayal sureti, kukla. (‘Ayak’ gibi, ‘kavurcak’ ve kugurcak’ dahi.)

**Kabarcuklu baga→**قابارجقلوباغه (tr: kaburcuklu baga قبرجقلوبغا) Kaplubağa.

**Kabarmak→**قابارمق (l: kabardı قبردى, z: قباردى) Kalkmak, kaba olmak.

**Kabak→**قاباق (z, l, tr: قبق) 1. Kar´a. 2. Göz kapağı, cefen (Kapak). 3. Nihale (Aceba ‘kepek’ demek olan ‘nihal’ mıdır?)

**Kabtan→**قابتان (l:kabtan قبطن, tr: قبتان) Kaftan.

**Kabtı→**قابتى (tr:kabtı قبطى) Makas. (Yoksa 'قبتى' mi?)

**Kabturgan→**قابتورغان (z) Sulu, taze.

**Kabkara→**قابقاره (l: kabkara قبقره) Simsiyah.

**Kablamak→**قابلامق (l: kabladı قبلدى) 1. (Kitabı) Tedid etmek. 2. Kab takmak, örtmek.

**Kaplan→**قاپلان (tr: kablan قبلان) Peleng**.**

**Kapmak→**قاپمق (z:kabtı قابتى, l: قبطى, tr: kab قب (فل) Şiddetle almak, hatafa. (Rubu`dan)

**Kapu→**قاپو (z, l, tr:kapu قپو) Bab, der.

**Kapuci→**قاپوجى (tr) Derban, bevvab.
**Kaburcuklu bağa→**قابورجوقلىباغه (l: kabarcuklu bağa قبرجقلىباغه) Kaplumbağa. Bak: Kabarcuk bağa

**Kapuk→**قاپوق **(z**, : قپق) Ağaç vesaire derisi, kışır.

**Kat→**قات (l:kat قت) Tak, ta.

**Kat→**قات (l:kat قت) İnd, nezd: Benim katımda.

**Katarga→**قاتارغه (tr: atarga قترغا, rumca) Katarga, gemi nev'i.

**Katlanmak→**قاتلانمق (l:katlandı قتلندى)

**Katılmak→**قاتلمق (l:katıldı قتلدى) Teşeddüd etmek. 2. Sabr etmek.

**Katmak→**قاتمق (l:katı قتى, tr: kat قت(فل) İlhak ve ilave etmek.

**Katun→**قاتون (tr)Hanım, kadın, hatun.

**Katı→**قاتى (tr, l: katı قتى) Sert, şedid.

**Katır→**قاتير **(**l, tr:katır قتير) Katır, eşek, bağl.

**Katık→**قاتيق (l:katık قتق) Adam.

**Kaç→**قاچ (l, tr: kaç قچ) Kem, çend.

**Kaçan→**قاچان (l, tr:kaçan قچن) Men, key, ne vakit.

**Kaçansa→**قاچانسه (z:قاچانسا kaçansa ) Mûsîr.

**Kaçmak→**قاچمق (z:kaçtı, kaçdı قاچتى, قاچدى, l: قچتى, tr: قچ (فل) Firar etmek, harebe (هرب)

**Kar→**قار (z, l, tr:kar قر) Selec, berf.

**Karabçı→**قارابچى (l:karabcıı قربچى) Fakir.

**Karak→**قاراق (z, l:karak قرق) Göz bebeği, nazır'l 'ayn? Sevadü´l ayn, bebek gibi.

**Karaltı→**قارلدى (l:karaldı قرلدى) Sevadü´ş-şahs, karaltı.

**Karamak→**قارامق (l:karadı قردى) Lanet okumak, lanet etmek.

**Karangı→**قارانغى (z) Zulmet, karanlık.

**Karangımak**→قارنغيمق (z) Kararmak, karanlık olmak.

**Karanlı evi**→قارانلىاوى (z) Zindan. (Ahirinde ki 'ى' zait)

**Karavaş**→قاراواش (l: قروش) Cariye, halayık esir. (İdrak sahibi her ??? ıtlak olduğunu beyan ediyor.)

**Karaval**→قاراول (z:karaval, karavul قراول, قاراوولو, l: قرول) Yol geçiş, ???

**Karpuz**→قارپوز (z, tr, l:karpuz قرپز) Bitih, ahdar.

**Kartal**→قارتال (l:kartal قرتال, tr: قرطل) Ukab.

**Karcı**→قاجى (z) Makas. (Kabtis gibi.)

**Kardaş**→قارداش (z) Ah, birader. (Bak: Karındaş)

**Karşı**→قارشو (z: karşı قارشى, l: قرشى) Mukabil.

**Karsıtmak**→قارسيتمق (z:karsıtı قرصطى) El çırpmak. (صفق saffeka)

**Karşak veya karcak**→قارشاق (veya قارجاق) (z) Çakal.

**Karşılamak**→قارشيلامق (z:karşıladı قارشىلادى) Karşısına çıkıb mulakı (veya melaki) olmak.

**Kartaban**→قارابن (z)

**Kartal**→قارتال (z: قرطل) Nesr, kartal. ('Çarlak' gibi.)

**Kartaymak**→قارطايمق (z) İhtiyarlamak, hareme.

**Kargamak**→قارغامق (z, l:karğadı قرغدى) Lanet ve beddua etmek. ('Karamak' gibi.)

**Kargaşa**→قارغاشا (z) Karışıklık, mağlubiyet ve karar ???

Kargaşalamak→قارغاشالامق (z) Karışıklık olmak.

**Kargaycı**→قارغايجى (z) Bedduacı, la'an.

**Kargu**→قارغو (l:kargu قرغو) Kamış, kasab. (Mızrak manasına gelen 'قارغى' bundan olacaktır.)

**Karga**→قارغه (z:karga قارغا, l, tr:قرغا) Gurab. ('Kuzgun' gibi.)

**Kargış**→قارغيش (z) La'n, lanet, tel'in.

**Karlagaç**→قارلاغاج (z:karlagaş قارلاغاش, tr: karlagac قرلاغاج)

**Karlaguç**→قارلاغوج (z)

**Karlavuc**→قارلاوج (l:karlavuc قرلوج) Kırlangıç, hutaf.

**Karılmak**→قارلمق (z) İhtilat etmek. ('Karımak' ve 'katlamak' gibi.)

**Karmak**→قارمق (z) Sinare? Olta iğnesi, zoka.

**Karmalamak**→قارمالامق (z) ve;

**Karmamak**→قارمامق (z) El ile yoklamak, messe, habbese

**Karmak**→قارمق (l:kardı قردى) Katmak, karıştırmak, halate. (حلط)

**Karın**→قارين (z, l, tr:karın قرن) Batın, şikem.

**Karnak**→قارناق **(**l: karnak قرنق) Cariye, halayık.

**Karındaş**→قاريندااش (l, tr:karındaş قرنداش) Kardeş, birader, ah. Kız kardaş, hemşire. Uht, kayın kardaş, kayın birader.

**Karu**→قارو (l:karu قرو) Nerede, nereye, niye. (Kıpçakça)

**Karu**→قارو (z) Cevap.

**Karuk**→قاروق (z) Sidik?

**Kara**→قاره (z: قارا, l, tr: قرا) Siyah, esved. 2. Yağız at, ethem.

**Karabirik**→قارهابريك

**Karaca kan**→قارهاجهقان

Karasığır→قارهصغير (z: قاراصيير) Camis, manda. (‘Su sığırı’ gibi.)

**Kara tanık bilmek**→قارهطانيقبيلمك (z) Bilmek, temeddüh etmek.

**Kara kaz**→قارهقاز (z) Leglek,lağlağ

**Kara günlük**→قارهكونلك (l)???
**Karalacin**→قارهلاجين (z) Gevher.

**Karalık**→قارهلق (z) Siyahlık, sevad.

**Kara yağız**→قارهياغيز (l:kara yağız قرايغز)

**Karayuvuz**→قارهيووز (z) Esmer.

**Karayuvzlık**→قارهيووزلق (z) Esmerlik, semere. (سمره)

**Karı**→قارى **(z**, l:karı قرى) İhtiyar, pîr, şeyh.

**Karı**→قارى (l, tr: karı قرى) 1. Zira, kavl. 2. Arşın, zira.

**Karış**→قاريش (l, tr:karış قرش) 1. Şebr. 2. Lanet.

**Karınca**→قارينجه (tr:karınca قرنجه) Neml, mevr.

**Karımak**→قاريمق (z) İhtiyarlamak.

**Karımak**→قاريمق (z) 1. Karıştırmak, halt. (‘Katmak’ gibi.) Karışmak, ihtilat etmek.(‘Kartmak’ ‘katmak’ gibi.)

**Karılmak**→قاريلق (z) 1. ??? (Uzaklaşmak mı?) 2. ???. (‘Boğulmak’, ‘tutulmak’ gibi.)

**Karın**→قارين **(z)** Bk: karın. (قارن)

**Kaz→**قاز (z' tr, l: قز) Bat, vezze.Karakaz, talakaz,bk.

**Kazak→**قازاق (tr) Bekar, azıb uzzab-ı mücered.

**Kazakbaşlı→**قازاقباشلى (z) Azıb, bekar.

**Kaz aldırmak→**قازالدرمق (z) Mahar. (Mavi mi yoksa ??? mi?)

**Kazan→**قازان (z, l,tr: قزن) Büyük tencere. ('Kazgan' gibi.)

**Kazanmak→**قازانمق (z, l: قزن (فل) Hasıl ve istihsal etmek.

**Kazanc→**قازانج (z:kazanc قزنج) Istihsal, kesb.

**Kazmak→**قازمق (z, l:kazdı قزدى, tr:kaz قز (فل) Hafer.

**Kazma→**قزمه (l:kazma قزمه) Müsemmat.

**Kazana→**قازانه (l:kazana قزنه, arabiyyedir) Hazine.

**Kazık→**قازيق (l:kazık قزق) Veted.

**Kazımak→**قازيمق (z) Cerede. (جرد) Soymak? **('Kasık' gibi.)**

**Kaş→**قاش **(**z, tr, l: قش) 1. Hacib.2. Yüzün halfesi. 3. Tağ.

**Kaşamak→**قاشامق (l:kaşdı قشدى) Kaşımak, hakke.

**Kaşak→**قاشاق (l: قشق) Kaşıma, hakke.

**Kaşka (Kaçka)→**قاشقا yoksa قاچقا mı? Gurre. ('Gurre'dir mi? Lugatların birinde çok anlamı vardır.)

**Kaşkaldak, kaçkaldak?→**قشقالداق (yoksa قاچقالداق mı) (z) Gurre, mağrur, gafil.

**Kaşu→** قاشو (z) Kadum, tokmak. (İkinci manaya bakılırsa 'قمچو' 'dan' galat olarak 'قمشو' olsa gerektir.)

**Kaşuk→**قاشوق (z, tr, l: قشق) Kaşık.

**Kaşımak→**قاشيمق (z, tr) Hakke.

**Kaşınmak→**قاشينمق (tr) Hakke olunmak.

**Kasatlık→**قاصاتلق (z) Yahud:

**Kasıtalık→**قصيطالق (l:kasıtlık قصطلق) Sedef.

**Kaskas→**قاصقاص (gülmek) Kahkaha.

**Kaskanmak→**قاصقانمق (l:kaskandı قصقندى) Kıskanmak, gayret.

**Kasmak→**قاصماق (z) Tencerenin dibine yapışan, yanmış yemek. ('Kanmak' gibi.)

**Kasmak→**قاصمق (l:kastı قصتى) (Esvabı) Kesib kısaltmak.

**Kasa→**قاصا (l:kasa قصا) İpekli esvab.

**Kasımak→**قاصيمق (z) Bk: Kazımak.

**Kasırtaka→**قاصيرتقه (tr) Kene.

**Kasırga**→قاصیرغا (tr, z:kasırga قصرغا) Gerd-i bad, kasırga.

**Kasık**→قاصیق (l:kasık قصق) Anı.

**Kat**→قات (l:kat قت) İnd, nezd. Bk: kata.

**Katagan**→قاتاغان (Yoka 'قرطاغان' mı?) Hindiba.

**Kata kaldırmak**→قطاقلدیرمق (z) Beht ve hayrete düşürmek.

**Kata kalmak**→قاطاقلق (z) Beht ve hayrete düşmek.

**Katla**→قاطلا **(z)** Kere, defa.(‘Kez’ gibi.)

**Katalmak**→قاطالمق (z) İhtilat etmek. (‘Karılmak’ gibi.)

**Katun**→قاطون (l:katun قطن) Hatun, hanım, kadın.

**Katı**→قاطی **(z**, l) Şedîd, kuvî, pek. (Berk gibi.) Katı bulmak, koyulaşmak?

**Katmak**→قاطمق (z:katı قطی) Katmak, karıştırmak.

**Katır**→قاطیر (z, tr:katır قاطر, l: قطر) Eşek, bağl.

**Katışkara**→قاطیشقارا (z) Karma karışık, mahlut.

**Katık**→قاطیق (z) Adam.

**Katılmak**→→قاطیلمق (l: قطلدی) Katılmak.

**Kagıt**→قاغیط (l: fa ,قغط) Kağıt, varak.

**Kagıt**→قاغت (z)

**Kak**→قاق (z, l: قق) 1. Kadîd. 2. Kayanın içinde su ile dolan oyuk.

**Kakaç**→قاقاج Atlas.

**Kaksırmak**→قاقصیرمق (z) Tenahhuh, yalandan öksürmek.

**Kaksıtmak**→قاقصیتمق (z) Büzülüb kana kusmak, zanih.

**Kaklamak**→قاقلامق (z, tr: ققل (فل) (eti) Dilim dilim kesip kurutmak, tefrid.

**Kaklık**→قاقلیق (l: ققلق) İltiham? Pastırma?

**Kakmak**→قاقمق (z, l: ققتی, tr: قق (فل) 1. (Kapı)Çalmak, dakk? 2. Vurub savurmak, Kar‘.

(Tuhfe sahibi lazım olarak gerçek manasında veriyor.) Göz kakmak, kabarmak, gamz.

**Kakırdak**→قاقیرداق (z) Sela, takdi sade yağ. ( ‘Kovurdak’ gibi.)

**Kakırmak**→قاقیرمق (z) Yalandan öksürmek,tenahhuh.

**Kakımak**→قاقیمق (z, l:kakdı ققدی) Hiddet ve gazap etmek. (Türkmence.)

**Kalaç**→قالاچ (z:kalaş قالاش) Yuvarlak ekmek, kurs, ‘ayf.

**Kalay**→قالاى (z) Kızdır?

**Kaldıramak**→قاديرامق (z) ???

**Kaldırmak**→قاديرمق (z) Ref' etmek.

**Kalgan**→قالغان (z) Kalan, baki.

**Kalkan**→قالقان (z, tr:kalkan قلقان, l: قلقن) Turs, mucenne, darak, siper.

**Kalkmak**→قالقمق (l:kalkdı قلقدى) İrtiz‘a.

**Kalmak**→قالمق (z, l:kaldı قلدى, tr:kal قل (قل) Baki olmak, devam etmek.

**Kalın**→قالن (z) Mühür, kâbin. (Lam’ın harekesi meksur?)

**Kalı**→قالى (tr) Halı, keçe. (‘كور’ gibi.)

**Kalın**→قالين (z, tr, l:kalın قلن) 1. Bahine 2. Galiz, kaba. 3. Mehir, kabin. (Yukarıda ki ‘kalın’ ın da lamin meksur olacağı bunan anlaşılır.)

**Kam**→قام (l:kam قم) Tıp? (tabip mi?)

**Kam**→قام (z) 1. Kenvir, kunneb. 2. Dan, tair.

**Kamamak**→قامامق (z) (Diş) Kamaşmak.

**Kamaşmak**→قاماشمق (z, l:kamışmak قمشمق) (Göz) Kamaşmak, kelle.

**Kamçı**→قامچى (z:kamşı قامشو, tr, l:kamcı قمچى) Kırbaç, mikra'a.

**Kamkak**→قامقاق (tr:kamkak قمقاق) Çalı çırpı, har u haşak, kam kam başı, hafifü'l-akl.

**Kamlamak**→قاملامق (l:kamladı قملدى) İcra-yı tebabat etmek. Tabbe.

**Kamug**→قاموغ (l:kamug قمغ) Cümle, cemiyyet, hep.

**Kamış**→قاميش (z) Kasab.

**Kan**→قان (tr) Dem, hun. Kan alıcı: fesad.

**Kan**→قان (z) Han, mülk.

**Kan** →قان (z) Melek, ferişte.

**Kanat**→قاناط (z, tr, l:kanat قنط) Cenah, per.

**Kanamak**→قانامق (z:kanadı قانادى, قندى, l: قنطى) İndimar

**Kanbaz**→قانباز (z, fa? ) Fuzuli,

**Kanc**→قانج (l:kanc قنج) Zarf ı mekan, nere (nereye), kanca yürürsün: nereye gidiyorsun? (Bunun asıl lugatı ‘kan’ olup ‘ca’ harfü'l-az olmakla kanda denildiği gibi kanca dahi denilir.)

**Kancafa?** →قانجافا (z) Tetarruk.

**Kancuk**→قانجوق (l:kancuk قنجق)

**Kancık**→قانجیق (z, tr:kancık قنجیق) Dişi köpek.

**Kanca**→قانجه (l:kanca قنجا) Nereye, ne tarafa.

**Kandala**→قاندالا (trkandala: قندلا, z: قانضالا) Tahta kurusu, bak. (Türkence beşik imiş.)

**Kanda**→قانده (l:kanda قندا) Nerede. (‘Kayda’ gibi.)

**Kandırmak**→قاندیرمق (z, l:kandadı قندردی) Su içirmek, irva etmek.

**Kandırmak**→قاندیرمق (yahut قیندیرمق) (l:kandırdı قندردی) Göndermek, bease.

**Kanrak**→قانراق (l:kanrak قنرق) Geniz, hayşum.

**Kanru**→قانرو (l:kanru قنرو) Çıngırak,ceres, çan.

**Kangrayek**→قانگرایك (z:kangrayak قنگراایاك) Bir sıra dişleri, diğerinden uzun olan.

**Kañlı**→قانگلی (tr:kanglı قگلی, l: قنلی) Yük arabası.

**Kanmak**→قانماق (z) Yanık tencerenin dibine yapışan. (‘Kasmak’ gibi.)

**Kanmak**→قانمق (l:kandı قندی) Suya doymak.

**Kanmak (veya kınmak)**→قانمق (veya قینمق) (l:kandı قندی) Gönderilmek, inbease.

**Kanı**→قانی (z) Hani, nerede.

**Kav**→قاق **(**tr, l, z:kav قو) 1. Çakmakla ateş alan maruf şey, tarak. 2. Yılanın derisi.

**Kavak**→قاواق (tr:kavak قواق) Maruf ağaç. (Türkmence olup kıpçakçası ‘usak’ ‘اوساق’ tır.)

**Kavurga**→قاوورغه (l:kavurga قورغا) Kavrulmuş hububat veya et, kavurma, kavut.

**Kavurşak**→قاورشاق (z) La'b, bir cins oyun olmalı.

**Kavrulmak**→قاورلمق (z) ‘İtila? (‘Kavurtmak’ gibi.)

**Kavurmak**→قاورمق (l:kavurdı قوردی, tr: قور(قل) Kali etmek.

**Kavurma**→قاورمه (tr:kavurma قاورما) Kavrulmuş et.

**Kavra**→قاوره (l:kavra قورا) Tarlada kalan başaklar,???.

**Kavuş**→قاوش (z) Marangoz rendesi.

**Kavsuk**→قاوصوق (z:kavsuk قوصوق) Göbek, surre.

**Kavut**→قاوط (z)

**Kavuk**→قاوق (z, l:kavuk قوق) Kavrulmuş taze buğday, ???

**Kavuk**→قاوق (l:kavuk قوق) Mesane.

**Kavluk**→قاولق (l:kavluk قولق) Kav kesesi.

**Kavun**→قاون (tr, z:kavun قاوون, l: قون) Bitih, asfer. (türkmence)

**Kavlamak**→قاولامق (l:kavladı قولدى) (Yılan) Derisini bırakıp sıyrılmak.

**Kay**→قاى **(**l:kay قى) Taraf ??? kayda: nerede.

**Kaya**→قايا (z, tr, l:kaya قيا) Sahre. 2. Nil yeri dere, hendek.

**Kaya**→قايا **(z**:kaya قيا) Yan??? kaya kaya baktı: nazar-ı şehra.

**Kayan**→قايان (z:kayan قيان) Tavşan, erneb. (Kapçakça.)

**Kaytdırmak**→قايتديرمق (tr:kayıttır. قيتتر(فل) Çevirmek, döndürmek, irca' etmek.

**Kaytmak**→قايتمق (l:kayıttı قيتى, tr: قيت(فل) Dönmek, rücu' etmek.

**Kaytamak**→قايتامق (z) Kaht ve gala olmak.

**Kaydasa**→قايداسا (z) Mevzi, mahal, mekan.

**Kayde**→قايده **(**z) Nerede?

**Kaydırmak**→قايديرمق (l:kaydırdı قيدردى) Red ve iade etmek.

**Kayır**→قاير **(l, tr**: قير) Kaya dair kum, çakıl.

**Kayır (yoksa kayr mı)**→قاير (yoksa 'قير' mı?) Felek?

**Kayrılmak**→قايرلمق (z:kayrıldı قايريلدى) Kıvrılmak, lava.

**Kayış**→قايش (z) Mir.

**Kayışka**→قايشقه (z:kayışka قايشقا) Kuş veya bir cinsi. ('Kuruncuk' gibi.)

**Kaygarmak**→قايغارمق (z) Mahzun ve mukedder etmek.

**Kaygamak**→قيغامق (z) Mahzunve mukedder olmak, gaile çekmek.

**Kaygı**→قايغى (z, tr:kaygı قيغى) Gam, keder, gaile.

**Kaygırmak**→قايغيرمق (z) Mahzun olmak, gaile çekmek.

**Kaygaç**→قايغاچ (l:kaygac قيغچ) Emel, maksad, arzu, ???

**Kaygalatmak**→قايقالاتمق (z) Telaşa düşürmek.

**Kaykalanmak**→قايقالانمق (z) Telaşa düşmek. Tekellevü.

**Kaymak**→قايمق (z, l:kaymak قيمق) Zübd.

**Kaynamak**→قاينامق (l: kaynadı قيندى) Galyan etmek.

**Kayın ana**→قاين‌انا (z) Hummate (Küye gibi)

**Kuyumcu**→قويومجى (z: قيومجى) Kuyumcu.

**Kayu**→قايو (l: قيا) Hangisi?

**Ko**→قو (z) Şom, meşum, uğursuz. (Kitab-ı mezkurede 'شم' diye tefsir olunmuş, diğer yerde 'قو' dahi vardır, ki aslı anlaşılmıyor.)

**Kuba**→قوبا (l: قبا) Toz rengi, iğbar, boz.

**Koparmak**→قوپارمق (l:kopardı قپردى, z: قوباردى) 1. Kati' ??? etmek. 2. Koparmak. 3. İka' etmek.

**Kubas**→قوباص (l:kubas قبص) Kobaş denilen köpek cinsi.

**Kubramak**→قوبرامق (l:kubardı قبردى) Boz rengini almış, bozlaşmak.

**Kupturga**→قوبطورغا (l: kapturga قبطرغا) ???, kuşak, kemer.

**Koplan**→قوپلان (z) Kaplan, peleng, nemer.

**Kopmak**→قوپمق (z:koptı قوبتى, l: قبطى, قبطو, tr: قب(فل) 1. Kati' ve kas olunmak, çıkmak, ayrılmak, kalkmak, bükülmek. 2. Vuku' bulmak, hasıl olmak.

**Kopuz**→قوبوز (tr:kopuz قبز) Maruf çalgı.

**Kopuzcı**→قوبوزجى (tr:kopuzcı قبزجى) Kopuz çalan adam.

**Kut**→قوت (l:kut قت) Uğur, baht. Kuti kurusun.

**Kutirmak**→قوتيرمق (tr) Bk: kutarmak.

**Kurtılmak**→قوتيلمق (tr:kurtıl قرتل) Kurtulmak, halas olunmak.

**Kutarmak**→قوتارمق (veya قوتيرمق) (tr:kutar قتر(فل))

**Kutsiz**→قوتسز (tr) Uğursuz, meşum.

**Kutlu**→قوتلو (l:kutlu قتلو) Uğurlu, meymun, mütemeyyin.

**Kutlulamak**→قوتلولامق (tr:kutlula قتلولا) Tebrik etmek.

**Kuturgan**→قوتورغان (tr:kuturgan قترغان) Uyuz kopek.

**Koç**→قوچ (tr:koc قچ) Kebiş.

**Koçak**→قوچاق (z, l:kucak قچق) 1. Aguş, hazin. 2. Bir defa kucaklanan şey, şed.

**Kucaklamak**→قوجاقلامق (z, l:kucakladı قجقلدى) Sarmak, aneka, 'itinak.

**Koçkar**→قوچقار (z, l:kockar قجقر, tr: قجقار) Koç, kebiş. ('Koç' gibi.)

**Kucmak**→قوجمق (z:kuctı قوجتى, l: قجتى, tr: قج(فل)) Kucaklamak, sarmak.

**Kocur**→قوجور (z) Su yosunu, sebbah.

**Koca** →قوجه (z: قوجا, l, tr:koca قجا) İhtiyar, şeyh, habir. 2. Effendi, seyyid. (İkincisi farsça '??' den mi?)

**Kocadaş**→قوجاداش (l, tr:kocadaş قجاداش) Koyu yoldaş, kocadaş, refik.

**Koduk**→قودوق (z, tr:koduk قودق) Eşek yavrusu, sıpa, cahş?

**Kor**→قور (l:kor قر) 1. Vakit, zaman. 2. Yaş, sene, ömür.

**Kur**→قور (tr:kur قر) 1. Kuşak, kemer. ( Uçkur ‘ uçkur’ bundandır.) 2. Zarar, ziyan.

**Kubağa**→قورباغا (l, tr:kurbağa قربغا) Dafda (dıfda) (باغه <بغا> gibi)

**Kurt**→قورت Bk: قورط

**Kurtmak**→قورتمق (tr:kurt قرت(فل) Korkutmak, tahvif.

**Kurc**→قورج (tr:kurc قرج) Çelik, polad.

**Kurşun**→قورشون (z, l:kurşun قرشون, tr: قرشن) Rassas.(Türkmence olup kapçakçası ‘kurgaşun’ (şın), veya ‘kurguş’ -قرغش- dur.)

**Kursak**→قورصاق (l:kursak قرصق, tr: قرسق) 1. Kuş ???. 2. Mide. 3. Midenin agızı, ???. 4. Karaciğer, kebid. 5. ???, katı? (Keza __) ??? (Doğrusu yazdığımız ‘kursak’ ‘قورصاق’ olup manayı ???)

**Kurt**→قورط (z, l, tr:kurt قرط) 1. Dud, muş germ. 2. Zib, gurg. (Türkmence olup kıpçakçası ‘بورى’ ‘Borı’ .) 3. Adi peynir, keş. (Bunun doğrusu ‘ kurut’ ‘ قوروط’) 4. Pek ihtiyar, herem. (Aceba bunun doğrusu : kart ‘قرط’ > ‘ قارت’ mı?)

**Kurtuk**→قورطوق (l:kurt قرطق) Boynuzdan boru, nefir.

**Kurtulmak**→قورطولمق (l:kurtuldı قرطلدى) Necat ve reha bulmak. (‘Kutulmak’ gibi)

**Kurga**→قورغا (z) ??? , kavuracak ??? ateş. (‘Kurulmak’ gibi.)

**Kurgarmak**→قورغرمق (z) Kavurmak.

**Kurgaş**→قورغاش (z) Atmaca, başık. (Kırgız: ‘ آطمجا’ gibi.)

**Kurgaşun**→قورغاشون

**Kurgaşın**→قورغاشين (z) Kurşun, rassas.

**Kurgan**→قورغان (z, l: قرغن, tr: قرغان) 1. Eskiden mezarın üzerine yapılan tepe.Tuni, ulus. Ale’l ıtlak mezar, kabir.

**Kurguş**→قورغوش (l) Kurşun, rassas. ( ‘قورغاشون<غوش’ dan galat olsa gerek.)

**Kurgı**→قورغى (l:kurgı قرغى) Atmaca, başık. (z:kırgı قيرغى)

**Korkak**→قورقاق (l:korkak قرقق) Haif.

**Korkmak**→قورقمق (l:korkdı قرقدى, tr:kork قرق (فل) z:korktı قوروقتى) Hafe.

**Korkunç**→قورقونچ (z:korkunş قورقونش) Mahuf.

**Korluk→**قورلوق (z, fa: zarar) Zarar, hayf.

**Kurma→**قورما (z, tr:kurma قرما) Hurma, temr.

**Kurman→**قورمان (z) Terkeş.

**Kurmak→**قورمق (z:kurdı قوردی, l: قردی, tr:kur(gıl) قر (فل) 1. (Yapma vesaire) Çekip germek, evtera (vetera). 2. Dikmek

**Kuru→**قورو (z, l, tr:kuru قرو)1. Yabis, huşk. 2. Sert, katı, haşin. 3. Kara, yer. 4. Sıtma, humma.

**Kurvalı→**قوروالی (z) ???

**Kurut→**قوروت (veya 'قوروط') (z:kurut قوروط, tr: قروت, l: قرط) Adi peynir, keş, kara kurut, bir cinsi.

**Koruk→**قوروق (z, l, tr:koruk قرق) Olmamış üzüm veya hurma ve saire.???

**Kurulamak→**قوورولامق (tr:kurula قورولا (فل) Vekabe ve himaye etmek, kurumak.

**Korukmak→**قوروقمق (z:koruktı قوروقتی) 1. Korkmak, havf ve duçar olmak. 2. Kuşanmak, ???.

**Kuruldamak→**قوورولدامق **(z)** Huruldamak, gürültü etmek.

**Kurumak→**قورومق (z, l:korudı قردی) Yabis olmak.

**Korumak→**قورومق (veya قورمق) ??? , dalmak, batmak?

**Koz→**قوز (tr:koz قز, l: قوز) Ceviz. (İdrak sahibide arabi ceviz mahuz ad etmek için, koz yazıyorsa da hata olup türki el asıldır.)

**Kuz→**قوز (l:kuz قز) Güneşin tulu'da tutmadığı yer, gölgelik.

**Kozak→**قوزاق (z, l:kozak قزق) Bazı ağaçlarda hasıl olan tane , kozalak, ???

**Kuruncuka→**قورونجوقه (z) Kazmi. (ar.) (Kayışka)

**Kuzgun→**قوزغون (z, l:kuzgun قزغن) Karganın siyah nev'i.

**Kuzu→**قوزو (tr:kuzu قزو)

**Kuzi→**قوزی (l:kuzi قزی) Koyun yavrusu.

**Kuzikulağı→**قوزیقولاغی (l:kuzikulağı قزوقلغی ) Hamiz.

**Kuskun→**قوسقون (tr:kuskun قسقن) Kuzgun.

**Kuş→**قوش (z, l, tr:kuş قش) Tayr, murg. Baykuş, akkuş, karakuş.

**Kuşak→**قوشاق (l:kuşak قشق, tr: قوشق) Mıntıka, kemer.

**Kuş kuyruğu→**قوشقویروغی (l:kuş kuyruğu قشقیرغی) Ciyad, tel.

**Kuşluk**→قوشلوق **(**z, l:kuşluk قشلق) 1. Öyleden önceki vakit

**Koşılmış**→قوشلمش (l: قشلمش) ???

**Koşılmak**→قوشلمق (l:koşladı قشلدى) Birlikte olmak, iktiran etmek.

**Koşmak**→قوشمق (z:koştı قوشتى, l:koşdı قشدى) Yan yana koymak, yaklaştırmak. 2. İlka' etmek. 3. Tersim etmek? (Tercüman sahibi ??? ika etmek manasını verib kusmak ile iltibas ettrimiştir.)

**Kusgu**→قوصغو **(l**:kusgu قصغو) Kusmuk, kay.

**Kusmak**→قوصماق (l:kusgu قصغو) Kusmuk, kay.

**Kusmak**→قوصمق (l:kusdı قصدى) Kay etmek.

**Kut**→قوط (z) Berk? (Yoksa berke mi?) Bak: قوت

**Kutarmak**→قوطارمق (z) Gark, kaşıkla veya tasla su vesaire almak, veya yemek boşatmak.

**Kutas**→قوطاس (l:kutas قطاس) Hutuz.

**Kutagan**→قوطاغان (l:kutagan قطغن) Hindiba.

**Kutak**→قوطاق (z) Taşak, ???

**Kutan**→قوطان (z) Becah? (Beceh ise mahsus bir kuş ki gerdanında gerdek yayılır.)

**Kutgarmak**→قوطغارمق (z) 1. Kurtarmak, tehlis. 2. Kurtulmak, halas bulmak.

**Kutur**→قوطور (z, l) 1. Sevda. 2. at yelesi. 3. Uyuz, cereb. 4. Kuturmak, akur.

**Kuturgan**→قوطورغان (l:kuturgan قطرغن) Uyuz olmak, cereb.

**Kuturgalı**→قوطورغلى (z) Kudurmuş (kuturmuş), akur. (köpek)

**Kutulamak**→قوطولامق (z) Mübarek ve mütemeyyin olmak.

**Kuturmak**→قوطورمق (tr) Uyuz olmak, kuturmak, kudurmak.

**Kutuz**→قوطوز (z) 1. Kudurmak, akur. 2. Uyuz, cereb.

**Kutuzlu**→قوطوزلى (z) Kudurmuş, cereb.

**Kutuk**→قوطوق (l:kutuk قطق) Yabani eşek yavrusu.

**Kutulmak**→قوطولمق (z) 1. Kurtulmak. 2. Kurtarmak.

**Koga**→قوغا (z) Kova, delv.

**Kogan**→قوغان (z) Kıvılcım, şerare.

**Kugu**→قوغو (z) ???( Bildiğimiz 'kuğu' kuşu mu?)

**Kuguz**→قوغوز (z:kuguz قوغز) Cura. ('قوقاز' çöğür gibi.)

**Kogı**→قوغی (z) Tebar? Çatlayan yüksek talak.

Kuf→قوف (z) Mucun.

**Kukaz**→قوغاز (z) Bak: koguz.

**Kukrak**→قوقراق (l:kukrak ققرق) Çıplak yer, ???

**Kuksumak**→قوقسومق (z)

**Kokumak**→قوقومق (z, l:koktı ققتی) ???

**Kokun**→قوقوز (z, l:kokuz ققز) Su akan yer.???

**Kol**→قول (z, l, tr:kol قل) 1. Akd, yazı. 2. Bilek, zend, said. 3. Arşın, zıra.

**Kul**→قول (z, tr, l:kul قل) Köle, abd, bende.

**Kol**→قول (tr:kol قل) Dere,vadi.

**Kola**→قولا

**Kola**→قولا

**Ku(o)latuz**→قولاتوز (z) Berr, kara.

**Kulac**→قولاج (z, tr, l:kulac قلج) Ba', maruf ölçü.

**Kulag**→قولاغ

**Kulag urmak**→قولاغاورمق (z:kulak urdı قلاغاوردی) Hanese? حنث? (`diklemek` gibi)

**Kulaguz**→قولاغوز (tr:kulaguz قلاغوز) Rehber, delil.

**Kulak**→قولاق (z, l:kulak قلق, tr: kulag قلاغ) Ezen.

**Kolan**→قولان (z, l:kolan قلن, tr: قلان) Himaru'l-vahşi, hizber. (Yavrusuna mi 'kolon' derler yoksa ikisi bir midir?)

**Kulan**→قولان (z, tr:kulan قلان) Eyer bağı, hiram.

**Kulan?**→قولان (z) Akbeh? Parmakları veya dişleri seyrek?

**Kolana?**→قولانا (z) Kuşak? Koltuk altının kokusu? (yoksa `kenan` `كنان` mi?)

**Kulavuz**→قولاوز (l:kulavuz قلاوز)

**Kulauzlamak**→قولاوزلامق (l:kulavuzladı قلاوزلادی) Bak: Kulavuz, kulavuzlamak.

**Kulp**→قولب (l:kulb قلب) Kap tutamağı.

**Koltuk**→قولتوق (tr:koltuk قلتق, l: قلطق, z: قولطوق) İbt, begal.

**Kol çapmak**→قولچاپمق (z:kol şaptı قولشاپتی) El çırpmak. `صفق`

**Kulduramak**→قولدورامق (z:kaldırmak قلدرمق) Guruldamak, karkara. ('Gurgulemek, buramak' gibi.)

**Koltuk**→قولطوق Bak: Koltuk.

**Kulgımak**→قولغیمق (tr:kulgı (gıl) قلغی(قل) Sıçrayarak fırlamak, kaçmak, netara, حجز

**Ku(o)lmak?** →قولمق (tr:kul قل(فل) Kalmak, baki olmak. (‘Kalmak’ yerine galat olsa gerek.)

**Kulun**→قولون (tr:kulun قولن) Küçük tay.

**Kollamak**→قوللامق (z) ??Maziye yed yapmak.

**Kollık**→قوللق (z:kollık قولوق) Libasin kola gelen kısmı.

**Kum**→قوم (z, l, tr:kum قم) Reml, rik.

**Kuma**→قوما (z, l:kuma قما) 1. Odalık, cariye, mürebiyye. 2. Ortak, zarre.

**Kumar**→قومار (l: قمار) Meysir.

**Kumeri**→قوماری (tr:kumeri قماری, قوم+اری)

**Kumci**→قومجی (l:kumci قمجی) Reml.

**Kumral**→قومرال (l:kumral قمرل) Maruf renk, kumral sakallı.(Aslı: kuńral ‘قونݣرال’ olmalı.)

**Kumruska**→قومروصقه Bak: kumruska ‘قومروصقه’

**Kumlak**→قوملاق (tr:kumlak قملاق) Şerbetçi otu, ki Türkler bundan bal ile karıştırıp bir nevi` meşrubat yaparlar.

**Kumuc**→قوموج (l:kumuc قمج) Müferrik, kaşık.

**Kumursuka**→قومورسقه (tr:kumursuka قمرسقا)

**Kumursaka**→قومورصقه (l:kumursuka قمرصقا, tr: قومرصقا) Karınca, neml, mur. (Karıncak ‘قارینجاق’ gibi.)

**Kumgan**→قومغان (z) İbik, güğüm.

**Kuna**→قونا **(**z) İnek, sini’l-bekara. (`duna` gibi)

**Konak**→قوناق (l:konak قناق) Menzil.

**Konak**→قوناق (z, tr:konak قناق) Misafir, zayf, mihman.

**Konaklamak**→قوناقلامق (z, tr:konakla قنقلا(فل) Misafirliğe kabul etmek.

**Kunan**→قونان (tr:konan قنان) Üç senelik tay.

**Konanmak**→قونانمق (z) Naz ve nimetle geçinmek. Teneu`m etmek. (`gütmek` gibi)

**Konc**→قونج (l:konc قنج) Çorap ve sairenin baldıra gelen kısmı.

**Konşu**→قونشی (z:konşu قونشی) Komşu, końşu, car.

**Kongur**→قونغور (tr:kongur قنغر)

**Kongur**→قونكور (z) Sarışın, sarı saçlı ve mavi gözlü, kumral.

**Konmak**→قونمق (l:kondı قندی, tr:kon قن(فل) Nuzul etmek, nazil olmak.

**Konuş**→قونوش (z) Gare? Akın, çapulcı? Hücum?

**Konuk→**قونوق (z, l:konuk قنق) Misafir, zayf, mihman.

**Konuklamak→**قونوقلامق (l:konukladı قنقلدى) Misafir kabul eetmek, ziyafet vermek.

**Konuklık→**قونوقلق (l:konuklık قنقلق) Ziyafet.

**Kovlamak→**قوولامق (z) Şehata, dilenmek.

**Kuvançlamak→**قووانچلامق (z:kuvanışladı قووانشلادى) Hisset ve behl etmek.

**Kovlamak→**قوولامق (l:kovladı قولدى) Çekiştirmek, gıybet etmek.

**Kovu→**قووو (l:kov قوو) Çekiştirme, gıybet.

**Kovurdak→**قووورداق (z)Mela, eritilmeyip ??? sade yağ.

**Kovurluk→**قوورلق (z) Tara, ???

**Kovurmak→**قووورمق (z) Kavurmak.

**Kovuk→**قوووق (l:kovuk قووق ) Kof, mücevvef.

**Kovmak→**قوومق (z:kovd قودى) Dilenmek. (bak: kovlamak)

**Kuve→**قووه (l:kuva قوا) Deli.

**Koy→**قوى (z) Koyun, ganem, şate.(`koyun` gibi)

**Kuyaş→**قوياش (z, tr: قياش) Şua'

**Koyan→**قويان **(**z, tr:koyan قيان, l: قين) Tavşan, erneb.

**Kuyruk→**قويروق (z, tr, l:kuyruk قيرق) Zeneb, dum.

**Koyga→**قويغه (z:koyga قيغا) Atın iki omuz arasındaki yelesi.

**Koymak→**قويمق (z, l:koydı قيدى, tr:koy قى(فل) 1. Def etmek. 2. Bırakmak, terk etmek.

**Koyu→**قويو (l:koyu قيو, z: قويو, tr:قى ) Bi'r, Çah. 2. Kuytu yer.

**Kuyumci→**قويومجى (tr) Saig.

**Kuyummak→**قويوممق (z:kuyumdı قويومدى) Gümüş vesaieri ışlemek, kuyumculuk etmek.

**Koyun→**قويون (z, tr, l:koyun قين) 1. Ganem, şate. 2. ??? hacer.

**Koyı, kobin?→**قوبين ,قويى (tr) Bak: قويو,قويون

Kıp→قيپ (l:kıb قپ) İdane-i nakit: kıp kızıl.

**Kıpmak→**قيپمق (l:kıptı قبتى) Gözü yarı kapamak.

**Kıbıstı →**قيبستى (z) Makas, mikraz. ('karzi' ve 'zari' gibi.)

**Kıt→**قيت **(l:kıt** قت**)** Az, kalil, bol sandı.

**Kıç→**قيچ (l, tr: قچ) Art ayak dizesi, arka, geri.

**Kıçkurmak**→قیچقورمق (l:kıçkurdı قچقردی) Mağlubiyete dayanamamak, feryad etmek, yaygara etmek.

**Kıçıklamak**→قیچیقلامق (z) Zagzaga, dokunmak, dokunarak eğlenmek, sarf-ı endaz etmek?

**Kıçın**→قیچین (l:kıçın قیچن) Ark arka: Niçin kıçın duruyor?

**Kır**→قیر (z, tr) Felek, sema. ???

**Kırak**→قیراق (tr:kırak قرق) Acı, murr, telh.

**Kırat**→قیراط **(z)** Demir-i at.

**Kıran**→قیران (z) Fena, helak.

**Kırav**→قیراو **(z) ???**

**Kırtık**→قیرتیق (l: قرتق) 'Abus'ul-vech.

**Kırtış**→قیرتیش (tr) Kavun ve karpuz kabuğu.

**Kırşıldatmak**→قیرشلداتمق (z) Karakase. (Köpeği çağırmak demek olan 'karakas' mı?)

**Kırtıs**→قیرطیس (z) Kuyruk yağı.

**Kırtık**→قیرطیق (z) Boru denilen maruf çalgı. (`Bori` ve `borgi` gibi.)

**Kurgaş**→قیرغاش (z) ??? denilen kuş. (??? kuş de denilirmiş)

**Kırgı**→قیرغی (z) Atmaca, başık. Bk: başık.

**Kırgıl**→قیرغل (tr:kırgıl قرغل) ???

**Kırk**→قیرق (l, tr:kırk قرق) Erbain.

**Kırkmak**→قیرقمق (z, l, tr:kırktı قرقتی, قرق(فل) Hayvanın yapağını kesmek.

**Kırlagıç**→قیرلاغیچ (l:kırlagıç قرلاغچ) Kırlangıç, hutaf.

**Kırılmak**→قیرلمق (l:kırıldı قرلدی) İhlak olunmak, helak olmak.

**Kırmak**→قیرمق (z:kırdı قیرضی, l: قردی, tr: kır gılقر(فل) Kesr ve ?? bozmak.

**Kırnak**→قیرناق (z, tr:kırnak قرناق) Cariye, amuna. (`Karı ve eş` gibi.)

**Kırıg**→قیریغ (tr) Göz bebeği veya içi. (Bunun doğrusu 'karak' 'قرق' olsa gerek.)

**Kiri**→قیری (z) Uc, taraf, kenar.

**Kız**→قیز **(**z, l, tr:kız قز) 1. Bekr: kız, oğlan. 2. Bint, duhter: Kız kardeş. 3. Behalı (pahalı), gali: Kız buldu: behalendi. (pahallandı)

**Kızarmak**→قیزارمق (l: kızardı قزردی) Kırmızılaşmak, ahere 'احر' (Tuhfet'us-sahibi ?? olarak `saharre` tecüme ediyor.)

**Kızamuk**→قیزاموق (l:kızamuk قزامق) Hasbe.

**Kızdırmak**→قیزدیمق (tr,l: kızdırdı قزدردی) El-hanik, ???

**Kızganc**→قیزغانج (z: قزغانش) Hasis, bencil.

**Kızganmak**→قیزغانمق (z) Hasislik etmek.

**Kızkardaş**→قیزقارداش (z) Aht, hemişre.

**Kızlık**→قیزلق (z: قزلق, l: قزلق, tr: قزلیق) Bekaret, behalilik, gala.

**Kızma**→قیزما (z) Hanik, hiddet, gadabe.

**Kızışmak**→قیزیشمق (z:kızıştı قیزشتی) El-hanik, ???. 2. Heyecana gelmek, hiyac.

**Kızıl**→قیزیل (z, l, tr:kızıl قزل) Ahmer, surh.

**Kızılca tırnak**→قیزیلجەطیرناق (z) Mutavvak, gerdanlı güvercin.

**Kış**→قیش (z, l:kış قش) Şita, zemistan.

**Kış**→قیش (yoksa 'قیچ' mı) Hardal.

**Kışdaş**→قیشداش (l:kışdaş قشدش) Sahib, arkadaş.

**Kışkırmak**→قیشقیرمق (z) Bağırarak püskürtmek, ra'şe. 2. Sah, ???, 'ayt.

**Kışlağ**→قیشلاغ (z)

**Kışlık**→قیشلق (z, l) Şita.

**Kısaç**→قیصاچ (z:kısaş قیصش) Seretan.

**Kısrak**→قیصراق (z, l:kısrak قیصرق, tr: قصرق) Mecra, ramaka.

**Kıstaşmak**→قیصطاشمق (z)Galebelik olmak, tezahüm etmek

**Kısgac**→قیصغاج (l:kıskac قصغج) Sıkacak alet,

**Kısga**→قیصغه (l:kısga قصغا) Kısa, kasır.

**Kıskaç**→قیصقاچ (z, l:kıskac قصقچ) Seretan.

**Kıskarmak**→قیصقارمق (z) Kısalanmak, kassara 'قصر'

**Kıskanmak**→قیصقانمق (tr:kıskan gıl قسقان قل) Hased etmek.

**Kıska**→قیصقه (z:kıska قیصقا, l, tr: قصقا) Kısa, kasır, kütah. (Türkmencesi: kısa)

**Kısmak**→قیصمق (z:kıstı قیصتی, l: قصدی) Sıkmak, sıkıştırmak, hazene, zagata.

**Kısa**→قیصه (**l**, tr:kısa قصا) Kasır. (Bak: قیصقه)

**Kısır**→قیصیر (z, l, tr:kısır قصر) 'Akim.

**Kıg**→قیغ (**tr**, l) Ba'ar. Koyun tezeği.

**Kıgılcım**→قیغیلجیم (z:kığılcım قغلجیم) Şerare.

**Kıgırmak**→قیغیرمق (l: kığırdı قغردی) 1. Bağırmak, çağırmak. 2. Çığırma, davet etmek. (Türkmence)

**Kıl**→قیل (l, tr:kıl قیل) Şa'ar, muy.

**Kılbark**→قیلباراق (قلبرق) Uzun tüylü av köpeği cinsi.

**Kılçık**→قیلچیق (z:kılıcık قیلچیق, l: قلچق) Buğday başağının dikeni.

**Kılık**→قياق (l, tr) Hulk, tabiat, huy. Bak: kılgı.

**Kılkuyruk**→قيلقويروق ( l:kılkuyruk قلقيرق , tr: قلقيرق) (n) Kıt. (Bir kuş cinsi)

**Kılkı**→قيلقى (z) Hulk, tabiat, huy.

**Kılmak**→قيلمق (l:kıldı قلدى, tr: قيل(قل) Yapmak, etmek, ce'ale.

**Kılıc**→قيليج (l:kılıc قلج, z, tr: قليق) Seyf.

**Kılcır**→قيلجير (z) Şaşı, ahvel.

**Kımıldamak**→قيملدامق (z, l:kımıldadı قملددى) Oynamak, hareket etmek.

**Kımız**→قيميز (l:kımız قمز) Ekşice kısrak sütü.

**Kın**→قين **(**z, tr:kın قن) Gılaflık, zarf.

**Kına**→قينا (z) Hına.

**Kınalamak**→قينالامق (z) Kına sürmek, hanna.

**Kınalanmak**→قينالانمق (z) Kına sürünmek, tehanna?

**Kınamak**→قينامق (z) Azzebe? Ayıplamak.

**Kınanmak**→قينانمق (z) Teazzebe? Ayıplanmak.

**Kınışmak**→قينشمق (yoksa 'قانيشمق' veya 'قونيشمق' mı?) (l:kınıştu قنشطو ) Geri dönmek, bir daha varmak. Kerre.

**Kınamak**→قينامق (l:kına قنا) Cinayet etmek?

**Kıvırcık**→قيويرجيق (l:kıvırcık قيورجق) Cea`de

**Kıyıma**→قيما (z) Kıyılmış et, ???

**Kıyma**→قيما (l) Bir nevi kavun veya karpuz.

**Kıyı**→ قيى (tr) Sahil, kenar: deniz kıyısı.

**Kıymak**→قيمق (z)

**Kabin**→كابين (z, l) Mehir, ağırlık.

**Kabinlemek**→كابينلمك (z) Mehir vermek, ???

**Kagıt**→كاغت (tr, fa:kağıt كاغد) Kırtas.

**Kak**→كاق (z. arabi 'كاك' ten) Çörek, habz

**Kan**→كان (tr, fa) Maden.

**Kavur**→كاوور (tr, l, fa 'كبر' den) Kafir.

**Keb**→كب **(**z, l:keb كاب) Kalıb.

**Kebeş**→كبش (tr:kebaş كباش) Kalenve, baş gözü.

**Kepek**→كپك (l, z:kebek كاباك) Nehal.

**Kebe**→كبه **(**l:keba كبا, z:keba كابا) Karnı şiş.

**Ketmek**→كتمك (z:keti كاتى) Gitmek.

**Ketürmek**→كتورمك (l:ketürdi كتوردى) Bak: Getirmek.

**Ketük→**كتوك (l) Nerduban, süllem.

**Ketirmek→**كتيرمك (z:ketirdi كاتردى) ???

(Keltürmek→كلتيرمك -keltirdi→كلتيردى gibi)

**Ketik→**كتيك (z:ketik كاتيك) Gedik, mütellem.

**Ketilmek→**كتيلمك (z:ketildi كاتيلدى) Gedilmek, mütelleme.

Keçrek→كچرك (z: keçrak) Batı.

**Kecelün→**كجلون (z:kecelün كاجلون) Cühhaze? Sıçrayarak çabuk yürüyen? Zıb zıb giden?

**Keçmek→**كچمك (l:kecti كجتى, z:keşti كاشتى, tr: كچ(فل) Ubur ve merur ve tecavüz etmek?

**Keçit→**كچوت (tr:keçüt كاچوت) Geçit, meade.

**Kece→**كجه (l:keca كجا, z: كاجا, tr: كجا) Leyl.

**Keçe→**كچه (l:keca كچا, tr: كجا) Keçe, halı kilim. (Türkmence olup kıpçakçası 'كيز' dir)

**Keçi→**كچى (l, tr:keçi كچى, z: كاشى) ??? main.

**Keçi→**كچى (tr) Geçit.

**Keçit→**كچيت (z,l:kecit كچت) Geçit, meade, mea`bir.

**Kecikmek→**كجيكمك (z:kecikti كاجكدى, كاجيكتى) 1. Geç kalmak, ebtara?. 2. Gaib ???olmak, ???

**Kedadir→**كدادير (z) Bak: bugaluk

**Kedük→**كدوك (l:kedük كدك) Gedik,???

**Kedük→**كدوك (z:kedük كادوك) Saman, tebin.

**Kiran→**گران (tr) Taşlı, kiran su?

**Kereb→**كرب (l, tr, rumce: _)Gemi, sefine.

**Kerbiç→**كربيچ (tr) Top, haşebe.

**Kirpik→**كرپيك (z) Hadiba, meje.

**Keret→**كرت (z:keret كارات) Defa, mera.

**Kerterki→**كرتركى (z:kerterki كارتاركى) Gerisinin gerisi, ???

**Kerdek→**كرتك (z:kertek كارتاك) Küçük oda, halvet, gerdek.

**Kerdek→**كرتك (z:kertek كرتك, كاريتاك) Çindikli, mahzen?

**Kertmek→**كرتمك (l:kertdi كرتدى, كرت(فل) Kertik etmek, çindilmek.

**Kertme→**كرتمه (tr:kertme كرتما) Armut. (türkmence, 'آرموط')

**Kertuk→**كرتوك (l:kertük كرتك) Kertik, çentik, mahzen?

**Kerti→**كرتى (tr, z) Doğru, gerçek, kerti ayet.

**Kertik→**كرتيك Bak: Kertük.

**Kertinmek→**كرتينمك (z) Çentiklenmek, kertik olmak.

**Kerçek→**كرچك (z:kerşek كارشاك) Doğru, sıdk. ('kerti' gibi)

**Kersen**→كرسن (l) Tekne, ???

**Kerşen**→كرشن (tr:kerşen كرشان) Düzgün, istiba'

**Kirfik**→كرفيك 'kirpik'ten galat mu`rab.

**Kerek**→كرك (l, z:kerak كاراك) Hacet, lüzum.

**Kerkes**→كركس (z:kerkes كاركاس) ??, kartal.

**Kerkli**→كركلى (z:kerekli كاراكلى) Muhtac.

**Kerki**→كركى (l, tr) Dülger kesen veya balta.

**Kermek**→كرمك (z:kerdi كردى) Uzatmak, temdid etmek.

**Kermen**→كرمن (tr:kermen كرمان) Şehir, kasaba.

**Kerevet**→كروت (z:kervat كروات) Keres.

**Kürüm**→كروم (tr) Dehr, zaman.

**Kereyag**→كرەياغ (tr, z:kerayav كراياو) Kaymak, zubd.

**Keritmek**→كريتمك (z:keritti كريتى) Kertmek, çindiklemek.

**Keriş**→كريش (**l**:keriş كرش) Tepe, ??

**Kerişmek**→كريشمك (l:kerişti كرشتى)

**Kerinmek**→كرينمك (z:kerindi كارندى) İnmek, alçalmak, **tehattata. (**Yoksa 'uzanmak' mı?)

**Kez**→كز (l, z:kez كاز) Defa, kere.

**Kermek**→كرمك (tr:ker كر(فل) Asmak, kere koymak?

**Kez**→كز **(l**) Yay girişine oka dokunan yeri.

**Kezdirmek**→كزديرمك (l) Dolaştırmak, tetribe

**Kezlik**→كزلك (l) Çakı.

**Kezmek**→كزمك (l, tr) Dolaşmak, tavaf etmek.

**Kestane**→كستانه (z:kestane كاستانا) Kastil.

**Kesiklemek**→كسكلمك (l) Doğramak, iri yarı parçalara ayırarak kesmek.

**Kesekmek**?→كسكمك (l:kesekti كسكتى)

**Keski**→كسكى (كسكو) (z:keseki كاسكى)

**Keslubki?**→كسلوبكى (z:kesalubki كاسالبكى)

**Kesmek**→كسمك (l:kesti كستى, z: كاستى, tr: كس(فل) Kat' etmek.

**Kesinmek**→كسينمك (z:kesindi كاسندى) Munkati' olmak, kesilmek.

**Kesük**→كسوك (veya كوسوك) (l:kesük كسك)

**Kesük**→كسوك (l:kesük كسك) Harem.

**Kesici**→كسيجى (l) Kati'

**Keşke**→كشكه (l:keşke كشكا) Kaşki.

**Keşel**→كشل (l:keşel كاشال) Taş başlı?

**Keşel→**كشل (z:keşel كاشال) Dişi deve.

Keşur→كشور (z:keşur كاشور, l: كشر) Cezer, havuç.

**Keşir→** كشير (tr) (Yazar burada boş bırakmış anlamı havuç'tur.)

**Keşiş→**كشيش (z:keşiş كاشيش) Rahip.

**Kekeş→**ككش (l) Alın, nasiye.

**Kekek?** →ككك (z:kekek كاكاك) Alın, nasiye.

**Kekegü→**ككگو (z) Dilsiz, ehres

**Keklik→**ككليك (l:keklik ككليك, z: كاكليك) Hacal, decacu'l-cins.

**Kel→**كل (z:kel كال) Tas başı,

**Keleben→**كلبن (l:keleben كلبان) Meczum, kesilmiş ??? mübtela.

**Keltirmek→**كلتيرمك (z:keltirdi كالتيردى, tr: كلتير) Getirmek, ???

**Kelte→**كلته (tr:kelte كلتا) Bukalemun, harnub, keler.

**Keldecek→**كلدەجك (l:keldicek كلدجك) Gelecek. ('Gelcek yıl' olsa gerek.)

**Keler→**كلر (tr:kelar كلار: Kelar galattır) Kertenkele.

**Kelek→**كلك **(**z:kelak كالاك) Belaric? (Bildiğimiz `kelek`mi?)

**Kelmek→**كلمك **(**l:keldi كلدى, z: كالدى, tr:kel كل)

**Keli→**كلى (tr, z:keli كالى) Buğday dövecek tas veya tekne, careşe.

**Kelim→**كليم (z:kelim كاليم, l: كليم)

**Kelin→** كلين (z, tr:kelin كالين, l: كلن) Arus.

**Kemür→**كمور (l, tr:kemer كمر) Kömür, fahm.

**Kemürdek→**كمردك (l:kemirdek كمردك) Gevrek kemik. (Kıkırdak)

**Kemürmek→**كمورمك (l:kemirdi كمردى) Kemiği ön dişlerle ufak ufak kopararak yemek.

**Kemüldürük→**كمولدوروك (kemüldürük) **???**

**Kemülgen?** →كمولكن (l:kemülken كملكن) Şiddetli korku.

**Kemi→**كمه (z:kema كاما) Gemi, sefine.

**Kemeci→**كمهجى (z:kâmacı كاماجى) Gemici, milah?

**Kemi→**كمى (l, tr, z:kemi كامى) Gemi, sefine.

**Kemici→**كمجى (tr) Milah.

**Kemirmek→**كميرمك (z:kemirdi كامردى) Kemiği ısırarak fare gibi yemek.

**Kemişmek**→كميشمك (z:kemisti كاميشتى, tr: كامش(فل) Bırakmak, koymak, salmak.

**Kenbemek??**→كنبمك (z:kenbedi كنبدى) İstihrac etmek, şebirmek.

**Kent**→كنت (l, tr, z:kanet كانت) Karye, beled.

**Kente**→كنته (z:kanete كاناتا) Birden bire, bea`tene, fücaeh (fücaeten), ale'l-fadl: kente geldi.

**Kencik**→كنجك (l) Misk kokusu,??? Misk.

**Kendek**→كندك (l) Göbek, sere.

Kendel→كندل (Bundan mı?) ???

**Kend'**→ كند (z) Nefes, zat, kendi= nefsim, kendim.

**Kendü**→كندو (l) Takendi nefsi, kendi öz biraderi. (Yoksa asıl 'kend' olup ahirindeki 'vav' zamiri kayıp mı?)

**Kende**→كنده (l, fa) Pırasa, kurras.

**Kendir**→كندير (l:kendir كندر, z: كاندر) Kınnab.

**Kensei** →كنسى (z) Nefes, zat: kensi: kendisi.

**Keneşke**→كنشكه (l:keneşke كنشكا) Meşveret, meşveret-ü müzakere.

**Kenk?**→گنك (z:kanek كانك) Vasi', geniş.

**Kenker**→كنكر (tr) Enginar.

**Kenkez**→كنكز (z:kânkâ كانكاز) Yavaş, kolay, hayyin.

**Kenkeşmek**→كنكشمك (z:kenkeşti كنكشتى) Müşavere etmek, akde geliş ve müzakere etmek.

**Kenkel**→كنكل (z:kânkâz كانكال, كانكل) Mizah, şaka, latife : kenkel eyledi.

**Kenkelci**→كنكلجى (z:kenkelci كانكلجى) Şakacı, mizah.

**Kenkellemek**→كنكللمك (z:kenkeldi كنكلدى) Latife etmek.

**Kene**→كنه (l, tr:kena كنا, z: كانا) Maruf hayvancık, kurad?

**Keniklemek**→كنيكلمك (z:kenkeldi كانكلدى) Genişlemek, tevsi'.

**Kenince**→كنينجه (z:keninca كانينجا) Mehil.

**Kövde**→گوده (tr) Beden, cisim, cüsse.

**Kövdeli**→گودلى (z:kâvdeli كاودالى) Cüsseli, meydan.

**Kevrek**→گورك (l) Peksimad.

**Kevşemek**→گوشمك (l) Gevşiye getirmek.

**Kevşenmek**→گوشنمك (z:gevşendi كوشاندى) Gevşiye getirmek.

**Künlemek**→گونلمك (l) Sülük etmek, yola künledi.

**Küver**→كوور (l:küver كور) Bisat, döşek, kilim.

**Küvek**→كووك (l:küvek كوك) İncir, tin.

**Küvelmek**→كوولمك (l:küveledi كولدى) Hareme.(هرم)

**Kehel**→كهل **(z**, fa) Tembel, keslan. (Türkmence olup kıpçakçası ‘armaru’)

**Key**→كى **(l**,tr) İyi, ceyyid, nik. (Kıpçakçası ‘eyük’)

**Keykenük**→كيكنوك (l:keykenük كيكنك) Lülve, butka? Calma denilen kuşların ismi müşterektir.

**Keykirmek**→كيكرمك (z: كايكردى) tecessa?

**Keymek**→كيمك (l, z) İlbas etmek.

**Keydirmek**→كيديرمك (l) İlbas etmek.

**Keyesi**→كيسى (l) Libas, roba.

**Kenik**→كينك (tr) Geniş, vasi’.

**Keynemek**→كينمك (l) Kuş yuvasını bırakıp başkasına konmak.

**Keyik**→كييك (tr:geyik كيك) Ahu.

**Köb**→كوب (z, tr:köb كب) Çok, kesir.

**Küb**→كوب (z, tr, l:küb كب) Zeyde? Maruf kab.

**Küb**→كوب **(l:** küb كب**)** Edat-ı muallik: küplük ???

**Köpri**→كوپرى (z, l:köprü كبرو, tr:köpri كبرى) Cisr, kantara.

**Köbek**→كوبك (l, tr, z:köbek كبك) Sere.

**Köpek**→كوپك (tr, l:köpek كپك) İt, kelb.

**Köbelek**→كوبلك (z:köpelek كوپالاك) Uzun tüylü köpek.

**Köpdek**→كوبدك(z:köbti كوبتى) Kaynayıp taşmak, kabarmak, taşmak. (Köpüğü çıkmak.)

**Köpürcük**→كوپورجوك (z) Sandık. (‘Kabarcık’ gibi.)

**Köpürmek**→كوپورمك (l:köpürdi كپردى) Rega.

**Köpük**→كوپوك (z, l:köpük كبك) Ragve.

**Küpe**→كوپه (l,tr:keba كبا, z:küba كوبا) Maruf kulak ziyneti,

**Köt**→كوت (z, l, tr:köt كت) Dubur.

**Kötlemek**→كوتلمك (z:kötledi كوتلادى, l: كتلدى) Livata etmek? (‘Tüklemek’ ‘توكلمك’ dahi derlermiş.)

**Kütlemek**→كوتلمك (z:kütledi كوتلادى) Gütmek, ray etmek. (‘Gütmek’ gibi.)

**Kötlenmek→**کوتلنمك (z:kötlenmek کوتلاندی) Muhneslik etmek.

**Kütmek→**کوتمك (z:kütmek کوتدی) Ray etmek.

Köten→کوتن (z:köten کوتان) Harem? (??? Veya pabuç)

**Kötücü→**کوتوجو (z) Rayi.

**Kötürmek→**کوتورمك (z,l,tr:kötür کتر) 1. Haml etmek, kaldırmak. 2. Nakl etmek.

**Köç→**کوچ (z, l:köç کچ, z:köş کوش) Nakl, intikal, nakl-ı mekan.

**Küç→**کوچ (z, l:küç کچ, z:küş کوش) Kuvvet. Küçi yeter: kavi.
**Küçsüz→**کوچسز (tr:küçsiz کچسز) Kuvvetsiz.

**Köçken→**کوچکن (l, tr:köcken کچکن) Nesir, kartal.

**Küçlemek→**کوچلمك (z) Kuvvetli olmak.

**Küçli→**کوچلی **(tr) Kuvvetli**, kavi.

**Köçmek→**کوچمك (l, tr:köçtdi کچتدی) Nakl-ı mekan etmek.

**Küçemek→**کوچمك (l:küçti کچتی) Kuvvetten düşmek.

**Küçücük→**کوچوجك (l:küçücük کچجك, z: کوچوجوك) Pek küçük, asgar.

**Köçe→**کوچه (z:köce کوجا) Kamhi.

**Kör→**کور (z, fa) ‘Ama.

**Kür→**کور (z) İker? Kur? (Göz olacak)

**Kör→**کور **(z**, fa) Kabir, mezar.

**Körpe→**کورپه (l:körpe کورپا) ??? kuzu.

**Körpe→**کورپه (l:körpe کرپا) Sütten kesilmiş kuzu.

**Kürd→**کورد (l:kürd کرد) Ayva. (Kıpçakça.)

**Kürsemek→**کورسمك (l: kürsedi کرسدی**)** Kızmak, taleb ???

**Küreşmek→**کورشمك (l:kürşedi کرشدی, tr: کرش, z: کوراشتی) Pehlivanlık etmek, musara.

**Küreş→**کورش (l:küreş کرش) Musara.

**Körsetmek→**کورستمك (z:kürsâtı کورساتی) Göstermek. (‘körkernek’ gibi.)

**Kür?→**کور (tr) Keçe, kilim, halı. (`saralarinda` gibi.)

**Kürk→**کورك (z, l, tr:kürk کرك) Ferve, post.

**Körk→**کورك (z, l, tr:körk کرك) Gözellik, has.

**Kürek→**کورك (tr:kürek کرك, z: کوراك)

**Körkezmek→**کورکزمك (z, l) Göstermek. (‘Körsetmek’ gibi.)

**Körklü→**کورکلو (l:k کرکلو) Hüsn ve cemal sahibi**.**

**Körken**→کورکن (l:körken کرکن) Gören, nazar, bakış.

**Kürkülemek**→کورکولمك (z:körüklemek کورکلماك) Guruldamak. (‘Buramak’ ve kurulduramak’ gibi.)

**Kürlemek**→کورلمك (l:kürledi کرلدى)

**Körmek**→کورمك (l: کردى, tr:gör (gıl) کر(فل) Ebsara, basar.

**Kören**→کورن (l) Basar. (Türkmence, kıpçakçası: körken.)

**Kürüncük**→کورونجوك (tr:görüncük کرنجوك) Cep.

**Körüş**→کوروش (l:görüş کرش) Musafhe.

**Körik**→کوريك (Yoksa ‘ kiruk’ mu?) (l:körik کرك) ???

**Köz**→کوز (z, l, tr: کز) 1. ‘Ayn, çeşm. 2. Aynu’l-ma’, bigar.. 3. Kor, cemre.

**Küz**→کوز (z, l:küz کز) Sonbahar, harif.

**Köztü?**→کوزتو (l:gözti کزتى) Ayna, mirat.

**Közetici**→کوزتجى (z:gözteci کوزتجى) Keşşaf.

**Közetmek**→کوزتمك (z:gözeti کوزاتى) Riayet etmek. (‘Közülmek’ gibi.)

**Küzermek**→کوزرمك (l) ???

**Közsiz**→کوزسز (l:gözsiz کزسز) ‘Ama, kör, nabeyan.

**Köz kırpmak**→کوزقرپمق (z) Gamz ve işaret etmek.

**Közgi**→کوزکى (z) Ayna, mirat.

**Közlemek**→کوزلمك (z, l:gözledi کزلدى, tr:gözle(gıl) کزلا (غل) 1. Bakmak, nazar etmek. 2. Beklemek, intizar etmek.

**Küzen**→کوزن (z) Nimr? (l: küzen کزن) ??? (İkisi bir mi?)

**Közenek**→کوزنك (z:gözenek کوزاناك) ???, nikab. (‘Yaşmak’ gibi.)

**Közınıng aydın**→کوزنكآيدين (z:gözününg aydın کوزنكايدين) Karn-ı ayn.

**Közünmek**→کوزنمك (tr:gözün (gıl) کزن(غل) Saklanmak, örtünmek, görünmemek.

**Közdüdük**→کوزدودوك (l:gözdüdük کزددك) Göz değmesi.

**Közgü**→کوزکو (tr) Ayna, mirat.

**Közik**→کوزيك (tr:gözik کزك) Büyük gözlü.

**Köz yummak**→کوزيوممق (z:göz yumdi کوزيومضى) Göz kapamak, görmezliğe gelmek, a‘maş.

**Köstermek**→کوسترمك (l:göstermek کسترى) İbraz etmek.

**Köstek**→كوستك (z:köstek كستك, كوستاك) Kayd, ya enib(boyuna) şikal. (‘Gişan’ ve ‘kuşak’ gibi.)

**Kösteklemek**→كوستكلمك (z:köstekledi كوستاكلادى) Köstek ve bend takmak.

**Küski**→كوسكى (l:küski كسكى) Bıçkı, menşar.

**Küsmek**→كوسمك (z:küsti كوستى, l: كستى, tr: küs (gıl)كس(غل) Gücenip çekilmek. cerade

**Küsenmek**→كوسنمك (l:küsendi كسندى, tr: كوسا(قل) 1. Ateş. 2. Kızıştırmak, parlatmak. 3. Müştak olmak, arzulamak.

**Küsük**→كوسوك (ya ‘كسوك’) (l:küsük كسك) Meşaha?

**Kösevü**→كوسوو (l:küsevü كسوو, z: كوساو) Ateşi karışıtırıp parlatacak demir.

**Köse**→كوسه (z, tr:köse كوسا) Kılsız, ecrid.

**Köştebek**→كوشتبك (z:köştebek كشتبك) Köstebek, hal. (‘Naman’ ‘sokur’ gibi.)

**Köşk**→كوشك (z, l) Kasır, saray. (Korıgan)

**Köşek**→كوشك (l, tr) Deve yavrusu, fasıl.

**Köşne**→كوشنه (z:köşene كوشانا) Kubbe.

**Köşki**→كوشكى (z:köşki كشكى) Ateşi karıştıracak demir. (‘Kösevü’ gibi.)

**Gök**→گوك (z, l, tr:gök گك) 1. Mavi, ezrak. Kürgök= mas mavi. 2. Sema, asman.

**Kök**→كوك (z, l, tr:kök كك) 1. Asıl, bih. 2. Cins, ırk, soy.

**Kök**→كوك **(tr**) Saman, tebin. (‘Kürek’ gibi)

**Kökberez?** →كوكبرز (z: kökberez كوكباراز) Lacivert.

**Kökçek**→كوكچك (z:kokcek كوكچاك) Güzel, melih. (‘Özden’ ve ‘yakşi’ gibi.)

**Kükerçin**→گوگرچين (ككرجن, z:kükercin كوكرجين, tr:güvercin كورجين) Hamame, kebuter.

**Kökerdaş**→كوكرداش (tr) Süt kardeş.

**Kükrek**→كوكرك (z, tr:kükrek كوكراك) Ra’d, gök gürleme.

**Kökremek**→كوكرمك (l, tr:kükremek ككرمك, z:gök kükredi كوكرادى) Gök gürlemek, ra’de.

**Könültaş?**→كوكلتاش (tr) Muhib. (Süt birader?)

**Könlek**→كوڭلك (z) Kamis. (‘Kömlek’ gibi.)

**Köklik**→كوكلك (z) Mavilik, zerk.

**Kökem**→كوكم (z:kökâm كوكام)

**Köken**→كوكن (l:köken ككن, tr, z: كوكان) Bir nevi siyah erik, bir kuş.

**Kökenek**→كوكنك (z:kökenek كوكاناك) Müherrir. ( `kesin` gibi)

**Kövde**→گووده (z:gövde كودا) Cüsse.

**Küvercin**→كوورجين **(**tr:güvercin كورجين) Hamame. ('Kükercin' gibi.)

**Küvek**→كووك **(l**:güvek كوك) ???

**Küvelek**→كوولك (l:küvelek كولك) Sehleb.

**Küvüldür**→كووولدور (z) Kervan.

**Küher**→كوهر (tr:güher كوهر, كهار, z:gühar كوهار) Cevher, elmas.

**Köy**→كوى (tr) Karye. ('Kent' gibi.)

**Köyek (köyük)**→كويك (كويوك) (l:köyek كيك) Yanık, mahruk. (Doğrusu 'köyik' 'كوييك')

**Küyegü**→كويگو (z, tr:köyegü كوياگو) 1. Damat, sihr. 2. Yeni evlenmiş adam, güvey. ('Kükev' gibi.)

**Köymek**→كويمك (z:köydi كويدى, tr:köy (gıl) كى(فل) Yakmak, ihrak. (__ gibi.)

**Köyünmek**→كوينمك (l:köyündi كيندى) Yanmak, muhterak olmak.

**Küyündirmek**→كويندیرمك (z, l:köyündirdi كيندردى, tr:köyündir كيندر) Yakmak, ihrak.

**Küyüz**→كويوز **(**z) Halı, bisat. ('Kiyiz' gibi.)

**Küye**→كويه (z:küye كويا) Damat, sihr. 2. Kayın ana, hamah.

**Küye**→كووه (z:güye كويا) Güve denilen maruf kurt.

**Köyülmüş**→كويولمش (z:köyülmüâ كيولمش) Yanmış, muhterak.

**Köyik**→كوييك (z:köyik كييك) Yanık, mahruk.

**Kibi**→كيبى (z) Mesel.

**Kit**→كيت **(**tr:kit كت) Bak: köt.

**Kitmek**→كيتمك (l:kitti كتى, tr:kit كت) Rah, zeheb.

**Kiçikez**→كيچكز (z:kicikez كيچكاز) Küçücük.

**Kiçmek**→كيچمك (tr:kic (gıl) كچ (فل)

**Kiçi**→كيچى (l: كچى) Küçük, sagir.

**Kice**→كيجه (tr:kice كيجا) Leyl, şeb.

**Kicimek**→كيجيمك (z:kicidi كيجيدى) Pahalaşmak, gela.

**Kir**→كير **(z**, l, tr:kir كر) Vesih.

**Kirli**→كيرپى (z) Kunfuz.

**Kirpic**→كيرپيچ (z) Tub

**Kirpik**→كيرپيك (z, l:kirpik كرپك) Hadab

**Kirtü**→كيرتو (l:kirtü كرتو) Doğru, sıddık: Kitrü sözlemek: doğru söylemek.

**Kirtülemek**→كيرتولمك (l:kirtüledi كرتلدى) Tuba ve hayrı söylemek.

**Kireç→**كيرچ (tr:kirec كيراچ) Casse.

**Kirçek→**كيرچك (tr: كرچك) Gerçek, sahih.

**Kirşin→**كيرشن (yoka 'كيرصن' mi) (z:kirşen كيرشان) Düzgün, isfidac.

**Kirlik→**كيرلك (l:kirlik كرلك) Kirli.

**Kirmek→**گيرمك (z:girdi كيردى, l: كردى, tr: كر(فل) Duhul etmek.

**Kiru→**كيرو (tr:kiru كرو) Geri.

**Kiruk→**كيروك **(**l:kiruk كرك) ???

**Kiritme (ya: kirtme)→**كيريتمه (كيرتمه) (l:kiritme كرتما) Armut. (‘Kirtme’ türkçe.)

**Kiriş→**كيريش (z, tr, l:kiriş كرش) Veter.

**Kiriş→**كيريش (l:kiriş كرش) Oyun arkadaşı.

**Kirişmek→**كيريشلمك (z:kirişladi كرشلادى) Kurmak, ???

**Kiz→**كيز **(z)** Keçe, halı. (‘Kiz’ ve ‘kuyuz’ gibi.)

**Kizlemek→**كيزلمك (z:gizledi كيزلادى, tr:gizle(gil) كزلا (غل) Saklamak ve ihfa etmek. (‘Saklamak’ ve ‘pişirmek?’ gibi.)

**Kizlenmek→**كيزلنمك (tr:gizlen(gil) كزلان(غل) Saklanmak, ihtifa etmek.

**Kiş→**كيش (z, fa) Okluk.

Kiş→كيش (z) Samur. (‘Kökenek’ gibi.)

**Kişek→**كيشك (l:kişek كشك) Keşkeş, sütlü buğday yemeği. (Farsiden menkul ve arabide metluldur.)

**Kişen→**كيشن (tr:kişen كشان, z: كيشان) Ayak bendi, köstek.

**Kişnemek→**كيشنمك (z, l, tr) Sahale. (صهل)

**Kişma→**كيشما (l,tr,z:kicme كيجما) Enar, adem.

**Kilit→**كيليت (l: كلت, z, tr:kilit كيلت) Rumcadır. (Mazuzna? : kilit. ) Miftah, anahtar.

**Kilikçe→**كيليكجه (l:kilikce كلكجا) Minder örtüsü. (`kirlice`den midir)

**Kelim→**كليم (tr:kelim كلم**,** fa)

**Kim→**كيم (l, tr:kim كم) Men

**Kimse→**كيمسه (l:kimse كمسا)

**Kindir→**كيندير (tr:kindir كندير) Kenevir, kunnab.

**Kinlemek→**كينلمك (l:kinlemek كنلمك) Haset etmk, kıskanmak.

**Kini→**كينى (l:kine كنا) Haset, kıskanç, garaz.

**Kiydirmek→**كييديرمك (كيدرمك) (l:giydirdi كيدردى) Elbese.

**Kiyisi→**كييسى (Bak: كيسى) (l:giyisi كيسى) Giyecek şey, libas.

**Kiymek**→كييمك (Bak: كيمك) (z:giydi كيدى) Lebis.

**Kiymek**→كيمك (z:giymek كيماك) Lebis, giyecek şey, esvab.

**Kiz**→كيز (l) Keçe, halı. ('كز' ' كيوز' 'كوز' dahi yazmışlar.)

**Lap lap**→لاپلاپ (l:leb leb لبلب) Ağır ve yavaş: lap lap gelir.

**Lacin**→لاجين (l, tr) Şahin.

**Leblebi**→لبلبى (l:leblebü لبلبو) Maruf kavrulmuş nohut.

**Leklek**→لكلك (l)???

**Lor**→لور (l:lor لر) Karyetun halvetun? El-masiyesi?
**Lorp**→لورپ (l:lorp لرپ) Süratle ve birden bire manasını ifade eder: lorp girdi.

**Loğ**→لوغ (l:لغ) Kıpçakça lugatinde 'lı' gibi edattır.

**Loğ**→لوغ (l:log لغ) Toprağı düzeltip basmaya mahsus ustuvane ağır taş.

**Loğlamak**→لوغلامق (l:logladi لغلدى) Mezkur taşlar toprağı bastırıp ??? etmek.

**Lak**→لاق (l:lak لق) Lisan-ı avamda taaccüp edatıdır. ('La havle ve le kuvvete'den _)

**Lök**→لوك (l:lök لك) ??? deve.

**Lirp**→ليرپ (l: لرپ) Ale'l fadl: lirp geldi.

**Macı**→ماجى (l, z, tr) Kedi, sennur, kıt.

**Marul**→مارول (z) Has.

**Mazi**→مازى (z) 'Afs.

**Maktamak**→ماقطاماق (z) Meth ve ahd'us-sena etmek.

**Maktavcı**→ماقطاوجى (z) Meddah.

**Mama**→ماما (l) Yaşlı kadınlara verilen ünvan.

Mamuk→ماموق (l, tr, z: mamukماميق) Pambuk, Koton.

**Mamruc**→مامروج (l:mamruc ممرج) Ayı yavrusu.

**Mantar**→مانطار (l:mantar منطار) Keme.

**Manglamak**→مانڭلامق (l, z) Ezan vermek.

**Manglayı**→مانڭلايى (z) Alın, cephe.

**Mayak**→ماياق (tr) Koyun tezeği, kığ.

**Maya**→مايا (z) Peynir mayası.

**Mayruk**→مايروق (z) Dişleri veya parmakları seyrek, ???

**Maytı**→مايطى (z) Topus, debus.

**Mayrılmak**→مايريلمق (z) Iyilik, eğilmek, levli?

**Maymun**→مايمون (z, l:maymun ميمون) Kırd. (bak: pıcın veya bıçın)

**Mecik**→مجيك (l) Debus, topuz.

**Mertek**→مرتك (l) Çatı ağacı, sert?

**Mercimek**→مرجمك (l, tr) Ades.

**Murdar**→مردار (l, fa) Necis.

**Mervari**→مروارى (tr, fa:mervarid مروارید) İnci?

**Mezdeki**→مزدكى (l) Mastaki, sakız.

**Meskit**→مسكت (l, fa) Mescit, cami.

**Müşk**→مشك (l) Misk.

**Menli**→منلى (l) Benli, zühal.

**Menzu**→ منوز (l:menez منز) Pınar, menba'

**Mey**→مى (l) Beyin, dimağ. (Türkmence 'beyni')

**Meyin**→مين (l) Kıl ve gabr manasını ifade eden edattır: gelmiş, gelmekzin, gelmezden evvel.

**Mort**→مورط (z) As, mersin.

**Müz**→موز (z)

**Müzd**→موزد (z, l:müzd مزد, _,fa) Ecir, mükafat, bahşiş, müjde.

**Mevt**→موت (l) ??? (Cuyan ölmüş?)

**Mogl**→مغل (l, tr) Bak: Mongol.

**Meńiz**→مڭز (tr) Çehre, sima, beniz.

**Melemek**→ملمك (l) Koyun bağırmak.

**Men**→من (l) Benek, zal?

**Men**→من (l) Ben, ene.

**Menz**→ منز (l) Yüz levni, çehre, benz.

**Menzemek**→منزمك (l) Benzemek, müşabih olmak.

**Mengü**→منكو (l, tr) Daima, sermedi. Mengü su: ab-ı hayat.

**Müşteci**→موشتجى (l:müjdeci مشتجى) Müjdeci, mübeşşir.

**Muştulamak**→موشتولامق (l:muştuladı مشتلدى, z: موشطلادى) Müjde vermek, tebşir etmek.

**Muştuluk**→موشتولق (l:muştluk مشتلق) Müjde, beşaret.

**Mulamak**→مولامق (l:muladı ملدى) Sığır bağırmak.

**Mum**→موم (l) Şem'

**Mu**→ مو (l) Edat-ı istifhamdır.

**Mun**→مون (l:mun من) Hacet, ihtiyac, zaruret.

**Muncuk**→مونجوق (l:muncuk منجق) Boncuk, harez? ('Bukuk' gibi.

**Munda**→موندا (l:munda مندا) Burada, hena.

**Mongol**→مونغول (l:mongol منغل) Maruf kavim, moğol.

Möng→مونڭ (z) Bön, alık, saf, mefsil?

**Mung**→مونڭ (z) Siyah?

**Munlu**→مونلو (l: منلو) Muhtac, zarureti olan.

**Munu**→مونو (l:munu منو) Göbeğin kesik parçası,

**Müyin**→موبين (tr:müyin مين) Çorba, et suyu.

**Muyuz**→مويوز (z, l:moyuz ميز) Boynuz, karn.

**Mıh**→ميخ (z, l, fa) Çivi, ekser, mismar.

**Mıhlamak**→ميخلامق (z, l:mıhladı مخلدى) Muhlamak, mehera? (Mıklamak' dahi derler.)

**Mızkanmak?**→ميزقنمق (l:mızkandı مزقندى) Imızganmak, uyuklamak.

**Mira?**→ميرا (z) ???

**Mısmıl**→ميصميل (l:mısmıl مصمل) Tahir.

**Mıklamak**→ميقلامق (l:mıkladı مقلدى) Bak: Mıhlamak.

**Min**→مين (l:min من, tr:min مين) Bin, elf, hezar.

**Minmek**→مينمك (l:mindi مندى, tr:min (gıl) من(غل) Binmek, rukub.

**Meyin**→ميين (z) Beyin, dimağ. ('Beyni' gibi.)

**Nar**→نار (tr, fa:nar نار) Rumman.

**Naz**→ناز (l, fa) Delal.

**Nazik**→نازك (z:nazik نازيك, l: نزك) Zarif, naim.

**Nazlamak**→نازلامق (z)

**Nazlanmak**→نازلانمق (z:nazlanmak نازلانمق, نزلنمق) Tedellül etmek.

**Nete**→نته (l:nete نتا) Nasıl, keyfe.

**Nice**→نجه (l:nice نجا) Nice, kadar.

**Neste**→ نسته (z:neste ناستا) Nesne, şey.

**Nesne**→نسنه (l:nesne نسنا) Şey.

**Nelk**→نلك (l) Niçin, lime?

**Namaz**→نماز (l, tr, fa) Salat.

**Namazlagu**→نمازلاغو (l:nemazlagu نمازلغو) Seccade.

**Nemezin**→نمزين (z:nemezin نمازين, fa: نمزين ) Bilek? Eyerin altına konulan keçe.

**Neme**→نمه (l, z:nema نما) Bir şey, neme bir ??? mi?

**Nevbehar**→نوبهار (tr, fa) Rabi`

**Nevruz**→نوروز (l:nevruz نوروز) İlk baharda en evvel açan ??? çiçek.

**Nokta**→نوقطه (z:nokta نوقطا, tr: نقطا) Yular,

**Nokut**→نوقوط (z) Nohut, has? ('Lablabü' gibi?)

**Nöger**→نوکر (z:nöger نوکار) Bende, rikiyet, köle.

**Ne**→نه (tr:ne نا)

**Nice**→نیجه (l:nişa نشا) Niçin, lime.

**Nişan**→نیشان (l, tr, z) Alamet. Nişanlamak.

**Vocak**→ووجاق (tr:vocak وجاق) Ocak, kanun.

**Vurak**→ووراق (tr:vurak ورق) Evrak, ???

**Vurmak**→وورماق (tr:bur ور) Urmak, darp etmek.

**Ya**→یا (l, tr) yay, kavs, keman.

**Yabak**→یابآق (z) Ebu karvan??

**Yabaglı**→یاباغلی (z) Bir yaşına varmamış tay.

**Yabagı**→یاباغی (tr:yabagu يباغو)

**Yapak**→یاپاق (z) Kırılmış hayvan tüyü, ???

Yaban→یابان (z, tr) Çöl, yer.

**Yaprak**→یاپراق (z, l, tr:yaprak يپرق) Varak, berk.

**Hamaşa**→هاماشا (z) Adet, resm. ('Töra' gibi.)

**Hay**→های (l) Nida.

**Hüner**→هونر (z:hüner هونار) Sefat, tabiat.

**Hayad**→هیاد (l) 1. Avlu, taşlık. 2. Meydanlık, saha. 3. Tek, vahid.

**Hiç**→هیچ **(z**: هیش) La şey.

**Yabsamak**→یابسامق (z:yabsadı یابسادی) Gügeç?

**Yapsı**→یاپسی (z) Kene, kirad? (Yaves, kene, köz, sakurga gibi.)

**Yaplak**→یاپلاق (z, l:yablak يبلق, tr: يبلاق) Çıplak, uryan. (Mesah? Z )

**Yabuldurak**→یابلدراق (tr:yabuldurak يلبدرق) Yaprak, varak. (Kıpçakça olup türkmencesi 'yabrak'.)

**Yapmak**→یاپمق (l:yaptı يپطی, z: یاپتی, tr: یاپ(فل) 1. Bina etmek, tesisi etmek. 2. Őrtmek, setr etmek. 3. Kapamak, kilitlemek.

**Yaplanmak**→یاپلانمق (z:yaplandı یاپلندی) Őrtünmek,

**Yapınmak**→یاپنمق (tr:yapın (gıl) یاپن(غل) 1. Kapanmak, örtünmek. 2. Yapışmak.

**Yapıçı**→یاپچی (tr) Mimar, benna.

**Yapış**→یاپیش (tr:yapış یاپش) İltisak.

**Yapıştırmak**→یاپیشتیرمق (tr:yapıştır یپشتر) İltisak etmek, mezeka.

Yat, yatmak vesaire bak: yat 'یاط' vesaire.

**Yatsı**→یاتسی (tr:yatsu یاتسو) `İşâ.

**Yaçı**→یاچی (z) Yağ yapan, kavvas.

**Yadiker**→یادیکر (z:yadiker یادیکار) Süreyya. ('Ülker' gibi.)

**Yahni**→یاخنی (z) Selike.

**Yar**→یار (l, z, tr:yar یر) Uçurum, cerf, makbid. 2. Ağız suyu, rik.

**Yarangan**→یارانغان (l:yarangan یرنغن)

**Yarankan**→یارانقان (z) Yardımcı, halık, aferininde.

**Yaratmak**→یاراتمق (z:yarattı یاراتی, l: یرتی, tr: یرت (فل) Halk etmek. ('Dürütmek'< 'türemek' gibi.)

**Yarasa**→یاراسه (l:yarasa یراصه, z: یاراصا, tr: یرسا) Vetvat.

**Yarak**→یاراق (z) 1. Işık, aydınlık, da`a . ('Yarkın' gibi.) 2. Yarım, şakk('Yarım' gibi.)

**Yaraklamak**→یاراقلامق (z, l:yarakladı یرقلدی, tr: یراقلا(فل) Techiz etmek.

**Yaraklanmak**→یاراقلانمق (z, tr:yaraklan یراقلان(فل) Techiz etmek.

**Yaralı**→یارالی (z) Yaralı, mecruh, yaralmış, şekuk.

**Yaramak**→یارامق (z, l:yaradı یردی) 1. Olmak, muvafik ve münasib olmak. 2. Nafi ve faideli olmak.

**Yaran**→یاران (z:yaran یاران, یرن) Derin, amık. ('Şıngıl' gibi.)

**Yarbuz**→یاربوز (z) Nemmam, münafik. (Ar: curbuz)

**Yarbug**→یاربوغ (z:yarbug یربوغ) Carbu`?

**Yarkanak**→یارقاناط (z) Yarasa, vetvat.

**Yarkın**→یارقین (z, l:yarkın یرقن) 1. Ziya, nur. (z) Yarkık gibi. 3. Yarak, şimşek.

**Yarılgamak**→یاریلغامق (l:yarılgadı یرلغدی) Af ve merhamet etmek, rahm etmek. (tr: یرلغا (فل)

**Yarlıgan**→یارلغان (tr:yarlıkan یرلقان) Rahim.

**Yarmak→**يارمق (z, l:yardı يردى) 1. Kesmek, şek etmek. 2. Yaralamak.

**Yaramak→**يارمق (z:yaramak يارامق, tr: يرمق) Dirhem, marf sikke, akçe. (Ağrı ve akçe gibi.)

**Yarmaşmak→**يارماشمق (z) 1. Neleka? 2. Tenazur.

**Yarma→**يارما (z:yarma يارما) Dövülmüş buğday ve bulgur yapılarak, ??

**Yaruk→**ياروق (l:yaruk يرق)

**Yarık→**ياريق (z) Ziya, nur, şua`

**Yarık→**ياريق (l: يرق) Yarılış, meşkuk.

**Yarık→**ياريق (tr:yark يرق) Cevşen, zırh.

**Yarıkçı→**ياريقچى (tr:yarıkcı يارقچى) Cevşen yapan.

**Yarındırmak→**يارينيرمق (l:yarındır يرندردى) Atı alıştırmak, tezhir?

**Yarışmak→**ياريشمق (tr:yarış يرش(فل) Yarış ve musabaka etmek.

**Yarınmak→**يارينمق (yahud يارانمق veya يارونمق) (l:yarındı يرندى) Ata alışmak. Perhizle ta`lim olunmak, zahura.

**Yarım→**ياريم (l:yarım يرم) 1. Şakk, yarılmış, parça, yarım. 2. Nisf.

**Yarın→**يارين (tr, z:yarın يران) Ferda, gaza. (‘Tan’ gibi.)

**Yaz→**ياز (l) Bedi`, yeni.
**Yaz→**ياز (z:yay yerine) Sayf. (Aslı yay)

**Yazmak→**يازمق (z, tr, l:yazdı يزدى) 1. Tahrir etmek, ketebe. 2. Hata etmek, yanılmak. (Yazuk, yazık bütündür.)

**Yazu→**يازو (l) Kitabet, hat.

**Yazuk→**يازوق (l, tr:yazuk يزق, z: يازيق) Hatie, hata, cürm.

**Yazuklamak→**يازوقلامق (l:yazukladı يزقلدى) Hata etmek.

**Yazı→**يازى (l, tr, z) Sahra, ova, deşt.

**Yazık→**يازيق (z) Bak: Yazuk.

**Yastık→**ياستيق (tr:yastık ياستق) Visade, mihde.

**Yasmak→**ياسمق (tr:yas يس( gılغل) Kat etmek.

**Yaş→**ياش (l:yaş ياش, يش, tr, z: ياش) 1. Ömür. 2. Dem, eşk. 3. Ratib. 4. Sebz, ahdar. 5. Leyyin, yumuşak.

**Yaşarmak→**ياشارمق (l:yaşardı يشردى, z: ياشاردى) 1. Yeşil olmak, yeşermek. 2. Göz yaşı dökmek.

Yaşamak→یاشامق (z, l:yaşadı یشدی) 1. Ömür, hayat. 2. Gizlemek, saklamak.

**Yaşurmak**→یاشورمق (l:yaşurdi یشوردی) Bak: Yaşırmak.

**Yaşıralı**→یاشیرالی (z) Gizli, saklı, mahfuz.

**Yaşırmak**→یاشیرمق (z, l:yaşurdi یشوردی) Gizlemek, saklamak.

**Yaşırmak**→یاشیرمق (l:yaşırdı یاشردی) Hazer, yeşil olmak.

**Yaşık**→یاشیق (z, l:yaşık یشق) ??? , hor, ???

**Yaşık yamalı**→یاشیقیامالی (z) Süheyl.

**Yaşıl**→یاشیل (l, tr: یاشل) Yeşil, ahdar, sebz.

**Yaşın**→یاشین (tr: یاشن) Yıldırım, berk.

**Yaşınmak**→یاشینمق (tr:yaşın gıl یاشن(غل) Gizlenmek, ihtifa'.

**Yas**→یاص (l) Matem, 'aza.

**Yasac**→یاصاج (l:yasac یصج) Nei`l, mızrak ucu.

**Yastık**→یاصتیق

**Yastuk**→یصتوق (l:yastuk یصتق) Yastık.

**Yaslı**→یاصلی (l:yaslu یصلو) Matemli, sahibu'l-aza.

**Yasmak**→یاصمق (l:yasdıیصدی) Yayın kirişini kat etmek.

**Yassı**→یاصی (l:yassı یصی, tr: یاصی(فل) z: یاص) Arız, pehn.

**Yassısız**→یاصیسز (tr) Ensiz, dar.

**Yad(z)amak**→یاضامق (z) Habere. (خبر)

**Yat**→یاط (z, tr, l:yat یط) Garib, yar, bekar.

**Yatsun**→یاطسون (tr:yatsunیاطصون, یاطسن) Yatsı, 'ışar?

**Yatarmak**→یاطارمق (l:yatardı یطردی) Evlendirmek, bekarı vermek.

**Yatdırmak**→یاطدرمق (l:yatırdı یطدردی) Yatırmak, erkada? ('Yatkırmak' gibi.)

**Yatkırmak**→یاطقیرمق (l:yatkırdı یطقردی) Yatırmak, rakıd.

**Yatak**→یاطاق (l:yatak یطق) Yatmış, rakıd.

**Yatılık**→یاطلق (tr:yatılık یطلیق) Evlenecek, gelincik. (Kız)

**Yatlı**→یاطلی (l:yatlı یطلی) Redi, kötü.

**Yatmak**→یاطمق (z:yatı یاطی, l: یطی, tr: یاط(فل) Yatmak, rukud etmek.

**Yatuk**→یاطوق (tr:yatuk یاطق) Tavşan yavrusu, ibn.

**Yatırmak**→یاطیرمق (tr:yatır یاطر) Bak: Yatırmak.

**Yatış**→یاطیش (z) Yatış, rakıd.

**Yag→**یاغ (tr, z:yag یاغ, یاو, l: یغ) 1. Semn, dehun. 2. Şahm.

**Yagran→**یاغران (tr) Bak: Yagrın.

**Yagruk→**یاغروق (l:yagruk یغرق) Tenbel, gevşek.

**Yagrın→**یاغرین (l:yağrun یغرن) 1. Geniş omuzlu. 2. Log?

**Yaglamak→**یاغلامق (z:yağladı یاغلادی, یاولادی, l: یغلدی) Yağ sürmek, edhen?

**Yagılsamak→**یاغلصامق (z:yağılsatı یاغلصتی) Yanıldı. Galat ve hatadır.

**Yaglık→**یاغلیق (z) Akriba, , ta`likat, şemele.

**Yagma→**یاغما (l:yağma یغما) Nehb, garet. 2. Sofra, simat, havan.

**Yagmalamak→**یاغمالامق

**Yagmamak→**یاغمامق (z) Kapmak, hatafe.

**Yagmak→**یاغمق (z, l:yağdı یاغدی, tr: یغ) Yağmur vesaire, düşmek,matt.

**Yagmur→**یاغمور (l, tr:yağmur یغمر) Matar, baran. (Türkence olup kıpçakçası ‘yagmur’dur.)

**Yaguret→**یاغورت (z, tr:yağuret یاغورت) Mamen. (`dozen` gibi)

**Yagı→**یاغی (l, z) Muharib, düşman, hasım.

**Yagırlık→**یاغیرلق (l:yağırlık یغرلق) ???, süzgeç.

**Yagız→**یاغیز (l:yağız یغز, tr: یاغز) Siyah, kara. (At vesaire): Yağız biri, kara yağız. (l) ‘Ukra-i leda ???. (Yağız veya yağızı olması.)

**Yagılık→**یاغیق (l:yağılık یغلق) Düşman için hazırlanmış ok ve sitan?

**Yagımalamak→**یاغیمالامق (tr:yağmala یاغیمالا(فل) Soymak, darp etmek.

**Yaktu→**یاقطو (l:yaktu یقتو) Aydın, mezyi: gözünün yaktu. Gözün yaruk.

**Yakşi→**یاقشی (z, l, tr:yakşi یقشی) Güzel, iyi, tayyib, melih.

**Yakıcı→**یاقلجی (yoksa ‘ یاقلقجی’ tr:yakıcı یقلجی) Yay yapan, çalan adam?

**Yaklık→**یاقلق (z:yaklık یقلق) Rabab.

**Yakılmak→**یاقلمق (l:yakıldı یقلدی) Yanmak, ihtirak.

**Yakmac→**یاقماج (l:yakmac یقمج) Sethi, yüz.

**Yakız→**یاقز (tr:yakız یقز) Dara? Ortak. (Karı)

**Yakmak→**یاقمق (z:yaktı یاقتی, l: یقطی) Yakmak. Aslı (l)

**Yaka→**یاقه (z:yaka یاقا, l, tr: یقا) 1. Toka. 2. Muzn. 3.Şatı. 4. Nehir kenarı.

**Yakni→**یاقنی (l:yakni یقنی) Yahni, maruf etli yemek.

**Yakın→**یاقین **(z**, l:yakın یقین, tr: یاقین)Karib.(Yavuk gibi.)

**Yakınlamak→**یاقینلامق (z) Takrib etmek.

**Yanak→**یاڭاق (tr: yañak یڭاق) Had, ruhsar.

**Yanılmak→**یاڭلمق (l:yañgıldı یڭلدی) Galat ve hata etmek.

**Yal→**یال (tr) At perçemi, yele.

**Yalak→**یالاق (l:yalak یلق, tr: یلاق) Köpek tası.

**Yalaganç→**یالاغانج (z:yalaganş یالاغانش) 'Arı, çıplak.

**Yalamak→**یالامق (l:yaladı یلدی, z: یالادی, tr: یالا(فل) La`ika.

**Yalan→**یالان (tr:yalan یلان) Kizb, durug.

Yalan→یالان (z) 'Arı, çıplak, yalın. Yalan ayak. Haki?

**Yalanç→**یالانج (z:yalanş یالانش) Uryan, çıplak. ('Yalıncak' gibi.)

**Yalançlamak→**یالانچلامق (z:yalanıştı یالانشدی) Soyunmak, tea`rri.

**Yalancı→**یالانجی (z) Kezzab. ('Yalgancı' gibi.)

**Yalbarmak→**یالبارمق (z:yalbardı یابارذی) Yalvarmak, tedehhale.

**Yalduz→** یالدوز (tr:yalduz یلدیز) Necm, kevkeb. ('Yulduz' gibi.)

**Yaltay→**یاطای (z) Mulut.

**Yalgan→**یالغان (l:yalgan یلغن) Kezb, duruğ.

**Yalguz→** یالغوز Bak: Yalkuz.

**Yalkız→** یالقز

**Yalkık→**یالقیق (l:yalkık یلقق) Balgam.

**Yaln**z→ یالڭز (tr) Tek, vahid.

**Yalgancı→**یالغانجی (z) Kaezzab, yalancı.

**Yalkav→**یالقاو (z) Tenbel, keslan. (Oyuncak gibi.)

**Yalman→**یالمان (z, tr) Carbu`? (`yarbu` gibi)

**Yalım→**یالیم (z) Garra.

**Yalıncak→**یالینجق (z) Uryan, çıplak.

**Yalınkz→** یالینڭز (z, l:yalnız یالنز) Tek, vahide.

**Yalın→**یالین (l) Uryan. Yalın kıldı: soydu.

**Yaman→**یامان (z, l:yaman یمن, tr: یامن) Kötü, fena. Vahşi.

**Yamanlamak→**یامانلامق (l:yamanladı یمنلدی) Burmak, itlaf etmek.

**Yamav**→ياماو (z) Yama, ruk‘a.

**Yamalı**→يامالى (z) Yamalı, merk‘u.

**Yamgur**→يامغور (z, tr:yağmur يمقور) Yağmur, matar, baran.

**Yama**→يامه (l:yama يما) Ruk‘a, yama.

**Yan**→يان **(z**, l, tr:yan ين) Ceneb, pehlu.

**Yanar**→يانار (tr:yanar ينر)

**Yana**→يانا (z) Cihet.

**Yanaşmak**→ياناشمق (tr) Mücanebet etmek?

Yanak, yanag→ياناق, ياناغ (l:yanak ينق, يناغ, z: ياناق) Had, ruhsar.

**Yan basmak, yan komak**→يانباصمق, يانقومق (z) Himeye etmek.

**Yançımak**→يانچمق (z:yancıdı, yanşıdı يانجدى, ياشرادى, يانشدى) Tıkamak.

**Yançuk**→يانچوق (l:yançuk ينجق, tr: ينجوق) Tağarcık, harita.

**Yançı**→يانچى (z, l:yançı ينچى) Hamur, ‘acın.

**Yandırmak**→يانديرمق (z, l:yandırdı يندردى, tr: يندر) Yakmak, ikad etmek.

**Yanşık**→يانشيق (z) ???

**Yanışmak**→يانشمق (z) Ders. (`basmak` gibi)

**Yanguç**→يانغوج **(tr**:yonguc ينغج) Yonga.

**Yanguci**→يانغوجى (tr:yanguci ينغوجى) Doğramacı, tüccar.

**Yangı**→يانغى (z:yanıgı, yalgı ينلغى, يالكى) Yeni, cedid.

**Yanńla**→يانڭلا (z) Gibi, kema.

**Yanńlışmak**→يانڭليشمق (z) Hata ve galat etmek, yanılmak.

**Yanlış**→يانليش **(**l: ينلش) Galat.

**Yanmak**→يانمق (z:yandı ياندى) Rukd.

**Yana**→يانه (l:yana ينا) Cihet. (bak: yana)

**Yanık**→يانيق (z) Muarriye.

**Yanmak**→يانمق (z:yandı ياندى) ???

**Yav**→ياو **(l**:yav يو) 1. Soğan, besel. (z: yav: yağ.) 2. Duhn, şehum.

**Yava**→ياوا (z, tr) Pırasa, kuras. 2. Soğan, besel?

**Yavaş**→ياواش (z, l, tr:yavaş يواش) Sakin, halim.

**Yavut**→ياوت **(**l:yavut يوت)

**Yavutmak**→ياوتمق (tr) Yaklaştırmak, tekrib etmek.

**Yavru**→ياورو (z, tr:yavru يورى) Ferruh, yavru. (‘Yala’ gibi.)

**Yavuz**→یاوز (l, tr:yavuz یوز) Kötü, vahşi, yaman.

**Yavsı**→یاوسی (z) Kene. (‘Yayıs, küna, kana, sakurga’ gibi.)

**Yavşak**→یاوشاق (l) Bit yavrusu, sirke.

**Yavşan**→یاوشان (z, tr:yavşan یوشان) Pelin. (yavşan out)

**Yavuk**→یاوق (l:yavuk یوق, tr: یوق) Yakın, karib.

**Yavlak**→یاولاق (l:yavlak یولق) Cüda: yavla ki kelidi: Pek güzel.

**Yavlak**→یاولاق (z) Tenha, boşluk, tanha, tek.

**Yavlık**→یاولیق (z) Akraba, ta`likat, şeml. (‘Yağlık’ gibi.)

**Yavmak**→یاومق (l:yavdı یودی) Yanaşmak, tekrib etmek.

**Yavurt**→یاوورت (z) Yoğurt, leben.

**Yavuz**→یاووز (z: یووز) Yakın, karib.

**Yava**→یاوه yahut یاوا (z, fa) Gaʿib, ??

**Yava etmek**→یاوهایتمك →Bak: یاوا

**Yavı**→یاوی (l:yavı یوی) ‘An aslı türk olmadığı halde etraka dahil olan adam.

**Yay**→یای (l, z) Yaz, sayf.

**Yaya**→یایا (l:yaya ییا) ???

**Yayag**→یایاغ (tr) Yayan, peyda, racil.

**Yaykamak**→یایقامق (l:yaykadı ییقدی, z: یایقادی) Yıkamak, gasıl, çalkalamak.

**Yaytay**→یای‌طای (z) Fetn.

**Yaylak**→یایلاق (l:yaylak ییلق, tr: یای‌لق, یای‌لاو) Yaylak, ??

**Yaylav**→یایلاو (z) Bak: yaylak.

**Yaymak**→یایلمق (l) Şuyu ve intişar etmek.

**Yaymak**→یایمق (l:yaydı ییدی) 1. Döşenmek, ferş ve best etmek. 2. Neşr ve işaa etmek.

**Yaynı**→یاینی (tr) Hafif, sebk.

**Yet**→یت (l) Kudret, imtinaat yoktur: yet yoktur.

**Yetsiz**→یتسز (l) Kudretsiz, gayri muktedir, aciz.

**Yetken**→یتکن (l) Benatı’n-naʿiş.(dübbe ekber)

**Yetil**→یتل (l) Tekellüm.

**Yetmiş**→یتمیش (l, tr) Se ‘in.

**Yetmek**→یتمك (l:yatti یتتی, z: یاتی, tr: یت(فل)) 1. Vasıl olmak, idrak, yetişmek. 2. Kifayet etmek. 3. Sevk etmek. (yetemek)

**Yetmek, yetürmek**→یتمك, یتورمك (l) Bk : yetmek vesaire.

**Yetinçek→**يتنچك (l) Kervan ve bölükten ayrılmış süvari.

**Yeti→**يتى (z, l) Yedi.

**Yetişmek→**يتيشمك (z:yatişti ياتيشتى) Vasıl ve lahik olmak.

**Yedi→**يدى (l) Seb'a, heft.

**Yedirmek→**يديرمك (l:yadirdi يدردى) İtmam etmek.

**Yer→**ير **(tr**, z:yar يار) Arz, zemin.

**Yeresa→**يرسه (z:yarasa يارسا) Vetvat, yarasa.

**Ye'şil→**يعشيل (z:yaşil ياشيل) Ehzer, sebz.

**Yek→**يك (z:yak ياك) Kasırga, zauba('Burgan, Ksurka' gibi.) 2. Şeytan, iblis. 3. Müreffe.

**Yegirmi→**يكيرى (z) Aşrin, bist, yirmi.

Yegen→يكن (tr) İkiz, tevaim.

**Yegen→**يكن (z:yagen ياكان, tr: يكان) Hasır.

**Yekindu→**يكندو (tr) İkindi, asr.

**Yekürmek→**يكورمك (z) Bak: Yekirmek.

**Yeke→**يكه (z) Eye. Lima.

**Yeki→**يكى (tr) İki, ısneyn, du.

**Yekirmek→**يكيرمك (z) Gayz ve gazzab ve hiddet etmek.

**Yel→**يل (l, tr, z:yal يال) 1. Rüzgar, rih, bad. 2. Hüda? Yel ???: rüzgar durdu.

**Yeles→**يلس (l) Nesim, heva-i nesimi.

**Yelsemek→**يلسمك (يلاسمك) (l) Rüzgar esmek, ??, rih.

**Yelşimek→**يلشيمك (z:yalişti يالشيدى) İyleşmek, şifa yâb olmak.('ongmak' gibi)

**Yelek→**يلك **(l**: يلك(yülek) galat.) Okun arkasındaki tüyü.

**Yelken→**يلكن (l, tr) Badban, ??

**Yelge→**يلكه (z:yelge يالكا) Çene, ??

**Yelimek→**يلمك (l) Pırasa __ bir nebat.

**Yelmek→**يلمك (l:yeldi يلدى, z: يالدى) 1. Hebub etmek, esmek. 2. Koşmak.

**Yelmen→**يلمن (tr:yemen يالمان) Yerbu'. (Hayvan.)

**Yelve→**يلوه (l:yelve يلوا) Selvi.

**Yem→**يم (l, tr:yem يم, z: يام) 1. Yiyecek, taam. 2. Hayvana verilen alef miktarı.

**Yemdu→**يمدو

**Yemdi→**يمدى (l)Kasık, ane.

**Yemek→**يمك (l:yakil, yedi ياكل, يدى, tr: يا) Ekl etmek.

**Yemiş**→يمش (z:yemiş ياميش, tr: يامش, l: يمش) Meyve, sumur.

**Yen**→ين **(**l,z) Bak: ينك yenk?

**Yenterek** →ينترك (z:yanderek يانتراك) Daim, devamlı.

**Yenbitmek?** →ينبيتمك (z) Islatmak, belle.

**Yensek**→ينسك (z:yansek يانساك) Maruzatlı?

**Yeng**→ينك (tr, z:yenk,yen يانك ,ين, l: ين) Libas-I kavl, kem astin.

**Yeneklemek**→ينكلمك ( yenkeldiيانكلدى) Yenilmek, tecrid etmek.

**Yenmek**→ينكمك (z:yengdi يانكدى) Galip gelmek, muzaffer olmak.

**Yengi**→ينگى (ve 'يانغى') (z:yengi يانكى, يانغى) Yeni, cedir, neva.

**Yenkirmek**→ينكيرمك (z:yengri يانكرى) Yetişmek, vasl olmak. (Yani 'yetmek' gibi.) yekilmek? Yetiştirmek.

**Yenmek**→ينمك (z:yendi ياندى) Bak: Yekirmem.

**Yenge**→ينكه (tr:yenge ينكا)

**Yengec**→ينكج**(tr:yengec** ينكاج**)**

**Yene**→ينه (tr:yene ينا ,يينه, z: يانا ,كانا) Yine, tekrar.

**Yeni**→ينى (l) Cedir. Bak: ينكى

**Yinkl**→ينيكل (z:yenkil يانكل ,ينكل) Hafif. (Yoksa 'yufka' gibi.)

**Yinitmek**→ينيتمك (tr:yaniltmek يباينت) Hafifletmek, tahfif etmek.

**Yini**→يينى (tr:yayini يايينى) Hafif, sebuk.

**Yu**→ يو (l) Soğan, besel.

**Yob?**→يوب (z) Kel? Kesmez, delmez, ??

**Yob?**→يوب(l:yob يب) İyi, ceyyud.

**Yubka**→يوبقه (tr:yubka يبقا) İnce, rakik.(Yuka)

**Yutmak**→يوتمق (tr:yut gıl يت(غل) l:yuttu يطى) Bel' etmek.

**Yuturmek**→يتورمك (l:yuturmek يترمك) Sual, öksürük.

**Yut**→يوت **(l)** Bak: ياوت

**Yücelmek**→يوجلمك (l:yüceldi يوجلدى) Yükselmek, refi'

**Yüce**→يوجه (l, tr:yüce يوجا) Yüksek, 'ali, refi'

**Yudurmak**→يودورمق (tr:yudur يدر(كل-فل) Yutturmak, bel' ettirmek.

**Yura**→يورا **(**l:yura يرا**)** Suya ??

**Yurt**→يورت (z, tr:yurt يرت, l: يرط) 1. Menzil, konak, miskin, me'va. (z, tr) Vatan.

**Yorga**→يورغا (z, tr, l:yorga يرغا) Malum yürüyüşlü. (At)

**Yorgalamak**→يورغالامق (l:yorgaladı يرغلدى) Yorga yürümek.

**Yorgan**→يورغان (z, l:yorgan يرغن, tr: يرغان) Lihaf.

**Yorka**→يورقا (l:yorka يرقا) İnce, refik. (Aceba 'yufka'dan galat mı?)

**Yürek**→يورك (l, tr:yürek يرك, z: يوراك) Kalb.

**Yürekli**→يوركلى (l:yüreklü يركلو) Cesur, şeca'

**Yorulkun**→يورلكن (l) Yorgun, meşakkak (Doğrusu 'yorulgan' mı?)

**Yorulmak(mek)**→يورلمق (مك) Ta'ib, iştikak.

**Yormak**→يورمق (l: yordiيردى) Tefsir etmek.

**Yurmuk**→يورمق (tr:yormak يرمق) ('Yurmak' gala olsa gerek.) Yumruk.

**Yörenmek**→يورنمك (tr:yören gıl يورن(كل) Öğretmek.

**Yoruk**→يوروق (l:yoruk يرق) Yumruk.

**Yörük**→يوروك (z) Ceray.

**Yorulmak**→يورولمق (z) Tehalli? Boş ve tenha olmak.

**Yürümcek**→يورومجك (tr:yürümcek يرومجك) Örümcek, ankebut.

**Yürümek**→يورومك (z:yürüdi يورودى, l: يردى) Meşi etmek.

**Yürün?**→يورون (l:yürün يرن) Kırıntı, ???

**Yüreya**→يورى (l:yöri يرى) Etraf, civar, havali, ???

**Yürütmek**→يوروتمك (tr:yürüt gıl يرت(كل) Meşi ettirmek.

**Yürü bermek**→يورىبرمك (z:yürü berdi يورىباردى) Yürü vermek, temşiye.

**Yürimek**→يوريمك (tr:yüri gıl يورى(كل) Bak: yürümek.

**Yüz**→يوز (l, tr:yüz يز, z: يوز) 1. Vech, çehre. 2. Mia, sad.

**Yüz**→يوز (l) ???

**Yuzak**→يوزاق (l:yuzak يزق) Kilit, kafel. (Yoksa 'uzak' mı?)

**Yuzaklamak**→يوزاقلامق (l:yuzaklamak يزقلادى) Kilitlemek, kafel. (Yoksa 'uzaklaşmak' mı?)

**Yüzsüz**→يوزسز (l) Arsız, vak'ah.

**Yüzleşmek→**یوزلشمك (z:yüzleşti یوزلاشتی) Müvaceha.

**Yüzlemek→** یوزلمك (l:yüzledi یزلدی) Yüzüne vurmak, ??? selamet etmek.

**Yüzmek→**یوزمك (l:yüzdi یزدی, z: یوزدی, tr: یز(فل) Sebahat etmek, sabaha, amme.

**Yüzlik→**یوزليك (tr) ?? (‘Menekşe’ mi?)

**Yüzüm→**یوزوم (z, tr:yüzüm یزوم ) Üzüm.

**Yuşuk→**یوشوق (l:yuşuk یشق) Arsız.

**Yuşuklanmak→**یوشوقلانمق (l:yuşuklandı یشقلاندی) Arsızlanmak.

**Yoşkun→**یوشقون (z) Su yosunu. (‘Yoğşun’ gibi.)

**Yogşun→**یوغشون (z:yoğşun یغشن) Bak: yokşun.

**Yusaga?→**یوصاغا **(z)** Mükeffe.

**Yut→**یوط **(z)** Fena,???. (‘Kıran’ ve ‘ulat’ gibi.)

**Yutmak→**یوطمق (z) Bak: yutmak ‘یوتمق’

**Yogurt→**یوغورت (l: یغرت, tr:yagurt یاغورت) Raib.

**Yogurgan→**یوغورغان (tr:yogurgan یغرغان) Yorgan. (‘Yorgan’ gibi.)

**Yogurmak→**یوغورمق (l:yogurdi یغردی, tr: یغر(فل) ‘Acin.

**Yugul→**یوغول (z:yoğul یغل) Hafif. (‘Yini’ gibi.)

**Yogun→**یوغون (z: (ve یووون) l, tr:yoğun یغن) Kalın, galiz.

**Yok→**یوق (z, l, tr:yok یق) Malum: la

**Yukarı→**یوقاری (z, l:yukaru یقرو)

**Yokamak→**یوقامق (z:yokadı یوقادی) Yoklamak, fetaşe. (‘Karmamak, karmalamak, saykalamak’ gibi.)

**Yoksul→**یوقصول (l, tr:yoksul یقصل, tr: یقسول) Fukara, züğürt. (‘Yohsul’ gibi.)

**Yoklı→**یوقلی (l:yoklı یقلی) Fakir.

**Yokuş→**یوقوش (l:yokuş یقش, z, tr : یقش, یوقوش)

**Yük→**یوك (z, l, tr:yük یك, یوك) Hıml,bar.

**Yön→**یوڭ (l:yöng یك) Yan.

**Yügürt→**یوکورك (l:yüğürt یکرك) Yürük, ceraye.

**Yüksetmek→**یوکستمك (tr:yükset kil یکست(غل) t‘aliye etmek.

**Yüksek→**یوکسك (l:yüksek یکسك, tr: یکساك) Ali.

**Yüksük**→یوکسوك (l:yüksük یکسك) Keştibyan.

**Yükletmek**→یوکلتمك (z:yükleti یوکلاتی) Vefara?

**Yüklemek**→یوکلمك (l:yükledi یکلدی) 1. Haml. 2. ??

**Yüklü**→یوکلی (z, l:yüklü یوکلو) Hamil.

**Yügütmek**→یوکوتمك (z) Öğütmek, tahn. (‘Öğütmek’ gibi.)

**Yügürmek**→یوکورمك (z, l:yüğürdi یکردی, tr: یکر(فل) Yürümek, _

**Yükem**→یوکم (z:yükem یوکام) Likam, licam, dizgin.

**Yükünmek**→یوکونمك (l:yükündi یکندی) Eğilip ruku’ ederek hizmet etmek, secde etmek.

**Yükün**→یوکون (tr) Ruku’, itaat, serfuru`

**Yükünci**→یوکنجی (tr:yükünci یکنجی) Mutah, halife.

**Yol**→یول (z, tr, l:yol یل) Tarık. M.

**Yol?**→یول (z) Kulis?

**Yular**→یولار (z, l, tr:yular یلر) ??

**Yulak**→یولاق (tr:yulak یلاق) Galat, doğrusu: yalak.

**Yulamak**→یولامق (tr:yula gil یولا(غل) Galat, doğrusu: yalamak.

**Yoldaş**→یولداش (tr, l:yoldaş یلداش) Hümera, refik.

**Yuldurum**→یولدوروم (l:yuldurum یلدرم)1. (Kıpçakça) Cam, züccac. (Türkmence) Berk.

**Yulduz**→یولدوز (z, l, tr:yulduz یلدز) Yıldız, necm.

**Yulkamak**→یلقامق (z) Bak: yolmak.

**Yolkuş**→یولقوش (z) Cımbız, milkat.

**Yülküç**→یولکوچ (z:yülküc یلکوچ) Ustura, musa. (‘Yulvuç’ ‘یولووچ’ gibi.)

**Yolmatuk?**→یولماتوق (z:yolmatuk یلماتق) Sakalsız, emred.

**Yolmak**→یولمق (z:yoldi یولدی, l: یلدی) Kılları çekip koparmak veya tıraş etmek gibi, neteka ‘نتق’. Halak? l, m. (‘Yolkamak’ gibi.)

**Yüleştirmek**→یولشترمك (z:yüleştirdi یولاشتردی) Tezi‘ etmek, tefrik etmek. (‘Üleşmek’ gibi.)

**Yulu**→یولو (l:yulu یلو) Çalma çırpma, kamış vesaire.

**Yolukmak**→یولوقمق (z:yoluktı یولوقتی, l: یلقتی) Taraka? ‘طرق’ (l) tetarraka ‘تطرق’ (z) Yolmak?

**Yolumak**→یولومق (z:yoludı یولودی) Tıraş etmek, halaka.

**Yülük→**يولوك (z) Tırnak kestirmek.

**Yülüvüç→**يولووچ (z) Bak: Yülgüç.

**Yolmak→**يولمق (tr:yoldi يولدى (كل) Bak: Yolumak.

**Yom→**يوم (l:yom يم) Fal, fal-ı hayr,

**Yumak→**يوماق (z, l:yumak يمق) M. Yumak gözlü: dolma göz.

**Yumaklamak→**يوماقلامق (z) Toplamak, devşirmek, kebebe? 'كبب'

**Yumrutlamak→**يومروطلامق (z) Yumurtlama.

**Yumruk→**يومروق (l:yumruk يمرق, tr: يمروق) Leked? ('Yuruk' gibi.)

**Yumruklamak→**يومروقلامق (z, l:yumrukladı يمرقلدى, tr:yumrukla gıl يمرقلا(قل) Kelm.

**Yumrulmak→**يورولمق (z:yumruldi يمرلدى) Toplamak, kubbab.

**Yumri→**يومرى (z:yumri يمرى) Yumri, yumrili, mükebbebe.

**Yumşak→**يوشماق (z, l:yumşak يمشق) ??

**Yumgaklanmak→**يومغاقلانمق (z:yumgakladı يمغقلندى)

**Yumgaklı→**يومغاقلى (z:yumgaklı يمغقلى) mekin , toplu, yumaklı.

**Yummak→**يوممق (l:yumdi يمدى) Parmakları birbiri üzei koymak, Yummak.

**Yumulmak→**يوملق (l:yumuldi يملدى) İğmad-ʿayn, göz yummak.

**Yumud→**يومود (tr:yumud يمد) Kışır, kabuk.

**Yumurdi→**يوموردى (z:yumurdi يمردى) Meret.

**Yumurılmış→**يومورلمش (z: يمرلمش yumurılmış) Mahrukat.

**Yumuldurık→**يومولورك (z:yumuldurık يملدرك) Kubbab.

**Yumış→**يومش (l:yumış يمش) İlhak?

**Yumuşcı→**يوموشجى (l:يمشجى yumuşcı)??

# BATI TÜRKÇESINDE KULLANILAN KELIMELER

abdāl آبدال (z) veAbadân yer→آبدان یر (l) Mekân-ı me'nûs. (Mamur yer demek olur, ma'rûf lügat-i Farisiyyedir.)

At→آت (L. اَط , Ter. اَط at, Z. at أاط ) Feres, esb.

Ata→آتا (L. اتا، اطا , Ter. اطا , Z. أاطا ) Baba, peder, eb.

Atlamak→آتلامق (z. أاطلامق atlamak) Adım atmak.

Atlamak→آتلامق (z. أاطلامق atlamak) Bk. adlamak.

Atlama→آتلامه (z. أاطلامه atlama) Adım, hatve.

Atlanmak→آتلانمق (l. اطلانمق atlanmak) Ata binmek, atlı olmak.

Atlı→آتلی (l. atluاطلو , Ter. اطلو atlu) Süvari, fâris

Atmaca→آتماجه (z. أاطماجا atmaca) M., başık.

Atılmak→آتیلمق (z. أاطیلدی ) Hücum etmek.

Acıtmak→آجتمق (l. آجتدی acıtdı) Acı duyurmak, elem vermek.

Acı→آجی (l., z., Ter. آجی acı) Tatlı zıddı, merr (Tuhfe sâhibi ¨āmi¤ yani ekşi manasını da veriyor.)

Acmak→آجمق Bak: Açmak.

Acık→آجیق (z) Aç, cî'ân.

Acıkmak→آجیقمق (l. آجیقدی , z. أاجیقتی acıktı) Ac olmak. (Tuhfe sâhibiisti'câl etmek manasını veriyor ve bunu daha aşağıda أاشقماق 'aşkamak' ve أاشتقماق 'aşkanmak' sûretinde dahi yazıyor ki bunlardaki şın'ın cim harfi yerinde olacağı anlaşılır.)

Açmak→ آچمق(l. آج , Z. أاجتی, Ter. آج ac, آچغل ackgıl) Feth ve küşade etmek, açılmak, açkıç keza. M

Açık→ آچیق (L. آچق) Meftûh, küşâde. M

Ahşam→آحشام (z) Akşam.

Ad→آد (l. آد , Ter. آدسز , آت سز) İsim.

Ada→آدا (l, z) Cezire

Adak→آداق (l) Nezir. M.

Adaş→آداش (l. آدَش) Semiyy, hemnâm

Adsız→آدسیز (Tr) İsmi olmayan – adsız

Adım→آدیم (l. آدیم اَطّی, Ter. ادم ) Hatve.

Ara→آرا (l. Ter. ) Beyn, miyân.

Araba→آرابا (l. اربا, Ter. اربا) Araba, gerdûne.

Arpa→ آرپا (l. اربا , ter. اربا , z. أارپا) Arpa.

Arıtmak→آرتمق (l. آرطّی, z. أارتّی) 1. Temizlemek, tanzîf, 2. Ayıklamak, takşîr.

Artmak→آرتمق (l. ارتمق, t. ارتر) Ziyâde şoden, tezyid. M.

artırmak→ارترمق (l: ارطردی, z: اارطدی, tr: ارتر)

Arka→(l) Arka, halef.

Arık →آریق (Z.ااریق , L. ارق, T. آرق) Zaîf, lâğar, hezîl, mehzûl.

Arıklamak →آریقلامَق (Z. اَاریقلادی, L. ارقلدی) Zayıflamak, lâger olmak

Arımak →آریمق (l.آریدی , z. اَارودی) Temizlenmek, pâk ve nazîf olmak

Altmış →آلطمش (z) Altmış, sittîn.

Aluk → آلُق (l) Hayvan rahtı, takım, uddetü'd-dâbbe.

Aluklamak → آلُقلامق (l: آلق لا ) Hayvanın rahtını komak, hazırlamak. (Doğrusu "anuk"dan "anuklamak", yani hazırlamak olmak da muhtemeldir.

Alkış →آلقیش (z, l: القش) Senâ, medih, duâ.

Alma →آلما (l, tr, z) Elma, tuffâh, sîb.

Alın →آلِن (tr, l) Alın, nasiye, cebîn. M.

Almak → آلمق (l: آلدی) Ahz etmek. M

Alınmak → آلِنمق (l: اَلندی) Ahz olunmak. M

Am →آم (z, tr, l: آمجق) Ferc. M

ana→آنا (l, tr, z) Vâlide, mâder. M

Ant →آنت (z, l: آنط, tr: آند) Yemin, kasem

Ancak →آنجق (l) M

And →آند (tr) Bak: ant.

Anda →آندا (l) Orada, onda. M

Andan →آندان (l) M)

Av →آو (l, z: أاو) Sayd, şikâr. M

Avutmak →آوُتمَق (l: آوُتدی ، آوُدّی) Oyalandırmak, avutmak. M.

Avcı →آوجی (z: أاوجی) Sayyâd. M.

Avrat →آورات (z: أاورات, tr: اوررت, l: اورط) [Ar. عورت ??? Ter. آرغت] Mer'e, zen, zevce. M.

Avlak →آولاق (z, l: آولو) Mevziu's-sayd, şikârgâh.

Avlamak →آولامَق (z: أاولادى, l: اولدى, tr: اولا(كل) Sayd etmek. M.

Avunmak →آوُنمق - Oyalanmak.

Avu →آوو (l, z) Bk.: Ağu, semm

Avulanmak →آوولانمق (آغولنمق) (z) Zehirlenmek, tesemmüm etmek.

Ay →آى (l, tr, z) 1. Kamer, mâh 2. Şehr-i mâh

Aya →آيا (l: أيا, tr: ايا, z: أايا) Keff; el ayası. Aya urdı [L.] : El çırptı, ???

Ayak →آياق (z: أاياق, tr: اياق, l: ايق) 1. Ricl, pây. M.; 2. Kadeh, bardak, sırça [Z.], 3. Şbytr (?) [Z.]

Ayıtmak →آيتمَق (l: ايتى, tr: آيتمق، آيت، آيتقل)

Demek, söylemek.

Aydın →آيدين (l:ايدن ) Nûr, aydınlık [Bu sûretle ism-i zât gibi tefsîr olunuyorsa da sıfat olsa gerektir.] M.

Aydınlamak →آيدينلامَق (l: ايدنلدى, z: أايدن لادى) Nurlanmak, aydın olmak [nâre, nevvere] M

Ayran →آيران (z: أايران , tr: آيران, L. ايرن) Leben-i râib. M.

Ayrık→آيرق (tr) Keçi, oğlak, cedy.

Ayrılmak →آيرلمَق (l) Teferruk etmek. M.

Ayruk→آيروق (z: tr, l: ايرق) Ayrı, başka, dîğer, gayri.

Ayırmak→آيرمَق (l: ايردى) Tefrîk etmek. M

Ayrık →آيريق (z, l: ايرق) Tefrîk olunmuş, müteferrik.

Aygır →آيغير (z,tr, l: ايغر) fahl, hisân.

Ayseli→آيسلى (l)

"Ayyüzlü"den galat.

Ayık→آيق (z, tr, l) Aklı başında.

Aylak →آيلق (l) Meccân, ücretsiz, bedâvâ

Ayılmak →آيلمَق (l: آيلدى) Aklı başa gelmek. M.

Ayna →آينا (l, fa: آزينه’den) Cum'a günü; Kadın ismi (Ayna Hatun)

Ayu →آيو (z, l: آيى ) Düb, hirs. M

Ayıtmak →آيتيمق (yazar bos birakmis)

Ayırmak→آیرمق (yazar bos birakmis)

Ayılmak →آییلمق ve sâire. Bk : ayıtmak آیتمق ve saire.

Ebem kuşağı →أبم قوشاغی (l) Kavsikuzah

Et →أت (z, tr, l) Lahm, gûşt. M.

Etek →أتك (l, tr, z: أاتاك) Zeyl, dâmen

Er →أر (z, tr, l: )1. Racül, merd, 2. Zevc, koca, şevher.

Erkek→اركك (l, tr) Zeker, ner

Erik→اريك (l, tr) İcas. Sarı erik, zerdali

Ezmek→ازمك (l) Ezmek, hal ve tezvib etmek.

Eze→ازه (l: ازا, tr: ازا) Hala, peder hemşiresi.

Esirgemek→اسرگمك (l: ارسكا, z:

Eski→اسكى (l) Atık, köhne.

Esen→اسن (l, z, tr) Salim, sahih, pür sıhhat.

Esenlemek→اسنلمك (l) Veda etmek.

Esenlik→اسنليك (z: اسانليك) Sıhhat, afiyet.

Esnemek→اسنمك (z: اسنادى, tr: esne اسنا)

Isı→اسی (l, tr) Sıcak, har.

Isınmak→اسينمق ve

Isıtırmak→اسيترمق (l)

Eş→اش (l) Refik, manend.

İş→اش (l) Adak-ı işaret, işbu.

Işık→اشق (z, l) Ziya.

Eşek→اشك (z: أاشاك, l, tr) Merkeb, hımar, hır.

Eşkün→اشكن (tr) Eşkin.

Eşmek→اشمك (tr) Eşkin yürümek.

Isırmak→اصرمق (z,l) Azz. M.

Isırka→اصرقا (z, l: اسرقا, z: اصرغان) Mültekatü'l üzün, küpe.

Egri→اگرى (tr) Muavvec.

Eksik→اكسيك (tr, z: اكسوك, l: اكسك) Nâkıs.

Eksilmek→اكسيلمك (z) Tenâkıs etmek.

Ekşi→اكشى (tr) M.

Eglemek→اگلمك (z) İ'vicac.

Eglenmek→اگلنمك (z) Ta'vik

Ekmek→اكمك (l, tr,z) Zer etmek.

Egmek→اگمك (l, tr) Bükmek.

Ekin→اكين (l:اكن, tr: اكن) Zer'

Ekin→اكين (l: اكن, tr: اكن, türkmence: eyin اين) kuvvetü'z-zahr.

El→ال (l: ال, tr: ايل) Yer, dest.

Elek→الك (tr: الاك, z: أالاك) M

Elli→اللى Hamsin.

Elemek→الهمك (tr: الا (فل)z, الادى)

Emcek→امجك (l, tr: امچك) Meme.

İmretmek→امرتمك (l) İştiha etmek.

Emzirmek→امزرمك (l, tr) Emdirmek.

Emgek→امكك (l) Emek, sai.

Emgeklemek→امككلمك (z: أاكاكلدى) Sa'y etmek.

Emek→امك(l, tr: كمانچه) Sai'
Enselemek→انسلمك (l) Ensesine vurmak

Ense→انسه (l: انسا) Ense, kafa. (z: e انكسه)

Eneg→انك, انگك (l: ايك) Çene.

Enmek→انمك (l: اندى, tr: ان) İnmek, nüzul etmek.

Enik→انيك (l: انك, z: انوك) Köpek vesaire yavvrusu.

Ev→او (z: أاو, l: او, tr: او, ايو, اب) Hane, beyt.

Evet→اوت (l, z: أاوات) Naam, beli'.

Evdaş→اوداش (l, tr) Hane refiki, hemta, Zevce.

Evlendirmek→اولنديرمك (z: أاولانديردى) Tezvic etmek.

Evlenmek→اولنمك (z: أاولاندى, l: اولندى) M

Evli→اولى (l:اولو) Müteehil.

Eyer→اير (l:اير, z: ايار) Eğer, serc.

Eyerlemek→ايرلمك (l) Eger takmak

Eylemek→ايلمك (l, tr: ايلا (كل)

Etmek, amel

Eyne→اينه (l: اينا, z: أاينا, farsi

Eyu→ايو (l) İyi, ne'yi, na'm.

Oba→اوبا (l) Aşiret, kabile.

Öpmek→اوپمك (l: اب, tr: اپ, اپتى)

Ot→اوت (l, z,tr) Od, merare.

Ot→اوت (l: اوت, tr: اوط) Nebat.

Ot→اوت (l: اوط, tr: اوط) Od, ateş.

Otak→اوطاق (l: اطق, اتاغ, اودا)

Otci→اوتجى (l: اطجى, tr: اوطاجى, z: اطاجى) Tabib.

Ötri→اوترى (z) Şe'n (Sebeb.)

Ötiştir???→اتيشتر (z: اوتشتير) Mahrik.

Ötmek→اوتمك (z: اوتماك) Bak: etmek.

Otuz→اوتوز (l: اطز) Selasun.

Utu→اوتو (z: اطو) Galebe, zafer.

Oturak→اوتوراق (z) ve

Oturgu→اوتورغو (z) Oturak, makad.

Öte, öteye→اوته, اوته‌يه (l: اتايكا) El ahir.

Öte→اوته (z: öte اوتا) İleride, imam.

Uc→اوج (l: اج, z: اچ) 1. Kenar, taraf. 2. Kuyruk.

Öc→اوج (l, z: اوج) 1. İntikam, sar. 2. Bahis için konulan akçe vesaire, habe.

Uc→اوج (l: اوج) ??? (İkinci, sonraki kuyruk dümen neferi gibi ehemmiyetsiz şahıs mı? yoksa katlama ve bükme yeri ve arası mı?)

Üc→اوج (l: اج, z: اوچ) Selase, sem.

Ocak→اوجاق (l: اجق, z: اوجاق) Kânun.

Uçan→اوچان (l: اچن, z: اوچان)Kayık, zevrak. (Tair)

Uçrum→اوچروم (z: اچرم) Yar, sakife.
Uçkur→اوچقور (l: اچقر) Kemeran.

Uçmak→اوچمق (l, z: اچمق) Cennet.

Uçmak→اوچمق (z: اوچتى, l: اچمق, tr: اچ) Tayran etmek.

Üçüncü→اوچونجو (l) Salis.

Ucuz→اوجوز (z, l: اجز) Rahis.

Ucuzlamak→اوجوزلمق (l: اجزلدى) Rahis olmak.

Uçuk→اوچوق (l: اچوق) Sar' , sarı. Uçugu tutu. (tr: اجق) Ihtırab, iltihab, yanma.

Ödetmek→اودتمك (l: اودتدى) Tadiye, tazmin etmek.

Ödünç→اودونچ (ادونچ) Karz.

Ödemek→اودمك (l: اودادى) İfa, kaza etmek.

Ortak→اورتاق (l: ارتق, z: اورطاق tr: ارتاق) Şerik. (Tuhfe-i sahibi bu lugatta mastariyet manasını vererek 'şerkte' 'شركته' ve 'mevasıta' 'مواسط' manasını tefsir ediyor ki galat olsa gerektir.)

Ortaklaşmak→اورتقلاشمق (z: اورطاقلاشتى)

Ortaklamak→اورتاقلامق (z: اورطاقلادى) Şerik olma, şirket

Ortancı→اورتانجى (z: اورطانجى) Ortancı, vasat.

Örtmek→اورتمك (l: اورت, tr: أارت) Gıtâ.

Örtünmek→اورتونمك (z: اورتوندى)

Orta→اورته (l, z: ارتا) Vasat.

Ördek→اوردك (tr: اوردك) Vezz? (Tuhfe-ı sahibi sehven'بط' 'bat' diye tarif ediyor.)

Örs→اورس (Kavzan) (z) Sendan.

Ortak, orta vesaire. Bak: Ortak vesaire.

Urgan→اورغان (Kıpçakça 'urken')(l: ارغن) Kalın ip, habl.

Ürkü→اوركو (l:اركو) Korkup kaçmak.

İp→ايپ (l: اب) Habel.

İt→ايت (z, l, tr: ات) Köpek, kelb.

İt balığı→ايتباليغى (z) Kelb-i ma'

İtmek→ايتمك (z: ايتتى, ايتايردى) Defi itmek. Posser (yazarın notu)

İçirmek→ايچيرمك (z:اچيردى tr: اچير)Nuş ittirmek.

İçmek→ايچمك (l: ايچتى, tr: اچ) Nuş eylemek.

İçton→ايچطون (l, z, tr: اچطن) Çamaşır.

İçlik→ايچليك (tr: اچليك) Astar.

İdi→ايدى (l: ادى) Sahip, malik.

İr→ اير (z)Er ,erken .

İrte→ايرته (z: ايرتا, l: ارتا) 1. Sabah. 2.Yarın.

İrdem→ايردم (z: ايردام ) Fazilet, xertas, iredem eyes?=sahib-i fazilet

Irgamak→ايرغامق (l: ارغا, ارغدى) Sallamak, direnmek, hezze, ( 'ıramak' dahi derlerdi Irganlamak→ايرانلامق (z)( kılıç vesaireye) Çengele takılmak.

Irganmak→ايرغانمق (z)Sallamak , diremek?

İrkek→ايركك (z: ايركاك) Bak: erkek.

Irmak→ايرماق (z, l: ارمق)Nehir .

İrmek→ايرمك (tr: ار(kl))1. Yetişmek, ermek. 2. Sormak, sual itemk.

İri→ايرى [z: (وايريك)tr : ارى ] Kaba, sert, karın, haşin.

İrişmek→ايريشمك (z: ايريشتى) Yetişmek, lahik olmak.

İrik→ايريك (z)1 .Erik .2 .Bak :İri .

İrin→ايرين (z, l: ارن) Kayh, cerahat

İzdemek→ايزدمك (z: ايزدادى, tr: ايزدا) Aramak, teftiş itmek, izini takib itmek.

(Kullanılan 'istemek' bilge bundan galattır)

İzlik→ايزليك (l, tr: ازلك) Ayak kabı.

Ismarlamak→ایسمارلامق (l: اسمرلدی) Tevdi‘ etmek, sipariş itmek. Isı, ısılık, istihak, vesaire .

Isırga→ایسیرغا (l: اسرغا) Bak: Isırka.

İş→ایش (z, l, tr) Şagl, kar

İşkun→ایشقون (l: اشقن) ???

Işnığ yıl→ایشنیغ ییل (l: اشیغ یل )Geçen sene(doğrusu ‘آشنی یل’ olsa gerektir.

İşletmek→ایشلتمك (tr: اشلا) m.

İşlemek→ایشلمك (l: اشلا) m.

İşidtirmek→ایشیتدیرمك (l: اشتردی ) Duyurmak,isma itmek .

İşitmek→ایشیتمك (l: اشتتی )Duymak , istima itmek.

Işık→ایشیك (z, l: اشك) Bak: ışık, ışıh, işik.

Isırmak→ایصیرمق (z,l :اصرمق )Az .

Ig→ایغ (l: اغ )Budağın üzeriki kılçık .

Iglatmak→ایغلاتمق (l:اغلطتی )kAğlatma .

Iglamak→ایغلامه (ایغلدی tr: اغلا) Ağlamak.

İgrenmek→ایکرنمك (z: ایکرندی )Bak : İrenmek.

İkşi→ایکشی (z: ایکچی, ایکشی) 1. Ekşi, hamiz. 2. Ekşi süt.

İkinci→ایکینجی (l, z: اکینجی) Sani, düvüm

İkindi→ایکندی (z, l: اکندی) Asr.

İğne→ایکنه (اینه)[l: انا, z: ایکنا] İbre.

İki→ایکی (l: اکی) Esnin.

İkiz→ ایکیز (z)Tevem .

İki yıllı tay→ایکی‌یللی‌طای (l: اکی‌یلی‌طای) Cez'i,iki yaşında at .

İl→ایل (z,l : ال ,tr : ایل )1 .Yed ,dest ,el . 2.Halk ,insane ?,ahali . 3.Memleket , ülke,devlet .4 . Sulh, barış .

Ilan→ایلان (z)Yılan , su‘ban

İletmek→ایلتمك (z: ایلتتی )Götürmek , nakl etmek.

İlti→ایلتی (tr: ایلتی)Elti ,kaynın zevcesi.

İlci→ایلجی (z, l) Sulh memuru, sefir, resul.

İyleşmek→ایلشمك (tr: ایلاش ) Musaliha etmek, ba rış.

İlk→ایلك (z) Birinci, evvel.

İlgeri→ایلکری (l, z, tr) İleri, imam.

İlgin→ایلکین (l: الکن) 1. Yabancı, garib, ecnebi. 2. Yıldırım, saika

Eylemek→ایلمك (z: ایلادی) 1. Eylemek,

yapmak, kılmak. 2. Çevirmek, döndürmek. 3. İtmek, def' etmek.

İlmik→ايلميك (l: الدى) Asmak, takılmak alıştırmak.

İlinmek?→ايلينمك (l: الندى, z: ايليندى) 1.Asılmak, takılmak , alıştırmak. 2. Temayyül etmek. 3. İlişmek, tereddud ve şübhe etmek.

İmrenmek→ايمرنمك (l: امرندى) İştiha etmek.

İmzirmek→ايمزيرمك (l: امزردى) Bak: emzirmek

İmlemek?→ايملمك (l: املدى) İşaret ve gamz etmek: gözü birle imledi. (Bu iki lugatın harekeleri ??? bulunmadığı için meşkuktur.)( şüpheli)

İn→اين (l,z ,tr : ان )1 .Mağra , kehf, in içinde bulunan hayvan yuvası demek, hacer.

İnanmak→اينانمك (z: ايناندى ,l : اننندى )İman getirmek, itikad etmek .

İnci→اينجى (z,l : اينجو )Dur ,lu 'lu.

İncir→اينجير (z, tr: انجير) Tin.

İndirmek→ايندىرمك (z,l :ايندردى )Tenezzil etmek.

İnek→اينك (l: انك ,tr : اينك ,z : ايناك) Bakara.

İnmek→اينمك (z: ايندى , l: ايندى) Nuzul etmek.

İyne→اينه (z: اينا, l: انا) İğne.

İniş→اينش (z,l: انش) Nuzul.

İncitmek→اينجيتمك (z:اينجيتدى ) ??

İv→ايو (tr) Ev, hane. ('اوى' gibi)

İvdaş→ايوداش (l, tr: اوداش) Hemhane, zevce.

İvmek→ايومك (l,tr : اودى )Koşmak , acele etmek

Baba→بابا ( l: ببا) ( Çocuklar lisanında) Ata, peder, eb.

Babas→باباس (z: باباس) 1. Kasıs, keşiş, rahip. 2. Alim, okumuş.

Batmak→باتمق (l: بُتّى ,بطى ,z : باتّى ,tr : بط(فل))1 .Gats , dalmak (talmak),gurub etmek.

Batak→باتاق (l: بتوق,z : بتوق,بطق) Suya dalan bir nevi kuş,gıtas .

Batırmak→باترمق (l: بطوردى ) Gatsettirmek.

Bac→باج (f)Resm ,ergisigümrük v .

Bacanak→باجناق (l: بجنق )Baldızın zevcesi.( Sahib-i eserde lafzın aslını anlamadığını beyan ediyor, Türkiyyü'l asl ise bacı'dan müştak olmak muhtemeldir.)

Bahçe→باخچه (l: بخچه) Hadika.

Bar→بار (z, l: بر) Mevcud, var.

Barabar→باربار (z,f : برابر ) Beraber, me'an, müsaraga.

Bardak→بارداق (z,l ,tr :بردق ) Göz, desti.

Bars→بارس (z,tr : برس ,l : برص )farsda : pars.

Barş→بارش (z) Sulh, mesaliha.

Barışmak→باريشمق (tr:بارش )Mesaliha etmek

Barmak→بارمق (z, l, tr: برمق) Parmak, usb', -(z) Evelli parmak, son parmak, orta parmak, arsız parmak, cıplak.

Barmak→بارمق (l: بردى ,tr : بر (فل)) Varmak, gitmek.

Bazar→بازار (l:بزر ,tr : بازار) Pazar, suk.

Bazargan→بازاگان (z, tr, fa) Tacir.

Bazu→بازو (l) Oklağı.

Bazır→بازير (l) Bezir, sisam (susuam) yağı.

Bas (pas)→باس (z: باسلاندى ,l : بص )Pas , jenk.

Baslanmak(paslanmak) →باسلانمق (z, l: بصلنى) Pas tutmak.

Baş→باش (l,z ,tr )Reis , ser

Başarmak→باشارمق (l: بشردى )Yitirmek , itmam ve eklam etmek, başa çıkarmak.

Başak→باشاق (بشق) Sünbül.

Başka→باشقه (z:باشقا ) Gayri, diğeri, öteki.

Başlamak→باشلامق (z, l, tr: بشلدى) 1. Bed itmek, mübaderet etmek. 2. Başa vurmak, başı yaralamak. (İdrak-i sahibi de baş lugatına manası da 'vermek' dahi tefsir edior.)

Başlık→باشلق (l: بشلق) Riyaset, hükümet.

Pas ve paslanmak→باس veبلسلانمق (z: باس z: بص) Bak: pas, paslanmak.

Basırmak→باصرمق ( l: بصردى) Bastırmak,ezmek , ayak altına almak

Basmak→باصمق (z: باصتى ,l: بصطى) Ayak kırmak, çiğemek, ayak altına almak, yatırmak, düşürmek, basmak.

Batmak, batak vesaire : bak: batmak vesaire→باطمق, بطاق, باتمق.

Batman→بطمان (z, l: بطمن, tr: بتمن)Men.

Bağ→باغ (l, tr) Bend, rabıta.

Bağ→باغ (l, tr, fa)Bağçe, kürüm.

Bağcı→باغجی (l)

Bağdaş olturmak→باغداش‌اولطورمق (z) Bağdaş kurmak

Bağırsak→باغرصاق (l: بغرصق, tr: باغرصاق)

Bağışlamak→باغشلامق (l: بغشلدی, tr: بغشلا) Bahş ve hibe etmek.

Bağlamak→باغلامق (tr, z, l: بغلدی)Bend ve rabt etmek.

Bakan→باقان (z) Basir.

Bakçe→باقچه (z: باقچا) Bostan.

Bakmak→باقمق (z: باقتی, باقدی, l: باقطی, tr: bak بق) Nazar etmek, görmek.

Baka kalmak→باقه‌قالمق (z: باقاقالد) Mebhut olmak.

Bakır→باقیر (z, tr: باقر, l: بقیر) 1. Bakır. 2. Nühhas.

Bakırcı→باقیرجی (z) Nühhas.

Bakla→باقلا (tr) Bakla.

Bağlı→باگلی ( بایلانمش,باییلی) Kilidli, makful, bağlı.

Bal→بال (l, z, tr) Asel.

Bala→بالا (z, tr: بلا) Yavru, peçe, ferh

Balalamak→بالالامق (z) Yavrulamak, ifrah.

Balaban→بالابلن (z: بالبان, tr: بلبان) Atmaca, safer.

Balçık→بالچیق (l: بالچق, tr: بالچق, z: بالتیق) Tın.

Balçıklamak→بالچیقلامق (l: بلچقلمق, tr: باچیقلامق) Balçık sürmek

Balta→بالطا (l: بالطا, z: بالطا) Fas, teber.

Baldır→بادیر (l, tr: بلطیر) Sak.

Baldıran→بالیران (l: بلدرن) Bir nevi nebat.

Balkan→بالقان (l: بلقن) Cebeli’t-türk.

Balut→بالوط (tr: شاهبلوط) Kestane ağacı.

Baltacık→بالطه‌جق (l: بلطجق) Mitraka.

Balık→بالیق (z, tr: بالق, l: بلق) Semek, mahi, balık yemeği ,bori- kefal balığı.

Panbuk→پانبوق (z: بنبوق) Kutn, kutun, penbe.

Bahane→باهانه (z, fa) Bahane eyledi, ??, özür beyan etmek.

Bay→بای (l, z, tr) Zengin, gani, sai‘d.

Bayağı→باياغى (tr: بياغى) ??. ( باياى, galat olsa gerktir.)

Bayram→‘Iyd.

Bayramlamak→بايرملامق (z: بايراملادى) Bayram etmek.

Bayganbar→بايغانبر (z) Resul. (Fa: بيغنبر galattır.)

Baykuş→بايقوش (z) ??

Baylamak→بايلامق (z) Bağlamak, rabt etmek.

Bebek→ببك (z: باباك) Ana’l-ayn, nazırü’l-ayn.

Bebecik→ببهجك (l: ببجك) Nazırü’l-ayn bebekcik.

Beter→بتر (l) ??, batıl, heder.

Peçe→پچه ( l: بجه) Kadının yüz örtüsü, burku.

Bir ve saire→Bak: bir ve saire.

Berk→برك (l, tr: بارك) Pek, kavi, şedid.

Berkmek→بركمك (l, z) Pekişmek, koyulaşmak.

Berkişmek→بركشمك (l, tr: بركش) , koyulaştırmak

Bermek→برمك (l, z, tr) Vermek, ita etmek.

Bez→بز (l, z: baz باز) Gude, bez.

Biz→بز (l) Nahn, biz.

Bezek→بزك (l) Zıb.

Bezenmek→بزنمك (l, tr, z: بازاندى) Donatmak, tezyin etmek.

Bezemek→بزهمك (l, tr: بزدى) Donatmak, tezyin etmek.

Beslemek→بسلمك (l, z: باسلادى) Terbiye etmek.

Beslenmek→بسلنمك (l) Terbiye olunmak, Yetiştirmek

Beş→بش (l) Hamse, penç.

Beşekar→بشهكار (z: باشاكار, fa: بيشكار) San‘atkar, ??

Beşik→بشيك (l: بشيك, z: باچيك) Mehd .

Bek→بك (tr, l) Pek, kavi, metin.

Beg→بگ (l, tr) Beg, amir.

Beğlerbeken→بكلربكن (z: bana بانا) Kadınlara mahsus mahza.

Beklemek→بكلمك (l) Muhafza etmek, hırs, pas.

Beğenmek→بگنمك (l: beğendi باكندى)

Peltek→پلتك (l, z: بالتاك)

Ben→بن (l: türkmence) Men, ene.

Ben→بن (l) Ayıb, noksan, kusur.

Benek→بنك (l) Leke, nokta.

Benir→بنير (l: بنر, fa: بيسير) Peynir. (türkmence: بينير)

Bahadur→بهادور (z, fa: بهادر) Cesur, yiğit.

Bey→بنى (l, tr: قيماقجى) Amir, bey.

Bayağı, bayam→بياغى,بيام (z) Bak: bayağı, bayam.

Beygir→بيغير (l, fa) Beygir.

Beyenmek→بينمك (z: باياندى)Beğenmek.

Peynir→پينير (z: باينير)Peynir, , cubn.

Benefşe→بنفشه (z: بنفشا)Menkşe , benefsec.

Bütün→بوتون (l, tr: بتن, z: بوتون) 1. Sahih, sağlam. 2. Tam, kamil.

Bucak→بوجاق (z, l: بجق) Köşe, zaviye.

Buçuk→بوچوق (z, l, tr: بچق) Nisf, nim.

Bud→بود (veya بوط) (l: بد, بط) Bacak, fahz.

Budamak→بودامق (z: بودادى, l: بدادى) 1. Kesmek, kalm etmek. 2. Ağaç budaklarının kesmek. Gusn.

Budak→بوداق (l: بدق) Gusn.

Buday→بوداى : Buğday, kamh.

Borç→بورچ (l, z: برج) ??

Borsuk→بورسوق (l: برسق) Malum hayvan.

Börek→بورك (l: برك, z: بوراك) Maruf yufka yemeği, pide.

Buruşmak→بوروشمق (z: بوروشتى) Toplanıb burulmak, (yüzü) abus olmak.

Burun→بورون (z: بورن, l, tr: برن) 1. Enf, bini. 2. Gaga, mınkar. 3. Hortum. 4. Evvel, iri, mukaddem.

Burun→بورون (z)

Burunduk→بوروندوق (z, tr: برندق) Burunsal, azgın hayvanların boynuna takılan ??(boyunduruk kelimesi olabilir)

Borı→بورى(بورغا) (z) Malum halini, borı.

Bora→بوره (tr: برا türkmence) Pire, borca

Buz→بوز (l, z, tr: بز) Don, cilbe.

Buzlamak→بزلامق (z) Don bağlamak, donmak, tecmedde.

Bozulmak→بوزلمق (l: بزلدی, z: بوزولدی) Tahrib edilmek. 2. Garet ve yağma edilmek, hükmü kalmamak. 3. Fenalaşmak, bozulmak.

Buzağı→بوزاغی (ve بوزاغو)(l: بزغو, tr: بزاغو) Küçük dana vesaire, hayvan yavrusu.

Bozmak→بوزمق (z, l: بزدی, tr: بز(fiil)) 1. Tahrib etmek. Basub yağma ve garet etmek. 3. Naks etmek, kötüleştirmek, çürütmek.

Büzmek→بوزمك (l: بزدی) Sofrayı ve saireyi sıkıb toplamak.

Bozuk→بوزوق (l: بزق, tr: بوزوق) 1. (l)Bozulmuş, harab. (z) dişleri dökülmüş, dişsiz.

Büzük→بوزوك (z, l: بزك) Dib, halka-i dib.

Boza→بوزه (l, z: بزا) Malum meşrub.

Bostan→بوستان (tr: بستان, fa.) Bostan.

Busu→بوسو (l: بسو) Pusu.

Boş→بوش (z, tr, l: بش) 1. Hali, tihu. 2. Fariğ, (l: بوش) Talak

Boş→بوش (z) Deri ve ten yumuşaklığı, leyyin alan mı?

Boşatmak→بوشاتمق (l: بوشاتی) Boşamak, Tatlık etmek.

Boşalmak→بشالمق (z) Talak.

Boşamak→بوشامق (l: بشدك) Tatlık etmek.

Boşanmak→بوشانمق (z, l: بوشندی) 1. Boş kalmak, kurtulmak. 2. Tatlik olunmak, farig olmak.

But→بوط (z, fa: بت) But, sanem ( 'saben' dahi derlermiş.)

Buğ→بوغ (l) Buğu, buhar.

Buğa→بوغا (l, tr: بغا) Damatlık erkek, sığır.

Buğarsık→بوغارصیق (بووصیق)(z) Bağırsak.

Boğaz→بوغاز (z, tr: بغاز) Hulkum.

Boğazlamak→بوغازلامق (l: بغزلدی) Zibh etmek.

Buğday→بوغدای (z: بوغدای, بدبدای, بودغای, tr, l: بغدی) Kamh, kendum.

Buğra→بوغرا (l, tr: بغرا) İki orgüçlü horosan devesi, ??

Boğmak→بوغمق (z: بوغدی, l, tr: بغدی) Tahayyuk etmek

Buğuzlamak→بوغوزلامق (z, tr: بوغن) Boğazlamak, zibh etmek.

Boğun→بوغون (z: بغن, tr: بوغن) Mafsal.

Bok→بوق (z, tr: بق) Necaset.

Bükülmek→بوكلمك (l: بكلمك, بكولمك) Eğilmek, ruku‘, ihdab.

Bükmek→بوكمك (l: بكتى, بكدم, tr: بك) 1. Ekmek, kanburlaştırmak. 2. Eğrimek, fetil

Bol→بول (l) Çok, kebir, vasi‘, geniş?

Bulastırmak→بولاستيرمك (tr: بولاشتر, z: بولاشتردى) Alt üst etmek, telvis etmek.

Bulaşmak→بولاشمق (z) Melus olmak.

Bulamac→بولامج (z) Maruf yemek cinsi.

Bulamak→بولامق (l: بلدى)Bulandırdı , hayzü’l-mayi‘

Bulanmak→بولانمق (tr)

Boldırmak→بولديرمق (l: بلدردى) Oldurmak etmek.

Buluşmak→بولشمق (l: بلشتى) İttifak etmek.

Bulmak→بولمق (z: بولدى, l: بلدى, tr: بل(فل)) Olmak, sarra.

Bölmek→بولمك (l: بلدى, z: بولدى) Ayırmak, taksim etmek, bölmek.

Bulut→بولوط (z, l: بلط) Sehab.

Bulutlanmak→بولوطلانق (z: بلوطلاندى) (Gök) Bulut peyda etmek, gayyem

Bölük→بولوك (tr, l: بلك, z: بولاك) Kısım, fırka.

Bon→بون (l: بن) Alık, abdal.

Bunamak→بونامق (l: بندى) Ate getirmek.

Boy→بوى (l: بى) Kamet.

Boya→بويا (tr) Sabg, Fam, levn, boya, kara?

Boyacı→بوياجى (tr) Sabağ.

Boyamak→بويامق (z: بويادى, tr: بويا(فل)) Sabg etmek.

Boynuz→بوينوز (z, tr: بينز) Kart,

Buyurmak→بويورق (z: بويوردى, l: بيردى, tr: بويور(فل)) Emr etmek.

Buyuruk→بويوروق (l, z: بيرق) Emr

Boyun→بويون (l, tr: بين, z: بوين) Kat?

Boyun→بويون (ve دوكن) (z) Düğüm, akde, boyun baylamak, düğümlemek.

Buyunduruk→بويوندوروق (tr: بيندرق)

Boyunlamak→بويونلامق (z: بويونلدى, l: بنلدى, tr: بينلادى)Boynuna urmak , safh.

(l, z) Boynuna sarılmak, gam?

Boyı→بويى (tr) Bak : boy (kamet)

Bibi(beybi)→بيبى (l: ببى) Büyük hemşire, abla. (??

Bit→بيت (z, l, tr: بت) Kehle, Kamle.

Bitek→بيتك (l: بتك) 1. Altı delikli topraktan bir nevi` kab. 2. Bal peteği, ???. (Bildiüimiz petek olacaktır.)

Bitlemek→بيتلمك (l: بتلدى, z: بتلادى, tr: بتلا(فل)) Bitlerini ayıklamak.

Bitlenmek→بيتلنمك (tr: بتلا) Kendi bitlerini ayıklamak.

Bitmek→بيتمك (l: بتى, z: بيتى) 1. Hitam bulmak. 2. Sürmek, (kemal bulmak), bitmek.

Bitemek→بيتمك (l: بتدى) Yazmak, ketebe.

Bitti→بيتى (l: بيتى)

Bitik→بيتيك (l, tr: بتك, z: بيتيك) Yazı, mektup, kitap, name.

Bitikci→بيتيكجى (tr: بتكجى) Yazıcı, katip, muharrir.

Bıçak→بيچاق (z, l: بچق) 1. Sekin. 2. Çakı,

Bıçkı→بيچقى (z: بيچقى, tr: بچقى) Neşa??

Biçmek→بيچمك (z: بيچتى, l: بچتى, tr: بچ) Kesmek, kata' ve fiil etmek? 2. Ayırabilmek, hasad. 3. Araya girme, sokulmak, vest.

Bir→بير(بر) (z, tr, l: بر) Vahd, yek.

Bırakmak→بيراقمق (z: بيراقتى) Atmak, rest, kovmak,

Birer(teker)→بيرر (تكر) (z) Birbir.

Biriktirmek→بيريكتيرمك (l: بركتردى) Birlelştirmek, bir yere getirmek, cem ve tevhid etmek.

Birle→بيرله (بيله) (l) İle.

Birikmek→بيريكمك (z: بيركتى) 1. Birleşmek, ittihad etmek. 2. Paranla ağzını kapatmak, iltiyam bulmak.

Birinc→بيرينج (z, fa: türkçesi: طوطرغان) Erz, pirinç.

Biz→بيز (بز) Zamir şahsın cem'in kelimesi, biz, nahn.

Biş→بيش (بش) (tr) Hamse, penç, beş.

Bişmiş→بيشمش (tr: بشمش) Tabh olunmak, muntabıh.

Bişmek→بيشمك (l: بشتى, tr: بيش) Tabh olunmak, intibah.

Bişirmek→بيشيرمك (z, l: بيشردى) İtbah etmek.

Bildir→بيلدير (l, tr:بلطر) Geçen sene, el-amu'l mazi.

Bildir→بيلدير (lبيلطير) Geçen, mazi. Bildirbil: geçen sene.

Bıldırcın→بيلديرجين (l: بلدرجن) Seman, selva, malum kuş. (Türkmence olub Kıpçakça 'بيرجن' derler.)

Bilezik→بيلزيك (l: بلزك, tr, z: بيلازوك) Sevar, bilezik.

Bıltır→بيلطير Bak: bildir.

Bilek→بيلك (l: بلك, tr: بلاك) Said.

Bilge→بيلگه (l: بلكا) Alim, dana.

Bilmek→بيلمك (z: بيلدى, l: بلدى, tr: بل(فل)) Vakıf omak, alim, arif.

Bilemek→بيلهمك l: بلدى

Bile→بيله (l: بلا, tr: بلا) İle, maa.

Binmek→بينمك (l: بيندى) Rekub etmek, rakıb olmak.

Beyni→بينى (z) Dimağ, dehn –ı dimağ??

Biyale→بيياله (z: بييالا, fa.) Kadeh, piyale.

Takı→تاقى (l: تقى) 1. Dahi, hem. 2. Efdal, evvela. (Doğrusu tefzildir)

Tan→تان (z) Yarın, geda. (Doğrusu sağır? 'تمانك' mübah değildir.)

Tangri→تانكرى Bak: tengri

Tebretmek→تبرتمك (z: تابراتى, tr: تبر (فل)) Oynatmak, tahrik etmek.

Tebrenmek→تبرنمك (l: تبردى, z: تابراند) Kımıldanmak, tahrik etmek.

Tepsi→تپسى (z: تابسى) Sahan.

Tepmek→تپمك (z: تاپتى, l: تپتى, tr: تپ) Tekme vurmak, çifte atmakç

Terazu→ ترازو (تزرى) (tr, fa: ) Mizan.

Ters→ترس (l, z: تارس) Ma'kus, maklub.

Türk→ترك Bak: تور

Terlemek→ترلمك (l: ترلدى, z: تارلادى) Ter dökmek,

Termek→ترمك (z: تاردى) Toplamak, diremek, __ , cem etmek.

Tere→تره (z: تارا) Maruf sebze, tere.

Tere→تره (z: تارا) Dere, vadi.

Teri→ترى (l) Deri, cilt.

Terin→ترين (tr: ترن) Derin, amık.

Tezek→تزك (l, tr, z: تازاك)Hayvan pisliği, süprüntü, fışkı, zıbıl.

Teze→تزه (l: تزا) Yumuşak, ??, naim.

Terinletmek→ترينلتمك (l: ترينتى) Derileştirmek, taamık etmek.

Teşmek→تشمك (z: تشتى, تاشدى) Delmek, sakıb, gabene.

Teşik→تشيك (z: تاشك, تاشاك) Delinmiş, mencuş, delik, garbı.

Takı→تقى (l) Bak: تاقى

Tek→تك (z: تك) Ferd, tek.

Tek→تك (l) Rahat, sakin. Tek oturmak.

Teker→تكر (z: تكار) Birer, tek tek olarak.

Tekne→تكنه (z: تاكانا, l: تكنا) Fakir, nekir, tekne.

Teke→تكه (l: تكا, z: تاكا, tr: تكا) Erkek keçi, teys.- tekecük (tr: birinin küçüğü)

Telmek→تلمك (z: تالدى) Delmek, sakıb etmek. ( deşmek gibi)

Delürmek→تلورمك (z: تالوردى) Delirmek, çıldırmak.

Teli→تلى (z, tr: تالى) Deli, çılgın, mecnun.

Telilik→تليلك (z: تالىليك) Delilik, hubs.?

Telilenmek→تليلنمك (z: تالىلاندى) Çıldırmak.

Temirboz→تميربوز (z, tr) Demir kırı.

Temirbaş→تميرباش (l) Ucu demirli topuz.

Temirci→تميرجى (tr) Demirci, hadad.

Temir tırnak→تميرطيرناق (z) Çarih. (Bir silah veya alet olsa gerektir.)

Temirkazuk→تميرقازوق (z: تامرقازوق, l: تمرقزوق) Kutb, şemali, , necmî. (İdrak sahibinin 'ceddi'diye tercümesi galattır.)

Temir kalkan→تميرقالقان (z) Tres hadid.

Ten→تن (l, z: تان, fa) 1. Cisim, ??.2. Deri, cilt. ( تار<ترى> gün gibi)

Tenri→تنرى (l) Bak: tengri.

Tengri→تنكرى (l, tr: تنرى, تكرى) İlah.

Tengiz→تنكيز (l: تنز, z: تانكز, tr: تنكز, تنكيز) Yem, deniz.

Teniz→تنيز Bak: tengiz.

Teve kuş→توهقوش (z: تاواقوش) Deve kuşu, neame.

Teve→توه (z: تاوا, tr: توا) Deve, ibil, ceml.

Toprak→توپراق (tr) Toprak,

Töpe→توپه (z: توبا) 1. Tepe, til.

Tütsü→توتسو (l) Tütsü, behur.

Tutuşmak→توتشمك (l: تتشتو, tr: تتش) ??, tutuşmak.

Tutulmak→توتلمق (z: تتلدی) ???

Tutunmak→توتنمق (z: توتوندی)

Tutuk→توتوق (l: تتق)

Tütün→توتون (l, tr: تتن) Duhan, duman.

Tübelemek→توبلمك (l: تبلدی) Döğüştürmek, ta'mil??

Tütünlemek→توتونلمك (tr: تتنلا (فل) Dumanlamak, tütsülemek Tür→تور (z) 1. Nev'i, cins, türlü. 2. Adet, resim, ayın.

Turp→تورپ (l: ترپ) Necl, turp.

Tört→تورت (l: ترت) Erbaa, çehar.

Türk→تورك (l: ترك)

Türk eri→تورکری (tr: ترکری) (türk-eri) Türk, türk uşağı.

Türkmen→تورکمن (l: ترکمان) Türk ?? maruf bir büyük şahıs.

Türlü→لـ تورلو (l: ترلو) Nev'i, ??, cins, türlü: türlü işe girdi.

Töre→توره (z: تورا) Adet, ayin. (İbranice: töre, torat, ar: tefra, hemiiş dahi denilirdi.)

Töreli: تورەلی (z: تورالی) ???, müretteb, nizamlı.

Türemek→تورەمك (l: تردی) (Ağaç ve saire) Gars etmek.

Tüzel(t)mek→توزلمك (z: توزاتدی, توزاتی, tr: توزات) 1. Düzeltmek, düz etmek 2. Islah ve tedil etmek. 3. Sıralamak, dizmek.

Tüzlemek→توزلمك (l, z: توزلدی) Bak: düz etmek.

Tüzenlik→توزنلك (z: توزنليك) Eman, emniyet, asayış.

Tüzemek→توزەمك (z: توزادی) Zib ve tanzim etmek, sıralamak.

Tüş→توش (z) Rüya, menam.

Tüşek→توشك (z: توشاك, l, tr: تشك) Yatak, tarh?, feraş.

Düş körmek→توشکورمك (z) İhtilam olmak.

Tüşman→توشمان (z, fa) Düşman, aduvv.

Düşmek→توشمك (l: تشتی, دشدی, tr: تش) Düşmek, nuzul etmek, sükut etmek.

Töşemek→توشەمك (l: تشدی, tr: تشا, z: توشادی) Döşemek

Toklı→توقلی (veya طوقلی) (z: تقل) Bir yaşında kuzu.

Tüketmek→توكنمك (z: توكتى) Bitirmek, İfna' etmek.

Tökmek→توكمك (z: توكتى, تك(فل)) Dökmek, akıtmak, sab etmek, (keb?)

Döğünmek→توكونمك (z: توكاندى, تكندى)

Tükürmek→توكورمك (l: تكوردى, tr: تكر (فل)

Tükürük→توكوروك (z) Yezak??

Tümen→تومن (l: تمن)

Töndürmek→توندورمك (l: تندردى)

Tönüşmek→تونگشمك (z) ??

Tönmek→تونمك (z: توندى) Dönmek, rücu' etmek.

Tönemek→تونەمك (l: تندى)Gecelemek , geceyi geçirmek, __, yatmak.

Tüve→تووه (z: تووا, tr: توه) Deve, ceml.

Tüyme→تويمه (z: تويما) Düğme, zerre.

Toynak→توىناق (tr: تيناق) Tırnaklı hayvan, tırnaklı, hafir.

Tipi→تيپى (l, tr: تبى) Karlı rüzgar.

Titremek→تيترەمك (z: تيتردى, tr: تتر) İrtiaş?

Titremek→تيترەمك (z: تيتراماق, tr: تترما) 1. R'aşe, titreme. 2. Zelzele.

Titmek→تيتمك (z: تيتتى, tr: تت) Kıllarını yolmak, ?? veya derini koparmak.

Tirazu→تيرازو (z, fa) Terazu, mizan.

Tirsek→تيرسك (z: تيرساك, tr: ترسك) Dirsek, merfik. ( Çağanak, z: چيغاناق tr dahi derlermiş.)

Tirek→تيرك (l: تيرك) Direk, 'imad.

Tirlik→تيرلك (l: ترلك) Dirlik, hayat.

Tırnak→طيرناك (tr: ترنق) Tırnak, Zufr (zıfr).

Tiri→تيرى (l, tr: ترى) Zinde, hayy, diri.

Tiz→تيز (l) Seri', çabuk.

Tizginlemek→تيزكينلمك (l: تزكنلا)Eyerini kayışına bağlamak.

Tizlik→تيزليك (z) Dize mahsus küp veya zirrih, dizlik.

Tiş→تيش (z, l, tr: تيش) Diş, sin, dendan.

Tişlemek→تيشلمك (tr: تيشلادى)Dişlemek , ısırmak, 'azz. (asırmak gibi.)

Tişi→تيشى (z, l, tr: تيشى) İnsa, dişi, dişi nere??: nak.

Tıkmak→تيقمق (z, tr: تق(فل)) Kapamak, sed etmek, doldurmak.

Tik→تيك (z) Dik, na‘betu’l kıyam (Bu kelime dik: sabr, dik bir lokma et)

Tiken→تيكن (tr) Tiken:

Til→تيل (z, l, tr: تل) Dil, lisan, zeban.

Tilsiz→تيلسز (z: تيلسز, l: تلسز)Dilsiz , ahres

Tilki→تيلكى (l: تلكو) Sa’leb. (Bak: tilkü)

Tilmek→تيلمك (tr: تل) Delmek, sakıb.

Tilmac→تيلماج (z) Tercüman.

Tilenci→تيلنجى (z) Sail, geda, dilenci.

Tilenmek→تيلنمك (z: تيلاندى, tr: تلار(كل)) Tes’el etmek? Dilenmek.

Tilemek→تيلمك (z: تيلەدى, ديلدى, tr: تل) Dilemek, şakk etmek.

Tilemek→تيلەمك (z: تيلدى, tr: تلا(كل)) İstemek, taleb etmek.

Tin→تين (l: تن) Ruh, can.

Tinlenmek→تينكلەمك (z: تكلادى) Dinlenmek, istirahat etmek.

Tinmek→تينمك (l, z: تندى) 1. Durmak, kesmek, dinmek. (Tuhfetu’z-zekiyye’de bir yerde noktasız fakat ‘nun’ fiilinde ‘tidi’ olup ‘şeva’ kelimesiyle tercüme olunur ki yitirmek ‘يتيرمك’ ya urmak ve yaralamak değildir.)

Ca→جا (Tuhfetu’z-zekiyye-i sahibi bu lafzı ‘şaklı شاقلى’ veya ‘çaklı چاقلى’ müradifiyle beraber ‘قدر’ diye tercüme ediyorlar. Miktar yapan ise ‘ca جا’ edatından ibaret olsa gerektir. ‘Çaklı چاقلى’ ise ‘çağ چاغ’ olup, main vakt ve saat takdir manasına gelebilir.)

Çapak→چاپاق (l: چپق) Maru göz ışığı, dum‘

Çapaklı→چاپاقلى (z: شاپاقلى) Gözünde çapağı olan, ağlamış.

Çaput→چاپوط (l: جبط)Herem (???) Paçavure.

Çatmak→چاتمق (l: جتى)ıDikişin iki tarafin bir şeye kavuşturmak: kan çatı?

Çatuk→چاتوق (l: چتق) Kavşmuş, bitişmiş, kaba çatık kaşlı.

Çatır→چاتير (l: جتر) Çadır, otağ, hargah. (bak: çatır چاطر)

Cadı→جادى (l, z: جاضى) Sahir, büyücü. (Tuhfe-i sahibi ‘sihir’diye tefsir ediyorsa da gulat olsa ??)

Çadır→چادير (l: جادر, z: جاطر) Hayme.

Çarpmak→چارپمق (l: چربدى) Sille ve tokat vurmak, latm.

Çaruk→چاروق (l: جرق) Maruf ayakkabı, çarık.

Çaşut→چاشوط (l: چشوط) Casus, çaşit.

Çağa→چاغ (l: چغا) Kuşun yarusu, palaz, pilic.

Çağırmak→چاغرمق (tr: چغر(فل) Çağırmak, ciyak.

Çağıldılık→چاغدیلق (l: چغلطلق) ların yününe yapışanKoyun tezek..

Çağır→چاغیر (z: شاغر) Çarap, hamer.

Çakır→چاقر (z) Şarap, hamer.

Çakır gözlü→چاقرکوزلو (چقرکزلو) Zevayn-i zerkai? Mavi gözlü.

Çakır göz→چاقرکوز (z: شاقرکوز) Aynalı, kötü göz.

Çakmak→چاقمق (z: چقتی, l: چقطی, tr: چق)

1. Çakmakla ateş tutuşturmak, iştika etmek. 2. (l) İşaret etmek, gar.

Çal→چال (tr, l) Açık al (at), eşker.

Çalkanmak→چالقانمق (l: چلقلندی) Çalkanmak, ızdırap, çalkalanmak, mürrür.

Çalmak→چالمق (l: چلدی, z: شالدی, tr: چل) Çalgı çalmak.

Çalış→چالیش (z, tr: چالش) Mukatele, vurmak.

Çalışmak→چالیشمق (tr: چالش) Mukatele etmek, vuruşmak.

Çalık→چالیق (tr: چالق) 1. Azgın, sert, ??. 2. Kılıç yarası aşırı olan (adam).

Can→جان (tr, z, fa) Ruh.

Çanak→چاناق (z: شاناق, l: چنق, tr: چناق) Kasa, ??

Çav→چاو (l: چر) Çerh?? Feryad, bağırma.

Çavuş→چاوش (l: جاوش) Hükümdarın bir sınıf hademesinde memur.

Çavlı→چاولی (z: چولی) Şöhret, sit.( Doğrusu 'şöhretli' olsa gerekir.)

Çetuk→چتوك (tr: چاتك, l: چتك, z: جاتوك) Kedi, ??, kıt.

Çerez→چرز (z: شاراز)Şaraz , meze, çerez,

Çeri→چری (l: جری, tr: چری, z: شارو) Asker, ordu.

Çerik→چریك (l: چرك) Asker, ordu.

Çeker→چکر (L: چکر) Şeker. ( Şübhe dahi gulat olur, buna yine ya bilmeyip doğrusu şeker olacaktır.?)

Çekirdek→چكردك (l: چكردك, tr: چكردك, چدرك, z: چاكرداك) Nev'at, çekirdek.

Çekirge→چكركه (l: چكركا, tr: چكركا, z: چاكركا) Cerad, çekirge.

Çekmek→چكمك (l: چكتى, z: جاكتى) Cezb ve cira etmek.

Çekuc→چكوج (l: چكچ, tr: چاكوج, z: شاكوش) Çekiç, mitraka.

Çelik→چليك (l: چلك) Çocukların oynadığı çelik çomak, çelik.

Çemçe→چمچه (l: جمچا, tr: چمشا) Havuz, küçük kovata, mağruk?

Çemen→چمن (l, tr: چمان) Çimen.

Çevrilmiş→چورلمش (z: چورلمش) Maklub.

Çevrinmek→چورنمك (z: چاوروندى) Çevrilmek, dönme, dar. (ايلنمك, ايلامك, )

Çevre→چوره (z: شاورا) Kıyı, kenar, haşiye, haşiyetü's-sevb.

Çevirmek→چويرمك (z: شووردى) Kalb etmek.

Çubun→چوبوك (l: چبك) Çenberli kova, tereşşuh.

Çüçkürmek→چوجكورمك (l: چچكرمك) Hapşırmak.

Çörek→چورك

Çorak→چوراق (z) Tozlu ve gubarli yer, ??

Çürük→چوروك (l: چرك) Bozuk,

Çürümek→چورومك (l: چردى, tr: چورودى) Bozulmak,

Çözülmek→چوزلمك (l: چزلدى) Çözülmek,

Çözmek→چوزمك (l: چزدى, tr: چز) Hal etmek.

Çüş→چوش (l:چش) Merkebi dürtmek emrinde, müsta'mel nida.

Çoğalmak →چوغامق (tr: چوغالدى) Teksir etmek, tezaid etmek.

Çok→چوق (l: چق, tr: شق) Kesir, bisyar.

Çokramak→چوقرامق (l: چقرادى) Tencere kaynatmak, ses çıkartmak.

Çokmar→چوقمار (l: چقمر, tr: چوقمار) 1. ??, topuz. ( Çomuk pulat, balta, sarana, ?? gibi)

Çomak→چوماق (l: چمق, tr: چماق) Başlı değnek.

Çömçe→چومچه (tr: چمچا) Kaşık,

Çömlek→چوملك (l: چملك, tr: چملاك, z: شوملاك, شولملا)

Çömlemek→چوملمك (l: چملدى)

Cömert→جومرت (l: جمرت, z: جومارت) Kerim, sıhhi.

Çömmek→چوممك (z: چومدی) Dalmak, ‘ita etmek??

Çuval→چووال (z: شووال) Tilis, gırar.

Çuvalduz→چووالدوز (l: چولدز)

Çiban→چیبان (l: چبان, z: شیبان) Duml.

Çıplak→چیپلاق (z) Uryan.

Cibin→جیبین (l: جبن, tr. جبن, z: شیبن) Sinek, zebab.

Cibinlik→جیبینلك (z: شیبنلیك) Sinek kovacak alet, ??

Çiçek→چیچك (l: جیجك, tr: چیچك, z: چیچاك) Zehr, şekufe.

Çiçek→چیچك (z: شیشاك) Çiöek hastalığı, cederi.

Cice→چیچه (l: جیجا) (Çocuk lisanında) Anne.

Çırağ→چبراغ (l, fa: چبرغ)

Çırak→چیراق

Çirci→جیرجی (z) ‘Ata, çerçi.

Çirkin→چیركین (l: چركن, tr: چركن, z: شیركن, چیركین) 1. Vahşi, yabani. 2. Pis, mundar.

Çiçe→چیچه (tr: چیچا) Teyze.

Cırlamak→جیرلامق (l: جرلدی) 1. Cağlamak. 2. İnlemek, bağırmak.

Cirmenmek??→جیرمك (tr: جرمان) : cırmanmak>Tırmanmak. Türkiye Türkçesi Ağızları Sözlüğü

Çizmek→چیزمك (tr: چز(فل)) Yazmak, tahrir etmek, hat, çizgi çekmek.

Çizi→چیزی (l: چزو) Çizgi, hat.

Cise→جیسه (l: جسا) Uzun süren yağmur. (çise)

Cisemek→جیسه‌مك (l: جسدی) Çisemek

*(nsz)* Çiselemek.
*Güncel Türkçe Sözlük*

Çıgay→چیغای (yahud چیقای) Fakir, yoksul.

Çığırmak→چیغیرمق (l: چغردی) Çağırmak, sah.

Çik→چیق (l: چق, z: شق) Çik, mey, nida, şebnem.

Çıkarmak→چیقارمق (z, tr: چیقر(فل) l: چقردی) İhrac etmek.

Çıkrık→چیقریق (l: چقرق) İplik eğirmeğe mahsus mağruf dolap.

Çıkmak→چیقمق (z: چیقتی, l: چقتی, tr: چق(فل)) Huruc etmek, tulu' etmek, yükselmek, suud etmek.

Çıkmak→چیقمق (l: چیقطی) Bağlamak, sarmak, çıkın yapmak.

Çıkış→چیقیش (z) Huruc.

Çig→چیك (tr, l: چك) Çiğ.

Çil→چیل (l: چل) Maruf kuş.

Çilemek→چیله‌مك (l: چلدی) Devamlı yağmur yağmak.

Çim→چیم (l: جم) Üstü otlu toprak tezeği.

Çimak→چیمق (چیماق) (l: چمق) Bembeyaz, apak.

Çimek→چیمك (z: جمدی) Suyla yıkanmak, su dökmek.

Çimen→چیمن (l: چمن, z: شمان, شمکان) Çimen.

Cıvlamak→چیولامق

Cıvıldamak→چیولدمق (z: شیوتمق) Cıvıldı: cıvıldı etmek.

Cıvıldı→جیویلدی (l: جولدی)

Çıya→چییا (l: چیا)

Çıyan→چییان (tr: چیان) 1. Kırk ayak. 2. akreb.

Hayve→حایوه (z: حایوا) Ayva, sefercel.

Horyat→حورياط (z: rumca) Vahşi. (Çirkin, yaman gibi)

Hatun→خاتون (z) Kadın, seyyide.

Haç→خاچ (z: خاش, l: خج) Salib, çelipa.

Hasta→خاصتا (z, fa) Hasta, , marız (sayri gibi)

Hstalanmak→خاصتالانمق (z) Hasta olmak, temaruz etmek.

Halı→خالی (z) Bisat, kilim. (Göğüs gibi)

Hırman→خرمن (tr, fa) Harman.

Horos→خروس (tr, z: خوراز) Dik.

Hurma→خورما (bak: قورما) (z) Temer.

Hoş→خوش (z, fa) Güzel, melih. (??, bakış gibi) Hoş gördü, inşirah.

Hoşdaş→خوش‌داش (z,tr: خشداش, fa: خوجه‌تاش dır veya قوجه‌داش dır) Koyu yoldaş, sıddık.

Horlamak→خورلمق (z) Uykuda horlama etmek.

(kumduldamak gibi)

Hayli→خیلی (z) Çok, kesir. (Çok, kesir. (küp ve köpkibi)

Dada→دادا (z: yoksa ‘ دده’ mi?) Cedde , büyük valide.

Dar dağanlamak→دارداغانلامق (z) Paralamak, ezmek, kırmak, tefattit etmek.

Daguk→داغوق (tr: دغق, دنق) Tavuk, decac.

Dagı→داغى (tr, z) Dahi, yine, ki. (dakı ‘داقى’ gibi)

Dan→دان (l: دن) Methir, hayret. (Aceba ‘دانق’ mıdır?)

Debrenmek→دبرنمك (l) Teprenmek.

Depelemek→دپلمك (l) Tepelemek, katl etmek.

Depmek→دپمك (l) 1. Tepmek, ayakla vurmak. 2. Korumak. (esabu’l çeyelan)

Depe→دپه (l: دپا) 1. Tepe, tel. 2. Baş tepesi,

Dede→دده (l: دد) Ced, büyük peder. (Tuhfetu’z-zekiyye’de ‘دادا’ yani ?? diye tefsir olunur. Yine bu mu yoksa onun dalları mahrur mıdır??)

Deze→دذه (l: دده) Havdec? ??

Dar→ در (دُر) (l) Edat-ı haber.

Dert→درت (z: دارت, fa: درد) Derd, gussa.

Derd→درد (z: دارد, fa: درد) 1. Halk, tabi`. 2. Garaz.

Dere→دره (l: درا) ??, vadi.

Degirmen→دكرمن (z: داكرمان) Tahun, asiyab.

Degül→دكل (l) Değil, laisa.

Degmek→دكمك (l: دكدى) 1. Yetişmek, Vasıl olmak. 2. Dokunmak, ilişmek, mes etmek.

Deke→دكه (l: دكا) Teke, teys.

Degişmek→دكيشمك (z: داكشتى) Mübadele olmak, tebdil etmek. (değişmek ‘دايشتى’ dahi yazılır.)

Degiştirmek→دكيشترمك (z: دكيشتردى, tr: دكيشتر) Değiştirmek, tebdil etmek.

Degin→دكين

Deginmek→دكيذمك (z: (degin(كل) Yetişmek, vasıl olmak.

Delmek→دلمك (z,l) Delik yapmak, sakıb.

Delü→دلو (l) Deli, mecnun.

Delürmek→دلورمك (l: دلوردى)ldırmakÇı .

Delik→دليك (l: دلك) Sakıb.

Delim→دليم (l: دلم) Çok, kesir.

Demek→دمك (l: ددى, tr: ده(فل) ) Demek, söylemek.

Demur→دمور (l, tr) Demir, hadid.

Denemek→دنهمك (l: دنمك) Tecrübe etmek.

Dev→دو (z: داو, fa: ديو) Div, ifrit.

Devmek→دومك? (l: دومدى) Tırmalamak, ??

Deve→دوه (l: دوا) Cemel, ibil.

Deve balığı→دوهبالغى (l: دوابالق) Delfin, yunus balığı.

Deve kuşu→دوهقوشى (l: دواقشى) Na‘am.

Dütün→دوتون (l: دتن) Tütün. (تتن gibi)

Dudak→دوداق (tr: طوداق) Leb, şefe.

Düdük→دودوك (z, l: ددك, tr: دودك)

Dört→دورت (tr) Erba, çehar.

Dürtmek→دورتمك (l: درتدى) ??, işaret etmek??

Dürüşmek→دوروشمك (tr: درش(كل)) Çalış, İçtihad etmek.

Düzüm→دوزوم (l: دزم) Dizi, silk: bir dizim inci.

Döş→دوش (tr) Göğüs, meme.

Düş→دوش (tr: دش) Öğle, zuhur.

Düşmek→دوشمك (l: دشتى) Sukut etmek, vaka’

Dögülmüş→دوغلمش (l: دغلمش) Dövülmüş, meşkuk

Düzetmek→دوزتمك (tr) Düzeltmek, tenzim etmek.

Doğmak→دوغمق (z, l, tr: دغدى, دغمق) Doğmak, tevellüd ve tulu’ etmek.

Dokumak→دوقمق (tr: دقى) Dokumak, nesc etmek.

Dükel→دوكل (l) Hep, cemi’

Dökmek→دوكمك (l: دوكتى, دكتى, tr: دك(فل)) 1. Dökmek, atmak. 2. Bağlamak, akıd, bağlamak, akıd.

Dökme→دكمه (l: دكما, z: دوكما)

Dügün→دوكون (l: دكن) 1. Akde, düğüm. 2. Akd-i nikah, aruz, velime (Bunun aslı ‘تونكونى’ olsa kerektir.)

Dul→دول (l) Dul, ermel.

Dolunmak→دولنمق (ya: دولنمك) (l: دلندى) Gurub ve uful etmek.

Dün→دون (l: دن) Gece, leyl. (‘تون’gibi) Düne güne, dünki gün, ems.

Döndürmek→دوندورمك (tr: دندور) Çevirmek, döndürmek.

Dönmek→دونمك (l: دندى, tr: دن(فل)) Dönmek, rücu' etmek.

Dönen→دونن (tr: دنان) Dört yaşında tay.

Duvar→دووار (l: دور) Hait.

Dip→ديپ (l, tr: دپ) Ka'r.

Dipi→ديپى (l: دپى) Karl yağmur, Rüzgarlı yağma kar, tipi.

Ditremek→ديترمك (l: دتردى) İrtiaş.

Ditmek→ديتمك (ya ديدمك)(l: دتى) Yün veya pamuk vesaire ile nakış etmek.

Direk→ديرك (l: درك) Amud.

Dirgi→ديركى (l: دركى) Çingene? (Göz kapağı mı?)

Dirnek→دينك (l: درناك) Cemaat, cemiyyet.

Dirsek→ديرسك (l: درسك) Merfik.

Dirmek→ديرمك (tr: در(فل)) Toplamak, cem' etmek.

Diri→ديرى (l: درى) Yağ, dehin(duhn).

Diz→ديز (l: دز) Rukbe. ( 'تبر'gibi)

Dizmek→ديزمك (l: دزدى) Nazım etmek, silk, nazım çekmek.

Dikmek→ديكمك (l, z: دكتى) Gars etmek, nasb etmek, durdurmak, hayyat etmek.

Diken→ديكن (l: دكن) Şevk, har.

Dilek→ديلك (l: دلك) Murat, maksud.

Dilgü→ ديلكو (l: دلكو) Tilki, sa'leb.

Dilmek→ديلمك (l: ديلدى) Yarmak, kesmek.

Dilenci→ديلنجى (l: دلنجى) Sail, geda.

Dilemek→ديلهمك (tr: دلدى) İstemek, kasd ve murat etmek, taleb etmek.

Dimek→ديمك (l: ددى) Söylemek, demek.

Dinlemek→دينلمك (l: دنلدى) Dinlemek, istima' etmek.

Divar→ديوار (tr, fa) Duvar, hait.

Zincir→زينجير (z, fa)Silsile.

Zindan→زندان (tr, fa) Secn, mahbus.

Zindanlamak→زندانلامق (tr) Haps etmek.

Ziyan→زيان (tr, fa) Zarar, hasar. (Türkmence must'mel olup asıl türkçesi 'kor' olduğu kitabu'l- mezkurde muharrerdir. (tr)

Satmak→ساتمق (ya ساطمق) (z: ساطى, tr: ست, ساط)

Satıcı→ساتيجى (tr: ساطجى) Bayi.

Satılık→ساتيليق (z: ساطليق) Beyi'

Saray→ساراى (z, tr: سراى, fa) Kasır.

Sarımsak→ساريمساق (z, tr: سرمساق) Sarımsak, sum. (Sırımsak gibi)

Saz→ساز (tr) Kamış, kamışlık.

Sakal→ساقال (tr: سقل) Sakal, lihye.

Sakalsız→ساقالسز (tr: صقلسز) Köse.

Sakallı→ساقاللى (tr: صقللو) Sahib-i lihye.

Saksı→ساقسى (z) 'şakfe'? ipek böcekleri ve ??? mahsus kese veya çuval.

Saklamak→ساقلامق (tr: سقلا(فل)) Hıfz etme.

Sakın→ساقين (tr: سقن)

Sakınmak→ساقينمق (z, tr: سقن) Hıfz olunmak.

Salar→سالار (z: سلار, fa)

Salkum→سالقوم (z: سلقوم) Üzüm vesaire salkımı.

Saman→سامان (tr) Teben, saman. (Türkmence olduğunu mezkur olup kıpçakça 'كوك' 'gök' ve 'صلام' dirlermiş.)

Sanmak→سانمق (tr: سن) Zann etmek, sanmak.

Sepken→سپكن (??)Azar yağmur yağmak, serpme, reşaşetü'l mümtar. (sulu sepken)

Sepmek→سپمك (l: سبتى, z: سابتى) Azar su veya yağmur düşürmek, serpmek, rişaş. ('serpmek' 'سرپمك' dek, 'r')

Sepirmek→سپيرمك (z) Süpürmek.

Seçmek→سچمك (l: سچتى siyle matbu olmuş ise galattır.) Ayırmak, ayıklamak, intihab etmek.

Sert→سرت (z: سارت) Asi, kaba, bayağı. (Yoksa Türkistanda 'sart' denilen İranîler'den midir?)
Serçe→سرچه (tr: سرچا) Usfur. (Türkmence olub kıpçakçası 'چيچوق' mıdır?)

Sermek→سرمك (l: سرد, tr: ساردى) Neşr etmek, yaymak, açmak.

Siz→سيز (l) 1. Zamir: entum, şuma, edat-ı selb.

Sezmek→سزمك (l: سزدى, z: سازدى) Hissetmek, duymak.

Sekiz→سكز (l, tr) 1. İsim, ad, seman, heşt.

Seksen→سكسن (l, tr) Semanin, heştad.

Sekmek→سكمك (l: سكدى) Sıçramak, çıkmak, fırlamak, derece?

Sekü→سكو (tr: ساكو) Mustaba; mustaba, oturulacak sok: tane.

Sekül→سكول (tr: ساكول) Ayakları sekilli at, muhaccet.

Segirtmek→سگيرتمك (tr: سگرت(فل)) Sıçratmak.

Segirmek→سگرمك (l: سگردى, z: ساگردى) Sıçramak, fırlamak, vesebe, raks.

Semirmek→سميرمك (l: سمردى, z: سامردى) Semin olmak, yağlamak.

Semiz→سميز (l: سمز, z: سامز, tr: سمز) Semin.

Sen→سن (l) Zamir, ente, tu.

Sevgü→سوكو (l) Mahbub, ma'şuk. (muhabbet)

Sevmek→سومك (l, z: سودى, tr: سو) Muhabbet etmek.

Sevinmek→سونمك (l: سوندى, z: سوندى, سويوندى, tr: سون) Şad ve merdat olmak?.

Sevülmiş→سوولميش (z) Mahbub, ma'şuk.

Seyündürmek→سيويدورمك (tr: سيندر(فل)) İtfa' etmek. (Doğrusu 'سويوندورمك' söyündürmek.)

Sü→سو (tr) Asker, subaşı, kumandan.

Süpürge→سوپوركه (l: سپركا, z: سپركى) Mıknese.

Süpürülmek→سوپورلمك (l: سپرلدى)İnkesen??

Süpürmek→سوپورمك (l: سپردى, tr: سپر, z: سيپردى) Kenes.

Süt→سوت (z, l, tr: ست) Haleb, lebin, şiir.

Sücü→سوجو (tr: سجو, سجى, l: سجى) Şarab, hamer, bade.

Sürat→سورات (z) Zera, avli?

Sürtünmek→سورتونمك (z, l: سرتندى) Kaşınmak, ihtekke, yerde sürünmek, zhf?

Sürecek→سورجك (l: سرجك)

Sürmek→سورمك (l: سردى, tr: سر, z: سوردى) Kovmak, tard ve nefi etmek, sevk etmek, gütmek.

Sürme→سورمه (l, tr: سرما) Kahal, ismid.

Sürme→سورمه (z: سورما)

Sürmelik→سورمهلك (z: سرماليك) Kahal taşı?

Sürmelemek→سورمهلمك (z: سرمالا) Kahal sürmek.

Sürmeli→سورمەلی (z: سورمالی) Mastıka sakızı, sakız, ???

Sürü→سورو (bak: سوری) (tr, l: سرو) Takım.

Sürütmek→سوروتمك (l: سروتو, z: سروتی) Dokunmak, mesh etmek.

Sürümek→سورومك (l: سردی, z:سورودی) 1. Yerde çekilmek. 2. Sürçmek, düşmek, iğrenmek, asere 3. ???

Sürünmek→سورونمك (z) 1. Yerde çekilmek, insehabe. 2. Sürçmek, asere.

Süri kuş?→سوریقوش (z)

Söz→سوز (l: سز) Kavl, kelam, suhun.

Sökellik→سوكللك (l: سكلك, z: سوكاليك) Hastalık.

Sözlemek→سوزلمك (l: سزلدی, z, tr: سوزلادی)Söylemek , tekellüm ve tehaddüs etmek.

Süzmek→سوزمك (l: سزدی, tr: سز(فل)) Tesfiye etmek, süzgeçten geçirmek.

Süzme→سوسمه (l: سزما, z: سوزما) Süzgeç, mişbeke, yarı kapalı: süzme gözlü.

Sokmak→ز سوقمق (tr:سق (فل), z: سقتی) İdhal etmek, doldurmak. (tuhfe-i sahibi ‘صقجق’ ‘صقطی’ ile karıştırmıştır.)

Sokum→سوقوم (z, tr: سقم) Ekmek lokması.

Sökmek→سوكمك (l: سكتی, tr: سك(فل)) Bozmak, açmak, hal etmek.

Sümkürmek→سومكورمك (z, l: سمكردی) Sümüğü def etmek, muhat.

Sümkürük→سومكوروك (z) Sümük, muhat.

Sümük→سوموك (l, z: سمك) Muhat.

Sunkur→سونقور (l, z: سنقر) Kara kuş, kat.

Süngü→سونكو (tr: سنكو) Mızrak, rumh.

Süngücü→سونكوجی (tr: سنكوجی) Mızraklı, rimah.

Sünü→سونو (l: سنو) Süngi, rumh. Bak: süngü.

Sünük→سونوك (l: سنك) Kemik, azm, süńük.

Süvündürmek→سووونډومك (z) Isfa etmek?

Söyündürmek, ??? etmek.

Söykünmek→سویكونمك (l: سیكندی, z: سیكاندی) Dayamak, ittika ve istinad etmek.

Söylemek→سویلمك (z: سیلادی, tr: سیلا(فل)) Demek, tekellüm etmek.

Söyündürmek→سویوندرمك (l: سیندری) İtfa etmek.

Söyünmek→سویونمك (l: سندی) Sevinmek, itfa olunmak.

Söyünmek→سویونمك (z) Sevinmek, ferh.

Sıpa→سیپا (l, tr: سپا) Eşek yavrusu, cahş, sıpa.

Sıpkın→سیپقین (l: سپقن)

Sıçan→سیچان (ve سیچقان) (tr: سچان) Fare.

Sıçmak→سیچمق (tr: سچ(فل)) Sıçmak.

Sidük→سیدوك (l: سدك) Sidik, bevl. ('سیتوك'gibi)

Sidik→سیدیك (z) Bevl.

Sırtlan→سیرتلان (tr: سرتلان) Sırtlan.

Sırça→سیرچه (l, z: سرچا) Cam, sırça.

Sirke→سیركه (z: سیركا, l, tr: سركا) Hal.

Sıruk→سیروق (l: سرق) Sırık.

Siz→سیز Bk: siz.

Sis→سیس (tr) Duman, sis.

Sığınmak→سیغنمق (z) İltica ve istiaz etmek.

Sıkmak→سیقمق (z: سقتی) Sıkmak, ta'sır.

Sik→سیك (z, l, tr: سك) Zeker.

Sikmek→سیكمك (z, l, tr: سكمك) Cima' etmek.

Sikiş→سیكیش (l: سكش) Cima'

Silkmek→سیلكمك (z, l, tr: سلكدی, سلك) Silkmek.

Silgü→سیلكو (z: سلكو) Silecek, havlı, peştemal, ??

Silmek→سیلمك (l: سلدی, tr: سل) Mesh etmek.

Silkinmek→سیلكنمك (z)

Silinmek→سیلنمك (z: سلاندی) Silinmek, mesh etmek.

Silecek→سیله‌جك (z: سلاجك) Havlı, peştemal. ('سیلكو' gibi.)

Sili→سیلی (l, tr: سلی) Temiz, pak.

Silig→سیلیغ (tr) Pak, temiz, saf.

Simek→سیمك (l: سدی, tr: سی(فل)) İşemek, çiş etmek, bevl.

Sin→سین (tr: سن) Mezar, kabir, ???, heykel.

(?? mezar üzerindeki heykel)

Sınamak→سینامق (l: سندی) Tecrübe etmek, denemek.

Sındu→سیندو (tr: سندو) Makas, mıkraz. (Türkmence olup kıpçakçası 'bıçkuç' ve 'قیتی' denirmiş.) yoksa 'قیتی'?

Singek→سینكك (z: سینكاك) Sivri sinek, ???. (Bildiğimiz sinek olacaktır.)

Sığır→سینكٓر (z: سینكر, l: سنر) Aseb.

Sınmak→سینمق (l, tr: سنمق) 1. Kırılmak, münkesir olmak. 2. Bir yere veya diğer bir deliğe sokulmak, saklanmak çatlatmak? 3. Hazm ettirmek.

Sınuk→سینوق (l, tr: سنق) Kırık, münkesir.

Şar→شار (l, z, fa: شهر) Kasaba, medine.

Şarkarı→شارقری (tr: شرقری, شرق +اری ) Şark adamı, şarki.

Şaşı→شاشی (z, l: شیشی) Ahval, ???

Şakird→شاكرد (tr, l: شكرد) Tilmiz, çirağ.

Şalvar→شالوار (l: شلور, arabiyaden) Serval, don.

Şebek→شبك (z: شاباك)

Şeşmek→ششمك (tr) Hal etmek. ('Seçmek' olsa gerek.)

Şeftali→شفتالی (z: شافتالی, fa)

Şen→شن (tr: شان) Amir, mamur.

Şehir→شهر (tr, fa) Medine, kasaba.

Şirin→شیرین (l, z, fa) Melih.

Şişek→شیشك (z: شیشاك, l, tr: شیشك) İki yaşında koyun veya keçi.

Şişlemek→ شیشلمك (l: شیشلدی, z: شیشلادی) Şiş geçirmek? Pişirmek, kızartmak.

Şimdi→شیمدی (l: شمدی) El'an, ? (Şu anı 'شوامد' den muhal olduğu maruftur.)

Saban→صابان (z, tr: صبان) Mihras.

Sabanlamak→صاانلامق (z) Saban sürmek, hars etmek.

Sapçak→صاپچاق (l:sabıcak صبجق)

Saptırmak→صاپدیرمق (l: صبطردی) Yolunu şaşırtmak, doğru yoldan çıkartmak.

Sapsarı→صاپصاری (l: صبصری)

Sapmak→صاپمق (l: صاپطی, tr: صاپ) Yoluna

Satışmak→صاتشمق (l: صطش) Beyyi, ???

Satmak→صاتمق (l: صطتی) Beyyi.

Satın almak→صاتینآلمق (l: صطنآلدی) Şira.

Saçak→صاچاق (l: صچق)

Saçmak→صاچمق (l: صچتی, tr: صاچ(فل) ??? ve neşr etmek.

Sarp→صارپ (z, l, tr: صرپ) Güç, zor, sa'b.

Sarsılmak→ صارصلمق (l: صرصلدی)

Sarkmak→صارقمق (l: صرقدی)

Sarkınmak→صارقینمق (z: صارقتی) Sarkınmak.

Sarkmak.
*Türkiye Türkçesi Ağızları Sözlüğü*

Sarmisak→صارمصاق (l: صرمصق) Sarımsak, sum.

Sarmak→صارمق (z: صاردی, l: صردی, tr: صر(قل) Lef etmek. (Tercuman sahibi iki mana olmak üzere 'تشر' ? ile de tefsir ediyor_)

Sarı→صاری (z, l: صری, tr: صارو) Asfer.

Sarı kavun→صاریقاون (l: صاریقون) Kavun. (Zira farside de 'kavun' derlermiş.)

Sarık→صاریق (l: صرق) İmame.

Sası→صاصی (l: صصی) Sidik kokusu. Kına kokusu: Sası bir.

Sag→صاغ (tr, l: صغ) 1. Sağ, salim, sıhhati olan. 2. Yemin, iman.

Sağdıç→صاغدیج (l: صغطج) Güveyin refikası.

Sagır→صاغیر (l, z: صغر)

Sagrak→صاغراق (l: صغرق) 1. Hınap. 2. Kase.

Sagrı→صاغری (l, z: صغری) Küfür.

Saglık→صاغلق (z, tr: صغلق) Afiyet, selamet.

Saglık→صاغلق (l: صغلق, tr: صاغلق) Süt veren, sagmal.

Sagılmış süt→صاغلمشسوت (l: صغمش)

Sagmal→صاغمال (l: صغمل) Süt veren.

Sagmak→صاغمق (l: صغدی) Hayvandan süt almak. 2. Meyyit üzerine nevhe ve feryad etmek, ??? sayarak ağlamak: sagu sagmak.

Sagu→صاغو (l: صغو) Nevhe, feryad, ölünün nezaketini?? Sayarak ağlamak.

Sakal→صاقال (z, l, tr: صقل) Lihye.

Sakalsız→صاقالسز (z: صاقالسز, l: صقلسز, tr: صقلسز) Emred.

Saklamak→صاقلامق (l: صقلدی) Hıfz ve ?? etmek.

Saklanmak→صاقلانمق (z) Hıfz olunmak, taharri etmek.

Sal→صال (l) Denizde yüzdürülen malum şey.

Salaca→صالاجه (l: صلجه) Udu’l cenazete? Tabut. (Sahib-i eser ???diye tercüme ettikten sonra ??? ifadesiyle “avru” tefsiriyle tashih ediyor ??? salaca)

Salam→صالام (tr: صلام) Saman, tebin.(‘كول’ ve ‘سامان’ gibi)

Salkum→صالقم (l: صلقم)

Salkım→صالقيم (z) Unkud.

Salmak→صالمق (l: صلدى, z: صالدى) Göndermek, atmak. (‘Bıraktı, mayıştı, bıktı’ gibi.)

Salınmak→صالينمق (l: صليندى) Kendini göndertmek, ???

Salıbermek→صالىبرمك (tr) Salıvermek, koyu vermek.

Sanamak→صانامق (z, tr) Saymak, ad etmek.

Sancımak→صانجمق (z, l, tr) Sivri silahla vurup delerek yaralamak. (???)

Sancı→صانجى (z: شانشى) Karin ağrısı,

Sandal→صاندال (l: صندل) Semariye, kayik.

Sanku→صانقو (l: صنقو) Her şeye inanan, megfül.

Sanmak→صانمق (l: صندى) 1. Zannetmek. 2. Saymak.

Sav→صاو (l: صو) Dava? (‘Haber’ manasına geldiği malumdur.)

Savaşmak→صاواشمق (z. tr.) Tutuşmak, harb etmek.

Savmak→صاومق (l: صودى) Çevirmek, döndürmek, tehvil etmek.

Savurmak→صاورمق (z: صوردى) Ayırmak, ayıklamak, emerek içmek, savurmak.

Sayağ→صاياغ (tr.) Semem ( sağ yağ)

Saymak→صايمق (l, z) Ad etmek.

Sayrı→صايرى (z) Hasta, meriz.

Sayrılanmak→صايريلانمق (z) Hastalanmak.

Saymış→صايلمش (z) Sayılmiş,

Su→صو (tr, z, l) Ma, ab- Suvari, ayak yolu?

Suç→صوج (l, z: صج) Zenb, günah, kabahat.

Suçulmak→صوجلمق (l: صجلدى) Soymak, taariyye.

Sucuk→صوجوق (z)

Sormak→صورمق (z, l: صردى, tr: صر) 1. Sual etmek. 2. Emerek içmek, somurmak.

Sorma→صورمه (l: صرمه) Söz? Bir nevi söz?

Susak→صوصاق (l) Kovva (koğa), düluh.

Susam→صوصام (l) Simsim.

Su sığırı→صوصيغيرى (z: صوصيغيرى) Manda.

Soĝan→صوغان (z, tr, l: صغن) Basal.

Soĝra→صوغرا (tr) Sonra, ba'de.

Soĝulcan→صوغلجن (z: صغلجان) Su'ban , sülük, , ʿalak.

Sokmak→صوقمق (l: صقدى) Idhal etmek.

Sokur→صوقور (z) Bir gözü kör, a'ver.

Son→صوك (l: صن) Ahir, nihayet.

Sonra→صوكرا (l: صنرا) Bade.

Sol→صول (l: صل, tr: صول) Yesar, şimal.

Solak→صولاق (z) asir? Yesari.

Solmak→صولمق (l, z) 1. Sararıp bozulmak, zebl? 2. Tutuşmak, parlamak, lehb. (Yoksa ikincisi "صاولمق" mıdır? tuhfet'uz-zekiyyede "صولودو" fiili "lehst" tefsir olunur, o da bunun aynılarında gulat mıdır?)

Soluncan→صولنجان (l: صلنجن) Malum kurt.

Soluk→صولوق (l: صلق) Nefes.

Son kul→صونقول (l: صنقل ) Son kul.

Son →صونك (z) Ahir, nihayet.

Sonra→صونكرا (z) Bade.

Sunmak→صونمق (l: صندى, tr: صون(فل)) Uzatıp vermek, navele.

Sunuşmak→صونشمق (z: صنشتى) Birbirine uzatip vermek.

Sovuk→صووق (z, l: صوق) Barid.

Sovumak→صوومق (l: صودى)

Soymak→صويمق (z, tr: صى(فل))

Sıbızgı→صبيزغى (l:صبزغى) Kısa zurna.

Sıçan (veya sıçkan)→صيچان (صيچقان) (z, l: صچقن ,صچن) Fare.

Sıçratmak→صيچراتمق (l: صچرطى)

Sıçramak→صيچرامق (z:ساشرادى)

Sıdırmak→صيديرمق (z: صيديدى) Kırdırmak.

Sırt→صيرت (l: صرت) 1. Tepe,

Sırt balığı→صيرتباليغى (z)

Sırça→صيرچه (z: سرشا) Zeccac, şişe.

Sırtlan→صيرتلان (z, l: صرطلن)

Sırıtmak→صيريتمق (l: صرتدى) Az gülmek.

Sıyrık→صيريق (z) Sıyrılmış, büzülmüş,

soyulmuş, meslul.

Sıyrınmak→صيرينمق (z: صيريندى)

Sızdırmak→صيزديرمق (l: صزدردى) Eritmek. (Sahib-I eser bunu bilir kitabına nakl edip şeceri fahrur-yedi ise kalanını yetişmek ve kemal bulmak manasına geldiği beyan edildiğini söylüyor.)

Sızlamak→صيزلامق (z) Sıkılmak, Sıkılmak, zahmet çekmek, decere.

Sıtmak→صيطمق (z: صطى)

Sığır→صيغير (l, tr: صغر, z: صيغر) Bakar, bakara, kav.

Sığırcık→صيغيرجق (tr: صغرجق, z: شيرشيق) zerzer? Maruf kuş.

Sıkmak→صيقمق (z: صقتى) Tasir etmek, asara? Doldurmak, şiş? (İkinci mana gene

'sıkmak' olsa gerek.)

Sıkışmak→صيقيشمق (z: صيقشتى veya صقشتى)

Sımak→صيمق (l: صيدى) Kırmak, kes.

Sınamak→صينامق (z) Tecrübe etmek, denemek.

Sındırmak→صينديرمق (l) Kırdirmak. (Kıpçakçada 'sundırmak' 'صوندرمق' imiş.

Sınmak→صينمق (tr: صينمق) Kırılmak, inkesere.

Sınık→صينق (tr: صينق) Kırık, şikest.

Sıvamak→صيوامق (z)

Sıvık→صيويق (z: صويق) Yumuşak.

Sıyınmak→صيينمق (z) Sığmak, istiab olunmak.

Dudak→ضوضاق (z) Dudak, şefe.

Taban→طابان (z, l: طبن, tr: طبان) Ayağın altı.

Tapmak→طاپمق (l:طپتى, z: طاپتى) Bulmak, vecede.

Tapıştırmak→طاپيشترمق (l: طپشطر(فل)) Buluşturmak, kavuşturmak.

Tapışmak→طاپشمق (طپشتى) Buluşmak.

Tatlu→طاتلو (l: طتلو) Hulv, şirin.

Tapışmak→طاپشمق (طپشتى) Buluşmak.

Tatlu→طاتلو (l: طتلو) Hulv, şirin.

Katun→قاتون (tr)Hanım, kadın, hatun.

Katı→قاتى (tr, l: قتى) Seert, şedid.

Katır→ قاتير (l, tr: قتى) Katır, eşek, bağl.

Katık→قاتيق (l: قتق) Adam.

Kaç→قاچ (l, tr: قچ) Kim, çend.

Kaçan→قاچان (l, tr: قچن) Men, key, ne vakit.

Kaçansa→قاچانسه (z:قاچانسا) Mûsîr.

Kaçmak→قاچمق (z: قاچتى ,قاچدى, l: قچتى, tr: قچ (قل) Firar etmek, harebe (هرب)

Kar→ قار (z, l, tr: قر) Selec, berf.

Karabçı→قارابچى (l: قربچى) Fakir.

Karak→قاراق (z, l: قرق) Göz bebeği, nazar'l 'ayn? Sevadü΄l ayn, bebek gibi.

Karaltı→قارلدى (l: قرلدى) Sevadü΄ş-şahs, karaltı.

Karamak→ قارامق (l: قردى) Lanet okumkak, lanet etmek.

Karangı→قارانغى (z) Zulmet, karanlık.

Karangımak→قارنغيمق (z) Kararmak, karanlık olmak.

Karanlı evi→قارانلىاوى (z) Zindan. (Ahirinde ki 'ى' gibi)

Karavaş→قاراواش (l: قروش) Cariye, halayık esir. (İdrak sahibi her ?? ıtlak olduğunu beyanındadır.)

Karaval→قاراول (z: قراول ,قاراوولو, l: قرول)

Karpuz→ قارپوز (z, tr, l: قرپز) Bitih, ahdar.

Kartal→قارتال (l: قرتال, tr: قرطل) Ukab.

Karcı→قاجى (z) Makas.

Kardaş→قارداش (z) Ah, birader.

Karşı→ قارشو (z: قارشى, l: قرشى) Mukabil.

Karsıtmak→قارسيتمق (z: قرصطى) El çırpmak. (صفق)

Karşak veya karcak→قارشاق (veya قارجاق) (z) Çakal.

Karşılamak→قارشيلامق (z: قارشىلادى) Karşısına çıkıb mulakı (veya melaki) olmak.

Kartaban→قارابن (z)

Kartal→قارتال (z: قرطل) Nesr, kartal. ('Çarlak' gibi.)

Kartaymak→قارطايمق (z) İhtiyarlamak, hareme.

Kargamak→قارغامق (z, l: قرغدى) Lanet ve beddua etmek. (‘Karamak’ gibi.)

Kargaşa→قارغاشا (z) Karışıklık, mağlubiyet ve karar ??

Kargaycı→قارغايجى (z) Bedduacı, lıan.

Kargu→قارغو (l: قرغو) Kamış, kasab. (Mızrak ki 'قارغى’ bundan olacaktır.)

Karga→قارغه (z: قارغا, l, tr:قرغا) Gurab. (‘Kuzgun’ gibi.)

Kargış→قارغيش (z) Le‘in, lanet, tel‘in.

Karlagaç→قارلاغاج (z: قارلاغاش, tr: قرلاغاج)

Karlaguç→قارلاغوج (z)

Karlavuc→قارلاوج (l: قرلوج) Kırlangıç, hutaf.

Karılmak→قارلمق (z) İhtilat etmek. (‘Karımak’ ve ‘katlamak’ gibi.)

Karmak→قارمق (z) Sinare? Olta iğnesi, zoka.

Karmalamak→قارمالامق (z)

Karmamak→قارمامق (z) El ile yoklamak, messe, habbese

Karmak→قارمق (l: قردى) Katmak, karıştırmak, halite. (حلط)

Karın→قارين (z, l, tr: قرن) Batın, şikem.

Karnak→قارناق (l: قرنق) Cariye, halayık.

Karındaş→قاريندا ش (l, tr: قرنداش) Kardeş, birader, ah. Kız kardaş, hemşire. Ahit, kayın kardaş, kayın birader.

Karu→قارو (l: قرو) Nerede, nereye, niye. (Kıpçakça)

Karu→قارو (z) Nerede, nereye, niye. (Kıpçakça)

Karuk→قاروق (z) Sidik?

Kara→قاره (z: قارا, l, tr: قرا) Siyah, esved. 2. Yağız at, ethem.

Karabırık→قارابريك

Karaca kan→قاراجهقان

Kara sığır→قارهصغير (z: قاراصيير) CamIs, manda. (‘Su sığırı’ gibi.)

Kara tanık bilmek→قارهطانيقبيلمك (z) Bilmek, temeddüh etmek.

Kara kaz→قارهقاز (z) Leglek,lağlağ

Kara günlük?→قارهكونلك (l) ??

Karalacin→قارهلاجين (z) Gevher??

Karalık→قارهلق (z) Siyahlık, sevad.

Kara yağız→قارهياغيز (l: قرايغز)

Karayuvuz→قارهيووز (z) Esmer.

Karayuvzlık→قارهیووزلق (z) Esmerlik, semere. (سمره)

Karı→قاری (z, l: قری) İhtiyar, pir, şeyh.

Karı→قاری (l, tr: قری) 1. Zira, kavl. 2. Arşın, zira.

Karış→قاریش (l, tr: قرش) 1. Şebr. 2. Lanet.

Karınca→قارینجه (tr: قرنجه) Neml, mevr.

Karımak→قاریمق (z) İhtiyarlamak.

Karımak→قاریمق (z) 1. Karıştırmak, halt. (‘Katmak’ gibi.) Karışmak, ihtilat etmek.(‘Kartmak’ ‘katmak’ gibi.)

Karılmak→قاریلق (z) 1. ??. (Uzaklaşmak mı?) 2. ??. (‘Boğulmak’, ‘tutulmak’ gibi.)

Karın→قارین (z) Bk: karın. (قارن)

Kaz→قاز (z’ tr, l: قز) Bat, vez.Karakaz, talakaz,bk.

Kazak→قازاق (tr) Bekar, uzzab-ı mücerred.

Kazakbaşlı→قازاقباشلی (z) Azıb, bekar.

Kaz aldırmak→قازالدرمق (z) Mahar. (Mavi mi yoksa ?? mi?)

Kazan→قازان (z, l,tr: قزن) Büyük tencere. (‘Kazgan’ gibi.)

Kazanmak→قازانمق (z, l: قزن (فل) Hasıl ve istihsal etmek.

Kazanc→قازانج (z: قزنج) Istihsal, kesb.

Kazmak→قازمق (z, l: قزدی, tr: قز (فل) Hafer.

Kazma→قزمه (l: قزمه) Müsemmat.

Kazana→قازانه (l: قزنه, arabiyyede) Hazine.

Kazık→قازیق (l: قزق) Veted.

Kazımak→قازیمق (z) Cerde? (جرد) Soymak? (‘Kasık’ gibi.)

Kaş→قاش (z, tr, l: قش) 1. Haceb, yüzün halfesi. 3. Tağ

Kaşamak→قاشامق (l: قشدی) Kaşımak, hakk.

Kaşak→قاشاق (l: قشق) Kaşıma, hakk.

Kaşka (Kaçka)→قاشقا yoksa قاچقا mı? Gurre. (‘Gurre’dir mi? Lugatların birinde çok anlamı vardır.)

Kaşkaldak, kaçkaldak?→قشقالداق (yoksa قاچقالداق mı) (z) Gurre, mağrur, gafil.

Kaşu→قاشو (z) Kadum, tokmak. (İkinci manaya bakılırsa ‘قمچو’ ‘r’ gulat olarak ‘قمشو’ olsa gerektir.)

Kaşuk→قاشوق (z, tr, l: قشق) Kaşık.

Kaşımak→قاشيمق (z, tr) Hakk.

Kaşınmak→قاشينمق (tr) Hakk etmek.

Kasatlık→قاصاتلق (z) Yahud:

Kasıtalık→قصطالق (l: قصطلق) Sedef.

Kaskas→قاصقاص (gülmek) Kıskıs.

Kaskanmak→قاصقانمق (l: قصقندى) Kıskanmak, gayret.

Kasmak→قاصماق (z) Tencerenin dibine yapışan, yanmış yemek. (‘Kanmak’ gibi.)

Kasmak→قاصمق (l: قصتى) (Esvabı) Kesib kısaltmak.

Kasa→قاصا (l: قصا) İpekli esvab.

Kasımak→قاصيمق (z) Bk: Kazımak.

Kasırtaka→قاصيرتقه (tr) Kene.

Kasırga→قاصيرغا (tr, z: قصرغا) Gırdbad, kasırga.

Kasık→قاصيق (l: قصق) Ane.

Kat→قات (l: قت) İnd, nezd. Bk: kata.

Katagan→قاتاغان (Yoka 'قرطاغان' mı?) Hindiba.

Kata kalmak→قطاقلديرمق (z) Beht ve hayrete düşürmek.

Kata kalmak→قاطاقلق (z) Beht ve hayrete düşmek.

Katla→قاطلا (z) Kere, defa.(‘Kez’ gibi.)

Katalmak→قاطالمق (z) İhtilat etmek. (‘Karılmak’ gibi.)

Katun→قاطون (l: قطن) Hatun, hanım, kadın.

Katı→قاطى (z, l) Şedîd, kuvî, pek. (Berk gibi.) Katı bulmak, koyulaşmak?

Katmak→قاطمق (z: قطى) Katmak, karıştırmak.

Katır→قاطير (z, tr: قاطر, l: قطر) Eşek, bağl.

Katışkara→قاطيشقارا (z) Karma karışık, mahlut.

Katık→قاطيق (z) Adam.

Katılmak→→قاطيلمق (l: قطلدى) Katılmak.

Kagıt→قاغيط (l: fa ,قغط) Kağıt, varak.

Kagıt→قاغت (z)

Kak→قاق (z, l: قق) 1. Kadid. 2. Kayanın içinde su ile dolan oyuk.

Kakaç→قاقاج Atlas.

Kaksırmak→قاقصيرمق (z) Tenahhuh, yalandan öksürmek.

Kaksıtmak→قاقصيتمق (z) Büzülüb kana kusmak, zanih.

Kaklamak→قاقلامق (z, tr: ققل (فل) (eti) Dilim dilim kesip kurutmak, tefrid.

Kaklık→قاقليق (l: ققلق) İltiham? Pastırma?

Kakmak→قاقمق (z, l: ققتى, tr: قق (فل) 1. (Kapı)Çalmak, dakk? 2. Vurub savurmak, Kar‘.

(Tuhfe sahibi lazım olarak gerçek manasını veriyor.) Göz kakmak, kabarmak, gamz.

Kakırdak→قاقيرداق (z) Sela, takdi sade yağ. ( ‘Kovurdak’ gibi.)

Kakırmak→قاقيرمق (z) Yalandan öksürmek, tenahhuh.

Kakımak→قاقيمق (z, l: ققدى) Hiddet ve gazep etmek. (Türkmence.)

Kalaç→قالاچ (z: قالاش) Yuvarlak etmek, kurs, ‘ayf.

Kalay→قالاى (z) Kızdır? (Aceba قصدير mı?)

Kaldıramak→قاديرامق (z) ??

Kaldırmak→قاديرمق (z) Ref' etmek.

Kalgan→قالغان (z) Kalan, baki.

Kalkan→قالقان (z, tr: قلقان, l: قلقن) Turs, mucenne, darak, siper.

Kalkmak→قالقمق (l: قلقدى) İrtiz‘a.

Kalmak→قالمق (z, l: قلدى, tr: قل (فل) Baki kalmak, devam etmek.

Kalın→قالن (z) Mehir, kabin. (Lam’ın harekesi meksur?)

Kalı→قالى (tr) Halı, keçe. (‘كور’ gibi.)

Kalın→قالين (z, tr, l: قلن) 1. Behine. 2. Galiz, kaba. 3. Mehir, kabin. (Yukarıda ki ‘kalın’ ın da lamin meksur olacağı bunan anlaşılır.)

Kam→قام (l: قم) Tıp? (tayip mi?)

Kam→قام (z) 1. Kenvir, kunneb. 2. Dan, tair.

Kamamak→قامامق (z) (Diş) Kamaşmak.

Kamaşmak→قاماشمق (z, l: قمشمق) (Göz) Kamaşmak, kelle.

Kamçı→قامچى (z: قامشو, tr, l: قمچى) Kırbaç, mikra'a.

Kamkak→قامقاق (tr: قمقاق) Çalı çırpı, har u haşa haşak, kam kam başı, hafifü'l-akl.

Kamlamak→قاملامق (l: قملدى) İcra-ı tebabat etmek. Tabbe.

Kamug→قاموغ (l: قمغ) Cümle, cemiyyet, hep.

Kamış→قاميش (z) Kasab.

Kan→قان (tr) Dem, hun. Kan alıcı: fesad.

Kan→قان (z) Hun, mülk.

Kan →قان (z) Melek, firişte.

Kanat→قاناط (z, tr, l: قنط) Cenah, per.

Kanamak→قانامق (z: قانادى, قندى, l: قنطى) İndimar

Kanbaz→قانباز (z, fa? ) Fuzuli,

Kanc→قانج (l: قنج) Zarf ı mekan, nere (nereye), kanca yürürsün: nereye gidiyorsun? (Bunun asıl lugatı 'kan' olup 'ca' harfü'l-az olmakla kanda denildiği gibi kanca dahi denilir.)

Kancafa? →قانجافا Tetarruk.

Kancuk→قانجوق (l: قنجق)

Kancık→قانجيق (z, tr: قنجيق) Dişi köpek.

Kanca→قانجه (l: قنجا) Nereye, ne tarafa.

Kandala→قاندالا (tr: قندلا, z: قانضالا) Tahta kurusu, bak. (Türkence beşik imiş.)

Kanda→قانده (l: قندا) Nerede. ('Kayda' gibi.)

Kandırmak→قانديرمق (z, l: قندردى) Su içirmek, irva etmek.

Kandırmak→قانديرمق (yahut قينديرمق) (l: قندردى) Göndermek, bease.

Kanrak→قانراق (l: قنرق) Geniz, hayşum.

Kanru→قانرو (l: قنرو)

**Kangrayek**→قانگرايك (z: قنگراياك) Bir sıra dişleri, diğerinden uzun olan.

Kañlı→قانگلى (tr: قگلى, l: قنلى) Yük arabası.

Kanmak→قانماق (z) Yanık tencerenin dibine yapışan. ('Kasmak' gibi.)

Kanmak→قانمق (l: قندى) Suya doymak.

Kanmak (veya kınmak)→قانمق (veya قينمق) (l: قندى) Gönderilmek, inbease.

Kanı→قانى (z) Hani, nerede.

Kavak→قاواق (tr: قواق) Maruf ağaç. (Türkmence olup kıpçakçası 'usak' 'اوساق' tır.)

Kavurga→قاوورغه (l: قورغا) Kavrulmuş hububat veya et, kavurma, kavut.

Kavurşak→قاورشاق (z) La'b, bir cins oyun olmalı.

Kavrulmak→قاورلمق (z) 'İtila? ('Kavurtmak' gibi.)

Kavurmak→قاورمق (l: قوردی, tr: قور(فل) Kali etmek.

Kavurma→قاورمه (tr: قاورما) Kavrulmuş et.

Kavra→قاوره (l: قورا) Tarlada kalan başaklar, kaşır.

Kavuş→قاوش (z) Marangoz rendesi.

Kavsuk→قاوصوق (z: قوصوق) Göbek, surre.

Kavut→قاوط (z)

Kavuk→قاوق (z, l: قوق) Kavrulmuş taze buğday, ??

Kavuk→قاوق (l: قوق) Mesane.

Kavluk→قاولق (l: قولق) Kav kesesi

Kavun→قاون (tr, z: قاوون, l: قون) Bitih, asfer. (türkmence)

Kavlamak→قاولامق (l: قولدی) (Yılan) Derisini bırakıp sıyrılmak.

Kay→قای (l: قی) Taraf ???, kayda: nerede.

Kaya→قایا (z, tr, l: قیا) Sahre. 2. Nil yeri, dere, hendek.

Kaya→قایا (z: قیا) Yan ?? kaya kaya baktı: nazar-ı şehra

Kayan→قایان (z: قیان) Tavşan, erneb. (Kapçakça.)

Kaytdırmak→قایتدیرمق (tr: قیتتر(فل) Çevirmek, döndürmek, irca' etmek.

Kaytmak→قایتمق (l: قیتی, tr: قیت(فل) Dönmek, rücu' etmek.

Kaytamak→قایتامق (z) Kaht ve gala olmak.

Kaydasa→قایداسا (z) Mevzi, mahal, mekan.

Kayda→قایدا (z) Nerede?

Kaydırmak→قایدیرمق (l: قیدردی) Red ve iade etmek.

Kayır→قایر (l, tr: قیر) Kaya dair kum, çakıl.

Kayır (yoksa kayr mı)→قایر (yoksa 'قیر' mı?) Felek.

Kayrılmak→قایرلمق (z: قایریلدی) Kıvrılmak, lava.

Kayış→قایش (z) Mir.

Kayışka→قایشقه (z: قایشقا) Kuş veya bir cinsi. ('Kuruncuk' gibi.)

Kaygarmak→قایغارمق (z) Mahzun ve mukedder etmek.

Kaygamak→قیغامق (z) Mahzunve mukedder olmak, gaile çekmek.

Kaygı→قایغی (z, tr: قیغی) Gam, keder, gaile.

Kaygırmak→قایغیرمق (z) Mahzun olmak, gaile çekmek.

Kaygaç→قایغاچ (l: قیغچ) Emel, maksad, arzu, ??

Kaygalatmak→قایقالاتمق (z) Telaşa düşürmek.

Kaykalanmak→قایقالانمق (z) Telaşa düşmek. Tekellevü.

Kaymak→قایمق (z, l: قیمق) Zubd.

Kaynamak→قاینامق (l: قیندی) Galyan etmek.

Kayın ana→قاینانا (z) Hummate (Küye gibi)

Kuyumcu→قویومجی (z: قیومجی) Kuyumcu.

Kayu→قایو (l: قیا) Hangisi?

Ko→قو (z) Şom, meşum, uğursuz. (Kitab-ı mezkurede 'شم' diye tefsir olunmuş, diğer yerde 'قو' dahi vardır, ki aslı anlaşılmıyor.)

Kuba→قوبا (l: قبا) Toz rengi, iğbar, boz.

Koparmak→قوپارمق (l: قپردی, z: قوباردی) 1. Kati' ?? etmek. 2. Koparmak. 3. İka' etmek.

Kubas→قوباص (l: قبص) Kobaş denilen köpek cinsi.

Kubramak→قوبرامق (l: قبردی) Boz rengini almış, bozlaşmak.

Kupturga→قوبطورغا (l: قبطرغا) ??, kuşak, kemer.

Koplan→قوپلان (z) Kaplan, peleng, nemer.

Kopmak→قوپمق (z: قوبتی, l: قبطی, قبطو, tr: قب(فل) 1. Kati' ve kas olunmak, çıkmak, ayrılmak, kalkmak, bükülmek. 2. Vuku' bulmak, hasıl olmak.

Kopuz→قوبوز (tr: قبز) Maruf çalgı.

Kopuzcı→قوبوزجی (tr: قبزجی) Kopuz çalan adam.

Kut→قوت (l: قت) Uğur, baht. Kuti kurusun.

Kutirmak→قوتیرمق (tr) Bk: kutarmak.

Kurtılmak→قوتیلمق (tr: قتل) Kurtulmak, halas olunmak.

Kutarmak→قوتارمق (veya قوتیرمق) (tr: قتر(فل)

Kutsiz→قوتسز (tr) Uğursuz, meşum.

Kutlu→قوتلو (l: قتلو) Uğurlu, meymun, mütemeyyin.

Kutlulamak→قوتلولامق (tr: قتلولا) Tebrik etmek.

Kuturgan→قوتورغان (tr: قترغان) Uyuz kopek.

Koç→قوچ (tr: قچ) Kebiş.

Koçak→قوچاق (z, l: قچق) 1. Aguş, hazin. 2. Bir defa kucaklanan şey, şed.

Kucaklamak→قوجاقلامق (z, l: قجقلدى) Sarmak, aneka, 'itinak.

Koçkar→قوچقار (z, l: قجقر, tr: قجقار) Koç, kebiş. (‘Koç’ gibi.)

Kucmak→قوجمق (z: قوجتى, l: قجتى, tr: قج(فل) Kucaklamak, sarmak.

Kocur→قوجور (z) Su yosunu, sebbah.

Koca →قوجه (z: قوجا, l, tr: قجا) İhtiyar, şeyh, habir. 2. Effendi, seyyid. (İkincisi farsça ‘??’ den mi?)

Kocadaş→قوجاداش (l, tr: قجاداش) Koyu yoldaş, kocadaş, refik.

Koduk→قودوق (z, tr: قودق) Eşek yavrusu, sıpa, cahş?

Kor→قور (l: قر) 1. Vakit, zaman. 2. Yaş, sene, ömür.

Kur→قور (tr: قر) 1. Kuşak, kemer. ( Uçkur ‘ uçkur’ bundandır.) 2. Zarar, ziyan.

Kubağa→قورباغا (l, tr: قربغا) Dafda (dıfda) (بغا <باغه> gibi)

Kurt→قورت Bk: قورط

Kurtmak→قورتمق (tr: قرت(فل) Korkutmak, tahvif.

Kurc→قورج (tr: قرج) Çelik, polad.

Kurşun→قورشون (z, l: قرشون, tr: قرشن) Rassas.(Türkmence olup kapçakçası ‘kurgaşun’ (şın), veya ‘kurguş’ -قرغش-dur.)

Kursak→قورصاق (l: قرصق, tr: قرسق) 1. Kuş ??. 2. Mide. 3. Midenin agızı, ??. 4. Karaciğer, kebid. 5. ??, katı? (Keza) ?? (Doğrusu yazdığımız ‘kursak’ ‘قورصاق’ olup manayı ??)

Kurt→قورط (z, l, tr: قرط) 1. Dud, muş kırm (germ?) 2. Zib, gurg. (Türkmence olup kıpçakçası ‘بورى’ ‘Borı’ .) 3. Adi peynir, keş. (Bunun doğrusu ‘ kurut’ ‘ قوروط’) 4. Pek ihtiyar, herem. (Aceba bunun doğrusu : kart ‘قرط’ > ‘ قارت’ mı?)

Kurtuk→قورطوق (l: قرطق) Boynuzdan boru, nefir.

Kurtulmak→قورطولمق (l: قرطلدی) Necat ve reha bulmak. (‘Kutulmak’ gibi)

Kurga→قورغا (z) ?? , kavuracak ?? ateş. (‘Kurulmak’ gibi.)

Kurgarmak→قورغرمق (z) Kavurmak.

Kurgaş→قورغاش (z) Atmaca, başık. (Kırgız: ‘ آطمجا’ gibi.)

Kurgaşun→قورغاشون

Kurgaşın→قورغاشین (z) Kurşun, rassas.

Kurgan→قورغان (z, l: قرغن, tr: قرغان) 1. Eskiden mezarın üzerine yazılan şey. Tuni, ulus. Ale’l ıtlak mezar, kabir.

Kurguş→قورغوش (l) Kurşun, rassas. ( قورغاشون>غوش’ dan galat olsa gerek.)

Kurgı→قورغی (l: قرغی) Atmaca, başık. (z: قیرغی)

Korkak→قورقاق (l: قرقق) Haif.

Korkmak→قورقمق (l: قرقدی, tr: قرق (فل) z: قوروقتی) Hafe.

Korkunç→قورقونچ (z: قورقونش) Mahuf.

Kurluk→قورلوق (z, fa: zarar) Zarar, hayf.

Kurma→قورما (z, tr: قرما) Hurma, temr.

Kurman→قورمان (z) Terkeş.

Kurmak→قورمق (z: قوردی, l: قردی, tr: قر (فل) 1. (Yapma vesaire) Çekip kermek, evtara (vetera). 2. Dikmek

Kuru→قورو (z, l, tr: قرو)1. Yabis, huşk. 2. Sert, katı, haşin. 3. Kara, yer. 4. Sıtma, humma.

Kurvalı→قوروالی (z) ??

Kurut→قوروت (veya ‘قوروط’) (z: قوروط, tr: قروت, l: قرط) Adi peynir, keş, kara kurut, bir cinsi.

Koruk→قوروق (z, l, tr: قرق) Olgunlaşmamış üzüm veya hurma ve saire. ??

Kurulamak→قورولامق (tr: قورولا (فل) Vekabe ve himaye etmek, kurumak.

Korukmak→قوروقمق (z: قوروقتی) 1. Korkmak, havf ve duçar olmak. 2. Kuşanmak, ??.

Kuruldamak→قورولدامق (z) Huruldamak, gürültü etmek.

Kurumak→قورومق (z, l: قردی) Yabis olmak.

Korumak→قورومق (veya قورمق) ?? , dalmak, batmak?

Koz→قوز (tr: قز, l: قوز) Ceviz. (İdrak sahibide arabi ceviz mahuz ad etmek için, koz yazıyorsa da hata olup türki??)

Kuz→قوز (l: قز) Güneşin tulu'da tutmadığı yer, gölgelik.

Kozak→قوزاق (z, l: قزق) Bazı ağaçlarda hasıl olan tane , kozalak, ???

Kuruncuka→قورونجوقه (z) Kazmi. (ar.) (Kayışka)

Kuzgun→قوزغون (z, l: قزغن) Karganın siyah nev'i.

Kuzu→قوزو (tr: قزو)

Kuzi→قوزى (l: قزى) Koyun yavrusu.

Kuzikulağı→قوزىقولاغى (l: قزوقلغى ) Hamiz.

Kuskun→قوسقون (tr: قسقن) Kuzgun.

Kuş→قوش (z, l, tr: قش) Tayr, murg. Baykuş, akkuş, karakuş.

Kuşak→قوشاق (l: قشق, tr: قوشق) Mıntıka, kemer.

Kuş kuyruğu→قوشقويروغى (l: قشقيرغى) Ciyad, tel.

Kuşluk→قوشلوق (z, l: قشلق) 1. Öyleden önceki vakit

**Koşılmış**→قوشلمش (l: قشلمش) ??

Koşılmak→قوشلمق (l: قشلدى) Birlikte olmak, iktiran etmek.

Koşmak→قوشمق (z: قوشتى, l: قشدى) Yan yana koymak, yaklaştırmak. 2. İlka etmek. 3. Tersim etmek? (Tercüman sahibi ?? ika etmek manasını verib kusmak ile iltibas ettrimiştir.)

Kusgu→قوصغو (l: قصغو) Kusmuk, kay.

Kusmak→قوصماق (l: قصغو) Kusmuk, kay.

Kusmak→قوصمق (l: قصدى) Kay etmek.

Kut→قوط (z) Berk? (Yoksa berke mi?) Bak: قوت

Kutarmak→قوطارمق (z) Gark, kaşıkla veya tasla su vesaire almak, veya yemek boşatmak.

Kutas→قوطاس (l: قطاس) Hutuz.

Kutagan→قوطاغان (l: قطغن) Hindiba.

Kutak→قوطاق (z) Taşak, ??

Kutan→قوطان (z) Becah? (Beceh ise mahsus bir kuş ki gerdanında gerdek yayılır.)

Kutgarmak→قوطغارمق (z) 1. Kurtarmak, tehlis. 2. Kurtulmak, halas bulmak.

Kutur→قوطور (z, l) 1. Sevda. 2. at yelesi. 3. Uyuz, cereb. 4. Kuturmak, akur.

Kuturgan→قوطورغان (l: قطرغن) Uyuz olmak, cereb.

Kuturgalı→قوطورغلی (z) Kudurmuş (kuturmuş), akur. (köpek)

Kutulamak→قوطولامق (z) Mübarek ve mütemeyyin olmak.

Kuturmak→قوطورمق (tr) Uyuz olmak, kuturmak, kudurmak.

Kutuz→قوطوز (z) 1. Kudurmak, akur. 2. Uyuz, cereb.

Kutuzlu→قوطوزلی (z) Kudurmuş, cereb.

Kutuk→قوطوق (l: قطق) Yabani eşek yavrusu.

Kutulmak→قوطولمق (z) 1. Kurtulmak. 2. Kurtarmak.

Koga→قوغا (z) Kova, delv.

Kogan→قوغان (z) Kıvılcım, şerare.

Kugu→قوغو (z) ?? ( Bildiğimiz 'kuğu' kuşu mu?)

Kuguz→قوغوز (z: قوغز) Cura. ('قوقاز' çöğür gibi.)

Kogı→قوغی (z) Tebar? Çatlayan yüksek talak.

Kuf→قوف (z) Mucun

Kukaz→قوغاز (z) Bak: koguz.

Kukrak→قوقراق (l: ققرق) Çıplak yer, ??

Kuksumak→قوقسومق (z) ??

Kokumak→قوقومق (z, l: ققتی)

Kokuz→قوقوز (z, l: ققز) Su akan yer. ??

Kol→قول (z, l, tr: قل) 1. Akd, yazı. 2. Bilek, zend, said. 3. Arşın, zıra.

Kul→قول (z, tr, l: قل) Köle, abd, bende.

Kol→قول (tr: قل)  Dere,vadi.

Kola→قولا

Kola→قولا

Ku(o)latuz→قولاتوز (z) Berr, kara.

Kulac→قولاج (z, tr, l: قلج) Ba', maruf ölçü.

Kulag→قولاغ

Kulag urmak→قولاغاورمق (z: قلاغاوردی) Hanese? حنث? (`diklemek` gibi)

Kulaguz→قولاغوز (tr: قلاغوز) Rehber, delil.

Kulak→قولاق (z, l: قلق, tr: قلاغ) Ezen.

Kolan→قولان (z, l: قلن, tr: قلان) Himaru'l-vahşi , hizber. (Yavrusuna mi 'kolon' derler yoksa ikisi bir midir?)

Kulan→قولان (z, tr: قلان) Eyer bağı, hiram.

Kulan?→قولان (z) Akbeh? Parmakları veya dişleri seyrek?

Kolana?→قولانا (z) Kuşak? Koltuk altının kokusu? (yoksa `kenan` ` كنان` mi?)

Kulavuz→قولاوز (l: قلاوز)

Kulauzlamak→قولاوزلامق (l: قلاوزلادى) Bak: Kulavuz, kulavuzlamak.

Kulp→قولب (l: قلب) Kap tutamağı.

Koltuk→قولتوق (tr: قلتق, l: قلطق, z: قولطوق) İbt, begal.

Kol çapmak→قولچاپمق (z: قولشاپتى) El çırpmak. صفق?

Kulduramak→قولدورامق (z: قلدرمق) Guruldamak, karkara. ('Gurgulemek, buramak' gibi.)

Koltuk→قولطوق Bak: Koltuk.

Kulgımak→قولغيمق (tr: قلغى(فل) Sıçrayarak fırlamak, kaçmak, netara, حجز

Ku(o)lmak? →قولمق (tr: قل(فل) Kalmak, baki olmak. ('Kalmak' yerine galat olsa gerek.)

Kulun→قولون (tr: قولن) Küçük tay.

Kollamak→قوللامق (z) ?? Maziye yed yapmak.

Kollık→قوللق (z: قولوق) Libasin kola gelen kısmı.

Kum→قوم (z, l, tr: قم) Reml, rik.

Kuma→قوما (z, l: قما) 1. Odalık, cariye, mürebiyye. 2. Ortak, zarre.

Kumar→قومار (l: قمار) Meysir.

Kumeri→قومارى (tr: قمارى ,قوم+ارى)

Kumci→قومجى (l: قمجى) Reml.

Kumral→قومرال (l: قمرل) Maruf renk, kumral sakallı.(Aslı: kuńral 'قونڭرال' olmalı.)

Kumruska→قومروصقه Bak: kumruska 'قومروصقه'

Kumlak→قوملاق (tr: قملاق) Şerbetçi otu, ki Türkler bundan bal ile karıştırıp bir nevi` meşrubat yaparlar.

Kumuc→قوموج (l: قمج) Müferrik, kaşık.

Kumursuka→قومورسقه (tr: قمرسقا)

Kumursaka→قومورصقه (l: قمرصقا, tr: قومرصقا) Karınca, neml, mur. (Karıncak 'قارينجاق' gibi.)

Kumgan→قومغان (z) İbik, güğüm.

Kuna→قونا (z) İnek, sini'l-bekara. (`duna` gibi)

Konak→قوناق (l: قناق) Menzil.

Konak→قوناق (z, tr: قناق) Misafir, zayf, mihman.

Konaklamak→قوناقلامق (z, tr: قنقلا(فل) Misafirliğe kabul etmek.

Kunan→قونان (tr: قنان) Üç senelik tay.

Konanmak→قونانمق (z) Naz ve nimetle geçinmek. Teneu`m etmek. (`gütmek` gibi)

Konc→قونج (l: قنج) Çorap ve sairenin baldıra gelen kısmı.

Konşu→قونشى (z: قونشى) Komşu, końşu, car.

Kongur→قونغور (tr: قنغر)

Kongur→قونكور (z) Sarışın, sarı saçlı ve mavi gözlü, kumral.

Konmak→قونمق (l: قندى, tr: قن(فل) Nuzul etmek, nazil olmak.

Konuş→قونوش (z) Gare? Akın, çapulcı? Hücum?

Konuk→قونوق (z, l: قنق) Misafir, zayf, mihman.

Konuklamak→قونوقلامق (l: قنقلدى) Misafir Kabul eetmek, ziyafet vermek.

Konuklık→قونوقلق (l: قنقلق) Ziyafet.

Kovlamak→قوولامق (z) Şehata, dilenmek.

Kuvançlamak→قووانچلامق (z: قووانشلادى) Hisset ve behl etmek.

Kovlamak→قوولامق (l: قولدى) Çekiştirmek, gıybet etmek.

Kovu→قووو (l: قوو) Çekiştirme, gıybet.

Kovurdak→قوووورداق (z)Mela, eritilmeyip ?? sade yağ.

Kovurluk→قوورلق (z) Tara, ??

Kovurmak→قوووورمق (z) Kavurmak.

Kovuk→قوووق (l:قووق ) Kof, mücevvef.

Kovmak→قوومق (z: قودى) Dillenmek. (bak: kovlamak)

Kuve→قووه (l: قوا) Deli

Koy→قوى (z) Koyun, ganem, şate.(`koyun` gibi)

Kuyaş→قوياش (z, tr: قياش) Şua'

Koyan→قويان (z, tr: قيان, l: قين) Tavşan, erneb.

Kuyruk→قويروق (z, tr, l: قيرق) Zeneb, dum.

Koyga→قويغه (z: قيغا) Atın iki omuz arasındaki yelesi.

Koymak→قويمق (z, l: قيدى, tr: قى(فل)) 1. Def etmek. 2. Bırakmak, terk etmek.

Koyu→قويو (l: قيو, z: قويو, tr:قى ) Bi'r, Çah. 2. Kuytu yer.

Kuyumci→قويومجى (tr) Saig.

Kuyummak→قويوممق (z: قويومدى) Gümüş vesaieri ışlemek, kuyumculuk etmek.

Koyun→قويون (z, tr, l: قين) 1. Ganem, şate. 2. ?? hacer.

Koyı, kobin?→قويى, قوبين (tr) Bak: قويو,قويون

Kıp→قيپ (l: قپ) İdane-i nakit: kıp kızıl.

Kıpmak→قيپمق (l: قبتى) Gözü yarı kapamak.

Kıbıstı→قيبستى (z) Makas, mikraz. ('karzi' ve 'zari' gibi.)

Kıt→قيت (l: قت) Az, kalil, bol sandı.

Kıç→قيچ (l, tr: قچ) Art ayak dizesi, arka, geri.

Kıçkurmak→قيچقورمق (l: قچقردى) Mağlubiyete dayanamamak, feryad etmek, yaygara etmek.

Kıçıklamak→قيچيقلامق (z) Zagzaga, dokunmak, dokunarak eğlenmek, sarf-ı endaz etmek?

Kıçın→قيچين (l: قيچن) Ark arka: Niçin kıçın duruyor?

Kır→قير (z, tr) Felek, sema. ??

Kırak→قيراق (tr: قرق) Acı, murr, telh.

Kırat→قيراط (z) Demir-i at.

Kıran→قيران (z) fena, helak.

Kırav→قيراو ??

Kırtık→قيرتيق (l: قرتق) 'Abus'ul-vech.

Kırtış→قيرتيش (tr) Kavun ve karpuz kabuğu.

Kırşıldatmak→قيرشلداتمق (z) Karakase. (Köpeği çağırmak demek olan 'karakas' mı?)

Kırtıs→قيرطيس (z) Kuyruk yağı.

Kırtık→قيرطيق (z) Boru denilen maruf çalgı.

Kurgaş→قيرغاش (z) ?? denilen kuş. (?? kuş de denilirmiş)

Kırgı→قيرغى (z) Atmaca, başık. Bk: başık.

Kırgıl→قيرغل (tr: قرغل) ??

Kırk→قيرق (l, tr: قرق) Erbain.

Kırkmak→قيرقمق (z, l, tr: قرقتى, قرق(فل) Hayvanın yapağını kesmek.

Kırlagıç→قيرلاغيچ (l: قرلاغچ) Kırlangıç, hutaf.

Kırılmak→قيرلمق (l: قرلدى) İhlak olunmak, helak olmak.

Kırmak→قيرمق (z: قيرضى, l: قردى, tr: قر(فل) Kesr ve ?? etmek.

Kırnak→قيرناق (z, tr: قرناق) Cariye, amuna.

Kırıg→قيريغ (tr) Göz bebeği veya içi. (Bunun doğrusu 'karak' 'قرق' olsa gerek.)

Kiri→قيرى (z) Uc, taraf, kenar.

Kız→قيز (z, l, tr: قز) 1. Bekr: kız, oğlan. 2. Bint, duhter: Kız kardeş. 3. Behalı (pahalı), gali: Kız buldu: behalendi. (pahallandı)

Kızarmak→قيزارمق (l: قزردى) Kırmızılaşmak, ahere 'احر' (Tuhfet'us-sahibi ?? olarak tecüme ediyor.)

Kızamuk→قيزاموق (l: قزامق) Hasbe.

Kızdırmak→قيزديمق (tr,l: قزدردى) El-hanik, ??

Kızganc→قيزغانج (z: قزغانش) Hasis, bencil.

Kızganmak→قيزغانمق (z) Hasislik etmek.

Kızkardaş→قيزقارداش (z) Aht, hemişre.

Kızlık→قيزلق (z: قزلق, l: قزلق, tr: قزليق) Bekaret, behalilik, gala.

Kızma→قيزما (z) Hanik, hiddet, gazab.

Kızışmak→قيزيشمق (z: قيزشتى) El-hanik, heycana gelmek, hiyac.

Kızıl→قيزيل (z, l, tr: قزل) Ahmer, surh.

Kızılca tırnak→قيزيلجەطيرناق (z) Mutavvak, gerdanlı güvercin.

Kış→قيش (z, l: قش) Şita, zemistan.

Kış→قيش (yoksa 'قيچ' mı) Hardal.

Kışdaş→قيشداش (l: قشدش) Sahib, arkadaş.

Kışkırmak→قيشقيرمق (z) Bağırarak püskürmek, ra'şe. 2. Sah, ??, 'ayt.

Kışlağ→قيشلاغ (z)

Kışlık→قيشلق (z, l) Şita.

Kısaç→قيصاچ (z: قيصش) Seretan.

Kısrak→قيصراق (z, l: قيصرق, tr: قصرق) Mecra, ramaka.

Kıstaşmak→قيصطاشمق (z) Galebelik olmak, tezahüm etmek

Kısgak→قيصغاج (l: قصغج) Sıkacak alet, ???

Kısa→قيصغه (l: قصغا) Kısa, kasır.

Kıskaç→قيصقاچ (z, l: قصقچ) Seretan.

Kıskarmak→قيصقارمق (z) Kısalanmak, kassara ‘قصر’

Kıskanmak→قيصقانمق (tr: قسقان(فل)) Hased etmek.

Kıska→قيصقه (z: قيصقا, l, tr: قصقا) Kısa, kasır, kütah. (Türkmencesi: kısa)

Kısmak→قيصمق (z: قيصتى, l: قصدى) Sıkmak, sıkıştırmak, hazene, zagata.

Kısa→قيصه (l, tr: قصا) Kasır. (Bak: قيصقه)

Kısır→قيصير (z, l, tr: قصر) ‘Akim.

Kıg→قيغ (tr, l) Ba‘ar. Koyun tezeği.

Kıgılcım→قيغيلجيم (z: قغلجيم) Şerare.

Kıgırmak→قيغيرمق (l: قغردى) 1. Bağırmak, çağırmak. 2. Çığırma, davet etmek. (Türkmence)

Kıl→قيل (l, tr: قيل) Şa’ar, muy.

Kılbark→قيلباراق (قلبرق) Uzun tüylü av köpeği cinsi.

Kılçık→قيلچيق (z: قيلچيق, l: قلچق) Buğday başağının dikeni.

Kılık→قياق (l, tr) Hulk, tabiat, huy. Bak: kılgı.

Kılkuyruk→قيلقويروق ( l:قلقيرق , tr: قلقيرق) Kıt. (Bir kuş cinsi)

Kılkı→قيلقى (z) Hulk, tabiat, huy.

Kılmak→قيلمق (l: قلدى, tr: قيل(فل)) Yapmak, etmek, ce‘ale.

Kılıc→قيليج (l: قلج, z, tr: قليق) Seyf.

Kılcır→قيلجير (z) Şaşı, ahvel.

Kımıldamak→قيملدامق (z, l: قملددى) Oynamak, hareket etmek.

Kımız→قيميز (l: قمز) Ekşice kısrak sütü.

Kın→قين (z, tr: قن) Gılaflık, zarf.

Kına→قينا (z) Hına.

Kınalamak→قينالامق (z) Kına sürmek, hanna.

Kınalanmak→قينالانمق (z) Kına sürünmek, tehanna?

Kınamak→قينامق (z) Azzebe? Ayıplamak.

Kınanmak→قينانمق (z) Teazzebe? Ayıplanmak.

Kınışmak→قينشمق (yoksa 'قانيشمق' veya 'قونيشمق' mı?) (l:قنشطو ) Geri dönmek, bir daha

varmak. Kerre?

Kınamak→قينامق (l: قنا) Cinayet etmek?

Kıvırcık→قيويرجيق (l: قيورجق) Cea`de

Kıyıma→قيما (z) Kıyılmış et, ??

Kıyma→قيما (l) Bir nevi kavun veya karpuz.

Kıyı→ قيى (tr) Sahil, kenar: deniz kıyısı.

Kıymak→قيمق (z)

Kabin→كابين (z, l) Mehir, ağırlık.

Kabinlemek→كابينلمك (z) Mehir vermek, ??

Kagıt→كاغيت (tr, fa: كاغد) Kırtas.

Kak→كاق (z. arabi 'كاك' ten) Çörek, habz.

Kan→كان (tr, fa) Maden.

Kavur→كاوور (tr, l, fa 'كير' den) Kafir.

Keb→كب (z, l: كاب) Kalıb.

Kebeş→كبش (tr: كباش) __, baş gözü?

Kepek→كپك (l, z: كاباك) Nehal.

Kebe→كبه (l: كبا, z: كابا) Karnı şiş

Ketmek→كتمك (z: كاتى) Gitmek.

Ketürmek→كتورمك (l: كتوردى) Bak: Getirmek.

Ketük→كتوك (l) Nerduban, süllem.

Ketirmek→كتيرمك (z: كاتردى) ??

(Keltürmek→كلتيرمك -keltirdi→كلتيردى gibi)

Ketik→كتيك (z: كاتيك) Gedik, mütellem.

Ketilmek→كتيلمك (z: كاتيلدى) Gedilmek, mütelleme.

Kecelün? →كجلون (z: كاجلون) Cühhaze? Sıçrayarak çabuk yürüyen? Zıb zıb giden?

Keçmek→كچمك (l: كجتى, z: كاشتى, tr: كچ(فل) Ubur ve merur ve tecavüz etmek??

Keçit→كچوت (tr: كاچوت) Geçit, meade.

Kece→كجه (l: كجا, z: كاجا, tr: كجا) Leyl.

Keçe→کچه (l: کچا, tr: کجا) Keçe, halı kilim. (Türkmence olup kıpçakçası 'کیز' dir)

Keçi→کچی (l, tr: کچی, z: کاشی) ??

Keçi→کچی (tr) Geçit.

Keçit→کچیت (z,l: کچت) Geçit.

Kecikmek→کجیکمك (z: کاجکدی, کاجیکتی) 1. Geç kalmak. 2. Gaib ?? olmak, ??

Kedadir→کدادیر (z) Bak: bugaluk.

Kedük→کدوك (l: کدك) Gedik, ??

Kedük→کدوك (z: کادوك) Saman, tebin.

Kiran?→گران (tr) Taşlı, kiran su?

Kereb→کرب (l, tr, rumce: _)Gemi, sefine.

Kerbiç→کربیچ (tr) Top? haşebe.

Kerpik→کرپیك (z) Hadiba, meje.

Keret→کرت (z: کارات) Defa, mera.

Kerterki→کرترکی (z: کارتارکی) Gerisinin gerisi, ??

Kerdek→کرتك (z: کارتاك) Küçük oda, halvet, gerdek.

Kerdek→کرتك (z: کرتك, کاریتاك) Çindikli, mahzen?

Kertmek→کرتمك (l: کرتدی, کرت(فل) Kertik etmek, çindilmek.

Kertme→کرتمه (tr: کرتما) Armut. (türkmence, 'آرموط')

Kertuk→کرتوك (l: کرتك) Kertik, çentik, mahzen?

Kerti→کرتی (tr, z) Doğru, gerçek, kerti ayet.

Kertik→کرتیك Bak: Kertük.

Kertinmek→کرتینمك (z) Çentiklenmek, kertik olmak.

Kerçek→کرچك (z: کارشاك) Doğru, _('kerti' gibi)

Kersen→کرسن (l) Tekne, ??

Kerşen→کرشن (tr: کرشان) Düzgün, istiba'

Kirfik→کرفیك 'kirpik'ten galat mu`rab.

Kerek→کرك (l, z: کاراك) Hacet, lüzum.

Kerkes→کرکس (z: کارکاس) __, kartal.

Kerkli→کرکلی (z: کاراکلی) Muhtac.

Kerki→کرکی (l, tr) Dülger kesen veya balta.

Kermek→کرمك (z: کردی) Uzatmak, temdid etmek.

Kermen→کرمن (tr: کرمان) Şehir, kasaba.

Kerevet→كروت (z: كروات) Keres.

Kürüm→كروم (tr) Dehr, zaman.

Kereyag→كرمياغ (tr, z: كراياو) Kaymak, zubd.

Keritmek→كريتمك (z: كرتى) Kertmek, çindiklemek.

Keriş→كريش (l: كرش) Tepe, ??

Kerişmek→كريشمك (l: كرشتى)

Kerinmek→كرينمك (z: كارندى) İnmek, alçalmak, tehattata. (Yoksa ‘uzanmak’ mı?)

Kez→كز (l, z: كاز) Defa, kere.

Kermek→كرمك (tr: كر(فل) Asmak, kere koymak?

Kez→كز (l) Yay girişine oka dokunan yeri.

Kezdirmek→كزديرمك (l) Dolaştırmak, tetribe??

Kezlik→كزلك (l) Çakı.

Kezmek→كزمك (l, tr) Dolaşmak, tavaf etmek.

Kestane→كستانه (z: كاستانا) Kastil?

Kesiklemek→كسكلمك (l) Doğramak, iri yarı parçalara ayırarak kesmek.

Kesekmek?→كسكمك (l: كسكتى) ??

Keski→كسكى (كسكو) (z: كاسكى) ??

Keslubki?→كسلوبكى (z: كاسالبكى) ??

Kesmek→كسمك (l: كستى, z: كاستى, tr: كس(فل) Kat’ etmek.

Kesinmek→كسينمك (z: كاسندى) Munkati’ olmak, kesilmek.

Kesük→كسوك (veya كوسوك) (l: كسك) ??

Kesük→كسوك (l: كسك) Harem.

Kesici→كسيجى (l) Kati’

Keşke→كشكه (l: كشكا) Kaşki.

Keşel→كشل (l: كاشال) Taş başlı?

Keşel→كشل (z: كاشال)

Keşur→كشور (z: كاشور, l: كشر) Cezer, havuç.

Keşir→كشير (tr) (Yazar burada boş bırakmış anlamı havuç’tur.)

Keşiş→كشيش (z: كاشيش) Rahip.

Kekeş→ككش (l) Alın, nasiye.

Kekek? →ككك (z: كاكاك) Alın, nasiye.

Kekegü→كككو (z) Dilsiz, ehres.

Keklik→ككليك (l: ككليك, z: كاكليك) Hacal, decacu’l-cins.

Kel→كل (z: كال) Tas başı.

Keleben→كلبن (l: كلبان) Meczum, miskin ?? mübtela.

Keltirmek→كلتيرمك (z: كالتيردى, tr: كلتير) Getirmek, ??

Kelte→كلته (tr: كلتا) Bukalemun, harnub, keler.

Keldecek→كلدهجك (l: كلدجك) Gelecek. (‘Gelcek yıl’ olsa gerek.)

Keler→كلر (tr: كلار: Kelar galattır) Kertenkele.

Kelek→كلك (z: كالاك) Belaric? (Bildiğimiz `kelek`mi?)

Kelmek→كلمك (l: كلدى, z: كالدى, tr: كل)

Keli→كلى (tr, z: كالى) Buğday dövecek tas veya ekne, careşe.

Kelim→كليم (z: كاليم, l: كليم)

Kelin→ كلين (z, tr: كالين, l: كلن) Arus.

Kemür→كمور (l, tr: كمر) Kömür, fahm.

Kemürdek→كمردك (l: كمردك) Gevrek kemik. (Kıkırdak)

Kemürmek→كمورمك (l: كمردى) Kemiği ön dişlerle ufak ufak kopararak yemek.

Kemülgen? →كمولكن (l: كملكن) Şiddetli korku.

Kemi→كمه (z: كاما) Gemi, sefine.

Kemeci→كمهجى (z: كاماجى) Gemici, milah?

Kemi→كمى (l, tr, z: كامى) Gemi, sefine.

Kemici→كمجى (tr) Milah.

Kemirmek→كميرمك (z: كامردى) Kemiği ısırarak fare gibi yemek.

Kemişmek→كميشمك (z: كاميشتى, tr: كامش(فل)) Bırakmak, koymak, salmak.

Kenbemek??→كنبمك (z: كنبدى) İstihrac etmek, şebirmek.

Kent→كنت (l, tr, z: كانت) Karye, beled.

Kente→كنته (z: كاناتا) Birden bire, beğteten, fücaeh (fücaeten), ale’l-fadl: kente geldi.

Kencik→كنجك (l) Misk kokusu,?? Misk.

Kendek→كندك (l) Göbek, sere.

Kendel→كندل (Bundan mı?) ??

Kend’→ كند (z) Nefes, zat, kendi= nefsim, kendim.

Kendü→كندو (l) Takendi nefsi, kendi öz biraderi. (Yoksa asıl 'kend' olup ahirindeki 'vav' zamiri kayıp mı?)

Kende→كنده (l, fa) Prasa, kurras.

Kendir→كندير (l: كندر, z: كاندر) Kınnab.

Kensei →كنسى (z) Nefes, zat: kensi: kendisi.

Keneşke→كنشكه (l: كنشكا) Meşveret, meşveret-ü müzakere.

Kenk?→گنك (z: كانك) Vasi', geniş.

Kenker→كنكر (tr) Enginar.

Kenkez→كنكز (z: كانكاز) Yavaş, kolay, hayyin.

Kenkeşmek→كنكشمك (z: كنكشتى) Müşavere etmek, akde geliş ve müzakere etmek.

Kenkel→كنكل (z: كانكال, كانكل) Mizah, şaka, latife : kenkel eyledi.

Kenkelci→كنكلجى (z: كانالجى) Şakacı, mizah.

Kenkellemek→كنكللمك (z: نكلدى) Latife etmek.

Kene→كنه (l, tr: كنا, z: كانا) Maruf hayvancık, kurad?

Keniklemek→كنيكلمك (z: كانكلدى) Genişlemek, tevsi'.

Kenince→كنينجه (z: كانينجا) Mehil.

Kövde→گوده (tr) Beden, cisim, cüsse.

Kövdeli→گودەلى (z: كاودالى) Cüsseli, meydan.

Kevrek→گورك (l) Peksimad.

Kevşemek→گوشمك (l) Geviş getirmek.

Kevşenmek→گوشنمك (z: كوشاندى) Geviş getirmek.

Künlemek→گونلمك (l) Sülük etmek, yola künledi.

Kevru→كوور (l: كور) Bisat, döşeme, kilim.

Kevük→كووك (l: كوك) İncir, tin.

Kevülmek→كوولمك (l: كولدى) Hareme.(هرم)

Kehel→كهل (z, fa) Tembel, keslan. (Türkmence olup kıpçakçası 'armaru')

Key→كى (l,tr) İyi, ceyyid, nik. (Kıpçakçası 'eyük')

Keykenük→كيكنوك (l: كيكنك) Lülve, butka? Calma denilen kuşların ismi müşterektir.

Keykirmek→كيكرمك (z: كايكردى) Tecessa?

Keymek→كيمك (l,  z) İlbas etmek.

Keydirmek→كيديرمك (l) İlbas etmek.

Keyesi→كيسى (l) Libas, roba.

Kenik→كينك (tr) Geniş, vasi'.

Keynemek→كينمك (l) Kuş yuvasını bırakıp başkasına konmak.

Keyik→كييك (tr: كيك) Ahu.

Köb→كوب (z, tr: كب) Çok, kesir.

Küb→كوب (z, tr, l:كب) Zeyde? Maruf kab.

Küb→كوب (l: كب) Edat-I muallik: küplük ??

Köpri→كوپرى (z, l: كبرو, tr: كبرى) Cisr, kantara.

Köbek→كوبك (l, tr, z: كبك) Sere.

Köpek→كوپك (tr, l: كپك) İt, kelb.

Köbelek→كوبلك (z: كوپالاك) Uzun tüylü köpek.

Köpdek→كوبدك(z: كوبتى) Kaynayıp taşmak, kabarmak, taşmak. (Köpüğü çıkmak.)

Köpürcük→كوپورجوك (z) Sandık. ('Kabarcık' gibi.)

Köpürmek→كوپورمك (l: كپردى) Rega?

Köpük→كوپوك (z, l: كبك) Ragve.

Küpe→كوپه (l,tr: كبا, z: كوبا) Maruf kulak ziyneti,

Köt→كوت (z, l, tr: كت) Dubur.

Kötlemek→كوتلمك (z: كوتلادى, l: كتلدى) Livata etmek? ('Tüklemek' 'توكلمك' dahi derlermiş.)

Kütlemek→كوتلمك (z: كوتلادى) Gütmek, ray etmek. ('Gütmek' gibi.)

Kötlenmek→كوتلنمك (z: كوتلاندى) Muhneslik etmek.

Kütmek→كوتمك (z: كوتدى) Ray etmek.

Kötücü→كوتوجو (z) Rayi.

Kötürmek→كوتورمك (z,l,tr: كتر) 1. Haml etmek, kaldırmak. 2. Nakl etmek.

Köç→كوچ (z, l: كچ, z: كوش) Nakl, intikal, nakl-ı mekan.

Küç→كوچ (z, l: كچ, z: كوش) Kuvvet. Küçi yeter: kavi?
Küçsüz→كوچسز (tr: كچسز) Kuvvetsiz.

Köçken→كوچكن (l, tr: كچكن) Nesir, kartal.

Küçlemek→كوچلمك (z) Kuvvetli olmak.

Küçli→كوچلى (tr) Kuvvetli, kavi.

Köçmek→كوچمك (l, tr: كچتدى) Nakl-ı mekan etmek.

Küçemek→كوچمك (l: كچتى) Kuvvetten düşmek.

Küçücük→كوچوجك (l: كچجك, z: كوچوجوك) Pek küçük, asgar.

Köçe→كوچه (z: كوجا) Kamhi.

Kör→كور (z, fa) ‘Ama.

Kür→كور (z) İker? Kur? (Göz olacak)

Kör→كور (z, fa) Kabir, mezar.

Körpe→كورپه (l: كرپا) Sütten kesilmiş kuzu.

Kürd→كورد (l: كرد) Ayva. (Kıpçakça.)

Küreşmek→كورشمك (l: كرشدى, tr: كرش, z: كوراشتى) Pehlivanlık etmek, musara.

Küreş→كورش (l: كرش) Musara.

Körsetmek→كورستمك (z: كورساتى) Göstermek. (‘körkernek’ gibi.)

Kür?→كور (tr) Keçe, kilim, halı. (‘saralarinda’ gibi.)

Kürk→كورك (z, l, tr: كرك) Ferve, post.

Körk→كورك (z, l, tr: كرك) Gözellik, has.

Kürek→كورك (tr: كرك, z: كوراك)

Körkezmek→كوركزمك (z, l) Göstermek. (‘Körsetmek’ gibi.)

Körklü→كوركلو (l: كركلو) Hüsn-ü cemal sahibi.

Körken→كوركن (l: كركن) Gören, nazar, bakış.

Kürkülemek→كوركولمك (z: كوركلماك) Guruldamak. (‘Buramak’ ve kurulduramak’ gibi.)

Kürlemek→كورلمك (l: كرلدى)

Körmek→كورمك (l: كردى, tr: كر(فل) Ebsara, basar.

Kören→كورن (l) Basar. (Türkmence, kıpçakçası: körken.)

Kürüncük→كورونجوك (tr: كرنجوك) Cep.

Körüş→كوروش (l: كرش) Musafhe.

Körik→كوريك (Yoksa ‘ kiruk’ mu?) (l: كرك) ??

Köz→كوز (z, l, tr: كز) 1. ‘Ayn, çeşm. 2. Aynu’l-ma’, bigar. 3. Kor, cemre.

Küz→كوز (z, l: كز) Sonbahar, harif.

Köztü?→كوزتو (l: كزتى) Ayna, mirat.

Közetici→كوزتجى (z: كوزتجى) Keşşaf.

Közetmek→كوزتمك (z: كوزاتى) Riayet etmek. ('Közülmek' gibi.)

Küzermek→كوزرمك (l) ??

Közsiz→كوزسز (l: كزسز) 'Ama, kör, nabeyan.

Köz kırpmak→كوزقرپمق (z) Gamz ve işaret etmek.

Közgi→كوزكى (z) Ayna, mirat.

Közlemek→كوزلمك (z, l: كزلدى, tr: كزلا (فل) 1. Bakmak, nazar etmek. 2. Beklemek, intizar etmek.

Küzen→كوزن ?? (İkisi bir mi?)

Közenek→كوزنك (z: كوزاناك) ??, nikab. ('Yaşmak' gibi.)

Közının aydın→كوزنكآيدين (z: كوزنكايدين) Karn-ı ayn.

Közünmek→كوزنمك (tr: كزن(فل) Saklanmak, örtünmek, görünmemek.

Közdüdük→كوزدودوك (l: كزددك) Göz değmesi.

Közgü→كوزكو (tr) Ayna, mirat.

Közik→كوزيك (tr: كزك) Büyük gözlü.

Köz yummak→كوزيوممق (z: كوزيومضى) Göz kapamak, grmezliğe kelmek, a'maş.

Köstermek→كوسترمك (l: كستردى) İbraz etmek.

Köstek→كوستك (z: كستك, كوستاك) Kayd, ya enib(boyuna) şikal. ('Gişan' ve 'kuşak' gibi.)

Kösteklemek→كوستكلمك (z: كوستاكلادى) Köstek ve ve bend takmak.

Küski→كوسكى (l: كسكى) Bıçkı, menşar.

Küsmek→كوسمك (z: كوستى, l: كستى, tr: كس(فل) Gücenip çekilmek, cerade.

Küsenmek→كوسنمك (l: كسندى, tr: كوسا(فل) 1. Ateş. 2. Kızıştırmak, parlatmak. 3. Müştak olmak, arzulamak.

Küsük→كوسوك (ya 'كسوك') (l: كسك) Meşaha?

Kösevü→كوسوو (l: كسوو, z: كوساو) Ateşi karışıtırıp parlatacak demir.

Köse→كوسه (z, tr: كوسا) Kılsız, ecrid.

Köştebek→كوشتبك (z: كشتبك) Köstebek, hal. ('Naman' 'sokur' gibi.)

Köşk→كوشك (z, l) Kasır, saray. (Korıgan)

Köşek→كوشك (l, tr) Deve yavrusu, fasıl.

Köşne→كوشنه (z: كوشانا) Kubbe.

Köşki→كوشكى (z: كشكى) Ateşi karıştıracak demir. (‘Kösevü’ gibi.)

Gök→گوك (z, l, tr: گك) 1. Mavi, ezrak. Kürgök= mas mavi. 2. Sema, asman.

Kök→كوك (z, l, tr: كك) 1. Asıl, bih. 2. Cins, ırk, soy.

Kök→كوك (tr) Saman, tebin. (‘Kürek’ gibi)

Kökberez? →كوكبرز (z: كوكباراز) Lacivert.

Kökçek→كوكچك (z: كوكچاك) Güzel, melih. (‘Özden’ ve ‘yakşi’ gibi.)

Kükerçin→گوگرچين (ككرجن, z: كوكرجين, tr: كورجين) Hamame, kebuter.

Kökerdaş→كوكرداش (tr) Süt kardeş.

Kükrek→كوكرك (z, tr: كوكراك) Ra’d, gök gürleme?

Kökremek→كوكرمك (l, tr: ككرمك, z: كوكرادى) Gök gürlemek, ra’de.

Könültaş?→كوكلتاش (tr) Muhib. (Süt birader?)

Könlek→كوڭلك (z) Kamis. (‘Kömlek’ gibi.)

Köklik→كوكلك (z) Mavilik, zerk.

Kökem→كوكم (z: كوكام)

Köken→كوكن (l: ككن, tr, z: كوكان) Bir nevi siyah erik, bir kuş?

Kökenek→كوكنك (z: كوكاناك) Müherrir. ( `kesin` gibi)

Kövde→گووده (z: كودا) Cüsse.

Küvercin→كوورجين (tr: كورجين) Hamame. (‘Kükercin’ gibi.)

Küvek→كووك (l: كوك) ??

Küvelek→كوولك (l: كولك) Sehleb?

Küvüldür→كووولدور (z) Kervan.

Küher→كوهر (tr: كوهر, كهار, z: كوهار) Cevher, elmas.

Köy→كوى (tr) Karye. (‘Kent’ gibi.)

Köyek (köyük)→كويك (كويوك) (l: كيك) Yanık, mahruk. (Doğrusu ‘köyik’ ‘كوييك’)

Küyegü→كويگو (z, tr: كوياگو) 1. Damat, sihr. 2. Yeni evlenmiş adam, güvey. (‘Kükev’ gibi.)

Köymek→كويمك (z: كويدى, tr: كى(فل) Yakmak, ihrak.

Köyünmek→كوينمك (l: كيندى) Yanmak, muhterak olmak.

Küyündirmek→كويندیرمك (z, l: كيندردى, tr: كيندر) Yakmak, ihrak.

Küyüz→كويوز (z) Halı, bisat. (‘Kiyiz’ gibi.)

Küye→كويه (z: كويا) Damat, sihr. 2. Kayın ana, hamah.

Küye→كووه (z: كويا) Güve denilen maruf kurt.

Köyülmüş→كويولمش (z: كيولمش) Yanmış, muhterak.

Köyik→كوييك (z: كييك) Yanık, mahruk.

Kibi→كيبى (z) Mesel.

Kit→كيت (tr: كت) Bak: köt.

Kitmek→كيتمك (l: كتى, tr: كت) Rah, zeheb.

Kiçikez→كيچكز (z: كيچكاز) Küçücük.

Kiçmek→كيچمك (tr: كچ (فل)

Kiçi→كيچى (l: كچى) Küçük, sagir.

Kice→كيجه (tr: كيجا) Leyl, şeb.

Kicimek→كيجيمك (z: كيجيدى) Pahalaşmak, gela.

Kir→كير (z, l, tr: كر) Vesih.

Kirli→كيرلى (z) Kunfuz.

Kirpic→كيرپيج (z) Tub.

Kirpik→كيرپيك (z, l: كرپك) Hadab

Kirtü→كيرتو (l: كرتو) Doğru, sıddık: Kitrü sözlemek: doğru söylemek.

Kirtülemek→كيرتولمك (l: كرتلدى) Tuba ve hayrı söylemek.

Kireç→كيرچ (tr: كيراچ) Casse.

Kirçek→كيرچك (tr: كرچك) Gerçek, sahih.

Kirşin→كيرشن (yoka 'كيرصن’ mi) (z: كيرشان) Düzgün, isfidac.

Kirlik→كيرلك (l: كرلك) Kirli.

Kirmek→گيرمك (z: كيردى, l: كردى, tr: كر(فل) Duhul etmek.

Kiru→كيرو (tr: كرو) Geri.

Kiruk→كيروك (l: كرك)

Kiritme (ya: kirtme)→كيريتمه (كيرتمه) (l: كرتما) Armut. (‘Kirtme’ türkçe.)

Kiriş→كيريش (z, tr, l: كرش) Veter.

Kiriş→كيريش (l: كرش) Oyun arkadaşı.

Kirişmek→كيريشلمك (z: كرشلادى) Kurmak, ??

Kiz→كيز (z) Keçe, halı. (‘Kiz’ ve ‘kuyuz’ gibi.)

Kizlemek→كيزلمك (z: كيزلادى, tr: كزلا (فل) Saklamak ve ihfa etmek. (‘Saklamak’ ve ‘pişirmek?’ gibi.)

Kizlenmek→كيزلنمك (tr: كزلان(فل)) Saklanmak, ihtifa etmek.

Kiş→كيش (z, fa) Okluk.

Kiş→كيش (z) Samur. (‘Kökenek’ gibi.)

Kişek→كيشك (l: كشك) Keşkeş, sütlü buğday yemeği. (Farsiden menkul ve arabide metluldur.)

Kişen→كيشن (tr: كشان, z: كيشان) Ayak bendi, köstek.

Kişnemek→كيشنمك (z, l, tr) Sahale? (صهل)

Kişma→كيشما (l,tr,z: كيجما) Enar, adem.

Kilit→كيليت (l: كلت, z, tr: كيلت) Rumcadır. (Mazuzna? : kilit. ) Miftah, anahtar.

Kilikçe→كيليكجه (l: كلكجا) Minder örtüsü. (`kirlice`den midir)

Kelim→كليم (tr: كلم, fa)

Kim→كيم (l, tr: كم) Men.

Kimse→كيمسه (l: كمسا)

Kindir→كيندير (tr: كندير) Kenevir, kunnab.

Kinlemek→كينلمك (l: كنلمك) Haset etmk, kıskanmak.

Kini→كينى (l: كنا) Haset, kıskanç, garaz.

Kiydirmek→كييديرمك (كيدرمك) (l: كيدردى) Elbese.

Kiyisi→كييسى (Bak: كيسى) (l: كيسى) Giyecek şey, libas.

Kiymek→كييمك (Bak: كيمك) (z: كيدى) Lebis.

Kiymek→كيمك (z: كيماك) Lebis, giyecek şey, esvab.

Kiz→كيز (l) Keçe, halı. (‘كز’ ‘ كيوز’ ‘كوز’ dahi yazmışlar.)

Lap lap→لاپلاپ (l: لبلب) Ağır ve yavaş: lap lap gelir.

Lacin→لاجين (l, tr) Şahin.

Leblebi→لبلبى (l: لبلبو) Maruf kavrulmuş nohut.

Leklek→لكلك (l) ??

Lor→لور (l: لر) Karyetun halvetun? El-masiyesi?

Lorp→لورپ (l: لرپ) Süratle ve birden bire manasını ifade eder: lorp girdi.

Loğ→لوغ (l:لغ) Kıpçakça lugatinde ‘lı’ gibi edattır.

Loğ→لوغ (l: لغ) Toprağı düzeltip basmaya mahsus ustuvane ağır taş.

Loğlamak→لوغلامق (l: لغلدی) Mezkur taşlar toprağı bastırıp ?? etmek.

Lak→لاق (l: لق) Lisan-ı avamda taaccüp edatıdır. (‘La havle ve le kuvvete’den _)

Lök→لوك (l: لك) ?? deve.

Lirp→ليرپ (l: لرپ) Ale’l fadl: lirp geldi.

Macı→ماجی (l, z, tr) Kedi, sennur, kıt.

Marul→مارول (z) Has.

Mazi→مازی (z) ‘Afs.

Maktamak→ماقطاماق (z) Meth ve ahd’us-sena etmek.

Maktavcı→ماقطاوجی (z) Meddah.

Mama→ماما (l) Yaşlı kadınlara verilen ünvan.

Mamuk→ماموق (l, tr, z:ماميق) Pambuk, Koton.

Mamruc→ماموروج (l: ممرج) Ayı yavrusu.

Mantar→مانطار (l: منطار) Keme.

Manglamak→مانڭلامق (l, z) Ezan vermek.

Manglayı→مانڭلايی (z) Alın, cephe.

Mayak→ماياق (tr) Koyun tezeği, kığ.

Maya→مايا (z) Peynir mayası.

Mayruk→مايروق (z) Dişleri veya parmakları seyrek, ??

Maytı→مايطی (z) Topus, debus.

Mayrılmak→مايريلمق (z) Iyilik, eğilmek, levli?

Maymun→مايمون (z, l: ميمون) Kırd. (bak: pıcın veya bıçın)

Mecik→مجيك (l) Debus, topuz.

Mertek→مرتك (l) Çatı ağacı, sert?

Mercimek→مرجمك (l, tr) Ades.

Murdar→مردار (l, fa) Necis.

Mervari→مرواری (tr, fa: مرواريد) İnci?

Mezdeki→مزدكی (l) Mastaki, sakız.

Meskit→مسكت (l, fa) Mescit, cami.

Müşk→مشك (l) Misk.

Mogl→مغل (l, tr) Bak: Mongol.

Meńiz→مڭز (tr) Çehre, sima, beniz.

Melemek→ملمك (l) Koyun bağırmak.

Men→من (l) Benek?

Men→من (l) Ben, ene.

Menz→منز (l) Yüz levni, çehre, benz.

Menzemek→منزمك (l) Benzemek, müşabih olmak.

Mengü→منكو (l, tr) Daima, sermedi. Mengü su: ab-ı hayat.

Menli→منلى (l) Benli, zühal.

Menzu→منوز (l: منز) Pınar, menba‘

Mey→مى (l) Beyin, dimağ. (Türkmence ‘beyni’)

Meyin→مين (l) Kıl ve gabr manasını ifade eden edattır: gelmiş, gelmekzin, gelmezden evvel.

Mort→مورط (z) As, mersin.

Müz→موز (z)

Müzd→موزد (z, l: مزد, _,fa)

Mevt→موت (l) ?? (Cuyan ölmüş?)

Müşteci→موشتجى (l: مشتجى) Müjdeci, mübeşşir.

Muştulamak→موشتولامق (l: مشتلدى, z: موشطلادى) Müjde vermek, tebşir etmek.

Muştuluk→موشتولق (l: مشتلق) Müjde, beşaret.

Mulamak→مولامق (l: ملدى) Sığır bağırmak.

Mum→موم (l) Şem’

Mu→مو (l) Edat-ı istifhamdır.

Mun→مون (l: من) Hacet, ihtiyac, zaruret.

Muncuk→مونجوق (l: منجق) Boncuk, harez? (‘Bukuk’ gibi.)

Munda→موندا (l: مندا) Burada, hena.

Mongol→مونغول (l: منغل) Maruf kavim, moğol.

Möng→مونڭ (z) Bön, alık, saf, mefsil?

Mung→مونڭ (z) Siyah?

Munlu→مونلو (l: منلو) Muhtac, zarureti olan.

Munu→مونو (l: منو) Göbeğin kesik parçası.

Müyin→موبين (tr: مين) Çorba, et suyu.

Muyuz→مويوز (z, l: ميز) Boynuz, karn.

Mıh→ميخ (z, l, fa) Çivi, ekser, mismar.

Mıhlamak→ميخلامق (z, l: مخلدى) Muhlamak, mehera? (Mıklamak’ dahi derler.)

Mizkanmak?→ميزقنمق (l: مزقندى) Imızganmak, uyuklamak.

Mira→ميرا (z) ??

Mısmıl→ميصميل (l: مصمل) Tahir.

Mıklamak→میقلامق (l: مقلدی) Bak: Mıhlamak.

Min→مین (l: من, tr: مین) Bin, elf, hezar.

Minmek→مینمك (l: مندی, tr: من(فل) Binmek, rukub.

Meyin→میین (z) Beyin, dimağ. (‘Beyni’ gibi.)

Nar→نار (tr, fa: نار) Rumman.

Naz→ناز (l, fa) Delal.

Nazik→نازك (z: نازیك, l: نزك) Zarif, naim.

Nazlamak→نازلامق (z)

Nazlanmak→نازلانمق (z: نازلانمق, نزلنمق) Tedellül etmek.

Nete→نته (l: نتا) Nasıl, keyfe.

Nice→نجه (l: نجا) Nice, kadar.

Neste→ نسته (z: ناستا) Nesne, şey.

Nesne→نسنه (l: نسنا) Şey.

Nelk→نلك (l) Niçin, lime?

Namaz→نماز (l, tr, fa) Salat.

Namazlagu→نمازلاغو (l: نمازلغو) Seccade.

Nemezin→نمزین (z: نمازین, fa: نمزین ) Bilek? Eyerin altına konulan keçe.

Neme→نمه (l, z: نما) Bir şey, neme bir ?? mi?

Nevbehar→نوبهار (tr, fa) Rabi`

Nevruz→نوروز (l: نوروز) İlk baharde en evvel açan ?? çiçek.

Nokta→نوقطه (z: نوقطا, tr: نقطا) Yular.

Nokut→نوقوط (z) Nohut, has? (‘Lablabü’ gibi?)

Nöger→نوکر (z: نوکار) Bende, rikiyet, köle.

Ne→نه (tr: نا)

Nice→نیجه (l: نشا) Niçin, lime.

Nişan→نیشان (l, tr, z) Alamet. Nişanlamak.

Vocak?→ووجاق (tr: وجاق) Ocak, kanun.

Vurak→ووراق (tr: ورق) Evrak, ??

Vurmak→وورماق (tr: ور) Urmak, darp etmek.

Ya→یا (l, tr) yay, kavs, keman.

Yabak→یابآق (z) Ebu karvan?

Yabaglı→یاباغلی (z) Bir yaşına varmamış tay.

Yabagı→یاباغی (tr: یباغو)

Yapak→یاپاق (z) Kırılmış hayvan tüyü, ??

Yaban→یابان (z, tr) Çöl, yer.

Yaprak→یاپراق (z, l, tr: یپرق) Varak, berk.

Hamaşa→هاماشا (z) Adet, resm. ('Töra' gibi.)

Hay→های (l) Nida.

Hüner→هونر (z: هونار) Sefat, tabiat.

Hayad→هیاد (l) 1. Avlu, taşlık. 2. Meydanlık, saha. 3. Tek, vahid.

Hiç→هیچ (z: هیش) La şey.

Yabsamak→یابسامق (z: یابسادی) Gügeç?

Yapsı→یاپسی (z) Kene, kirad? (Yaves, kene, köz, sakurga gibi.)

Yaplak→یاپلاق (z, l: یبلق, tr: یبلاق) Çıplak, uryan, (Mesah? (Z) )

Yabuldurak→یابلدراق (tr: یلبدرق) Yaprak, varak. (Kıpçakça olup türkmencesi 'yabrak'.)

Yapmak→یاپمق (l: یپطی, z: یاپتی, tr: یاپ(فل) 1. Bina etmek, tesisi etmek. 2. Őrtmek, setr etmek. 3. Kapamak, kilitlemek.

Yaplanmak→یاپلانمق (z: یاپلندی) Őrtünmek,

Yapınmak→یاپنمق (tr: یاپن(فل) 1. Kapanmak, örtünmek. 2. Yapışmak.

Yapıçı→یاپچی (tr) Mimar, benna.

Yapış→یاپیش (tr: یاپش) İltisak?

Yapıştırmak→یاپیشتیرمق (tr: یپشتر) İltisak etmek, mezeka.

Yat, yatmak vesaire bak: yat 'یاط' vesaire.

Yatsı→یاتسی (tr: یاتسو) `İşâ.

Yaçı→یاچی (z) Yağ yapan, kavvas.

Yadiker→یادیکر (z: یادیکار) Süreyya. ('Ülker' gibi.)

Yahni→یاخنی (z) Selike.

Yar→یار (l, z, tr: یر) Uçurum, cerf, makbid. 2. Ağız suyu, rik.

Yarangan→یارانغان (l: یرنغن)

Yarankan→یارانقان (z) Yardımcı, halık, aferininde.

Yaratmak→یاراتمق (z: یاراتی, l: یرتی, tr: یرت (فل) Halk etmek. ('Dürütmek'< 'türemek' gibi.)

Yarasa→یاراسه (l: یراصه, z: یاراصا, tr: یرسا) Vetvat.

Yarak→ياراق (z) 1. Işık, aydınlık, da`a . ('Yarkın' gibi.) 2. Yarım, şakk. ('Yarım' gibi.)

Yaraklamak→ياراقلامق (z, l: يرقلدى, tr: يراقلا(فل)) Techiz etmek.

Yaraklanmak→ياراقلانمق (z, tr: يراقلان(فل)) Techiz etmek.

Yaralı→يارالى (z) Yaralı, mecruh, yaralmış, şekuk.

Yaramak→يارامق (z, l: يردى) 1. Olmak, muvafik ve münasib olmak. 2. Nafi ve faideli olmak.

Yaran→ياران (z: يرن ,ياران) Derin, amık. ('Şıngıl' gibi.)

Yarbuz→ياربوز (z) Nemmam, münafik. (Ar: curbuz)

Yarbug→ياربوغ (z: يربوغ) Carbu`?

Yarkanak→يارقاناط (z) Yarasa, vetvat.

Yarkın→يارقين (z, l: يرقن) 1. Ziya, nur. (z) Yarkık gibi. 3. Yarak, şimşek.

Yarılgamak→ياريلغامق (l: يرلغدى) Af ve merhamet etmek, rahm etmek. (tr: يرلغا (فل)

Yarlıgan→يارلغان (tr: يرلقان) Rahim.

Yarmak→يارمق (z, l: يردى) 1. Kesmek, şek etmek. 2. Yaralamak.

Yaramak→يارمق (z: يارامق, tr: يرمق) Dirhem, marf sikke, akçe. (Ağrı ve akçe gibi.)

Yarmaşmak→يارماشمق (z) 1. Neleka? 2. Tenazur.

Yarma→يارما (z: يارما) Dövülmüş buğday ve bulgur yapılarak, ??

Yaruk→ياروق (l: يرق)

Yarık→ياريق (z) Ziya, nur, şua`

Yarık→ياريق (l: يرق) Yarılış, meşkuk.

Yarık→ياريق (tr: يرق) Cevşen, zırh.

Yarıkçı→ياريقچى (tr: يارقچى) Cevşen yapan.

Yarındırmak→يارينيرمق (l: يرندردى) Atı alıştırmak, tezhir?

Yarışmak→ياريشمق (tr: يرش(فل)) Yarış ve musabaka etmek.

Yarınmak→يارينمق (yahud يارانمق veya (يارونمق) (l: يرندى) Ata alışmak? Perhizle ta`lim olunmak, zahura.

Yarım→ياريم (l: يرم) 1. Şak, yarılmış, parça, yarım. 2. Nisf.

Yarın→يارين (tr, z: يران) Ferda, gaza. (‘Tan’ gibi.)

Yaz→ياز (l) Bedi`, yeni.
Yaz→ياز (z) Sayf. (Aslı yay)

Yazmak→يازمق (z, tr, l: يزدى) 1. Tahrir etmek, ketebe. 2. Hat etmek, _ (Yazuk, yazık bütündür.)

Yazu→يازو (l) Kitabet, hat.

Yazuk→يازوق (l, tr: يزق, z: يازيق) Hatie? Hata, cürm.

Yazuklamak→يازوقلامق (l: يزقلدى) Hata etmek.

Yazı→يازى (l, tr, z) Sahra, ova, deşt.

Yazık→يازيق (z) Bak: Yazuk.

Yastık→ياستيق (tr: ياستق) Visade, mihde.

Yasmak→ياسمق (tr: يس(فل) Kat etmek.

Yaş→ياش (l: ياش, يش, tr, z: ياش) 1. Ömür. 2. Dem, eşk. 3. Ratib. 4. Sebz, ahdar. 5. Leyyin, yumuşak.

Yaşarmak→ياشارمق (l: يشردى, z: ياشاردى) 1. Yeşil olmak, yeşermek. 2. Göz yaşı dökmek.

Yaşamak→ياشامق (z, l: يشدى) 1. Ömür, hayat. 2. Gizlemek, saklamak.

Yaşurmak→ياشورمق (l: يشوردى) Bak: Yaşırmak.

Yaşıralı→ياشيرالى (z) Gizli, saklı, mahfuz.

Yaşırmak→ياشيرمق (z, l: يشوردى) Gizlemek, saklamak.

Yaşırmak→ياشيرمق (l: ياشردى) Hazer, yeşil olmak.

Yaşık→ياشيق (z, l: يشق) ??

Yaşık yamalı→ياشيقيامالى (z) Sehil.

Yaşıl→ياشيل (l, tr: ياشل) Yeşil, ahdar, sebz.

Yaşın→ياشين (tr: ياشن) Yıldırım, berk.

Yaşınmak→ياشينمق (tr: ياشن(فل) Gizlenmek, ihtifa’.

Yas→ياص (l) Matem, ‘aza.

Yasac→ياصاج (l: يصج) Nei`l, mızrak ucu.

Yastık→ياصتيق

Yastuk→يصتوق (l: يصتق) Yastık.

Yaslı→ياصلى (l: يصلو) Matemli, sahibu’l-aza.

Yasmak→ياصمق (l: يصدى) Yayın kirişini kat etmek.

Yassı→یاصی (l: یصی, tr: یاصی(فل) z: یاص) Arız, pehn.

Yassısız→یاصیسز (tr) Ensiz, dar.

Yad(z)amak→یاضامق (z) Habere. (خبر)

Yat→یاط (z, tr, l: یط) Garib, yar, bekar.

Yatsun→یاطسون (tr: یاطسن ,یاطصون) Yatsı, ‘ışar?

Yatarmak→یاطارمق (l: یطردی) Evlendirmek, bekarı vermek.

Yatdırmak→یاطدرمق (l: یطدردی) Yatırmak, erkada? (‘Yatkırmak’ gibi.)

Yatkırmak→یاطقیرمق (l: یطقردی) Yatırmak, rakıd.

Yatak→یاطاق (l: یطق) Yatmış, rakıd.

Yatılık→یاطلق (tr: یطلیق) Evlenecek, gelincik. (Kız)

Yatlı→یاطلی (l: یطلی) Redi, kötü.

Yatmak→یاطمق (z: یاطی ,l: یطی, tr: یاط(فل) Yatmak, rukud etmek.

Yatuk→یاطوق (tr: یاطق) Tavşan yavrusu, ibn.

Yatırmak→یاطیرمق (tr: یاطر) Bak: Yatırmak.

Yatış→یاطیش (z) Yatış, rakıd.

Yag→یاغ (tr, z: یاغ ,یاو, l: یغ) 1. Semn, dehun. 2. Şahm.

Yagran→یاغران (tr) Bak: Yagrın.

Yagruk→یاغروق (l: یغرق) Tenbel, gevşek.

Yagrın→یاغرین (l: یغرن) 1. Geniş omuzlu. 2. Log?

Yaglamak→یاغلامق (z: یاغلادی ,یاولادی, l: یغلدی) Yağ sürmek, edhen?

Yagılsamak→یاغلصامق (z: یاغلصتی) Yanıldı. Galat ve hatadır.

Yaglık→یاغلیق (z) Akriba, ta`likat, şemele.

Yagma→یاغما (l: یغما) Nehb, garet. 2. Sofra, simat, havan.

Yagmalamak→یاغمالامق

Yagmamak→یاغمامق (z) Kapmak, hatafe.

Yagmak→یاغمق (z, l: یاغدی, tr: یغ) Yağmur vesaire düşmek,matt.

Yagmur→یاغمور (l, tr: یغمر) Matar, baran. (Türkence olup kıpçakçası ‘yagmur’dur.)

Yaguret→یاغورت (z, tr: یاغمرت) Mamen. (`dozen` gibi)

Yagı→یاغی (l, z) Muharib, düşman, hasım.

Yagırlık→ياغيرلق (l: يغرلق) ??, süzgeç.

Yagız→ياغيز (l: يغز, tr: ياغز) Siyah, kara. (At vesaire: Yağız biri, kara yağız)

Yagılık→ياغيق (l: يغلق) Düşman için hazırlanmış ok ve sitan?

Yagımalamak→ياغيمالامق (tr: ياغيمالا(فل)) Soymak, darp etmek.

Yaktu→ياقطو (l: يقتو) Aydın, mezyi: gözünün yaktu. Gözün yaruk.

Yakşi→ياقشى (z, l, tr: يقشى) Güzel, iyi, tayyib, melih.

Yakıcı→ياقلجى (yoksa ‘ ياقلقجى’ tr: يقلجى) Yay yapan, çalan adam?

Yaklık→ياقلق (z: يقلق) Rabab.

Yakılmak→ياقلمق (l: يقلدى) Yanmak, ihtirak.

Yakmac→ياقماج (l: يقمج) Sethi, yüz.

Yakız→ياقز (tr: يقز) Dara? Ortak. (Karı)

Yakmak→ياقمق (z: ياقتى, l: يقطى) Yakmak. Aslı (l)

Yaka→ياقه (z: ياقا, l, tr: يقا) 1. Toka. 2. Muzn. 3. Şatı. 4. Nehir kenarı.

Yakni→ياقنى (l: يقنى) Yahni, maruf etli yemek.

Yakın→ياقين (z, l: يقين, tr: ياقين)Karib.(Yavuk gibi.)

Yakınlamak→ياقينلامق (z) Takrib etmek.

Yanak→ياڭاق (tr: يڭاق) Had, ruhsar.

Yanılmak→ياڭلمق (l: يڭلدى) Galat ve hata etmek.

Yal→يال (tr) At perçemi, yele.

Yalak→يالاق (l: يلق, tr: يلاق) Köpek tası.

Yalaganç→يالاغانج (z: يالاغانش) ‘Arı, çıplak.

Yalamak→يالامق (l: يلدى, z: يالادى, tr: يالا(فل) La`ika.

Yalan→يالان (tr: يلان) Kizb, durug.

Yalan→يالان (z) ‘Arı, çıplak, yalın. Yalan ayak. Haki?

Yalanç→يالانج (z: يالانش) Uryan, çıplak. (‘Yalıncak’ gibi.)

Yalançlamak→يالانچلامق (z: يالانشدى) Soyunmak, tea`rri.

Yalancı→يالانجى (z) Kezzab. (‘Yalgancı’ gibi.)

Yalbarmak→يالبارمق (z: ياباردى) Yalvarmak, tedehhale.

Yalduz→يالدوز (tr: يلديز) Necm, kevkeb. (‘Yulduz’ gibi.)

Yaltay→ياطاى (z) Mulut.

Yalgan→يالغان (l: يلغن) Kezb, duruğ.

Yalguz→يالغوز Bak: Yalkuz.

Yalkız→يالقز

Yalkık→يالقيق (l: يلقق) Balgam.

Yalnz→يالڭز (tr) Tek, vahid.

Yalgancı→يالغانجى (z) Kaezzab, yalancı.

Yalkav→يالقاو (z) Tenbel, keslan. (Oyuncak gibi.)

Yalman→يالمان (z, tr) Carbu`? (`yarbu` gibi)

Yalım→ياليم (z) Garra.

Yalıncak→يالينجق (z) Uryan, çıplak.

Yalınkz→يالينڭز (z, l: يالنز) Tek, vahide.

Yalın→يالين (l) Uryan. Yalın kıldı: soydu.

Yaman→يامان (z, l: يمن, tr: يامن) Kötü, fena. Vahşi.

Yamanlamak→يامانلامق (l: يمنلدى) _ itlaf etmek.

Yamav→ياماو (z) Yama, ruk‘a.

Yamalı→يامالى (z) Yamalı, merk‘u.

Yamgur→يامغور (z, tr: يمقور) Yağmur, matar, baran.

Yama→يامه (l: يما) Ruk‘a.

Yan→يان (z, l, tr: ين) Ceneb, pehlu.

Yanar→يانار (tr: ينر)

Yana→يانا (z) Cihet.

Yanaşmak→ياناشمق (tr) Mücanebet etmek?

Yanak, yanag→ياناق, ياناغ (l: ينق, يناغ, z: ياناق) Had, ruhsar.

Yan basmak, yan komak→يانباصمق, يانقومق (z) Himeye etmek.

Yançımak→يانچمق (z: يانجدى, يانشدى, ياشرادى) Tıkamak.

Yançuk→يانچوق (l: ينجق, tr: ينجوق) Tağarcık. (harita ?)

Yançı→يانچى (z, l: ينچى) Hamur, ‘acın.

Yandırmak→يانديرمق (z, l: يندردى, tr: يندر) Yakmak, ikad etmek.

Yanşık→يانشيق (z) ??

Yanışmak→يانشمق (z) Ders? (`basmak` gibi)

Yanguç→يانغوج (tr: ينغج) Yonga.

Yanguci→یانغوجی (tr: ینغوجی) Doğramacı, tüccar.

Yangı→یانغی (z: ینلغی, یالکی) _

Yanńla→یانڭلا (z) Gibi, kema.

Yanńlışmak→یانڭلیشمق (z) Hata ve galat etmek, yanılmak.

Yanlış→یانلیش (l: ینلش) Galat.

Yanmak→یانمق (z: یاندی) Rukd.

Yana→یانه (l: ینا) Cihet. (bak: yana)

Yanık→یانیق (z) Muarriye.

Yanmak→یانمق (z: یاندی) ??

Yav→یاو (l: یو) 1. Soğan, besel. (z: yav: yağ.) 2. Duhn, şehum.

Yava→یاوا (z, tr) Pırasa, kuras. 2. Soğan, besel?

Yavaş→یاواش (z, l, tr: یواش) Sakin, halim.

Yavut→یاوت (l: یوت)

Yavutmak→یاوتمق (tr) Yaklaştırmak, tekrib etmek.

Yavru→یاورو (z, tr: یوری) Ferruh, yavru. (‘Yala’ gibi.)

Yavuz→یاوز (l, tr: یوز) Kötü, vahşi, yaman.

Yavsı→یاوسی (z) Kene. (‘Yayıs, küna, kana, sakurga’ gibi.)

Yavşak→یاوشاق (l) Bit yavrusu, sirke.

Yavşan→یاوشان (z, tr: یوشان) –

Yavuk→یاوق (l: یوق, tr: یوق) Yakın, karib.

Yavlak→یاولاق (l: یولق) Cüda, yavlaki kelidi: Pek güzel.

Yavlak→یاولاق (z) Pelin. (yavşan out)

Yavlık→یاولیق (z) Akraba, _, şeml. (‘Yağlık’ gibi.)

Yavmak→یاومق (l: یودی) Yanaşmak, tekrib etmek.

Yavurt→یاورت (z) Yoğurt, leben.

Yavuz→یاوز (z: یووز) Yakın, karib.

Yava→یاوه yahut یاوا (z, fa) Gaip, ??

Yava etmek→یاوهایتمك →Bak: یاوا

Yavı→یاوی (l: یوی) _Aslı türk olmadığı halde etraka dahil olsn adam.

Yay→یای (l, z) Yaz, sayf.

Yaya→یایا (l: ییا)

Yayag→یایاغ (tr) Yayan, peyda, racil.

Yaykamak→یایقامق (l: ییقدی, z: یایقادی) Yıkamak, gasıl, çalkalamak.

Yaytay→یایطای (z) Fetn.

Yaylak→یایلاق (l: ییلق, tr: یایلق ,یایلاو) Yaylak, ??

Yaylav→یایلاو (z) Bak: yaylak.

Yaymak→یایلمق (l) Şuyu ve intişar etmek.

Yaymak→یایمق (l: ییدی) 1. Döşenmek, ferş ve best etmek. 2. Neşr ve işaa etmek.

Yaynı→یاینی (tr) Hafif, sebk.

Yet→یت (l) Kudret, imtinaat yoktur: yet yoktur.

Yetsiz→یتسز (l) Kudretsiz, gayri muktedir, aciz.

Yetken→یتکن (l) Benatı'n-na'iş. (dübbü ekber)

Yetil→یتل (l) Tekellüm.

Yetmiş→یتمیش (l, tr) Se 'in.

Yetmek→یتمك (l: یتتی, z: یاتی, tr: یت(فل) 1. Vasıl olmak, idrak, yetişmek. 2. Kifayet etmek. 3. Sevk etmek. (yetemek)

Yetmek, yetürmek→یتمك, یتورمك (l) Bk : yetmek vesaire.

Yetinçek→یتنچك (l) Kervan bölükten ayrılmış süari.

Yeti→یتی (z, l) Yedi.

Yetişmek→یتیشمك (z: یاتیشتی) Vasıl ve lahik olmak.

Yedi→یدی (l) seb'a, heft.

Yedirmek→یدیرمك (l: یدردی) İtmam etmek.

Yer→یر (tr, z: یار) Arz, zemin.

Yeresa→یرسه (z: یارسا) Vetvat, yarasa.

Ye'şil→یعشیل (z: یاشیل) Ehzer, sebz.

Yek→یك (z: یاك) Kasırga, zauba('Burgan, Ksurka' gibi.) 2. Şeytan, iblis. 3. Müreffe

Yegirmi→یکیری (z) Aşrin, bist, yirmi.

Yegen→یکن (tr) İkiz, tevaim.

Yegen→یکن (z: یاکان, tr: یکان) Hasır.

Yekindu→یکندو (tr) İkindi, asr.

Yekürmek→یکورمك (z) Bak: Yekirmek.

Yeke→یکه (z) Eye. Lima.

Yeki→یکی (tr) İki, ısneyn, du.

Yekirmek→یکیرمك (z) Gayz ve gazzab ve hiddet etmek.

Yel→یل (l, tr, z: یال) 1. Rüzgar, rih, bad. 2. Hüda? Yel __: rüzgar durdu.

Yelsemek→یلسمك (یل‌اسمك) (l) Rüzgar esmek, ??, rih.

Yelşimek→یلشیمك (z: یالشیدی) İyleşmek, şifa yâb olmak.(‘ongmak’ gibi)

Yelek→یلك (l: یلك(yülek) galat.) Okun arkasındaki tüyü.

Yelken→یلکن (l, tr) Badban, ??

Yelge→یلکه (z: یالکا) Çene, ??

Yelmek→یلمك (l) Pırasa ?? bir nebet.

Yelmek→یلمك (l: یلدی, z: یالدی) 1. Hebub etmek, esmek. 2. Koşmak.

Yelmen→یلمن (tr: یالمان) Yerbu’. (Hayvan.)

Yelve→یلوه (l: یلوا) Selvi.

Yem→یم (l, tr: یم, z: یام) 1. Yiyecek, taam. 2. Hayvana verilen alef miktarı.

Yemdu→یمدو

Yemdi→یمدی (l)Kasık, ane.

Yemek→یمك (l: یاکل ,یدی, tr: یا) Ekl etmek.

Yemiş→یمیش (z: یامیش, tr: یامش, l: یمش) Meyve, sumur.

Yen→ین (l,z) Bak: ینك yenk?

Yenterek? →ینترك (z: یانتراك) Daim, devamlı.

Yenbitmek? →ینبیتمك (z) Islatmak,belle.

Yensek→ینسك (z: یانساك) Maruzatlı?

Yenk→ینك (tr, z: یانك ,ین, l: ین) Libas-I kavl, kem astin.

Yeneklemek→ینکلمك (یانکلدی) Yenilmek, tecrid etmek.

Yenmek→ینکمك (z: یانکدی) Galip gelmek, muzaffer olmak.

Yengi→ینگی (ve ‘یانغی’) (z: یانغی ,یانکی) Yeni, cedir, neva.

Yenkirmek→ینکیرمك (z: یانکری) Yetişmek, vasl olmak. (Yani ‘yetmek’ gibi.) yekilmek? Yetiştirmek.

Yenmek→ینمك (z: یاندی) Bak: Yekirmem.

Yenge→ینکه (tr: ینکا)

Yengec→ینکج(tr: ینکاج)

Yene→ینه (tr: ینا ,یینه, z: کانا ,یانا) Yine, tekrar.

Yeni→ینی (l) Cedir. Bak: ینکی

Yinkl→ینیکل (z: ینکل ,یانکل) Hafif. (Yoksa‘yufka’ gibi.)

Yinitmek→ينيتمك (tr: يراينت) Hafifletmek, tahfif etmek.

Yini→يينى (tr: ياينى) Hafif, sebuk.

Yu→يو (l) Soğan, besel.

Yob?→يوب (z) Kel? Kesmez, delmez, ??

Yob?→يوب(l: يب) İyi, ceyyud.

Yubka→يوبقه (tr: يبقا) İnce, rakik?(Yuka)

Yutmak→يوتمق (tr: يت(فل) l: يطى) Bel' etmek.

Yuturmak→يتورمك (l: يترمك) Sual, öksürük.

Yut→يوت (l) Bak: ياوت

Yücelmek→يوجلمك (l: يوجدى) Yükselmek, refi'

Yüce→يوجه (l, tr: يوجا) Yüksek, 'ali, refi'

Yudurmak→يودورمق (tr: يدر(كل-فل)) Yutturmak, bel' ettirmek.

Yura→يورا (l: يرا) Suya ??

Yurt→يورت (z, tr: يرت, l: يرط) 1. Menzil, konak, miskin, me'va. (z, tr) Vatan.

Yorga→يورغا (z, tr, l: يرغا) Malum yürüyüşlü. (At)

Yorgalamak→يورغالامق (l: يرغلدى) Yorga yürümek.

Yorgan→يورغان (z, l: يرغن, tr: يرغان) Lihaf.

Yorka→يورقا (l: يرقا) İnce, refik. (Aceba 'yufka'dan galat mı?)

Yürek→يورك (l, tr: يرك, z: يوراك) Kalb.

Yürekli→يوركلى (l: يركلو) Cesur, şeca'

Yorulgun?→يورلكن (l) Yorgun, meşakkak (Doğrusu 'youlgan' mı?)

Yorulmak(mek)→يورلمق (مك) Ta'ib, iştikak.

Yormak→يورمق (l:يردى) Tefsir etmek.

Yurmuk→يورمق (tr: يرمق) ('Yurmak' gala olsa gerek.) Yumruk.

Yörenmek→يورنمك (tr: يورن(كل)) Öğretmek.

Yoruk→يوروق (l: يرق) Yumruk.

Yörük→يوروك (z) Ceray.

Yorulmak→يورولمق (z) Tehalli? Boş ve tenha olmak.

Yürümcek→يورومجك (tr: يرومجك) Örümcek, ankebut.

Yürümek→يورومك (z: يورودى, l: يردى) Meşi etmek.

Yürün?→يورون (l: يرن) Kırıntı? ??

Yöre→یوری (l: یری) Etraf, civar, havali

Yürütmek→یوروتمك (tr: یرت(کل) Meşi ettirmek.

Yürü bermek→یورىبرمك (z: یورىباردى) Yürü vermek, temşiye?

Yürimek→یوریمك (tr: یوری(کل) Bak: yürümek.

Yüz→یوز (l, tr: یز, z: یوز) 1. Vech, çehre. 2. Mia, sad

Yüz→یوز (l)??

Yuzak→یوزاق (l: یزق) Kilit, kafel. (Yoksa 'uzak' mı?)

Yuzaklamak→یوزاقلامق (l: یزقلادی) Kilitlemek, kafel. (Yoksa 'uzaklaşmak' mı?)

Yüzsüz→یوزسز (l) Arsız, vak'a?

Yüzleşmek→یوزلشمك (z: یوزلاشتی) Müvaceha?

Yüzlemek→ یوزلمك (l: یزلدی) Yüzüne vurmak, ?? selamet etmek.

Yüzmek→یوزمك (l: یزدی, z: یوزدی, tr: یز(فل) Seyahat etmek, sebeha? (سبح) amme.

Yüzlik→یوزلیك (tr) ?? ('Menekşe' mi?)

Yüzüm→یوزوم (z, tr: یزوم ) Üzüm.

Yuşuk→یوشوق (l: یشق) Arsız.

Yuşuklanmak→یوشوقلانمق (l: یشقلاندی) Arsızlanmak.

Yoşkun→یوشقون (z) Su yosunu. ('Yoğşun' gibi.)

Yogşun→یوغشون (z: یغشن) Bak: yokşun.

Yusaga?→یوصاغا (z) Mükeffe.

Yut→یوط (z) Fena, ??. ('Kıran' ve 'ulat' gibi.)

Yutmak→یوطمق (z) Bak: yutmak 'یوتمق'

Yogurt→یوغورت (l: یغرت, tr: یاغورت) Raib.

Yogurgan→یوغورغان (tr: یغرغان) Yorgan. ('Yorgan' gibi.)

Yogurmak→یوغورمق (l: یغردی, tr: یغر(فل) 'Acin.

Yugul→یوغول (z: یغل) Hafif. ('Yini' gibi.)

Yogun→یوغون (z: (ve یووون) l, tr: یغن) Kalın, galiz.

Yok→یوق (z, l, tr: یق) Malum: la

Yukarı→یوقاری (z, l: یقرو)

Yokamak→يوقامق (z: يوقادى) Yoklamak, fetaşe. ('Karmamak, karmalamak, saykalamak' gibi.)

Yoksul→يوقصول (l, tr: يقصل, tr: يقسول) Fukara, züğürt. ('Yohsul' gibi.)

Yoklı→يوقلى (l: يقلى) Fakir.

Yokuş→يوقوش (l: يقش, z, tr : يقش, يوقوش)

Yük→يوك (z, l, tr: يك, يوك) Hıml.

Yön→يوڭ (l: يك) Yan.

Yügürt→يوكورت (l: يكرت) Yürük?

Yüksetmek→يوكستمك (tr: (فل)يكست) t'aliye etmek.

Yüksek→يوكسك (l: يكسك, tr: يكساك) Ali.

Yüksük→يوكسوك (l: يكسك) Keştebyan?

Yükletmek→يوكلتمك (z: يوكلاتى)

Yüklemek→يوكلمك (l: يكلدى) 1. Haml.

Yüklü→يوكلى (z, l: يوكلو) Hamil.

Yügütmek→يوكوتمك (z) Öğütmek, tahn. ('Öğütmek' gibi.)

Yügürmek→يوكورمك (z, l: يكردى, tr: (فل)يكر) Yürümek.

Yükem?→يوكم (z: يوكام) Likam, licam, dizgin.

Yükünmek→يوكونمك (l: يكندى) Eğilip ruku' ederek hizmet etmek, secde etmek.

Yükün→يوكون (tr) Ruku', itaat,

Yükünci→يوكنجى (tr: يكنجى) Meta'? halife.

Yol→يول (z, tr, l: يل) Tarık. M.

Yol?→يول (z) Kulis?

Yular→يولار (z, l, tr: يلر) ??

Yulak→يولاق (tr: يلاق) Galat, doğrusu: yalak.

Yulamak→يولامق (tr: (فل)يولا) Galat, doğrusu: yalamak.

Yoldaş→يولداش (tr, l: يلداش) Hümera, refik.

Yuldurum→يولدوروم (l: يلدرم)1. (Kıpçakça) Cam, züccac. (Türkmence) Berk.

Yulduz→يولدوز (z, l, tr: يلدز) Yıldız, necm.

Yulkamak→يلقامق (z) Bak: yolmak.

Yolkuş→يولقوش (z) Cımbız, milkat.

Yülküç→يولكوچ (z: يلكوچ) Ustura, musa. ('Yulvuç' 'يولووچ' gibi.)

Yolmatuk?→يولماتوق (z: يلماتق) Sakalsız, emred.

Yolmak→يولمق (z: يولدى, l: يلدى) Kılları çekip koparmak veya tıraş etmek gibi, neteka 'نتق'. Halak? l, m. ('Yolkamak' gibi.)

Yüleştirmek→يولشترمك (z: يولاشتردى) Tezi' etmek, tefrik etmek. ('Üleşmek' gibi.)

Yulu→يولو (l: يلو) Çalma çırpma? Kamış vesaire.

Yolukmak→يولوقمق (z: يولوقتى, l: يلقتى) Taraka? 'طرق' (l) tetarraka 'تطرق' (z) Yolmak?

Yolumak→يولومق (z:يولودى) Tıraş etmek, halak?

Yülük→يولوك (z) Tırnak kestirmek.

Yülüvüç→يولووچ (z) Bak: Yülgüç.

Yolmak→يولمق (tr: يولى(كل) Bak: Yolumak.

Yom→يوم (l: يم) Fal, fal-ı hayr,

Yumak→يوماق (z, l: يمق) M. Yumak gözlü: dolma göz.

Yumaklamak→يوماقلامق (z) Toplamak, devşirmek, kebebe? 'كبب'

Yumrutlamak→يومروطلامق (z) Yumurtlama.

Yumruk→يومروق (l: يمرق, tr: يمروق) Leked? ('Yuruk' gibi.)

Yumruklamak→يومروقلامق (z, l: يمرقلدى, tr: يمرقلا(فل)

Yumrulmak→يورولمق (z: يمرلدى) Toplamak, kebebe?

Yumri→يومرى (z: يمرى) Yumri, yumrili.

Yumşak→يوشماق (z, l: يمشق)

Yumgaklanmak→يومغاقلانمق (z: يمغقلندى)

Yumgaklı→يومغاقلى (z: يمغقلى) Toplu, yumaklı.

Yummak→يوممق (l: يمدى) Parmakları birbirine vurup kopmak. Yummak.